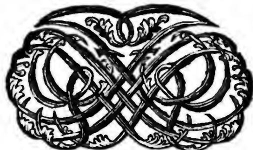
M. GEORGII LIZELII

HISTORIA POETARVM GRÆCORVM GERMANIÆ

A RENATIS LITERIS
AD NOSTRA VSQVE TEMPORA.

VBI

EORVM VITAE, POEMATA
ET IN PRISCOS POETAS GRÆCOS
MERITA RECENSENTVR.

FRANCOFVRTI ET LIPSIÆ
APVD IO. PAVLVM ROTHIVM
BIBLIOPOL. VLMENS.

M DCC XXX.

VIRIS

PERILLVSTRIBVS, GENEROSISSIMIS, PRÆNOBILISSIMO, PRVDENTISSIMIS, AMPLISSIMIS,

DE S. R. IMP. INCLVTA AC LIBERA REPVBLICA VLMENSI MAXIME MERITIS,

DOMINIS

LVDOV. ALBERTO KRAFFT, DE DELMENSINGEN,

CONSILII SECRETIORIS ET SVPERIORIS IVDICII ASSESSORI, NEC NON RERVM TERRITORIALIVM AC EARVM, QVÆ OPIFICIA ATTINGVNT, CVRATORI.

ALBERTO FRID. BALDINGER,

SVPERIORIS IVDICII ASSESSORI, ATQVE ÆRARII PVBLICI QVÆSTORI.

FRANCISCO DANIELI DE NEVBRONNER,

SENATORI, RERVMQVE TVTELARIVM PRÆFECTO.

TOBIÆ NEVBRONNER,

ELEEMOSYNARVM PVBLICARVM CVRATORI.

DOMINIS SVIS AC PATRONIS PERQVAM GRATIOSIS

SACRVM.

VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME.

Rediit annus trigesimus, & nos redimus in memoriam eorum, quæ duo ante Secula gesta sunt. Ipsi, dum hæc dico, intelligitis animi mei cogitata, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, & intelligitis, quæ porro sim dicturus: Rediit sanctissima Augustanæ Confessionis memoria, & jam ante fores est rarissima festivitas. Rarissima inquam, qualem nec vidimus ante, nec post videbimus. Quis enim vixit, aut adhuc vivet, centum annos? Igitur quia adest, celebremus eam sanctissime, & cum tempus sit lætandi, lætemur invicem, ac vestigia lætitiæ posteritati relinquamus. Vestram scio in administrandis provinciis prudentiam, in augendis Reipublicæ commodis vigilantiam, in distribuendis unicuique suis justitiam, & quod maximum est,

est, Vestram scio in Deum pietatem. Quare nullus dubito, quin & officia Vestra, quæ Summo Ecclesiæ Conservatori facere debetis, facturi sitis proxime, Deoque daturi omni mentis alacritate munera laudum; quemadmodum illa pie dedistis, cum ante tredecim annos magnum illud Reformationis Jubilæum celebrasset Ecclesia. Ego tum, uti nostis, aliquot mensibus ante meum a Vobis ad Argentoratenses abitum, in beatam hujus Jubilæi memoriam, Orationem Germanico-metricam, de Jubilæo Poëseos Germanicæ, e Cathedra dixi, quam formis postea impressam Vobisque dedicatam gratiose a me accepistis. Recensui in ea Poëseos Germanicæ historiam a suis primordiis ad nostra usque tempora, atque speciatim ostendi, Poësin Sacram per duo jam floruisse Secula; Profanam vero per centum annos adeo fuisse excultam, ut nihil vix ad ulteriorem ipsius splendorem addi posse videatur. Ita tum, in frequenti concione, Reformationis Jubilæum celebravi. Sed quid hoc anno faciam? Eloquar an sileam? Eloquar, & Confessionis Jubilæum itidem solemniter agam. Historiam Poëseos, sed Græcæ, denuo recensendam in animum meum induxi, atque, quid Ger-

mani in eadem arte, ac in universa Græca lingua Poëtæ nostri præstiterint, coram omni populo proponam. Quantam Deus gratiam ope hujus linguæ in Germaniam, imo in universum terrarum orbem, contulerit, neminem latere potest. Hujus ope Lux Evangelica in Germania primum orta, & ad alias postea gentes progressa est, ut tenebrosæ antea hominum mentes ea collustratæ longe lateque jam fulgeant. Hujus ope Majores nostri intrepide, & suæ causæ certi, quid credant, in Comitiis Augustanis confessi sunt, & nos easdem veritates, quia divinæ sunt, constanter credimus, atque ore & corde ubique confitemur. In omnes linguas, quas Europa loquitur, vertebatur Augustana Confessio, etiam in antiquam Græcam, ut ipsa moderna Ecclesia Græcanica, quid prisca crediderit, cognosceret. Hæc Versio non modo Patriarchis Constantinopolitanis diverso tempore tradebatur, verum nostrates etiam in ipsa Græcia Græce concionati sunt, ipsisque Græcis antiquas veritates Evangelicas exposuerunt. Quod multos commovit, ut in Germaniam profecti, Græce & orthodoxam fidem addidicerint, imo ingenue confessi sint, Græciam hodiernam nil

nisi

nisi barbariem esse, antiquam vero & illam politam cum Helicone in Germaniam emigrasse. Cur igitur felicitate nostra non delectemur? Cur non festiva hac tempestate illos in publicum producamus, qui Musas e Gracia ad nos avocarunt, nutriverunt & huc usque conservarunt? Produxi illos, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, *atque, ut videtis, maxime Poëtas, qui omnem simul operam in excolenda Pelasgorum literatura impenderunt. Comparent ii hac in Historia, quam de Poëtis Gracis Germania inscripsi, quamque a renatis literis ad nostra usque tempora deduxi. Hac ratione aliqualiter me satisfecisse puto cum sacrosancto Confessionis Jubilao, tum meo iterum latandi publice desiderio. Adscribo autem Vobis hoc latitia monumentum, & splendidissima Nomina Vestra in ipsius splendorem ei inscripsi. Non Vlma modo, sed omnis Germania, quin & exteri, norunt* CRATONES *sive* KRAFFTIOS, *ac venerantur summam eorum canitiem & merita, qua in Imperatores, communem patriam, & literas contulerunt. De* BALDINGERORVM *virtute bellica prisci loquuntur Torniamento-*

rum Annales. Familia NEUBRONNERIANA SCHADIIS ac WELSERIS, qui & antiquitate & nobilitate nulli in Germania genti cedunt, antiquitus ſanguine juncta, meritis ſuis ſuaque nobilitate coruſcat. Atque gloriam, quam a Majoribus jure hæreditario poſſidetis, virtutibus Veſtris quotidie augetis. Omnes quidem & ſingulas, quarum integer exercitus eſt, indicare & ſine adulatione omnibus laudibus extollere poſſem; at ipſa virtus, modeſtia Veſtra, ſilentium mihi imponit. Hoc tamen reticere non poſſum, & ingratus eſſem, ſi reticerem, quod effuſis charitatis habenis me ſemper amaveritis. Amorem ſane Veſtrum prorſus ſingularem & maximum reapſe expertus ſum in Patria olim, & jam per duodecim annos, quibus in Academiis vixi. Conſueti eſtis Muſas amare, & earum filios; meam autem Muſam excitaſtis, foviſtis & plane formaſtis. Quæ olim Poëta Venuſinus Mecænati ſuo debuit, eadem Vobis ego & adhuc plura debeo. Ille canebat publice:

Mecænas, mearum
Grande decus, columenque rerum.

Ego vocem ingemino, Vosque, O MEI MECÆNATES, ſolemniter cano, atque

favo-

favorem, consilia, beneficiaque Vestra, dum spiro, ore & animo grato decentissime cantabo. In veritatis pignus assumite has pagellas, Vestræ & Germanorum gloriæ sacras, & feliciter agite magnum, quod imminet, Jubilæi festum. Vos agetis illud Vlmæ, ego vero, si Deus vitam concesserit, Jenæ, utroque in loco, ubi Augustana Confessio sanctissime habetur, ac prudentissime curatur. DEVS conservet Ecclesiam suam, & posteritatem nostram, cui hæc in memoriam scribo, felicem esse jubeat, ut d. XXV Junii post centum annos & per omnia futura mundi Secula, uti nos hoc anno, acclamare invicem possit: Hic est ille dies, quem JEHOVAH fecit; exsultemus, & lætemur in eo! Valete, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, &, si dignus sum, amore Vestro ac benevolentia me porro gratiose complectimini. Mortem cogito, & morior

PERILLVSTRIVM, GENEROSISSIMORVM ET PRÆNOBILISSIMORVM NOMINVM VESTRORVM

Scrib. Ienæ d. XVIII Cal. Maji,
An. Christi MDCCXXX.

Devotissimus Cultor
GEORG. LIZEL, Vlmensis

PROLEGOMENA
IN
HISTORIAM POETARUM GRÆCORUM GERMANIÆ.

ΣΥΝΟΨΙΣ.

Historiæ literariæ immensa amplitudo §. I.

Cujus minima ferme particula, Historia poetica, amplissima est §. II.

Speciatim Græca, respectu partim ipsius Græciæ. Græci fabularem tantum tradidere Historiam, quos quidam e recentioribus secuti §. III.

Moderni congesserunt realem, præter Fabricium & alios, Gyraldus, Lotichius, Vossius, Faber §. IV.

Et Crassus; quid de ejus Historia nonnulli sentiant §. V.

Partim respectu circumjacentium Regionum; ætate florentis Græciæ; & aliquot post natum Christum seculis §. VI.

Seculis etiam medii ævi; quæ non tam barbara fuerunt, uti plerique fingunt §. VII.

A tempore παλιγγενεσίας *literarum ad nostra usque tempora: Gallia, Anglia, Belgium, &c. Poetas Græcos aluit* §. VIII.

Maxime vero Germania, quæ linguæ & poeseos Græcæ sedes est §. IX.

Joan. Clericus contemnit modernorum poesin Græcam & Latinam §. X.

At injuste & inconsiderate §. XI.

Uti etiam quidam Gallus, Callierius; Germanorum præterea, Anglorum, Belgarum, Suedorum, Danorum, laudes & linguas vernaculas obtrectans §. XII.

Cur plerique Gallorum de lingua Germanica & aliis tam insipienter judicent. Quid de Gallicana statuendum sit §. XIII.

Insulsum est ac imprudens Callierii de poesi Latina & Græca effatum §. XIV.

Instituti ratio & œconomia hujus Libri §. XV.

Ad cujus modum omnis Germanorum Historia poetica tradi posset §. XVI.

*** *** ***

§. I.

Historia literaria orbis est amplissimus, objectisque tam varius & abundans, ut, si quis eum sat diu circumspectaverit, nullos viderit terminos, nullosque objectorum fines. *Subjice* modo menti tuæ nostrum terrarum orbem, eumque penitius considera, & veram rei imaginem, de qua loquor, intueberis. Quam amplus quæso ille est, & quot partes habet extra partes? Europa, Asia, Africa, America, partes sunt primæ & primariæ; sed in quot membra quælibet dividi, iterum iterumque dividi potest? In imperia & regna unaquæque illarum descendit, in imperiorum & regnorum provincias, provinciarum principatus, dominia, civitates, urbes, pagos, villas, domus, imo & casas, quarum abjectissima etiam, æque consideranda est ac pars nobilior. Et licet cogitatione quis hæc omnia percurrisset, nondum tamen vidisset terminos, nec omnia & singula perlustrasset, quæ in orbe existunt, ut non dicam, quæ quotidie fiunt & geruntur. Sic quoque comparatum est cum Historia literaria. Hæc enim, ceu orbis amplissimus, quatenus in fatorum enarrationem excurrit, Theologiam tenet, Jurisprudentiam, Medicinam, Philosophiam, primas & primarias orbis eruditi partes. At harum quælibet in partes iterum abit, iterumque in partium partes & particulas minutissi-

tisſimas ac infinitas, quarum copiam ac terminos mente operaque tua haud aſſequeris, ſingulas tamen momentoſas atque peculiari inſpectione & recenſione dignas. Hæc quidem & illa momenta, præcipua licet, ut in mappis Geographicis fit, delineare poſſumus; imperfecta tamen ſemper manent, ac quotidiana correctione novorumque additione indigent, ſemperque indigebunt.

§. II. Hiſtoria Poëtica, ceu minima ferme Hiſtoriæ literariæ particula, tam fuſa eſt, tam ampla tamque varia, ut eam animi cogitatione nemo dimetiri queat perfecte. Sive enim Poëſeos origines, propagationes, fata, ſive populos priſci & propinquioris ævi, ſive etiam ſingulas gentes, imo & perſonas, innumerasque rerum circumſtantias, reſpexeris, nunquam & nullibi ad exitum pervenies; & ſi proximum te ipſi putaveris, longe remotiſſimum ab eo te eſſe, mox cognoſces. Exitus namque loca inacceſſa ſunt.

§. III. Demigremus pauliſper in Græciam, atque ex tam vaſto poëſeos circuitu illam tantum intueamur, quam arctiſſimos intra hujus Provinciæ limites occluſam fuiſſe novimus. Eadem tamen de hac poſſunt prædicari, quæ de illa generatim diximus. Fuerunt, qui poëticam priſcorum Græcorum hiſtoriam literis conſignarunt; at hæ literæ vix mihi primæ lineæ videntur alicujus figuræ, quæ veram imaginem exprimat. Abſtruſa ſunt & deperdita præcipua illo-

illorum monumenta, & illa, quæ supersunt hodie, pauca & nulla ferme sunt. APOLLODORUS, CONON PTOLOMÆUS, PARTHENIUS & ANTONIUS LIBERALIS istiusmodi historias in literas coëgerunt; at perquam breviter & abscise, utplurimum fabulosæ de Diis historiæ notitiam curantes: conjunctim prodierunt Græce & Latine, hac inscriptione: *Historiæ Poëticæ Scriptores antiqui, Apollodorus, &c. Parisiis anno* MDCLXXV *in 8.* Cujusmodi quoque lineas duxerunt DIODORUS SICULUS, HELIODORUS, LUCIANUS, alii: ut jam de recentioribus GYRALDO, BOCCACIO, NATALE de COMITIBUS, POMEYO, GAULTROUCHIO & multis aliis nihil referam, quum fabularis historia minimam historiæ poëticæ partem constituat.

§. IV. Ex antiquis nullus mihi obvius est, qui data opera id pertractavit, quod moderni. Hi namque excerpserunt, congesserunt, inque ordinem redegerunt, quæ in residuis illorum monumentis passim latebant. Hinc enata sunt illa de Poëtis Græcis eorumque poëmatibus historica partim, partim etiam critica volumina, quæ inter manus nostras versantur. Præter nonnulla ejuscemodi scripta, inprimis celeberrimi D. Jo. Alberti FABRICII *Bibliothecam Græcam*, in cujus aliquot tomis non Scriptores tantum antiqui orationis solutæ, sed ligatæ etiam magna copia & majore adhuc diligentia recensentur, adsunt Lilii Gregorii GYRALDI *de antiquis*

quis Poëtis Græcis Dialogi, Basileæ anno 1545 in 8 excusi, cumque Dialogis de modernis reliquis ejus *Operibus*, Lugduni Batavorum anno 1697 in fol. recusi. Jo. Petr. LOTICHII *Bibliotheca poëtica*, Francofurti in 8 impressa, quam sæpius infra citavimus. Joan. Gerardi VOSSII erudita & valde critica *de Poëtis Græcis Historia*, Amstelodami anno 1654 in 4. publicata. Tanaquilli FABRI vitæ quorundam Poëtarum Græcorum antiquorum, Gallice scriptæ, sub titulo: *Les vies des Poëtes Grecs en abregé par Mr. le Fevre, à Saumur 1665* in 12, recusæ *à Paris 1680* & *à Amsterdam 1700* eadem, posteriore tamen majore forma, quæ editio ob annotationes, quas RELANDVS adjecit, prioribus multum præferenda est, monente insigni Polyhistore & Vniversitatis Jenensis hodie ProRectore Magnifico, Gottlibio STOLLIO (*a*), fautore meo singulari. Idem Vir celebris de hoc FABRI opusculo judicat (*b*): *Dieses abregé ist sehr kurz und unvollkommen, aber wegen der freyen und vernünftigen Urtheile, auch der besondern Anmerckungen halben nicht zu verwerffen.*

§. V. Huc quoque pertinet Doctoris Laurentii CRASSI, Baronis *de Pianura*, Historia Poëtarum Græcorum, sermone Italico concepta, cujus, cum rara inter nos sit, integram epigra-

(*a*) in Histor. Erudit. Tom. 1, Cap. v, §. x, pap. 162, edit. Ienæ 1724 in 4.

(*b*) ibidem.

grapheu subjiciamus: *Istoria de Poëti Greci e di que che' n Greca lingua han poëtato. Scritta da Lorenzo Crasso, Baron di Pianura. In Napoli, appresso Antonio Bulifon all' Insegna della Sirena, Anno* CIↃ IↃC LXXVIII. *Con licenza de' Superiori, e Privilegio.* Liber hic in *folio* impressus est, constatque tribus Alphabetis. Auctor ipse præfationem, in qua instituti sui rationem afferre potuisset, nullam scripsit; præmisit tamen typographus *Bulifonius* epistolium, quo *Marcello Mastrillo, Duci de Mariagliano*, librum obtulit, ubi inter alia his usus est verbis: *Di questa gloria è stato degno il nostro secolo per mezzo dell' erudita penna del più felice ingegno di questa età, così nel verso, come nella prosa eccellente, cioè à dire del* Signor Dottor Lorenzo Crasso, Baron di Pianura, *la cui fama, per tanti libri con universale applauso de' Letterati, usciti alla luce non sarà mai per venir meno &c.* Quibus auctor ejusque ingenium felix prædicatur, & scripta, quæ tum jam publici juris fecit, cum communi eruditorum applausu recepta dicuntur. Id tamen celare non possum, eum omnia ferme sua *Elogi d' huomini letterati* ex Jani Nicii ERYTHRÆI *Pinacotheca imaginum* in vernaculam suam transtulisse (*c*), ulla neque ERYTHRÆI neque facinoris

(*c*) Quod etiam observavit Vir Clarissimus, M. Io. Georg. LOTTERUS, amicus meus desideratissimus, in Bernardini TELESII *Vita & Philosophia*, Sect. II, §. XI in *not*, pag. 35, edit. Lips. 1726 in 4.

VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME.

Rediit annus trigesimus, & nos redimus in memoriam eorum, quæ duo ante Secula gesta sunt. Ipsi, dum hæc dico, intelligitis animi mei cogitata, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, & intelligitis, quæ porro sim dicturus: Rediit sanctissima Augustanæ Confessionis memoria, & jam ante fores est rarissima festivitas. Rarissima inquam, qualem nec vidimus ante, nec post videbimus. Quis enim vixit, aut adhuc vivet, centum annos? Igitur quia adest, celebremus eam sanctissime, & cum tempus sit lætandi, lætemur invicem, ac vestigia letitiæ posteritati relinquamus. Vestram scio in administrandis provinciis prudentiam, in augendis Reipublicæ commodis vigilantiam, in distribuendis unicuique suis justitiam, & quod maximum est,

est, Vestram scio in Deum pietatem. Quare nullus dubito, quin & officia Vestra, quæ Summo Ecclesiæ Conservatori facere debetis, facturi sitis proxime, Deoque daturi omni mentis alacritate munera laudum; quemadmodum illa pie dedistis, cum ante tredecim annos magnum illud Reformationis Jubilæum celebrasset Ecclesia. Ego tum, uti nostis, aliquot mensibus ante meum a Vobis ad Argentoratenses abitum, in beatam hujus Jubilæi memoriam, Orationem Germanico-metricam, de Jubilæo Poëseos Germanicæ, e Cathedra dixi, quam formis postea impressam Vobisque dedicatam gratiose a me accepistis. Recensui in ea Poëseos Germanicæ historiam a suis primordiis ad nostra usque tempora, atque speciatim ostendi, Poësin Sacram per duo jam floruisse Secula; Profanam vero per centum annos adeo fuisse excultam, ut nihil vix ad ulteriorem ipsius splendorem addi posse videatur. Ita tum, in frequenti concione, Reformationis Jubilæum celebravi. Sed quid hoc anno faciam? Eloquar an sileam? Eloquar, & Confessionis Jubilæum itidem solemniter agam. Historiam Poëseos, sed Græcæ, denuo recensendam in animum meum induxi, atque, quid Ger-

mani in eadem arte, ac in universa Græca lingua Poëtæ nostri præstiterint, coram omni populo proponam. Quantam Deus gratiam ope hujus linguæ in Germaniam, imo in universum terrarum orbem, contulerit, neminem latere potest. Hujus ope Lux Evangelica in Germania primum orta, & ad alias postea gentes progressa est, ut tenebrosæ antea hominum mentes ea collustratæ longe lateque jam fulgeant. Hujus ope Majores nostri intrepide, & suæ causæ certi, quid credant, in Comitiis Augustanis confessi sunt, & nos easdem veritates, quia divinæ sunt, constanter credimus, atque ore & corde ubique confitemur. In omnes linguas, quas Europa loquitur, vertebatur Augustana Confessio, etiam in antiquam Græcam, ut ipsa moderna Ecclesia Græcanica, quid prisca crediderit, cognosceret. Hæc Versio non modo Patriarchis Constantinopolitanis diverso tempore tradebatur, verum nostrates etiam in ipsa Græcia Græce concionati sunt, ipsisque Græcis antiquas veritates Evangelicas exposuerunt. Quod multos commovit, ut in Germaniam profecti, Græce & orthodoxam fidem addidicerint, imo ingenue confessi sint, Græciam hodiernam nil

nisi

nisi barbariem esse, antiquam vero & illam politam cum Helicone in Germaniam emigrasse. Cur igitur felicitate nostra non delectemur? Cur non festiva hac tempestate illos in publicum producamus, qui Musas e Græcia ad nos avocarunt, nutriverunt & hucusque conservarunt? Produxi illos, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, atque, ut videtis, maxime Poëtas, qui omnem simul operam in excolenda Pelasgorum literatura impenderunt. Comparent ii hac in Historia, quam de Poëtis Græcis Germaniæ inscripsi, quamque a renatis literis ad nostra usque tempora deduxi. Hac ratione aliqualiter me satisfecisse puto cum sacrosancto Confessionis Jubilæo, tum meo iterum lætandi publice desiderio. Adscribo autem Vobis hoc lætitiæ monumentum, & splendidissima Nomina Vestra in ipsius splendorem ei inscripsi. Non Vlma modo, sed omnis Germania, quin & exteri, norunt CRATONES sive KRAFFTIOS, ac venerantur summam eorum canitiem & merita, quæ in Imperatores, communem patriam, & literas contulerunt. De BALDINGERORVM virtute bellica prisci loquuntur Torniamento-

rum Annales. Familia NEVBRONNERIANA SCHADIIS ac WELSERIS, qui & antiquitate & nobilitate nulli in Germania genti cedunt, antiquitus ſanguine juncta, meritis ſuis ſuaque nobilitate coruſcat. Atque gloriam, quam a Majoribus jure hæreditario poſſidetis, virtutibus Veſtris quotidie augetis. Omnes quidem & ſingulas, quarum integer exercitus eſt, indicare & ſine adulatione omnibus laudibus extollere poſſem; at ipſa virtus, modeſtia Veſtra, ſilentium mihi imponit. Hoc tamen reticere non poſſum, & ingratus eſſem, ſi reticerem, quod effuſis charitatis habenis me ſemper amaveritis. Amorem ſane Veſtrum prorſus ſingularem & maximum reapſe expertus ſum in Patria olim, & jam per duodecim annos, quibus in Academiis vixi. Conſueti eſtis Muſas amare, & earum filios; meam autem Muſam excitaſtis, foviſtis & plane formaſtis. Quæ olim Poëta Venuſinus Mecænati ſuo debuit, eadem Vobis ego & adhuc plura debeo. Ille canebat publice:

Mecænas, mearum
Grande decus, columenque rerum.

Ego vocem ingemino, Vosque, O MEI MECÆNATES, ſolemniter cano, atque

favo-

favorem, consilia, beneficiaque Vestra, dum spiro, ore & animo grato decentissime cantabo. In veritatis pignus assumite has pagellas, Vestræ & Germanorum gloriæ sacras, & feliciter agite magnum, quod imminet, Jubilæi festum. Vos agetis illud Vlmæ, ego vero, si Deus vitam concesserit, Jenæ, utroque in loco, ubi Augustana Confessio sanctissime habetur, ac prudentissime curatur. DEVS conservet Ecclesiam suam, & posteritatem nostram, cui hæc in memoriam scribo, felicem esse jubeat, ut d. XXV Junii post centum annos & per omnia futura mundi Secula, uti nos hoc anno, acclamare invicem possit: Hic est ille dies, quem JEHOVAH fecit; exsultemus, & lætemur in eo! Valete, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, &, si dignus sum, amore Vestro ac benevolentia me porro gratiose complectimini. Mortem cogito, & morior

PERILLVSTRIVM, GENEROSISSIMORVM ET PRÆNOBILISSIMORVM NOMINVM VESTRORVM

Scrib. Ienæ d. XVIII Cal. Maji, An. Christi MDCCXXX.

Devotissimus Cultor

GEORG. LIZEL, Vlmensis.

PROLEGOMENA
IN
HISTORIAM POETARVM GRÆCORVM GERMANIÆ.

ΣΥΝΟΨΙΣ.

Historia literaria immensa amplitudo §. I.

Cujus minima ferme particula, Historia poetica, amplissima est §. II.

Speciatim Græca, respectu partim ipsius Græciæ. Græci fabularem tantum tradidere Historiam, quos quidam e recentioribus secuti §. III.

Moderni congesserunt realem, præter Fabricium & alios, Gyraldus, Lotichius, Vossius, Faber §. IV.

Et Crassus; quid de ejus Historia nonnulli sentiant §. V.

Partim respectu circumjacentium Regionum; ætate florentis Græciæ; & aliquot post natum Christum seculis §. VI.

Seculis etiam medii ævi; quæ non tam barbara fuerunt, uti plerique fingunt §. VII.

A tempore παλιγγενεσίας *literarum ad nostra usque tempora: Gallia, Anglia, Belgium, &c. Poetas Græcos aluit* §. VIII.

Maxime vero Germania, quæ linguæ & poeseos Græcæ sedes est §. IX.

Joan. Clericus contemnit modernorum poesin Græcam & Latinam §. X.

At injuste & inconsiderate §. XI.

Uti etiam quidam Gallus, Callierius; Germanorum præterea, Anglorum, Belgarum, Suedorum, Danorum, laudes & linguas vernaculas obtrectans §. XII.

Cur plerique Gallorum de lingua Germanica & aliis tam insipienter judicent. Quid de Gallicana statuendum sit §. XIII.

Insulsum est ac imprudens Callierii de poesi Latina & Græca effatum §. XIV.

Instituti ratio & œconomia hujus Libri §. XV.

Ad cujus modum omnis Germanorum Historia poetica tradi posset §. XVI.

§. I. Hi-

*** *** ***

§. I.

Historia literaria orbis est amplissimus, objectisque tam varius & abundans, ut, si quis eum sat diu circumspectaverit, nullos viderit terminos, nullosque objectorum fines. Subjice modo menti tuæ nostrum terrarum orbem, eumque penitius considera, & veram rei imaginem, de qua loquor, intueberis. Quam amplus quæso ille est, & quot partes habet extra partes? Europa, Asia, Africa, America, partes sunt primæ & primariæ; sed in quot membra quælibet dividi, iterum iterumque dividi potest? In imperia & regna unaquæque illarum descendit, in imperiorum & regnorum provincias, provinciarum principatus, dominia, civitates, urbes, pagos, villas, domus, imo & casas, quarum abjectissima etiam, æque consideranda est ac pars nobilior. Et licet cogitatione quis hæc omnia percurrisset, nondum tamen vidisset terminos, nec omnia & singula perlustrasset, quæ in orbe existunt, ut non dicam, quæ quotidie fiunt & geruntur. Sic quoque comparatum est cum Historia literaria. Hæc enim, ceu orbis amplissimus, quatenus in fatorum enarrationem excurrit, Theologiam tenet, Jurisprudentiam, Medicinam, Philosophiam, primas & primarias orbis eruditi partes. At harum quælibet in partes iterum abit, iterumque in partium partes & particulas minutissi-

tisſimas ac infinitas, quarum copiam ac terminos mente operaque tua haud aſſequeris, ſingulas tamen momentoſas atque peculiari inſpectione & recenſione dignas. Hæc quidem & illa momenta, præcipua licet, ut in mappis Geographicis fit, delineare poſſumus; imperfecta tamen ſemper manent, ac quotidiana correctione novorumque additione indigent, ſemperque indigebunt.

§. II. Hiſtoria Poëtica, ceu minima ferme Hiſtoriæ literariæ particula, tam fuſa eſt, tam ampla tamque varia, ut eam animi cogitatione nemo dimetiri queat perfecte. Sive enim Poëſeos origines, propagationes, fata, ſive populos priſci & propinquioris ævi, ſive etiam ſingulas gentes, imo & perſonas, innumerasque rerum circumſtantias, reſpexeris, nunquam & nullibi ad exitum pervenies; & ſi proximum te ipſi putaveris, longe remotiſſimum ab eo te eſſe, mox cognoſces. Exitus namque loca inacceſſa ſunt.

§. III. Demigremus pauliſper in Græciam, atque ex tam vaſto poëſeos circuitu illam tantum intueamur, quam arctiſſimos intra hujus Provinciæ limites occluſam fuiſſe novimus. Eadem tamen de hac poſſunt prædicari, quæ de illa generatim diximus. Fuerunt, qui poëticam priſcorum Græcorum hiſtoriam literis conſignarunt; at hæ literæ vix mihi primæ lineæ videntur alicujus figuræ, quæ veram imaginem exprimat. Abſtruſa ſunt & deperdita præcipua illo-

illorum monumenta, & illa, quæ supersunt hodie, pauca & nulla ferme sunt. APOLLODORUS, CONON PTOLOMÆUS, PARTHENIUS & ANTONIUS LIBERALIS istiusmodi historias in literas coëgerunt; at perquam breviter & abscise, utplurimum fabulosæ de Diis historiæ notitiam curantes: conjunctim prodierunt Græce & Latine, hac inscriptione: *Historia Poëtica Scriptores antiqui, Apollodorus, &c. Parisiis anno* MDCLXXV *in 8.* Cujusmodi quoque lineas duxerunt DIODORUS SICULUS, HELIODORUS, LUCIANUS, alii: ut jam de recentioribus GYRALDO, BOCCACIO, NATALE de COMITIBUS, POMEYO, GAULTROUCHIO & multis aliis nihil referam; quum fabularis historia minimam historiæ poëticæ partem constituat.

§. IV. Ex antiquis nullus mihi obvius est, qui data opera id pertractavit, quod moderni. Hi namque excerpserunt, congesserunt, inque ordinem redegerunt, quæ in residuis illorum monumentis passim latebant. Hinc enata sunt illa de Poëtis Græcis eorumque poëmatibus historica partim, partim etiam critica volumina, quæ inter manus nostras versantur. Præter nonnulla ejuscemodi scripta, inprimis celeberrimi D. Jo. Alberti FABRICII *Bibliothecam Græcam*, in cujus aliquot tomis non Scriptores tantum antiqui orationis solutæ, sed ligatæ etiam magna copia & majore adhuc diligentia recensentur, adsunt Lilii Gregorii GYRALDI *de antiquis*

tisfimas ac infinitas, quarum copiam ac terminos mente operaque tua hand assequeris, singulas tamen momentosas atque peculiari inspectione & recensione dignas. Hæc quidem & illa momenta, præcipua licet, ut in mappis Geographicis fit, delineare possumus; imperfecta tamen semper manent, ac quotidiana correctione novorumque additione indigent, semperque indigebunt.

§. II. Historia Poëtica, ceu minima ferme Historiæ literariæ particula, tam fusa est, tam ampla tamque varia, ut eam animi cogitatione nemo dimetiri queat perfecte. Sive enim Poëseos origines, propagationes, fata, sive populos prisci & propinquioris ævi, sive etiam singulas gentes, imo & personas, innumerasque rerum circumstantias, respexeris, nunquam & nullibi ad exitum pervenies; & si proximum te ipsi putaveris, longe remotissimum ab eo te esse, mox cognosces. Exitus namque loca inaccessa sunt.

§. III. Demigremus paulisper in Græciam, atque ex tam vasto poëseos circuitu illam tantum intueamur, quam arctissimos intra hujus Provinciæ limites occlusam fuisse novimus. Eadem tamen de hac possunt prædicari, quæ de illa generatim diximus. Fuerunt, qui poëticam priscorum Græcorum historiam literis consignarunt; at hæ literæ vix mihi primæ lineæ videntur alicujus figuræ, quæ veram imaginem exprimat. Abstrusa sunt & deperdita præcipua illo-

illorum monumenta, & illa, quæ ſuperſunt hodie, pauca & nulla ferme ſunt. APOLLODORVS, CONON PTOLOMÆVS, PARTHENIVS & ANTONIVS LIBERALIS iſtiusmodi hiſtorias in literas coëgerunt; at perquam breviter & abſciſe, utplurimum fabuloſæ de Diis hiſtoriæ notitiam curantes: conjunctim prodierunt Græce & Latine, hac inſcriptione: *Hiſtoriæ Poëticæ Scriptores antiqui, Apollodorus, &c. Pariſiis anno* MDCLXXV *in 8.* Cujusmodi quoque lineas duxerunt DIODORVS SICVLVS, HELIODORVS, LVCIANVS, alii: ut jam de recentioribus GYRALDO, BOCCACIO, NATALE de COMITIBVS, POMEYO, GAVLTROVCHIO & multis aliis nihil referam, quum fabularis hiſtoria minimam hiſtoriæ poëticæ partem conſtituat.

§. IV. Ex antiquis nullus mihi obvius eſt, qui data opera id pertractavit, quod moderni. Hi namque excerpſerunt, congeſſerunt, inque ordinem redegerunt, quæ in reſiduis illorum monumentis paſſim latebant. Hinc enata ſunt illa de Poëtis Græcis eorumque poëmatibus hiſtorica partim, partim etiam critica volumina, quæ inter manus noſtras verſantur. Præter nonnulla ejuscemodi ſcripta, inprimis celeberrimi D. Jo. Alberti FABRICII *Bibliothecam Græcam*, in cujus aliquot tomis non Scriptores tantum antiqui orationis ſolutæ, ſed ligatæ etiam magna copia & majore adhuc diligentia recenſentur, adſunt Lilii Gregorii GYRALDI *de antiquis*

quis Poëtis Græcis Dialogi, Basileæ anno 1545 in 8 excusi, cumque Dialogis de modernis reliquis ejus *Operibus*, Lugduni Batavorum anno 1697 in fol. recusi. Jo. Petr. LOTICHII *Bibliotheca poëtica*, Francofurti in 8 impressa, quam sæpius infra citavimus. Joan. Gerardi VOSSII erudita & valde critica *de Poëtis Græcis Historia*, Amstelodami anno 1654 in 4. publicata. Tanaquilli FABRI vitæ quorundam Poëtarum Græcorum antiquorum, Gallice scriptæ, sub titulo: *Les vies des Poëtes Grecs en abregé par Mr. le Fevre, à Saumur 1665* in 12, recusæ *à Paris 1680 & à Amsterdam 1700* eadem, posteriore tamen majore forma, quæ editio ob annotationes, quas RELANDVS adjecit, prioribus multum præferenda est, monente insigni Polyhistore & Vniversitatis Jenensis hodie ProRectore Magnifico, Gottlibio STOLLIO (*a*), fautore meo singulari. Idem Vir celebris de hoc FABRI opusculo judicat (*b*): *Dieses abregé ist sehr kurz und unvollkommen, aber wegen der freyen und vernünftigen Urtheile, auch der besondern Anmerckungen halben nicht zu verwerffen.*

§. V. Huc quoque pertinet Doctoris Laurentii CRASSI, Baronis *de Pianura*, Historia Poëtarum Græcorum, sermone Italico concepta, cujus, cum rara inter nos sit, integram epigra-

(*a*) in Histor. Erudit. Tom. 1, Cap. 1, §. 2, pap. 162, edit. Ienæ 1714 in 4.

(*b*) ibidem.

graphen subjiciamus: *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato. Scritta da Lorenzo Crasso, Baron di Pianura. In Napoli, appresso Antonio Bulifon all' Insegna della Sirena, Anno* CIↃ IↃC LXXVIII. *Con licenza de' Superiori, e Privilegio.* Liber hic in *folio* impressus est, constatque tribus Alphabetis. Auctor ipse praefationem, in qua instituti sui rationem afferre potuisset, nullam scripsit; praemisit tamen typographus *Bulifonius* epistolium, quo *Marcello Mastrillo*, Duci *de Mariagliano*, librum obtulit, ubi inter alia his usus est verbis: *Di questa gloria è stato degno il nostro secolo per mezzo dell' erudita penna del più felice ingegno di questa età, così nel verso, come nella prosa eccellente, cioè à dire del* Signor Dottor Lorenzo Crasso, Baron di Pianura, *la cui fama, per tanti libri con universale applauso de' Letterati, usciti alla luce non sarà mai per venir meno &c.* Quibus auctor ejusque ingenium felix praedicatur, & scripta, quae tum jam publici juris fecit, cum communi eruditorum applausu recepta dicuntur. Id tamen celare non possum, eum omnia ferme sua *Elogi d' huomini letterati* ex Jani Nicii ERYTHRAEI *Pinacotheca imaginum* in vernaculam suam transtulisse (*c*), ulla neque ERYTHRAEI neque facinoris

(*c*) Quod etiam observavit Vir Clarissimus, M. Io. Georg. LOTTERUS, amicus meus desideratissimus, in *Bernardini* TELESII *Vita & Philosophia*, Sect. II, §. XI in *not*, pag. 35, edit. Lipf. 1726 in 4.

noris sui facta in libro mentione, quemadmodum etiam in *Istoria de Poeti Greci* GYRALDI *Dialogis* usus est. Illum sane, quem *Bulifonius* de Historia sua impressa speraverat, non expertus est applausum, praesertim apud Gallos. Hi namque juxta illud

Ἀργείων θελεγράψαι περὶ Κράσσος ἀοιδῶν,
Ἀλλά μόλις τούτης οἶδε κατ' ὀνόματα.

tam crassam in eo Graecarum literarum ignorantiam fuisse ajunt, ut neque legere neque intelligere Graeca sciverit. Ingenium ergo suum acuerunt Galli, & hoc, quod lepidum ferme est, distichon cuderunt:

Ce git le Seigneur Laurent Crasse,
Dont l' ignorance fut très-crasse.

Exinde judiciosus ille Adrianus BAILLETUS & impotentem CRASSI curiositatem, & debilem Operis texturam carpens, ait (*d*): *Il a composé en sa langue maternelle un Volume in folio de Poëtes Grecs, où il y a beaucoup de recherches, mais il paroit, que sa curiosité est allée un peu trop loin. Il y a inferé beaucoup de choses, qui approchent de la bagatelle, & dans les endroits, où il entreprend d' expliquer les difficultés, il satisfait asses rarement les Lecteurs. En un mot, il n' a rien de fort exquis au jugement de Critiques les plus éclairés. Un de ses plus grands défauts est d' avoir entrepris les Vies des*

(*d*) Dans les *Jugemens de Savans sur les principaux ouvrages des Auteurs*, Tome II, pag. 112 edit. *Paris*. 1722 in 4.

des Poëtes Grecs sans savoir le Grec. An hæc omnia & singula cum veritate concordent, valde dubito. Ad minimum inspectio libri nos docet, Italum non tam rudem in lingua Græca fuisse, qualiter a Gallis notatur. Lepidum aliquod caput Gallicum suam ingenii vim experiri cupiens distichon illud effinxit, quod alii postea tanquam oraculum adorarunt, & infallibile crediderunt. Ceterum Historia hæc CRASSI non prorsus contemnenda est, cum plura etiam contineat, quæ apud alios vix invenies. Mihi sane aliquot detexit Germanos, quos alias Poëtas Græcos fuisse, nescivissem. Omnibus tamen illam numeris absolutam esse, minime dixerim. Sed quis Historicus unquam fuit, qui universo Criticorum agmini satisfecit?

§. VI. Si e Græcia ipsa in circumjacentes regiones & imperia excurrere vellemus, bone Deus, quam amplus sese offerret de Poëseos fatis differendi campus, & nesciremus, quo pedem primo figere deberemus. Florente enim Græcia, sermo Græcus in omnem orbem exiit, & sedem inter populos fixit. Fuerunt inter eos viri, qui tum Græcam linguam & Poësin excoluerunt. Quam ampla igitur & quam varia iterum Historiam Poëseos Græcæ antiquarum gentium indagandi & recensendi esset materies, si pleraque adhuc monumenta superessent? Ex iis, quæ adhuc supersunt, & quorum mentio apud priscos injicitur, aliqualis tamen recensio institui posset. Crucifixo autem Christo, & Ev-

 ange-

angelio per orbem nunciato, Christiani, Græci & alii populi Salvatorem carminibus laudarunt, resque divinas Græce cantarunt. Licet plerique infaustis persecutionum temporibus eorum hymni & alia scripta poëtica perierint, adsunt tamen nonnulla, quæ de hac consuetudine testantur. Andreas Christianus ESCHENBACHIVS enarravit *Poëtas Christianos sacros, Græcos & Latinos* in peculiari Dissertatione, ipsius Dissertationibus Academicis, Norimbergæ 1719 in 8 editis, inserta. D. Jo. Georgius NEVMANNVS, cum adhuc Facultatis Philosophicæ Adjunctus esset, conscripsit Dissertationem *de Metaphrastis, qui N. T. Græco carmine expresserunt*, quam sub ejus præsidio beatus noster Jo. Franciscus BVDDEVS (in excusa illa Dissertatione *Budæus* tum appellabatur) Witenbergæ anno 1686 defendit. Ex hoc genere quosdam etiam annotavit Georgius Matthias KOENIGIVS, Professor olim Altorfinus, in *Elencho materiarum variarum, quæ a Poëtis Vet. & recentioribus, tam Græcis quam Latinis, pertractatæ sunt*, qui adhuc in MSCto latet apud B. Auctoris nepotem, Virum eruditione & meritis clarum, Georg. Andream WVLFERVM, J. V. Doctorem & Inclutæ Reipublicæ Norimbergensis Advocatum Ordinarium, cui, quod hoc MSCtum benigne mecum communicavit, publicas heic gratias ago.

§. VII. Idem quoque de illis seculis, quæ *Medii Ævi* nomine insigniri solent, observandum

dum eſt. Nulla gens tam barbara fuit, quæ Græcas Muſas e terris ſuis penitus ejeciſſet. Fuerunt ſemper in Germania, Italia, Gallia, Anglia, Hiſpania & aliis Europæ Provinciis viri, qui Græce docti erant. Vbi autem lingua Græca, ibi quoque eſt Poëſis Græca. Equidem tunc temporis in omni politiorum ſtudiorum genere magnum fuiſſe defectum, & majorem adhuc in Religione obſcuritatem, haud abnuo; at tantam ubique fuiſſe barbariem, quantam plerique fingunt, nemo mihi perſuadere poteſt. Horridiſſimam Seculi barbariem, ſummas ſtudiorum tenebras, altiſſimum Muſarum ſilentium, maximas artium ruditates, obſcuriſſima hominum ingenia, conqueruntur, accuſant, & quid non clamitant? Sed fruſtra. Evolvamus modo, ut jam de ſolis Germanis eorumque ſtudiis Græcis dicam, illius ævi Annales, & veſtigia in iis reperiemus illorum, qui & linguam, & quandoque etiam Poëſin Græcam, excoluerunt. Imo adfuerunt inter Germanos, Arabice, Syriace & Hebraice periti. Hoc tamen in iis culpo, quod linguam Græcam & Arabicam ad melius intelligendum Ariſtotelem potius, quam ad Sacrum Codicem rite interpretandum Græcam & Hebraicam adhibuerint.

§. VIII. Circa medium autem Seculi XV, cum Turci Conſtantinopolin expugnaſſent, quidam e Græcia aufugerunt Viri docti, & aſylum in Italia, Gallia & Germania quærentes invenerunt. Quo factum eſt, ut literæ Græcæ

in his & aliis terris incrementum ceperint majus, quam omnibus antea Seculis. Exinde Poësis, tanquam inseparabilis ac perpetuus ipsius linguæ comes, sedem in iisdem regionibus fixit, & ab eruditis haud superficiarie culta est. Plurimos in Diariis meis notavi Gallos, Anglos, Belgas, Italos, Hispanos, Danos, Suecos, qui Græca sua poëmata in publicum emiserunt; & æque conscribere possem Historias Poëtarum Græcorum Galliæ, Angliæ, Belgii, Italiæ, Hispaniæ, Daniæ, Sueciæ, ac conscripsi Poëtarum Græcorum Germaniæ Historiam. Sed hanc operam cuique Nationi insumendam honoris ergo relinquo.

§. IX. Quemadmodum autem Germania caput est & splendor totius Europæ, sive supremum dominium spectes, sive virtutes bellicas, sive artes inventas, sive denique omnis politioris literaturæ culturam; ita hoc sibi proprium quasi habet, quod viros semper aluerit, qui Græcæ linguæ & Poëseos notitiam ad miraculum usque tenuerint. CRVSIVS, MEISTERVS, LVDOVICVS, SONTAGIVS & sexcenti alii tam prompte & pure Græce loquebantur ac Germanice, ut ipsi Græci hos audientes exclamaverint: Ἰταλία βαρβαρία. An. MDLXXX doctus aliquis Græcus e Constantinopoli literas dedit ad nostratium quendam eruditum, ubi inter alia præclare scribit: Διώδευσα μὲν ἀκριβῶς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐζήτησα σπουδαίως τὰς Μούσας ἐν τῷ Ἑλικῶνι καὶ Πιερίᾳ, καὶ τὰς Πηγασί-

γασίδας Νύμφας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ παρὰ τοῖς Ποιηταῖς εὐδοκιμοῦντα· οὐ δ' εὕρηκα τούτων οὐδέν· ὡς εὗρον οὐδὲν, ἔγνων ὁ μάταιος ἐγὼ, ὅτε μὲν ταῦτα ἦσαν τόποι καὶ διατριβαὶ σοφῶν, νῦν δὲ απήεσαν ἀφ' ἡμῶν, καὶ μετῴκησαν, ὡς ὁρῶ, πρὸς τοὺς σοφοὺς Γερμανοὺς ὑμᾶς, καὶ νῦν οἰκήτορες ὑμεῖς αὐτῶν, οἱ τὴν σοφίαν μετιόντες, καὶ ἔργον ἔχοντες, οὐ πάρεργον, ὡς ἡμεῖς, ταῖς ἐπιστήμαις λαμπρυνόμενοι εἰς τὸν ἀληθῆ Ἑλικῶνα ἀναβαίνοντες ἀόκνως καὶ ἀπονητὶ, καὶ τοῦτον οἰκοῦντες ἐπ' εὐτυχίᾳ, ἡμᾶς ἐξώσατε τῶν λόγων. Hoc eſt: *Athenas quidem accurate perluſtravi in itinere meo, omnique ſtudio quæſivi Muſas in Helicone & Pieria, & Pegaſides Nymphas, & alia iſtiusmodi a Poëtis olim laudata; nihil vero eorum inveni. Cum nihil invenirem, cognovi ego vanus, quod hæc quidem olim fuerint loca & commorationes ſapientum; nunc vero a nobis abierunt, &, ut video, ad vos ſapientes Germanos demigrarunt; qui nunc eorum incolæ eſtis, ſapientiam colentes, nucleum habentes, non putamina uti nos, ſcientiis clari, in verum Heliconem aſcenditis ſtrenue & absque ulla opera, huncque magna felicitate inhabitantes, nos e ſede Muſarum & eruditionis expuliſtis.*

§. X. Sed ſunt, qui omnem Poëſin exoticam, ſive Latinam ſive Græcam, derident ac aſpernantur, omnem putantes operam, quam ei moderni impendunt, inanem eſſe & deperditam. Inter quos eſt celeberrimus Joannes

CLERICUS, vir multæ lectionis & scripturæ, ac plurimarum veritatum cordatus præco, at, si Jacobum PERIZONIUM, virum eruditissimum, audiamus (e); talis est, *cujus omnis doctrina vere consistit in describendo sine justo rerum examine, in obtrectando integris hominum Ordinibus, in increpando quosvis Eruditos, & severum agendo Censorem, qui aliorum vitia, sed quibus ipse abundat omnium maxime, postulet corrigere. &c.* Hic autem laudatus CLERICUS de modernorum Poësi Græca & Latina talia sentit, ipse interrogans & respondens (f): *Mais vous me demanderez peut-être, si les Modernes, qui font des Vers Grecs ou Latins, ne sont pas de la même utilité? Je reponds que non, parce qu' ils sont inférieurs en toutes maniéres aux Anciens. Ces belles sentences, que l' on admire dans leurs Ecrits, ne se trouvent guere dans ceux des Modernes; & il s' en faut de beaucoup que le stile des derniers soit aussi bon que le leur. Bien des Modernes, qui ont fait des Vers Latins ou Grecs, ressemblent aux Anciens, comme les singes ressemblent aux hommes. Ils imitent leurs défaut, bien plus que leurs bonnes qualitez; & il y a du danger à imiter les pensées des Modernes, aussi bien que leur stile. Au*

(e) in Præfatione ad suas *Origines Ægyptiacas*, Lugduni Batavorum anno M DCC XI in 8 editas.

(f) Vide ipsius *Parrhasiana ou Pensées diverses sur des Matiéres de Critique &c.* Tom. 1, pag. 4 seq. edit. Amstel. M DCC I in 8.

Au lieu de ſentences graves & élevées, ils ne nous donnent que des penſées plates & rampantes. Au lieu d'un ſtile pur & ſerré, on voit dans leurs vers des maniéres de parler très-ſuſpectes, & des repetitions ennuieuſes d'expreſſions ſynonymes, empruntées des Anciens, & miſes hors de leur place. Il n'y a guere de Poëtes modernes, Latins & Grecs, à qui l'on ne puiſſe reprocher une bonne partie de ce que je viens de dire. Auſſi n'y a-t-il perſonne, qui conſeille de les lire, à ceux qui étudient les belles Lettres. On renvoie la Jeuneſſe aux Anciens, & on lui en recommende la lecture, ſans daigner lui indiquer les Poëtes modernes. En effet il ſeroit ſouvent auſſi ridicule de lire les Modernes, pour s'inſtruire de la Poëſie ancienne; que de lire les vers Italiens des étrangers, comme ceux de Mr. Menage, *pour apprendre à écrire en Italien. On ſait que les Italiens s'en moquent, & qu'ils y trouvent de très-grandes fautes. Ne doutez pas que, ſi les Poëtes Anciens reſſuſcitoient, il ne ſe moquaſſent de même de nos vers Grecs & Latins; & ne fuſſent ſurpris que l'on trouve des gens, qui perdent tant de temps à y reüſſir ſi mal. Les Modernes ſont de vils imitateurs des Anciens, qu'ils n'ont rien d'original, & qu'ils ne ſont Poëtes que par routine & par imitation; & nullement parce qu'ils ont penetré les principes de l'art, dont ils font profeſſion; comme on fait les Philoſophes modernes & les autres, dont je viens de parler. Pour ſe défaire*

faire de cet esprit servile d' imitation, il faut écrire dans sa Langue. Alors on pense moins aux expressions & aux pensées des Anciens; & comme on est plein de mots & idées modernes, que l' on possede parfaitement, on devient soi même un original.

§. XI. Hactenus sat diu audivimus CLERICVM, Poëseos Latinæ & Græcæ contemtorem. In omnes autem & singulas ipsius opiniones prolixe inquirere, & falsas a veris curate secernere, instituti ratio non flagitat. Fecit id jam pridem, anno 1703, in peculiari dissertatione Sebastianus KORTHOLTVS, in qua *Veterem Poëticam Græcam & Romanam a contemtu scriptoris Parrhasianorum vindicavit.* Lubet tamen pauca addere. Consultius quidem esse judico, si quis, qui ad Poësin natus est, potius in sua quam in mortua lingua scribat. Suæ enim linguæ natura propinquior est, deque ejus cultura prius, quam de exoticæ incremento, solicitus esse debet, ex ipsius naturæ & propinquitatis lege. At a scriptione Græcorum & Latinorum carminum prorsus abstinere, res esset viro sapienti indigna & nunquam suadenda. Vt jam de summa in utraque lingua poëtandi utilitate nil dicam, in aprico est, diversa esse hominum ingenia, & hunc ad carmen Græcum, illum ad Latinum, istum ad vernaculum scribendum, aptum esse. Inde exoriuntur quoque diversi effectus. RHODOMANNVS, judicio SCALIGERI, Latina carmina

mina non bene, sed Græca bona scribebat; DOVSÆ poëmata Latina CASAVBONO magis arridebant, quam Græca: & BAILLETVS illis, quæ Menagius in vernacula lingua edebat, majorem præstantiam tribuit, quam iis, quæ Græce & Latine cecinit. Cuicunque ergo vel in Græca, vel in Latina, vel in sua lingua faventior poëtandi genius est, is, meo quidem judicio, in ea, si animum ad scribendum appellere velit, scribat. Exinde vero neque mancipium fit Poëtarum priscorum, neque liber ex omni parte manebit, si imitationem sub servitutis nomine dehonestare velis. Necesse est, in quacunque lingua scribas, ut alios imiteris, non quidem ut simius, qui æque vitia ac virtutes hominum imitatur, sed ut vir prudens & sapiens, qui ceu apis mel a veneno separes, ac optima tantum in usum tuum convertas. Nec impedit, quominus & ipse, si aut Græce aut Latine cogitare velis, tibi simul exemplari esse queas, non minore felicitate, quam si in vernacula quid mediteris; sapientia vero non accedente, æque hoc ac illo modo vel exoticus vel domesticus simius eris. Habemus inter modernos, qui vel Græca vel Latina carmina scripserunt, omnibus numeris absoluta, atque priscorum poëmatibus quandoque superiora, quandoque æqualia. Qui hoc negare vellet, vel ignorantiam suam vel malitiam aperte proderet. Et istiusmodi modernorum carmina majore sæpius utilitate juven-

tus legere poteſt, quam plurium vetuſtorum poëmata. Leguntur etiam non a pueris tantum in ſcholis, verum etiam a viris eruditis magno cum fructu, haud neglecta tamen priſcorum lectione. Equidem haud abnego, anſeres quoque interſtrepere olores, & in Germania, Gallia, Anglia, Belgio aliisque regionibus plures inter Poëtas ſedere Poëtaſtros; at eapropter Poëſin ipſam ſpernere ac diſſuadere idem eſſet ac ipſum linguarum uſum, cum non omnes tam pure loquantur ac ſcribant ut DEMOSTHENES & CICERO, prohibere, ex orbe literato exterminare, ſummamque e contra barbariem introducere. Priſcos Poëtas, ſi e mortuis ad nos redirent, multos e modernis ceu fratres & in antiqua Græcia vel Latio natos agnituros eſſe, valde perſuaſus ſum; quemadmodum etiam credo, eosdem multorum Græcos & Latinos Verſus deriſuros eſſe; At valde vereor, ne bonus ille PHILEMON maxime derideret CLERICVM, quod, cum Φιλημονος Λειψανα ederet, centies *Philemonis* nomen Græce ſcribere neſciverit.

§. XII. Imo hi ipſi Poëtæ inſipientiam iſtorum vehementiſſime irriderent, qui gloriam Poëſeos Græcæ & Latinæ moderno ævo invident. Liber a tali irriſione non eſſet quidam Gallus CALLIERIVS, Germanorum, Anglorum, Belgarum aliorumque politiorum nationum carmina Græca & Latina tanquam nænias & luſus pueriles venditans, quamvis nec

his

his inter tres politiores gentes, quas solas putat, Gallos, Italos & Hispanos, locum concedat, & illos cum Polonis, Hungaris, & Moscovitis in unam classem collocet. Ita insanivit in illo scripto, quod absque nomine suo Parisiis edidit, hac epigrapha: *Histoire Poëtique de la guerre nouvellement declarée entre les Anciens & les Modernes.* Recusum est hoc scriptum Amstelodami anno M DC LXXXVIII in 12. In quo magnus hic Appollo, tanquam supremus in Parnasso dictator, illis, qui loco culturæ linguæ suæ carmina Græca & Latina scribunt, infimum in Parnasso locum assignat, omnia eorum Opera ceu merces prohibitas declarat, eodemque modo, quo Anagrammata, Acrostichides & alias, ut ait, nænias lusus que pueriles e societate politiorum Nationum exterminat, ac in perpetuum relegat in scholas, adque Germanos & alias Nationes Septentrionales. Inspiciamus recentis istius Apollinis mandatum, Art. XIX, pag. 247 seq. his conceptum verbis: *Il* (Apollon) *ordonne, que tous les Poëtes modernes seront desormais obligez d'entendre parfaitement les Poëtes Latins, & même les Grecs, s'il se peut, cependant il met au plus bas étage du Parnasse tous ceux, qui au lieu de cultiver leur langue maternelle s'amusent à écrire en Vers Grecs ou Latins, declare tous ces ouvrages de contre-bande, ainsi que toutes Anagrammes, Acrostiches, & autres amusemens de Pedans, les bannit de la societé des*

Nations

Nations polies, & les relegue à perpetuité dans les Colleges & chez les Allemands & autres Nations du Nord. Cum libellus hic ob ineptias suas rarus sit, nec ubique obvius, adponamus, quæ Art. xx sapienti Apollini placent: *Il* (Apollon) *permet toutefois aux Allemands, Flamands, Anglois, Danois, Suedois, Polonois, Moscovites, & Hongrois, d' écrire en Vers Latins, pour être entendus des trois Nations polies, jusqu' à ce qu' ils ayent reüssi à cultiver leur langues maternelles, & à en corriger la dureté.*

§. XIII. Dudum quidem J. F. CRAMERUS, Consiliarius Brandenburgicus famam Anglorum, Belgarum, Suedorum, Danorum, Germanorum imprimis, ab istiusmodi Gallicanis calumniis liberavit, cum Berolini anno MDCXCIV per typos publicaret *Vindicias nominis Germanici contra quosdam obtrectatores Gallos*, in quibus præter alia monstravit, Germanorum linguam satis cultam esse, & plus majestatis ac splendoris in ea elucere, quam in Francica. Plerique Gallorum asperam illam & agrestem esse contendunt, videntur eam rustico Helvetiorum, Prætorianorum Regis Franciæ militum, sermone universam metiri; quod sane æque foret iniquum, ac si quis Germanus e plebejo & horrido loquendi genere Vasconum & Normannorum totam linguam Gallicam vellet æstimare. Discant ante Germanice loqui, & post judicent. Quamdiu enim

enim linguam nostram non callebunt, tamdiu judicabunt, uti cœci de coloribus. Visne autem causas scire, cur plerique ita judicent? Ex longinqua cum iis conversatione expertus sum; quod se suasque res ament, laudent & magni semper faciant; res autem aliorum derideant, spernant & nihili æstiment: Soli, ut sibi persuadent, sapiunt, ceteri delirant, sive sint Germani, sive Angli, sive Belgæ, sive alii. Hinc suam linguam gloriose jactant, Germanicam vero & alias audacter traducunt. Adhæc natura sunt delicatuli, & impatientes laborum, nec diu alicui rei inhærere possunt, quod impedit, quominus operam addiscendæ linguæ Teutonicæ impendant & sapienter postea judicent. Præterea confusæ & incomtæ scriptioni & elocutioni, cum voces suas aliter scribant quam eloquantur, assueti sunt; quum autem nostræ voces juxta naturalem literarum sonum & scribantur & legantur, peregrinus illis est & cum ipsa lingua odiosus ipse naturalis ordo. Nauseam porro eis pariunt ipsa, quibus ad loquendum utuntur, vitiosa organa, quæ impediunt, quominus voces Germanicas rite pronunciare possint, dicent enim *sex Hexen-Kef* pro *sechs Hechten-Kæpf.* Tandem etiam, quod sæpius observavi, nostros scribendi caracteres abhorrent ceu magicos & diabolicos, qui tamen splendidi sunt & proprii, atque cum ipsa lingua, Græcæ, Latinæ & omnium modernarum matrice, exorti; licet Gallorum caracte-

res

res juniores sint, & mutuata tantum luce fulgeant. Hic autem horridus de signis nostris conceptus efficit, ut horride de ipsa lingua sentiant & insane. Loquor autem de insipientibus Gallis, qui eadem lyra cum moderno Apolline CALLIERIO oberrant, semperque delirant. Sapientiores non intelligo, quos longe cum his dissentire scio. Ipsi norunt, Societates ad perpoliendam linguam in Germania enatas esse, antequam Cardinalis RICHELIVS de sua Academia cogitaret. Quid quod ipsæ nostræ Societates occasionem ipsi præbuerint suam instituendi Academiam? Instituit eam Cardinalis, ut linguam Gallicam Academici perpolirent; re autem vera, ut ipse ingeniosissimos quosque & perspicacissimos suæ ætatis homines, ejusmodi distractos occupationibus a cogitatione publicarum rerum & a reprehensione Ministerii Cardinalitii abduceret, ceu ipse profitetur TEMPLEVS, Eques Gallicus, regius quondam in Pacificatione Neomagensi Orator, vir præter incredibilem rerum civilium cognitionem, diuturno usu & summæ dignitatis splendore partam, omnibus ingenii, doctrinæ & sapientiæ luminibus illustris (g). Id consilium tam feliciter cessisse Cardinali fatetur TEMPLEVS, ut in præsentia

(g) vid. *Essais de la Poesie dans les Oeuvres meslées du Chevalier Temple*, pag. 410. & I. F. CRAMER, in memoratis *Vindiciis*, Lit. F. I.

tia ad summam elegantiam sermonis Gallici nihil omnino desit; Idem (*b*) veretur tamen, ne, dum nullum perpoliendæ linguæ modum Academici faciunt, tandem, ut Petronii & Crameri verbis utar, *ludibria excitando efficiant, ut corpus orationis enervetur & cadat.* Nam ut comtior sit hoc tempore sermo Gallicus, quam fuit ætate Michaelis MONTANI, viri totius Galliæ sapientissimi, angustioribus tamen finibus circumscriptus minus roboris ac majestatis habere videtur. Quod si pergunt eam insistere viam Academici, ad extremum lingua Francica ad tantam redigetur simplicitatem, ut grandem TVLLII & audacioribus subinde figuris dicendi exsultantem orationem exprimere nulla ratione possit. Sunt enim res pleræque ita natura comparatæ, ut quo diutius & superstitiosius limentur, eo minus ponderis ac solidi corporis retineant, quemadmodum laudatus CRAMERVS optime observavit.

§. XIV. Non opus esset, ut ad insulsam CALLIERII de Poësi Latina & Græca sententiam respondeamus, cum supra §. XI. ad similem CLERICI opinionem jam, quid sentiamus, diximus. Dum autem CALLIERIVS hoc studium ad Germanos & alios Septentrionales homines, Anglos, Belgas aliosque relege-
get,

(*b*) in *Essais du Savoir des Anciens & des Modernes*, pag. 81. *Conf.* CRAMERVS *loc. cit.*

get, videtur mihi pessime sibi & suis consuluisse, ut nos solos Græce & Latine doctos velit, se autem & suos barbaros & idiotas. Equidem pro sua facultate, qua ut summus in Parnasso dictator pollet, omnes Poëtas modernos eo adstringit, ut priscos Græcorum & Latinorum Poëtas (*parfaitement*) exacte intelligant; at valde dubito, an ipse, qui Poëta & Poëtarum Apollo videri vult, priscos intellexerit; potius crediderim, eum Latina aliqualiter tenuisse, Græca vero ne legere quidem scivisse. Et istiusmodi hominum genus plerumque aspernatur illos, qui Græce & Latine sciunt, exactamque scientiam speciminibus suis poëticis comprobant. His sane Parnassi aditum occludere non potest impotens iste Apollo, nec eorum Græca & Latina ora, ut obtumescant, frænis coërcere. Ad musicam non unum instrumentum, nec una vox sufficit; requiruntur plura instrumenta, & plures voces, si musica dulcis sit & composita. Musæ non una & eadem semper lyra oberrant, sed diversa habent instrumenta, & quandoque canunt Græce, quandoque Latine, quandoque alia voce, namque

amant alterna Camenæ.

Inconsiderate tamen & imprudenter agit sapiens iste CALLIERIUS, dum omnes illos e Societate politiorum gentium exterminat tanquam umbratiles homines, qui Græca & Latina poëmata scribunt & scripserunt, haud memor,

memor, se politissimos & sapientissimos Gallos, qui vel ante vel eodem tempore vixerunt, & carminibus suis Græcis & Latinis immortalem sibi gloriam compararunt, puta Q. Septimum Florentem CHRISTIANVM, Julium Cæsarem & Josephum SCALIGEROS, SERRANOS, CASAVBONOS, & quos CRAMERVS nominat, fratres SAMARTHANOS, BORBONIOS, RAPINOS, VAVASSORES, PETITOS, MENAGIOS, HVETIOS, COMMIRIOS, SANTOLIOS, & alios quamplurimos, tanquam umbratiles homines e Societate politiorum gentium simul ejecisse.

§. XV. Restat, ut pauca adhuc de œconomia hujus libri adjiciamus. Illa ipsa, quæ ejus fronti inscripta sunt, tractationis rationem reddere possunt. Historiæ titulo illum notavi ad eum modum, quo Laurentius CRASSVS suam Poëtarum Græcorum recensionem, Polycarpus LEYSERVS suum de Poëtis Medii Ævi scriptum, & alii ejusdem materiæ volumina, insigniverunt. Orsus sum hanc Historiam a tempore παλιγγενεσίας literarum, quod cœpit aliquot ante finem Seculi XV lustris, ætate nimirum Joannis REVCHLINI, primi in Germania Græcæ linguæ & politioris literaturæ restauratoris. Deduxi illam per seriem annorum ad nostra usque tempora, atque indicavi eos, qui vel nativitate vel civitatis donatione Germani sunt, & Græca poëmata scripserunt. Ad unum vero omnes

me in fcenam produxiffe, haud dixerim. Multi, ut facile auguror, ad notitiam meam non pervenerunt, qui tamen fedem in Parnaffo optime meruerunt. Sed quis a me hoc exiget, cum neminem ante me habuerim, qui primas faltem ejusmodi recenfionis lineas duxiffet. Plures etiam data opera omifi, quorum unius aut duorum tantum diftichorum copia videndi mihi data eft, & de quibus dubitavi, an alia adhuc & plura fcripferint. Eo modo evitavi derifiones, quibus ii digni funt, qui ob unum vel duo difticha quendam inter Poëtas referunt. Ita Laurentius CRASSVS a BAILLETO, BÆLIO & aliis derifus eft; quanquam eruditorum Senatus nondum decreverit, quot aliquis cudere debeat verfus, ut Poëta appellari posfit: Potius juxta verfuum qualitatem, quam eorum quantitatem & numerum, Poëtam æftimandum effe cenfeo. Adeoque non omnes illos, qui pauca, refpectu aliorum, effinxerunt carmina, e focietate Poëtarum ejeci, haud difficulter conficiens, eorum fingendi facultatem iis verfibus, quos vel vidi, vel apud alios notatos inveni, non defiiffe. Et qui fieri poffet, ut quis ad unum omnia poëmata infpicere queat, aut faltem habere cognita? Interim tamen annotaffe juvabit, quæ præfto funt. Alius omiffa quæ novit, facile addet, ceu infra pag. 69. feqq. fub *Joanne Hartungo* exemplum habemus. Plurimos autem inter Poëtas meos reperies, qui

qui integros poëmatum libros exaraverunt. Indicavi impreſſionis locum, annum formamque librorum. Produxi, ſi quae aderant, tam exterorum quam noſtratium eruditorum de Poëtis eorumque poëmatibus judicia, mea etiam quandoque addidi. Et ſi qui hos inter Poëtas fuerunt, qui antiquos Graecos vel interpretatione Latina, vel commentariis donarunt, ſedulo eos annotavi, itidem editiones & judicia, eadem methodo, indicans, ut ſic eorum merita in antiquam & modernam poëſin, imo in omnem literaturam Graecam, pateſcant. Vt autem ſimul ſciamus, qui homines hi fuerint, praemiſi ubique ferme illorum vitae, Graecae praeſertim, ſtudiorum ac fatorum deſcriptionem. Et haec omnia congeſſi vel ex ipſis noſtrorum Poëtarum monumentis, vel ex auctoribus fide dignis, quos quoque indicavi loco. Hos autem, ubi erraviſſe deprehendi, modeſte correxi, amore veritatis commotus, & ad exterminandos paullatim e Hiſtoria literaria errores.

§. XVI. Ceterum, ſi haec opera, quam in recenſendis hac ratione Graecis Germaniae Poëtis impendi, tibi placuerit, ſtimulum mihi addes & calcar, ut eodem modo Latinos Germaniae Poëtas, quorum integrum exercitum conduxi, in publicum aliquando producam. Idem etiam cum Deo & die fieri poterit cum iis in Germania civibus, qui Poëſin Orientalem, Hebraicam ſcilicet, Arabicam &c. excoluerunt; nec non cum illis maxime, qui in lin-

lingua nostra vernacula poëmata scripserunt. Et sic omnia, quæ ad Historiam poëticam Germanorum spectant, tradere possem. Oportet civem prius curare sua, quam peregrina, & patriæ gloriam exterorum meritis præferre. Turpe est ignorare nostra & exotica nosse. Sapientissimus ille Romanorum Consul omnisque eruditionis Oraculum, CICERO, abjudicat eruditionis laudem ab iis, qui domestica nesciunt; *Mihi quidem*, Lib. I. de Fin. Cap. II. inquit, *nulli satis eruditi videntur, quibus nostra ignota sunt.* Scribebam Jenæ XV. Calend. Maji, anno Χϛιϛογονίας MDCCXXX.

A & Ω.

A & Ω.

HISTORIA
POETARVM GRÆCORVM GERMANIÆ, A RENATIS LITERIS AD NOSTRA VSQVE TEMPORA.

JOHANNES REVCHLINVS.

AGmen Poëtarum Græcorum Germaniæ merito ducit Iohannes REVCHLINVS, Germanorum ſtudiorum anteſignanus, primus Grajarum literarum reſtaurator, primusque Poëta. Ex Suevorum gente, quæ nulli unquam populo aut Arte aut Marte inferior fuit, hic oriundus eſt, Phorcæ in Marchionatu Badenſi, anno ſupra milleſimum, quadringenteſimum, quinquageſimo quinto (*a*). Erat tum

 in

(*a*) De anno natali Reuchliniano diſcordant inter ſe annales. Concordiam autem ſuadet ipſe REVCHLINVS, in epiſtola, ad Io. CVSPINIANVM anno MDXII data, ubi ait: *Quando incendiariorum* (furentes monachos intelligit) *contra me famoſa machinatio*

in Germania, quemadmodum in aliis regnis occidentalibus, magnus Græcarum literarum defectus, in fcholis præfertim publicis, in quibus illæ omnino filebant (*b*). Audiebat puer REVCHLINVS & difcebat ea, quæ pro more feculi tradebantur, in fchola patria primum, & poft in aula Badenfi, ubi, quia Grammaticam melius didicerat, quam alii, adolefcenti Marchioni FRIDERICO, poftea Epifcopo Vltrajectino, adjungebatur (*c*). Expugnata vero, anno MCCCCLIII, a Turcis Conftantinopoli, Græcorum eruditi in Italiam & Galliam, & cum his Mufæ Græcanicæ in Germaniam emigrarunt. REVCHLINVS quippe anno MCCCCLXXIII cum dicto Marchione Lutetiam Parifiorum profectus, Græca elementa ex difcipulis Gregorii TIPHERNATIS, Græci, accepit, eaque biennio poft Bafileæ, obtentis in philofophia

natio cæpit, fcire licet. Anno ætatis meæ quinquagefimo quinto, tunc præfto aderat Climacterici a natali meo, qui fuit Chrifti MCCCCLV, *in annum* MDX *revolutio ejusmodi, &c.* vid. Clarorum Virorum Epiftolæ ad Ioannem Reuchlinum miffæ, pag. 64, edit. Tigur. an. 1558. in 8.

(*b*) Magna quidem temporibus Medii Ævi, præfertim Sec. XII & XIII, in Germania barbaries fuit, fed non tanta, quantam plerique clamitant. Nullum certe a nato Chrifto Seculum literis Græcis prorfus caruit. Imo jam ante natum Chriftum earum cognitionem Germani ceperunt.

(*c*) Io. Henr. MAIVS in vita Reuchlini, p. 151 ex Phil. MELANCHTHONIS Oratione de eiusdem vita.

ſophia ſupremis honoribus ac privilegiis, per duos iterum annos ſub Andronico CONTOBLACA, natione ac profeſſione Græco, tanta felicitate excoluit, ut inter primos extra ordinem Profeſſores conſtitutus, ipſe Græcam ſcholam aperuerit, hortante CONTOBLACA præceptore, ad eum ſic ſcribente (*d*): *Tuum modo ingenium literarumque Græcarum experti doctrinam, magnopere optamus atque hortamur, ut alios Græcas literas edoceas, quod multum conducet: nam non ſolum tibi id muneris prodeſſe, ſed etiam audientibus honori fore arbitramur. Quare tua doctrina atque noſtra autoritate fretus, literas Græcas audire volentes erudias, ut & ipſi doctiores indies evadant, & tu ipſe in legendis autoribus clarior ac venuſtior ſis. Vale, Baſileæ, anno* MCCCC LXXVII. Rediit noſter non ita multo poſt Lutetiam, atque Græcorum celeberrimum Georgium HERMONYMVM, *Spartiatem*, Homerum atque Iſocratem exponentem; audivit. Cum quo magnam contraxit amicitiam, atque, poſtquam in Academiam Aurelianam veniſſet, commercium epiſtolicum inſtituit. *Tu mi Ioannes*, ſcribit ad eum HERMONYMVS (*e*), *recte facis literis Græcis operam dando, non enim minus ornabunt te quam literæ Latinæ. Noſti*

 enim

(*d*) vid. Epiſt. claror. Viror. ad Reuchl. p. m. 4.

(*e*) ibid. pag. 4. b. Data eſt epiſtola ex urbe Pariſiorum, die VIII Feb. Anno MCCCC LXXVIII.

enim sententiam Flacci poetæ celeberrimi, Vos exemplaria Græca nocturna versate manu, versate diurna. Da igitur operam libris Græcis, tu qui tali ingenio præditus es & ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων, ut ajunt, optimis disciplinis atque artibus institutus es. Didicit Aureliæ Romanorum jura, docuitque Græcorum præcepta. Ibi quoque Græce conscripsit Grammaticam sub Μικροπαιδείας titulo, quam anno MCCCC LXXX Pictionibus Galliæ Aquitanis publice legit, atque illic in Iure Civili cathedram meruit (*f*). Reversus in Germaniam adeptusque Tubingæ Doctoris gradum, cum Principe Würtembergico EBERHARDO, cui a secretis erat, Italiam adiit, ubi in familiaritatem eruditissimorum Virorum, ex quibus Demetrius CHALCONDYLAS, Græcus ille, nominandus est, Florentiæ venit. FRIDERICVS III Imperator, cognita perspectaque ipsius eruditione, prudentia morumque venustate, communicato cum Proceribus Imperii consilio, ipsum S. Lateranensis palatii & Aulæ suæ Tribunalisque Imperialis Comitem ac Nobilem creavit, atque hæc privilegia, dignitates amplissimas & insignia familiæ publico diplomate

(*f*) ita ipse REVCHLINVS in epistola ad fratrem DIONYSIVM, qua Rudimenta & Lexicon Hebraicum ei inscribit. Vid. I. H. MAIVS loc. cit. p. 165. Diploma, quo eum Pictavienses d. XIV Iunii M CCCC LXXXI, Licentiatum Iuris renunciarunt, legitur in Epist. clar. Viror. p. m. 72. b. it. ap. MAIVM loc. cit. pag. 166.

mate confirmavit (*g*). Prolixum foret, omnia ejus recensere munera, dignitates, legationes, itinera, mala etiam & odia, quæ a furentibus monachis, Coloniensibus imprimis Hochstrato & Pfeffercornio, diu perpessus est, ob studium præsertim Ebræum, cujus in Germania conditor quoque erat. Alii fusius de his omnibus egerunt, quorum præcipuus est D. Io. Henr. MAIVS, Vir post fata quoque clarissimus (*h*). Nostri est, ea narrando prosequi,

(*g*) Vid. MAIVS l. c. pag. 173. ubi integrum hoc diploma Cæsareum, die XXIV Oct. Anno MCCCCXCII publicatum, exhibetur. Insertum quoque illud est Epist. claror. viror. ad Reuchl. p. m. 74. seq. Atque eodem diplomate Augustissimus Imperator fratrem Io. REVCHLINI germanum, Dionysium REVCHLINVM, literis Græcis tum in Italia incumbentem, *Nobilem* proclamavit, ex quo M. Fridericus Iacobus REVCHLINVS, Argentoratensis, hodie Ecclesiastes, inque Gymnasio ibidem Præceptor, amicus noster, legitimo ordine descendit. Io. REVCHLINVS nullam ex uxore sua suscepit prolem. Ejus tamen causa de divortio eum cogitasse, minime credo. Nec trahi huc possunt verba RAIMVNDI, Cardinalis Gurcensis, ad Germanos Legati, Vlmæ tunc agentis, qui in epistola, ex Vlma die XXVII Iun. Anno MDII data, ad REVCHLINVM scribit: *Optaremus, quod divortium posset celebrari inter te uxoremque tuam, ejus tamen consensu.* Quæ verba, reliquis prolaris, omisit MAIVS l. c. pag. 209. auxit e contra epistolam vitio typographico, pro *Ex Vlma* legere faciens *Ex Vltima.* Integra epistola extat in Epist. clar. viror. ad Reuchl. p. m. 67. b.

(*h*) Edidit namque, cum adhuc in Gymnasio Durla-

quæ vitam REVCHLINI Græcam concernunt. Anno MCCCCIIC, Legatus ab Electore Palatino Romam ad Pontificem missus, auditoribus Io. ARGYROPYLI, Thucydidem publice interpretantis, sese immiscuit. Interroganti Professori Græco, an Græcas literas attigisset, respondit, se Basileæ in Germania audivisse istius linguæ elementa. Vt legat e Thucydide quædam, cupivit ARGYROPYLVS. Paruit REVCHLINVS & legit tam suaviter & commode, simulque lecta expedite reddidit Latine, ut magnam sui admirationem excitaverit, ipseque ARGYROPYLVS ad auditores, in quibus etiam aliqui Cardinales fuerunt, sese convertens, exclamaverit attonitus: *Eheu Græcia nostro exilio transvolavit Alpes* (*i*)! Cujus disciplinæ, licet Græce jam doctissimus, tamdiu se tradidit noster, quamdiu Romæ Legatum agebat. Vltimum Florentiæ & Mediolani præceptorem Græcum Demetrium CHALCONDYLEM se habuisse, affirmat ipse (*k*): cum quo jam ante versatus & absens in epistolis Græcis collocutus est (*l*). Capta, anno MDXIX,

Durlacensi Professor esset, eruditum Commentarium *de vita Io. Reuchlini*, Durlaci & Francof. *anno* 1687 *in* 8.

(*i*) ibid. pag. 213. ex MELANCHTHONIS oratione de vita Reuchlini, & ejusdem præfatione in Procli Metaph. quadrip. Ptolomæi.

(*k*) in Instit. Grammat. pag. 20.

(*l*) extat epistola Græca Demetrii CHALCONDYLAE ad REVCHLINVM ex Florentia d. XVI Iun.

M D XIX, a Würtembergensium Duce VLRICO Reutlinga, bello, quod Vlmæ antea decreverant, invadunt VLRICVM fœderis Suevici socii, eum vincunt & e Ducatu pellunt. Captus in hoc bello REVCHLINVS, Ingolstadiumque deductus, jubente Bojorum Principe, Hebraica & Græca publice docuit. Magnifice eum laudat atque Vniversitati commendat Iohannes GVSSVBELIVS, Professor Ingolstadiensis, in oratione illa, qua ipsum ordinarium linguarum Professorem solemniter proclamavit (*m*). Pluribus itaque quam trecentis auditoribus ac discipulis publice interpretatus est REVCHLINVS auctores Ebræos & Græcos, ante meridiem Rabbi Mosen Kimchi, post meridiem Plutum Aristophanis: privatim vero Grammaticam Græcam, Poësin & alia. Grassante vero in Bavaria peste, dimissionem petiit, eaque obtenta, in patriam reversus est, reliquum vitæ quieti daturus. At Tubingenses haud quieverunt, donec eum Linguarum Professorem Tubingensem salutarunt. Inauguralem suam orationem Græce dixit, orsusque Professionem, Grammaticam, Demosthenis & Æschinis orationes atque Homerum explicuit.

Iun. Anno M CCCCXCI missa, in *Epistol. clavor. viror.* p. m. 70.

(*m*) Habita est hæc oratio Ingolstadii, III Non. Martii, Anno M D XX, atque eodem mense & anno Augustæ Vindelicorum ex officina Silvani Otmari typis exscripta prodiit. Recudi eam curavit Hermannus von der HARDT, Helmst. an. 1720. in 8.

Ægrotabundus autem mori voluit Stutgardiæ, quo deportatus, e vita discessit die XXX Iulii, anno MDXXII, ætatis LXVII, inque fano D. Leonhardo sacro sepultus est. Quantus hic vir fuerit, me non indice, patet. Multijuga ejus eruditio, & in Græcis cumprime scientia, admirationi fuit exteris, Anglis, Gallis, Italis, Belgis, imo ipsis Græcis. Testantur tot epistolæ ab harum gentium sanguine, dignitate & eruditione claris ad eum exaratæ, Græcæ & Latinæ (*n*). Ex unica tantum illarum, Georgii HERMONYMI epistola, paucula communicabimus, ubi ille ad nostrum scribit (*o*): ἐγὼ μὲν καὶ ἄλλοτε ἐθαύμασάν σου τήν τε σπουδὴν καὶ εὐφυΐαν, ἣν περὶ τοὺς τῶν ἑλλήνων λόγους ἔχεις, καὶ νῦν τὰ μάλιστα δεξάμενος τὰ παρὰ σοῦ πρός με πεμφθέντα γράμματα οὐκ ὀλίγης εὐμουσίας καὶ χάριτος μεστά. hoc est: *Ego quidem & alias admiratus sum tuum & studium & ingenium, quod circa Græcorum libros habes, at nunc maxime, recipiens abs te missas ad me literas non exiguæ elegantiæ atque gratiæ plenas.* Hermolaus BARBARUS *Reuchlini*, tum in Italia versantis, Germani-cum

(*n*) Collectæ sunt, quarum copia haberi potuit, atque primum editæ Tubingæ anno 1514. deinde duobus libris Hagenoæ, an. 1519. tandem Tiguri, an. 1558. in 8. quam ultimam editionem sæpius citavimus, cujus titulus est: *Clarorum Virorum Epistolæ Latinæ, Græcæ & Hebraicæ, variis temporibus missæ ad Ioannem Reuchlin, Phorcensem, LL. Doctorem.*

(*o*) ibid. pag. 72. edit. Tigur.

tum nomen in *Capnionis* Græcum mutavit, quo indicare voluit, REVCHLINVM nativitate potius Græcum quam Germanum esse. Bibliothecam Heidelbergensem omnium primus condidit CAPNIO, eamque pretiosissimis codicibus locupletavit. Ipse quoque amplissimam (*p*) pro ea ætate librorum manuscriptorum & impressorum, Ebræorum, Græcorum ac Latinorum, possedit suppellectilem, quam testamento deinceps legavit civibus suis Phorcensibus. Plures ipse scripsit libros. Præter eos, quos linguæ Hebraicæ gratia composuit, notæ sunt ipsius e Græco versiones *Latinæ*, Homeri, Aristophanis, Platonis, Xenophontis, Procli, Æschinis, Luciani, Epiphanii, Athanasii, & *Germanica* Demosthenis. Constantini M. vita de Græco in Latinum ab eo versa & Electori Saxonico consecrata, prodiit

 Hage-

(*p*) Ad codices Græcos in specie quod attinet, tantam REVCHLINVS eorum habuit copiam, ut eam ipsi Græci stupuerint. Auxit præterea illam Petrus IACOBI, Arlunensis, qui ex Papia nostratem literis & libris Græcis donavit. Ipse Italus rem exponit: *Alii interpretes ipsos, quibus præceptoribus utor, qui illam tuam Græcorum librorum copiam mirum in modum stupent. Miratur hanc tuam copiam Græcorum librorum totius Italiæ facile princeps Georgius Merula, qui ex Catalogo tuo judicabat, te libros habere, quibus ægre & ipse & multi præstantissimi Græcarum literarum studiosi carerent.* -- *Ad te mitto optimos ex tercentum delectos, quos magno ære comparavi, eos ut tibi dono darem, ne suavissimis tuis epistolis carerem.* Epist. claror. Viror, p. m. 17.

Hagenoæ ex ædibus Thomæ Anshelmi, anno M D XVIII. Athanasii vero liber de variis quæstionibus, Latine traductus & cum annotationibus Capnianis Electori Moguntino dicatus, ibid. lucem aspexit anno M D XIX mense Martio (*q*). Ex his itaque, quæ diximus, satis apparet, REVCHLINVM omnium fuisse primum in Germania Græcarum literarum restauratorem ac conditorem. Ipse de se hoc testatur, & testimonium ipsius verum est: *Ego*, inquit (*r*), *primus omnium Græca in Germaniam reduxi.* Talem namque olim venerati sunt & adhuc venerantur omnes Germanorum eruditi. Ioannes GVSSVBELIVS, Professor Ingolstadiensis, *Græcæ linguæ*, ait (*s*), *nunquam sortiti sumus ullum doctorem, quinimo ne in tota quidem ante Germania Ioanne Reuchlin priorem vel fama quidem accepimus. Commune igitur hoc nostrum cum omnibus Germaniæ studiis incommodum fuit, ut nullus in hanc usque ætatem nobis contigerit doctor, qui simul & Græce de pulpito & Hebraice præciperet, hoc solo excepto tempore, quo nuper idem ille Capnion, unus & primus ad nos primo accessit, ut olim Apollonius ad Indos.* Celeberrimus Giessen-

(*q*) vid. Hermanni von der HARDT Ænigmata prisci orbis, pag. 569. edit. Helmst. 1723. fol.

(*r*) Lib. III. de Arte Cabalistica, pag. 90.

(*s*) in oratione pro REVCHLINO Ingolstadii habita anno 1520. & ab HARDTIO denuo edita, pag. 10. de quo vide supra.

fenfium quondam Profeffor Io. Conrad. DIETERICVS programma aliquod edidit, cujus frons eft (t): *Reftauratio Græcarum literarum per Germaniam, aufpiciis Iureconfulti Iohannis Reuchlini, Phorcenfis, Ingolftadii & Tubingæ cœpta.* At hæc omnia me non móviffent, ut CAPNIONEM Poëtarum noftrorum ducem elegiffem, ni aliæ adhuc rationes in promtu effent. Equidem quo ipfo ftudium Græcum in Germania condidit nofter, eo ipfo quoque poëtandi ftudium excitavit. Si enim neque hic neque alius Græca diffeminaffet, quis quæfo noftratium Poëta Græcus nafci potuiffet? Sed REVCHLINVS antiquos etiam Poëtas interpretatus eft, fimulque artem poëticam difcipulos docuit. Ipfe, ut erat vir divini ingenii, Latina & Græca carmina ftruxit. De illis in epiftola ad MAXIMILIANVM I. Imperatorem affirmat, fe puerum adhuc pari imparique menfura carmina tornaffe, & quotoquoque die ad ducentos verfus fundere potuiffe (u). Nunquam ante ipfius ætatem Comœdia in Germanorum fcholis acta fuit: primus REVCHLINVS theatrum aperuit, atque adolefcentulos Heidelbergæ, anno M CCCC IIC, in fcenam produxit. Comœdia hæc jambicis tri-

(t) Programma hoc annexuit D. Georgius Henricus GOETZIVS Principi fuo Græce docto, pag. 61.

(u) extat quoque eximium carmen elegiacum REVCHLINI ad Ioannem LYCAEVM, vulgo ex Lupis de Hermansgrün, in Epiftol. claror. viror. fæpius citatis, pag. 23.

trimetris ab eo scripta extat Hagenoæ anno M D X V I excusa, in cujus prologo REVCHLINVS optimo jure se *novum* (addo *primum*) Poëtam adpellat, pergitque:

Optans Poëta placere paucis versibus,
Sat esse adeptum gloriæ arbitratus est,
Si autore se Germaniæ schola luserit
Græcanicis & Rhomuleis lusibus.

Theodorus de PLENINGEN, Doctor & Miles auratus, Poëtam nostrum alloquitur (vv): *Tu inter Germanos nostros hodie (vera loquor) HOMERVS noster merito unus censendus es.* Henricus BEBELIVS, celebris ille Vates & ætate CAPNIONIS Tubingæ Professor, sapphicum decantat, hac inter alia voce (x):

Si cupis sanctos latices adire
Castali fontis Clariive vatis
Serta daphnea emeruisse possis
Tempora circum.
Seu lubet socco aut Sophoclis cothurno
Optime certas, tenuive plectro
Pindari & Sapphus fidibus canoris
Carmina scribis.

Lauren-

(vv) in epistola ad eum, pridie Non. Febr. Anno M D V I I I scripta, *loc. cit.* pag. 10. b.

(x) ibid. pag. 33. b. Idem BEBELIVS, pag. 34. b. Musas Poëtæ nostri canit:

Colligis & condis, flavus quæ dictat Apollo,
Dignus es a sera posteritate coli.
Nam tibi grandiloquis major facundia rebus
Ingenioque tuo flumina larga colunt.
Carminibus Geticum vatem potes Orphea doctus
Vincere, & Iliados nobile cedat opus.

Laurentius CRASSVS, nobilis Italus, ait: *Giovanni Reuclino tal volta compor Versi in Lingua Greca, &c.* ac honestum ei inter præcipuos Poëtas Græcos locum assignat (*y*). Eccur non primum eidem, civi nostro, inter nostrates locum assignaremus?

PHILIPPVS MELANCHTHON.

REVCHLINVM justo ordine insequitur filius adoptivus, discipulus, atque communis postea Germaniæ præceptor, PHILIPPVS MELANCHTHON, vir ad miraculum usque doctus, ab exteris quoque, qui Germanorum alias gloriæ invident, magni habitus (*z*). Joachimus CAMERARIVS, de quo paulo inferius dicemus, vitam ejus & merita fusius ac eleganter descripsit (*a*): nos ea tantum depromе-

(*y*) *in sua* Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poëtato, pag. 274, edit. Neapol. 1678. in fol.

(*z*) Petrus BEMBVS, Cardinalis, qui alias de Germanis abjecte sentiebat, *excellentem Melanchthonis virtutem, atque in omni literarum genere eruditionem* in Epistola prædicavit, quam Romæ VI. Cal. Iun. MDXLI. ad Georgium SABINVM scripsit. Annexa illa est SABINI Poëmatibus, ab Eusebio Menio Lipsiæ editis, in 8. Clariss. BAYLE in suo *Dictionaire Historique & Critique*, Tome III. pag. 1962. edit. 3. ita judicat: *Philippe Melanchton a été l' un des plus sages, & des plus habiles hommes de son Siecle: Il donna si tot des marques d' Esprit, qu' on s' apliqua de trés bonne heure à son instruction, &c.*

(*a*) Liber prodiit Lipsiæ 1566. in 8. & denuo ibid. 1696, eadem forma.

memus, & ex aliis addemus, quæ ſcopum noſtrum attingere videntur. Protulit eum *Bretta*, mediocre in Palatinatu inferiore oppidum, die decimo ſexto Februarii, anno ſupra milleſimum quadringenteſimum nonageſimo ſeptimo. Fundamenta ad Græcam linguam & Poëſin jaciebat in noviter tum condito Gymnaſio, quod Phorcæ Suevorum eſt, ſub directione duorum eruditione inſignium virorum, Georgii SIMLERI & Joannis HILDEBRANDI. REVCHLINVS etiam, qui ſæpius eo venit, omnem movit lapidem ad novam ſtructuram bene collocandam. Cum enim in filio ſuo nativam vim & ſingularem ad hæc ſtudia inclinationem animadvertiſſet, donavit illum, præter alios libellos, Grammatica Græca, magno vix tum temporis pretio comparanda. Spondebat quoque Vocabularium Græcum, hac tamen conditione, ut ad reditum ſuum aliquot verſus, quos ipſe compoſuiſſet, monſtraret. Quapropter in Poëſi & Grammatica ita ſeſe exercuit, ut non ita multo poſt animum ad Comœdiam Latine ſcribendam appulerit, ſcriptamque in honorem REVCHLINI, eo præſente, in ſcenam produxerit (*b*). Agebat tum MELANCHTHON nondum decem

(*b*) Henricus PANTALEON in Proſopographia illuſtrium Germanorum, Part. III. pag. 202. ſq. Ioach. CAMERARIVS loc. cit. pag. 9. Io. Henr. MAIVS in vita Reuchlini, p. 146.

tem & tres annos: dignus itaque, qui a clarissimo BAILLETO inter adolescentulos eruditione sua celebres locatus fuerit (c). Eodem ætatis anno Heidelbergam missus, aviditate quadam puerili Poëtas legit, cui lectioni, ut res postulat, historiarum & fabularum cognitionem adjunxit. Scripsit Professoribus Orationes, quæ publice recitatæ sunt, & linguarum studia, ac præcipue scribendi exercitium soluta oratione & versu excitavit (d). Cum ibi triennium exegisset, & Elementa Græcæ Linguæ conscripsisset, quæ post evulgavit (e), Tubingam concessit, vbi BRASSICANVM & BEBELIVM, Poëtas Laureatos, audivit, Hesiodum diligenter legit, atque ex illo Græcorum poëtandi artem addidicit. Varia hinc eruditionis suæ edidit scripta, a viris doctrina claris cum stupore lecta. *At Deum immortalem*, sic miratur eum Jo. Jacobus Grynæus, *quam non spem de se præbet, admodum etiam adolescens & pene puer, Philippus Melanchthon, utraque literatura pene ex æquo suspiciendus! Quod inventionis acumen? quæ sermonis puritas? quanta reconditarum rerum memoria? quam*

(c) vid. BAILLET Traité Historique des Enfans devenus célebres par leurs Etudes, ou par leurs Ecrits, Cap. XL, pag. 131. conf. BAYLE loc. cit.

(d) Melchior ADAMVS in Vitis Philosophorum Germanorum, p. m. 186.

(e) Io. Petr. LOTICHII Bibliotheca Poët. Part. III. pag. 24.

quam varia lectio? quam verecunda regiæque prorsus indolis festivitas (*f*)*?* Joachimus CAMERARIVS (*g*), atque Caspar CRVCIGER (*h*) affirmant, *Melanchthonem, adolescentem tum, Henrici Bebelii mortem Græcis versibus celebrasse, cujus rei novitas plerorumque animos admiratione tum commoverit.* Fama hinc de stupenda ipsius eruditione vndiquaque delata, anno ætatis suæ vigesimo secundo, commendatione Joannis CAPNIONIS, cum quo Tubingæ quoque in dies familiariter versabatur, ad publicam Græcæ linguæ in Academia Witebergensi Professionem honorifice invitatus est, quam etiam suscepit, atque paucorum annorum spatio, docendo, scribendo, artesque & linguas a barbarie vindicando, tantopere non modo sese, sed totam Academiam commendavit, ut isto modo unica postmodum Witeberga, velut Athenæ illæ Græcanicæ, præ omnibus ferme Germaniæ Academiis celeberrima passim audiret (i). Confluxerunt eo, ex omni ferme Europæ angulis, studi-

(*f*) vid. ejus Epist. select. pag. 302. conf. BAYLE *Dictionaire* l. c.

(*g*) in Vita Melanchthonis pag. 13.

(*h*) In Oratione, anno 1560. habita, de initiis, progressione & incrementis doctrinæ eruditæ in Academia Lipsiensi & VVitebergensi, Tom. V. Declamat. Melanchthon. pag. 383. Cl. Iac. BVRCKHARD. Comment. de fatis Linguæ Latinæ in Germania, Part. 2. pag. 415. sq.

(*i*) LOTICHII Biblioth. Poët, l. c. p. 25.

ſtudiorum cupidi, non modo Muſarum candidati, verum etiam ii, qui jam in doctorum numerum recepti erant, tanta frequentia, ut plerumque *mille quingentos*, ſæpe *bis mille quingentos* auditores habuerit (*k*). Hinc LVTHERVS ad Spalatinum, *Philippum Græciſſimum*, inquit, *eruditiſſimum, humaniſſimum, habe commendatiſſimum. Auditorium habet refertum auditoribus; inprimis omnes Theologos ſummos, cum mediis & infimis, ſtudioſos facit Græcitatis* (*l*). Publice ac privatim expoſuit auctores Græcos, tam ſacros, quam profanos, tam Poëtas, quam eos, qui ſermone ſoluto ſcripſerunt, indefeſſo labore. Artem ex illis poëticam auditoribus ſuis monſtravit, atque imprimis Homerum & Heſiodum ad imitationem ipſis propoſuit. Poëtas Græcos Latine vertit, & commentariis ſuis illuſtravit. Proſtat *Homeri Batrachomyomachia* cum notis Melanchthonis, Baſileæ apud Robertum Winter, & Lipſiæ anno 1607 in 8. excuſa: nec non *Heſiodi Theognia* cum Scholiis, Tiguri 1579. ejusdemque *Opera & dies*, Lipſiæ & Witebergæ: leguntur quoque in Oper. Melanchthonis Tomo III, Baſileæ anno 1546. editorum.

(*k*) Quemadmodum Georgius SABINVS ad quæſtionem Petri BEMBI, *quam frequens Melanchthonis auditorium ſit?* reſpondit. *vid.* Melch. ADAM. in vitis Theol. German. p. m. 360.

(*l*) Tom. 1. Epiſt pag. 81. *conf.* Melch. ADAM. loc. cit. pag. 330.

torum: *Aratus Graeco-Latinus* cum ejus praefatione lucem aſpexit Witebergae, 1521. in 8.(*m*). Struxit liberiorem *Pindari verſionem*, quae non adeo verbis ſeſe adſtringeret, quae in Henrici STEPHANI manus pervenit: ſed quam, etſi laudaret STEPHANVS, non tamen excudit in ſua Pindari editione, quam minutiore forma, ſed commodisſima, nec minus nitida edidit, cum adhuc Vlrici FVGGERI eſſet typographus, Heidelbergae 1560. in 16. atque anno 1566. repetitam (*n*). *Theognidis Sententiae* latinitate a Philippo donatae, cum textu Graeco, primum Lipſiae, poſtea Witebergae 1609, 8. tandemque Londini 1639. prodiere. Latine quoque vertit *Euripidem* Melanchthon. In ſcriniis meis habeo *Troades Euripidis, cum interpretatione* latina *evidenti ac dilucida Philippi Melanchthonis*, quas Argentinae excudebat Wyriot, 1578. in 8. Dudum vero antea, nempe anno 1558 in 8. omnes Tragoedias, (exceptis Hecuba, Iphigenia, Jone, Hercule & Electra, quas etiam quidem Melanchthon latine transtulit, ſed tum temporis impeditae, quominus edi poſſent) Joannes OPORINVS, eruditus Baſileae typographus, collegit, emendandas (ex incuria enim illorum, qui ex ore Melanch-

(*m*) videatur Cel. Io. Albert. FABRICIVS in Biblioth. Graec. Lib. III, Cap. XVIII, §. 8. pag. 460.

(*n*) verba ſunt MORHOFII in Polyhiſt. Literar Tom. I, Lib. VII, Cap. II, num. 10, p. m. 1042. *conf.* Io. Albert. FABRIC. loc. cit. Lib. II, Cap. XV, pag. 535.

lanchthonis illas exceperunt, plurima mendæ irrepſerunt) Guilielmo XYLANDRO tradidit, atque cum hujus præfatione excudit (*o*). Quum vero hoc opus nondum erat abſolutisſimum, novam editionem molitus eſt XYLANDER. Itaque ſecundas manus adjecit, nævos denuo correxit, translationes auxit, & ita omnes latinas, excepta unica Electra, quam ex Caſpari STIBLINI Euripide addidit, Tragœdiarum Euripidearum translationes MELANCHTHONIS ſine textu edidit. Integer hujus editionis titulus eſt: *Euripidis Tragædiæ, quæ hodie extant omnes, latine ſoluta oratione redditæ, ita ut verſus verſui reſpondeat: e prælectionibus Philippi Melanchthonis: cum præfatione Guilielmi Xylandri Auguſtani, qua oſtendit, quantum hæc editio priori præſtet, Francofurti apud Ludov. Lucium, 1562. in 8.* Hinc falluntur omnes, qui cum MORHOFIO exiſtimant, *nunquam vertiſſe Euripidem Melanchthonem* (*p*). Ex illis vero, quæ hactenus diximus, error ſatis pateſcit, nec in ulteriorem veritatis dilucidationem addere diſplicet, quæ XYLANDER ad poſteriorem hanc editionem præfatus eſt: *Quadriennium jam fere eſt elapſum ab eo tempore, quo Philippeam Euripidis*

 Tra-

(*o*) vid. Præfat. XYLANDRI ad Io. Bapt. HEINZELLIVM, Conſ. Auguſt. huic editioni præfixa. addatur Index Librorum per Io. Oporinum excuſorum, Pag. 21, Baſil. 1567, in 8.

(*p*) In Polyhiſt. loc. cit. num. 7. pag. 1037.

Tragœdiarum translationem Basileæ ita adornavi, vt cum aliqua, & quidem meo arbitrio non pœnitenda utilitate studiosorum ederentur. Itaque operam quam potui in hoc dedi, ut non denuo tantum typis describeretur Philippeus Euripides, sed & correctior auctiorque in lucem prodiret. Primum enim interea Hecubam latine ex ore Philippi Melanchthonis exceptam nactus Oporinus noster, mihi (quod in reliquis factum ostendi tragœdiis) præbuit castigandam & concinnandam. Feci hoc non illibenter, & qui ante, opus ne esset ἀκέφαλον, Hecubam de meo præposueram, nunc Philippeam vobis mea sublata exhibeo, ut (quantum ejus fieri potuit, una oratio, unus sit stylus. Nam meam quidem perire facile fero, Iphigeniam quoque Tauricam, Jonem, & Herculem furentem, priori editione incuria eorum, quibus Basileam eas perferendi partes mandaramus, interceptas, ita ut aliunde corrogari tantisper debuerint; Integras nunc damus, optimaque fide a nobis emendatas. Ac ne quod Euripideum, quod quidem ad nos perlatum esset, drama hic desideraretur, Stiblinianam interpretationem Electræ in fine addi curavimus. &c. Invenies insuper aliquot Euripidearum Tragœdiarum versiones ex prælectionibus Philippi MELANCHTHONIS recognitas, in editione *Selectarum Tragœdiarum* Henrici Stephani, anno 1567, in 12. aut, si mavis, in 16. Docuit etiam Poësin Græcam non modo, ut jam monuimus, in cathedra, sed etiam

etiam leges præscripsit prosodicas per typum sæpius promulgatas. Insertæ illæ sunt cum Grammatica Græca Tomo tertio ejus Operum. Ad illas etiam semet ipse adstrinxit, & varia poëmata, quæ vario tempore lucem aspexerunt, cudit. Legimus *Græca* ejus *Epicedia & Epitaphia* apud Melchiorem ADAMVM (*q*) in obitum Petri MOSELLANI, Ioannis HESSI, & aliorum. Præfixit sua *epigrammata*, ut plurimum *Græca*, libris, quos hinc inde amici edebant, *encomiastica*. *Epigrammata* ejus varii argumenti *Græco-Latina* typis excudebantur primum Hagenoæ, 1528. in 8. tertio etiam ejus Operum tomo inserta. Anno 1558. tres iterum Epigrammatum libri vulgabantur. Ioachimus MAIOR, cum indies illa crescebant, sex libris involuta edebat, Witebergæ, 1572. & 1579. in 8. Tandem M. Petrus HEGELVNDVS ex hisce editionibus & aliunde selectiora, paucula quidem Græca, excerpsit, neque integra semper adscripsit; quin etiam hinc inde ex carmine epithalamio, aut epitaphio, aut paraphrasi aliqua ipsius prolixiori, ea solummodo decerpsit, quæ suo instituto, hoc est, puerorum institutioni, servire poterant (*r*): prodierunt illa cum iconibus argumento convenientibus Sigismundi Feyerabend,

(*q*) in Vitis Philos. Germ. p. m. 63: item in Vit. Theol. Germ. p. m. 186.

(*r*) vid. HEGELVNDI Epist. Dedicat. ad Ottonem ROSENKRANTZIVM.

Francof. ad Mœnum 1583. in 4. Quare Laurentius CRASSUS, sceleratum MELANCHTHONIS nomen memoria haud dignum putans, inter celebres tamen Poëtas Græcos ipsi concessit in Historia sua locum. Sic enim Italo scribere placuit (s): *Condannerei all' obblivione il Nome dello scelerato Filippo Melantone, quantunque per essere stato erudito Poëta di Greci Versi, haver dourrebbe luogo in questa Istoria. &c.* Ἀπροσωπολήπτης ille Olaus BORRICHIUS (t) de eo tale fert judicium: *Philippo Melanchthone vix quicquam illo ævo eruditius, facilius, disertius; non in aliis modo disciplinis, sed & ipsa Poëtice elegantiori. Declarant id tot elegi ejus jam sacri,* (Latini & Græci) *jam ex Græcis fontibus cadentes, jam varii argumenti.* Ipse etiam PHILIPPUS sæpenumero cum animi gratia, tum pietatis erga Deum Opt. Max. testandæ igitur, etiam paulo ante mortem, etiam in ipso mortis agone, carmina meditatus est, docta admodum & pia, quibus se non parum delectari, imo etiam recreari notum fecit (u). Falsum tamen est, eum Davidis Psalterium, Salomonis Ecclesiasten & Sapientiam Siracidæ Græcis versibus edidisse, atque

(s) vid. *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato, scritta da* Lorenzo CRASSO, pag. 214.

(t) in Dissertatione de Poëtis Latinis, diss. IV. §. 161. pag. 133.

(u) LOTICHIUS loc. cit. pag. 20, sq.

atque Augustanam Confessionem Græce vertisse oratione soluta, ceu infra sub Paulo DOLSCIO fuse indicabimus. Obiit tandem placidissime Witebergæ anno M. D. LX, ætatis suæ LXIII, officii publici XLII. Sepultus est juxta corpus B. LVTHERI, Achates juxta Achatem (w). Petrus de S. ROMVALDO (x) asserit, Catholicos anno 1597, corpus Melanchthonis e sepulcro resodisse, atque Monachii magno cum zelo combussisse. Anilem hanc esse fabulam, quilibet agnoscit, præsertim cum illa epistola quadam a Langueto Bourguignonio, nescio ad quem, scripta nitatur, qui tamen jam anno 1581. mortuus est, certissima nota, quæ hunc Chronologum & Historicum ignorantiæ arguit (y). Obitum magni hujus Viri, MELANCHTHONIS, plurimi eruditissimorum Virorum Orationibus, Epicediis, Epitaphiis aliisque scriptis acerbe deplorarunt: quæ omnia conjunctim edita sunt Witebergæ, anno 1561, in 8. Jo. Petrus LOTICHIVS *Melanchthonem* sic alloquitur (z):

(vv) Idem ibid. pag. 34.

(x) in suo *Abregé Chronol.* Tom. III, pag. 318, à l' ann. 1560.

(y) ita ipse Clarissim. BAYLE loc. cit. p. m. 1966, hanc fabulam recenset, eamque ridet, simulque ignorantiam auctoris detegit, his verbis: *Ce bon Feuillant (Pierre de St. Romuald) ne cite personne, & il marque l' an 1597: bonne preuve de son ignorance; car Languet mourut l' an 1581.*

(z) in citata Bibliotheca, pag. 23.

Quis memorare tuae praeconia carmine famae,
TEVTONIAE PHOENIX *magne* PHILIPPE, *queat!*
Theologo-sophus es velut immortalis, honore
Non minus eximii carminis usque viges.

BERNHARDVS TEGEDERVS.

SEcundum quidem Bernhardo TEGEDERO in recensione Graecorum Germaniae Poëtarum assignare debuissemus locum, ni potius merita MELANCHTHONIS, quam aetatem TEGEDERI respicere libuisset. Dudum is jam inclaruit ineunte Seculo XVI, hodie nobis ferme obscurus, ni pauca de ipso ex Hermanno BVSCHIO, & Ioanne MVRMELLIO, quos etiam Hermannus HAMELMANNVS citat, cognovissemus. Quantum enim ex his conficere licet, fuit TEGEDERVS in Civitatis Monasteriensis suburbio Magister, atque Scholasticus Mauritianus. Et latinam & graecam Poësin adamavit, ipseque in utraque lingua carmina cudit. MVRMELLIVS in peculiari Elegia (*a*) omnes Poëtas praecipuos, qui suo tempore Monasterii clari fuere, recensens, de illo scribit:

Diffuso late Tegederus nomine floret,
Inque suburbano carmina rure facit. &c.

Atque

(*a*) Eleg. I. ad Rudolphum Langium, Libri III. Elegiarum moralium. conf. Herm. HAMELMANNVS de viris VVestphaliae scriptis & doctrina illustribus, lib. IV. part. III. Lit. c. 5. edit. Lemgov. 1564. in 8.

Atque BVSCHIVS, elegans ille Poëta, & felix ſtudiorum, præſertim purioris dictionis in Germania reſtaurator, hunc in modum canit (*b*):

Quicquid opus vatum fuerit, non deperit unquam,
Pegaſidum neſcit docta caterva mori.
Hinc Thegedere mei capient te candide luſus,
Teque juvant Clarii flava theatra Dei.
Ipſe ſuburbano ſtudiis te rure dicaſti,
Dum paſſim genium cetera turba colit.

Idem ad ipſum ſingulare ſcripſit Epigramma, ubi inter alia ſic eum alloquitur:

Compoſitus Latii vel cantas carmen Homeri,
Immenſum verſas vel Ciceronis opus. &c.

Laudatur quoque a Petro AQVENSI in epiſtola Dialecticæ *Timanni* præfixa. Splendidam habuit Bibliothecam, quam filiis ſuis BERNHARDO & EBERHARDO reliquit (*c*). An poëmata ejus typis excuſa ſint, me latet.

CASPAR VRSINVS VELIVS.

SVidnicium (*d*) haud obſcurum Sileſiæ oppidum protulit Caſparum Vrſinum VELIVM anno 1493 (*e*) aut 1495 (*f*). Qui cum in-

(*b*) Libr. II. Epigrammatum, edit. anno 1500. conf. HAMELMAN. l. c. Lit. c. 4. b.

(*c*) HAMELMANNVS loco modo citato.

(*d*) KÖNIGIVS in Bibliotheca vet. & nova, pag. 835, minus recte Velium *Svvemnicenſem* appellat.

(*e*) Lexicon Erud. p. m. 2371, hunc annum ponit.

(*f*) ita habet M. Io. Sigism. IOHNIVS in *Parnaſſo Sileſiaco*, Centur. I. pag. 186.

ineunte ab ætate Minervam faventem Musasque benignas expertus fuisset, totum sese adjecit ad ea studia, poëtica scilicet, a quibus immortalitatem deinceps etiam post fata sperare posset (*g*). Scripsit poëmata Græca & Latina, nondum anno ætatis suæ decimo quinto egressus, quibus provectior ætas plurima addidit, præcipuorum tum Poëtarum fœtus longe superantia, digna itaque, quæ illorum parentem, offerente Imperatore MAXIMILIANO I, amplissimis Lauri honoribus decorarent. Hinc a GESNERO Poëta Regius (*h*), qui, judicio ERASMI, in carmine felix erat (*i*), appellatur. Studio quoque Juris, cumprimis in Italia, sese dedit, ut non tantum Juris utriusque Doctor, sed etiam Regis Bohemiæ Historiographus, & MAXIMILIANI, postea Imperatoris hujus nominis Secundi, Præceptor factus fuerit. Hinc amicitiam sibi contraxit cum clarissimis istius ævi viris, Blosio, Lilio, Scipione, Porcario, Bembo, Jovio, Beroaldo, Capnione, Cuspiniano, Rosino, Erasmo, & aliis, quorum nomina ipse recenset (*k*). Præter multa poëmata Latina, quorum catalogum Gesnerus, Lotichius & Johnius exhibent, scripsit

(*g*) Io. Petrus LOTICHIVS in Biblioth. Poëtic. Part. III, pag. 45.

(*h*) in Bibliotheca a SIMLERO aucta, p. 219.

(*i*) KOENIGII Bibliothec. loc. cit.

(*k*) in Libro Elegiarum, Eleg. 6. conf. LOTICH. l. c. pag. 46.

psit etiam Epigrammata Græca, (erat enim græce doctissimus) quæ in Poëmatum ejus Libris quinque, Basileæ a Frobenio 1522 in 4 impressis, quartum occupant librum. Admodum tristem expertus est vitæ exitum Poëta noster, in Danubio exanimis repertus die 5 Maji, Anno 1539 (*l*). Vtrum casu hoc factum sit, aut an ex tædio vitæ, quod ex mala sua uxore ceperat, in Danubio semet submerserit, auctores inter se non conveniunt. Alii de mortis genere nihil commemorant, sed saltem obiisse eum admodum mature ajunt, jussuque Imperatoris honorifice terræ mandatum esse (*m*). Lubet adhuc encomium, quo Paulus IOVIVS ipsum celebravit, adjicere: *Sed qua demum veteri sodalitio digna pietate, imaginem tuam, ut elogio nostro coronetur, expectaverim, Vrsine Gaspar Vindelice* (*n*), *paucis ante annis morte præpropera nobis erepte? nobiles enim poëtas læto carmine, historicos vero styli gravitate, superabas: sed in cumulo honestissimæ laudis, uti integer vitæ, scelerisque purus, tranquilli animi probitate periculosi officii munus feliciter adimplebas, quum Maximilianum summæ indolis adolescen-*

(*l*) M. Gottfr. BOETTNERVS in Dissert. *de malis eruditorum uxoribus*, anno 1705 Lipsiæ habita, §. 14, exhibet *annum* 1533: & Lexicon Erudit. loc. cit. *annum* 1538.

(*m*) ita habet Henricus PANTALEON in Prosopograph. Germ. Illustr. Parte III, pag. 201.

(*n*) IOVIVS perperam eum nominat *Vindelicum*, cum patrium ipsi nomen erat *Velius*.

ſcentem, Ferdinandi Cæſaris deſignati filium, patrui fortuna digniſſimum, perfectis moribus ac literis erudires (*o*).

OTTOMARVS LVSCINIVS.

MVſarum *Luſcinia* merito dici poteſt LVSCINIVS noſter, Græce PROGNEVS, nativo alias nomine NACHTIGALLVS (*p*). Summo mane, & antequam beata Reformationis in Eccleſia lux orta eſt, in noviter condito bonarum literarum horto, blande admodum cecinit Græce pariter & Latine, Græcorumque cantilenas vocibus Latinis expreſſit. Vix dormivit, ceu in proverbio eſt, LVSCINIVS, quantum luſcinia; quod ejus lucubrationes ſatis oſtendunt. De quibus poſtea. Pauca quidem ſunt, quæ de ejus vita reperimus. Argentinæ eum in lucem prodiiſſe, ipſe indicat (*q*), quo autem anno, reticet: circa octogeſimum tamen ſupra mille quadringen-

(*o*) IOVIVS in Elogiis doctorum virorum, p. 293. edit. Baſil.

(*p*) Germanicum NACHTIGALLI, pro more ſeculi, in Latinum LVSCINII nomen mutavit, atque modo hoc, modo illo in editis ſuis ſcriptis uſus eſt: & quemadmodum linguam Græcam valde adamavit, ita etiam ſe Græce nominavit PROGNEVM, in Hendecaſyllabo Vbertini Puſculi Brixienſis Simonidos libris II præfixo, ſive Poëmati Heroico de Simonis, pueri Tridentini a Iudæis crudeliter necati, martyrio, Auguſt. Vindel. anno 1511 in 4 excuſo. Vid. Cl. SCHELHORNII Amœnit. Literar. tom. VI, pag. 601.

(*q*) in epiſtola quadam ad SCHOTTVM, ibid. p. 487. ſic etiam in titulo Pſalterii Latini *Argentinum* ſe vocat.

gentos id accidiffe, ex ipfius fcriptis editis conjicere licet. In patria primum, & dehinc in Vniverfitate Viennenfi operam dedit literis & bonis artibus, fed tamen Linguam Græcam felicius addidicit, quam Hebræam. Hinc Auguftæ Vindelicorum, ad D. Vdalrici & Afræ, Linguæ Græcæ Lectoris officium gesfit: & ad S. Mauritii ædem, in eadem urbe, Concionatoris: Bafileæ Ecclefiaftes: ac Argentorati ad D. Stephani Canonicus fuit. Quo autem temporis ordine fingula hæc facta fint, atque ubi & quando de vita decefferit, difficile pronunciatu eft. A partibus primum ftetit ERASMI Roterodami, ejusque fententiis plerumque fubfcripfit; at magno poftea fervore ei adverfatus, dicere folebat: *Erasmus eft nebulo, & omnes, qui legunt ipfius libros, fiunt nebulones* (r). Quare non tantum monachos, & obfcuros tum temporis Scholafticos mordaci circumrofit dente, verum etiam meritiffimos de Ecclefia & literatura viros, eosque vita defunctos, five amicos, five inimicos, læfit, exuens naturam philomelæ, vulturis naturam induit. Hinc Philippus MELANCHTHON eum fic alloquitur:

Quum laceras miferos crudeli carmine manes,
Nomen erit vultur, non philomela tibi.

Quam potens autem LVSCINIVS in Græca lingua & poëfi fuerit, fequentes teftantur ejus lucubrationes. Noftri jam non eft prolixe recenfe-

(r) SCHELHORN. l. c. p. 462. feqq. & p. 489.

censere *Psalterium Germanicum* Augustæ Vindel. 1524, & *Latinum*, ibid. & eod. anno impressum, utrumque e LXX interpretum versione Græca ab ipso versum (*s*): neque tradere ea, quæ ex Plutarcho & Isocrate Latine transtulit, Basileæ & Argentorati per typos evulgata: Sed instituti ratio requirit, eorum tantum mentionem facere, quæ ad Poësin spectant. Fundamenta vero ad eam exstruendam posuit, *Introductiones elementares hellenismi, atque collectanea sacrosancta Græce discere cupientibus non aspernanda*, Argentorati anno 1515 in lucem edens. Conscripsit quoque *Progymnasmata Græcæ literaturæ*, ibid. 1517 in 4 typis Knoblauchianis, & denuo anno 1523, cum auctario, in quo docetur, qua ratione aliquis citra præceptoris operam Græce discere possit. Porro publicavit librum sub titulo: *Græce & Latine. Moralia quædam instituta ex variis authoribus. Cato noster, Maximo Planude interprete: Aurea carmina Pythagoræ: Phocylidis poëma exhortatorium: Sena-*

(*s*) prolixam ac doctam utriusque Psalterii invenies recensionem in Cl. SCHELHORNII Amœn. Lit. l. c. pag. 455, ubi pag. 476. Cl. Iacobus BRVCKERVS talia de Luscinio ejusque Psalteriis judicat: *Non vulgarem vero ea produnt Græcæ linguæ cognitionem & eruditionem pro istorum temporum conditione minime spernendam, animum præsertim puritate doctrinæ sacræ maturæ, & sub ipsis fere repurgatæ Ecclesiæ auspiciis imbutum, quia vero auctor Græcos interpretes duces sibi constituit, mirum non est, cum ab Ebraici textus veritate interdum recedere.*

Senarii morales diverſorum Poëtarum: Cebetis tabula: ſententiæ morales multorum virorum illuſtrium, Auguſt. Vindelicorum, anno 1523. in 8. Vlterius: *Evangelica Hiſtoria ex quatuor Evangeliſtis perpetuo tenore continuata ex Ammonii Alexandrini fragmentis quibusdam e Græco per Ottomarum Luſcinium verſa, qua & tædio ſacræ lectionis ſtudioſorum ſuccurritur, & ordine pulcherrimo mire juvatur memoria: Gregorii Epiſcopi Nazianzeni miraculoſa ſecundum Matthæum carmine Græco cum translatione Latina: Parabolæ, ænigmata, miraculoſa ſecundum Ioannem, Lucam, Marcum: Parabolæ quatuor Evangeliſtarum,* Auguſtæ Vindel. anno 1523 in 4. (*t*). Adſunt inſuper *Epigrammatum Græcorum veterum centuriæ duæ, Latinitate per Luſcinium donatæ, cum indice rerum per epigrammata ſparſim digeſtarum, & epitome libelli Plutarchi, docentis, quomodo deprehendas, te certo profeciſſe circa virtutem,* Argentorati, anno 1529. (*u*). Ipſe vero LVSCINIVS egregia ſtruxit poëmata Græca. Vidi aliquod carmen heroicum, quo Græca & lamentabili voce *Ioannis Geileri, vulgo Kaiſersbergii, in Summo Argentinenſium templo*

(*t*) vid. Hermanni von der HARDT Autograph. Lutheri & coætaneorum, Tom. III, pag. 99, ſq.

(*u*) Cel. Io. Alb. FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. III, Cap. 28, pag. 700, minus recte, hunc librum dicto anno *Baſileæ* excuſum eſſe, refert. conf. SIMLERI Biblioth. p. 537, & Iſrael. SPACHII Nomencl. philoſ. pag. 130.

plo Pastoris facundissimi, obitum decantavit, Argent. 1510 in 4. Nullum inde est dubium, quin & alia ediderit poëmata, a me hactenus haud visa.

BARTHOLOMÆVS LATOMVS.

CElebris est inter Pontificios gens LATOMORVM. Noster ex Ducatu Luxemburgensi, Aluni anno MCCCCLXXXV (*x*), oriundus, vir fuit Græce & Latine valde doctus. Gallos Lutetiæ Parisiorum & Germanos Friburgi, Coloniæ Augustæque Trevirorum disertos facere studuit ore & calamo. Pertinax Religionis suæ propugnator inexpugnabilem Sionis turrim aliquoties aggressus est, at frustra. Occubuit tandem Confluentiæ Trevirorum, senio & labore confectus, anno post mille quingentos sexagesimo sexto. In orationem Christi passionalem poëma Græco-Latinum composuit, Rostochii anno MDXCIII impressum (*y*).

ANDREAS GRVNDLERVS.

ANdreas GRVNDLERVS, Schwinfurtensis, arti medicæ studuit in Germania & *Italia*. Ferrariæ diademate doctorali ornatus, ac Heidelbergæ inter patres Academiæ conscriptos assumtus est. Optime calluisse dicitur linguam & poësin Græcam, in qua varia specimina, cum Lati-

(*x*) Paulus FREHERVS in Theatro virorum clarorum, Part. II, Sect. IV, pag. 851.

(*y*) Georg. Matth. KOENIGIO teste, in Elencho materiarum poëticarum MSCto, pag. III.

Latinis, prostant. Ab Italis pridem amatus, atque a Laurentio CRASSO in numerum poëtarum receptus est. Sic enim de eo loquitur (z): Ne tempi, che fiorivan nelle buone Lettere Paolo, e Arrigo Steffano visse Andrea Gruntlero, amico di que' dottissimi Huomini, e de' loro studi sequace. Leggonsi di lui deversi Epigrammi Greci e Latini, e alcune fatiche in materia d' Arte Oratoria. Ioachimus ANNODIVS allocutus est nostrum:

Lusisse in Latio tu scisti carmine græco,
Græcia cum Latio dives ab ore tuo.

Obiit GRVNDLERVS Heidelbergæ, anno post sesquimillesimum quinquagesimo quinto. Vxorem habuit celeberrimam illam Ferrariensem, Olympiam Fulviam MORATAM, Græce & Latine doctissimam & Poëtriam eximiam, cujus poëmata Græca cum aliis lucubrationibus Basileæ anno 1562 excusa, & ibidem anno 1580 in 8 recusa sunt. Sepulta est Heidelbergæ eodem anno, quo maritus, anno ætatis nono & vigesimo (a).

JOANNES LONICERVS.

PRimum hujus cæli spiritum hausit LONICERVS Orthernii (b), in Comitatu Mansfel-

C

(z) Laurent. CRASSVS in *Istoria de Poeti Greci e di que chè n Greca lingua han poetato*, pag. 35, edit. Neapol. 1678 in fol.

(a) FREHERVS ibid. Part. III, pag. 1237.

(b) KOENIG. l. c. p. 480, frustra eum vocat *Offera-*

feldensi, anno nonagesimo nono Seculi xv. Natura ad studia colenda fruebatur haud novercante, & licet ei vitricus illam invideret, nullosque plane sumtus suppeditaret; attamen Islebiam primum, post Erphordiam, inde Witebergam, tum Friburgum Brisgoiæ, tandemque Argentinam sese contulit, & pauper ubique, aliis inserviendo, victum & amictum comparavit. Nihilominus tamen in studiis, præsertim Græcis, ita profecit, ut adolescens miratu digna ediderit. Præter plura, quæ partim ipse scripsit, partim e Germanico Latino vertit, Witebergæ Melanchthoni & Camerario in augendo *Lexico Græco-latino* utilem operam præstitit, illiusque postea hortatu Argentorati Græcos codices nonnullos, imprimis *Græca Biblia cum Novo Testamento*, & *Homerum*; ibid. 1525 in 8 græce impressum, diligenter restituit (*c*). Hinc ab Hassiæ Landgravio ad Professionem Græcam, ad quam deinceps Hebraica & Theologica accessere, vocatus, anno 1527 cum uxore sua, quam anno vigesimo quarto Argentorati duxit, in Vniversitate Marpurgensi appulit, *ubi usque ad annum 1569, quo mortuus est, summa cum laude docuit.* Ex his itaque, quæ modo

feranum. Vbi etiam annus 1500, quo Adamus Lonicerus (filius nostri Loniceri) natus dicitur, corrigendus, & 1528 substituendus est. FREHERVS in Theatro pag. 218, dicit eum *Orthemii* natum.

(*c*) Melchior ADAMVS in Vitis Philos. German. p. m. 149.

do diximus, apparet, fuiſſe LONICERVM inter illos, qui Græcarum literarum ſtudium in Germania laudabiliter promoverunt. Quod ſequentia ulterius teſtantur. Præterimus Theophylactum, Theodulum, Iſocratem, Demoſthenem, Dioſcoridem, Xenophontem & alios, quos vel ex toto, vel ex parte latine tranſtulit, vel ſcholiis ornavit; notamus tantum Poëtas Græcos. Callimachi hymnos, Jovem & Apollinem latinis verſibus reddidit (*d*). *Pindarum* latine vertit ſermone ſoluto, quem anno 1528 in 8. Cratander Baſileæ excudit. Auctior hic Pindarus cum Commentario Loniceri, utplurimum ex aliorum annotationibus congeſto, ibidem prodiit anno 1535, & ob ejus præſtantiam denuo, Tiguri 1560 in 8. E ſeptem, quæ adhuc ſuperſunt, Sophoclis tragœdiis *Ajacem flagelliferum* latine ſtruxit, quem Balthaſar STOLBERGIVS, Profeſſor Witebergenſis, cum eruditis ſuis obſervationibus prelo ſubjecit, Witeb. 1678 in 8. Denique *Nicandri Theriaca & Alexipharmaca* latine fecit, adjectis ſcholiis, Coloniæ anno 1531 in 4 a Sotere excuſa. Nec acquievit LONICERVS in interpretandis tantum Græcorum poëmatibus, verum, ut Græcos quoque Poëtas formaret, omnem adhibuit operam. Quem in finem, quoties publice prælegit, auditoribus ſuis facilem poëtandi methodum expoſuit, illosque amice monuit, ut,

C 2 quan-

(*d*) Idem ibid. pag. 251. SIMLERVS in Bibliotheca Geſneri, pag. 392.

quantum ſit virium, ipſi componere carmen tentarent. In compendio hæc exhibuit in Grammatica ſua Græca, Baſileæ anno 1536, & Francofurti 1540 in 8 publicata. Exemplo quoque ſuo præivit ipſis, cum datis occaſionibus Græcos verſus ſcriberet, hinc inde obvios. Cecinit Epithalamium Græcum CREVCERO: item in Juſti STVDÆI gratiam, quod Eobanus HESSVS, inſignis ille Poëta latine transtulit, atque Egenolphus anno 1540 Marpurgi typis excudit (e). Epithalamia, Epicedia & Epigrammata moralia innumera ſcripſit (f).

JACOBVS CEPORINVS.

EVndem cum LONICERO, de quo modo diximus, annum natalem habuit Jacobus CEPORINVS, in agro Tigurinorum *Dinbarti* (g), qui pagus etiam *Viſendanger* audit, in lucem editus. Jactis in Schola Winterthurenſi primis ſtudiorum fundamentis, in linguis Latina, Græca & Hebræa maxime ſeſe exercuit, atque etiam Coloniæ, Viennæ & Ingolſtadii Matheſi operam navavit. In Helvetiam redux *Baſileæ* in Andreæ Cratandri officina typographica libros correxit (h). Cum autem Tiguri Eccleſia

(e) SIMLERVS loco modo citato.

(f) FREHERVS loc. cit. pag. 119.

(g) Sic Io. Henr. HOTTINGERVS in *Schola Tigurinorum Carolina*, pag. 40. hunc pagum appellat; ſed Henricus PANTALEON in *Proſopogr. German.* Part. 3, p. 78, eum vocat *Dinhattum.*

(h) PANTALEON loco citato.

ſia & Schola reformanda eſſet, & ZWINGLIVS animadvertiſſet, a morbis paulatim quidem adnatis, totum vero, ſucceſſu temporis, corpus Eccleſiaſticum & Scholaſticum infeſtantibus, nullam ſperandam ſalutem, niſi barbariei, & ignorantiæ Linguarum originalium, tolleretur gangræna, ab eorum vocatione initium illi placuit facere, qui in linguis excellerent, hancque feliciſſime fundi Theologici calamitatem removerent. Scholæ igitur, prævia vocatione, operam ſuam primum conſecrat CEPORINVS, vir quidem juvenis, ſed Linguarum, Græcæ & Hebraicæ callentiſſimus (*i*). Primus igitur Linguæ Græcæ ibidem Profeſſor, conſcripſit *Compendium Grammaticæ Græcæ* in uſum ſtudioſæ juventutis, Tiguri in 8. aliquoties impreſſum. Præter Scholia in Dionyſii deſcriptionem orbis, & in Arati aſtronomicum cum Procli Sphæra, & eisdem authoribus, Baſileæ apud Thomam Wolfium, 1534, & Bebelium 1523, 1547, 1561 in 8, apud H. Petri excuſa (*k*), illuſtravit Heſiodi Georgicon ſcholiis, obiter Græcorum carminum rationem reddens, Tiguri in 8, apud Froſchoverum, & Coloniæ 1533 & iterum Tiguri 1539, eod. forma. Quod opus deinceps Ioannes FRISIVS auxit, atque cum ſua interpretatione edi-

(*i*) HOTTINGERVS loc. cit. pag. 39, ſeq.

(*k*) FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. III, Cap. XVIII, §. VIII, pag. 460, ubi quidem Ceporinus ex facili errore *Iohannes* appellatur. SIMLER. Biblioth. pag. 313.

edidit, adjecta etiam Philippi MELANCHTHONIS opera, Tiguri 1562 & 1579 in 8. (l). Adeoque de Hesiodo Jacobus CEPORINVS & Joannes FRISIVS optime meruerunt (m). Nec minus CEPORINVS ob poësin Græcam memorabilis est. Varia enim scripsit Epigrammata, quæ post mortem ejus collecta Froschoverus excudit Tiguri 1539, & Cervicornus Coloniæ 1553, *lepidiora* illa a Gesnero insigniuntur (n). Dolendum modo est, Poëtam nostrum in ipso ætatis flore elanguisse, alias plura adhuc de ejus Musis speranda fuissent monumenta. Obiit enim die 20 Decembris, anno 1525, ætatis suæ 26. (o).

JOACHIMVS CAMERARIVS.

JOachimus CAMERARIVS, ille magnus Germaniæ, juxta cum MELANCHTHONE, Præceptor, Papenbergæ, quæ hodie Bamberga est, natus anno supra millesimum quingentesimo, inde anno ætatis suæ decimo tertio Lipsiam missus, atque in Georgii Helti VORCHEMII, Richardi CROCI, & cumprimis Petri MOSELLANI disciplinam traditus, ingenio & summa industriæ contentione ad eruditionis fastigium

(l) HOTTINGER. loc. cit. append. 1. de Bibliotheca Tigurina. pag. 96 in vita Frisii.

(m) Io. Frid. REINHARDVS in Theatro prudentiæ elegantioris, pag. 150, num. 19.

(n) in Bibliotheca per SIMLERVM aucta, p. 313.

(o) Henr. PANTALEON, l. c. pag. 79.

gium se evexit (*p*). Magna erat isto tempore authorum Græcorum in Germania, qua artes liberales recens efflorescente, annonæ caritas. CAMERARIVM igitur non puduit integra etiam volumina Græca manu sua describere. Vnde dici vix potest, quantum is super prima Herodoti editione Aldina gavisus fuerit, ut amore Græcarum literarum, præter unicum Herodotum aut Homerum, nihil habuerit prius, antiquius & carius nihil (*q*). Imo, cum aliquando cives Lipsienses contra studiosos tumultuarentur, relictis omnibus, suum tantum Herodotum arripuit, aufugitque, sat se habere ratus, si modo hunc salvet. Poësin jam tum temporis magni æstimabat, atque Latina pariter & Græca faciebat carmina. Exacto Lipsiæ quinquennio, Erphordiam profectus est, & postea Witebergam, ubi præprimis Collegia frequentabat Melanchthonis, omnibus artibus studiorum liberalium, Græcæ literaturæ imprimis, excultus. Hinc Principes ac Civitates mutua æmulatione certabant, cui liceat esse tam felici, qui CAMERARIVM in schola docentem habeat. Contigit id fortunæ primum Noribergensium Reipublicæ, postea Duci Wirtembergico, qui eum Vniversitati suæ Tubin-

 genfi

(*p*) Conrad. Samuel SCHVRZFLEISCH in *Epistolis arcanis*, epist. CCLXXXIX ad Dav. Peuckerum, pag. 477, sq.

(*q*) Io. Petr. LOTICHIVS in Bibliothecæ Poëticæ Parte III, pag. 36.

gensi admovit, & tandem Electori Saxonico, cujus Lipsiam doctrina sua celeberrimam faciebat CAMERARIVS, singulis in locis Graecae linguae Professor. In tantum, apud exteros quoque, ejus accrevit fama, ut *non tantum Germaniae, sed etiam totius Europae decus & ornamentum* doctissimo TVRNEBO audiret (r). *Profecto*, inquit VOSSIVS, *vir hic nunquam satis laudatus, si alius quisquam, vere Germaniae suae Phoenix fuit; non gentis suae judicio solum, sed etiam exterarum. Quantis enim praeconiis eum extollunt Jovius, Turnebus, Lipsius, ac optimus & doctissimus quisque: usque adeo, ut qui eum non maximi faciat, is certissimo indicio, vel inter indoctos, vel improbos, referri mereatur* (s). Plurimos edidit libros, ex quibus illos tantum recensebimus, qui ad forum nostrum pertinent. *Librum primum & secundum Iliados Homeri* in Latinos versus convertit, doctisque annotationibus illustravit, quorum primus Argentorati anno 1538, & secundus *ibid.* 1540, utraque vice in 4, conjunctim vero Francofurti 1584 in 8, prodierunt. De quo labore ipse in Epistola dedicatoria prolixam reddit rationem, inter alia sic: *Carmina con-*

(r) TVRNEBVS in Adverf. Lib. I V. Cap. I. notante BLOVNTIO.

(s) VOSSIVS de Mathem. p. 377. Evolve, si placet, Thomam-Pope BLOVNT in *Censura Celebriorum Authorum*, pag. 590, & multa elogia, quibus clarissimi viri Camerarium ornarunt, invenies.

convertimus Græca in Latina, quam bene non curo, quam fideliter & studiose facile apparebit utriusque linguæ non imperitis. Alligavi autem me ad legem quandam traductionis talem, ut, si possem, verba verbis annumerarem, qua nusquam nisi numeris cogentibus, solutum me esse volui. Et de Commentario ait: *Accessi huc non de subito proposito, sed post multorum annorum assiduam hujus autoris lectionem, & sedulam annotationem illorum, quæ ad illius scripta intelligenda facere viderentur, &c.* Extat quoque *Homeri Ilias & Odyssea* cum Scholiis græcis & annotationibus Jacobi MICYLLI & Joachimi CAMERARII, Basileæ 1541. ex officina Hervagiana in fol. & ex recognitione utriusque, *ibid.* per Jo. Oporinum 1551. in fol. & 1557. in 4. *Sententias Theognidis* a CAMERARIO integritati suæ restitutas, & doctissimo Græco commentario illustratas, Oporinus excudit Basileæ anno 1551. in 8. quas priori anno, Latino carmine conversas a Jacobo SCHEGKIO idem Basileæ imprimi fecerat (*t*). Eædem jam anno 1538. in 8. ibid. cum aliis carminibus selectioribus veterum Poëtarum Græcorum lucem aspexerunt; nec non postea cum Pythagoræ & Phocylidæ poëmatibus, ibid. 1555. in 8. accesserunt etiam Theognidi, per Severum Lipsiæ 1603. in 8. edito, in eundem CAMERARII *hypo-*

C 5

(*t*) Io. Frid. REINHARD. Theatr. Prudent. elegantioris, loc. cit. num. 35, pag. 167.

pomnemata Graeca (*u*). In *Sophoclis fabulas* argumenti Thebaici primo commentationes ſcripſit, editas Hagenoæ apud Secerium, anno 1534, 8. & Baſileæ apud Oporinum 1556, 8. quas etiam Romæ in admiratione fuiſſe, e Sabini literis, ſcribit ad Camerarium MELANCHTHON, pag. 237. (*x*). Inſeruit eruditas has commentationes Henricus STEPHANVS ſuæ editioni, Genevæ, 1568, in 4. quam ipſius filius Paulus STEPHANVS anno 1603. in eadem forma recudit (*y*), in qua & CAMERARII Ajacis & Electræ Sophocleæ verſio proſaica conſpicitur (*z*). *Philetis* verſus jambici de animalium proprietate, Græce & Latine, cum auctario CAMERARII Lipſiæ 1575. in 4, & Heidelbergæ apud Commelinum, 1596. in 8, leguntur quoque in Michaelis NEANDRI Opere Aureo & Scholaſtico, Lipſiæ, 1577, in 4. *Tyrtaei* Carmina græca parænetica ad pugnam latinis verſibus reddidit CAMERARIVS, edita cum ſua Oratione de bello Turcico, Lipſiæ, in 8. (*a*). Idyllion quoddam *Theocriti*, verſibus Græ-

(*u*) Biblioth. Carpzov. Part. II. pag. 237, num. 98. & pag. 240, num. 148,

(*x*) MORHOF. Polyhiſt. Literar. Tom. I. Lib. VII, Cap. II. num. 6. p. m. 1036.

(*y*) MORHOF. loc. cit. *conf.* BIBLIOTH. CARPZOV. l. c. p. 219. num. 19. & 22.

(*z*) FABRIC. Biblioth. Græc. Lib. II. Cap. XVII, §. II. pag. 593.

(*a*) Adolph. CLARMVND. in Vitis, Part. VI, pag. 37.

Græcis ab eo perfectum, quod in editione Hagenoviensi reperitur (*b*), Scholia in Theocritum, cum CALLIERGI commentario, Francof. 1545, in 8. (*c*). *Theognidis*, *Pythagoræ*, *Phocylidæ*, *Solonis*, *Tyrtæi*, *Simonidis & Callimachi* Carmina Græca per CAMERARIVM, Basileæ, 1551, in 8. (*d*). Sunt tandem nonnulli, ex quibus Gallum & Germanum, QVESNELLIVM (*e*) puta, & MORHOFIVM (*f*) nominasse sufficiat, qui Camerario *Commentariolum seu Annotationes illas in Dionysium Afrum de Situ Orbis* adscribunt, quæ cum Latina interpretatione PRISCIANI aut Fannii RHENII, Viennæ, 1512, in 4. prodierant. Sed si dicendum, quod res est, fallunt & falluntur omnes, qui hoc tradunt. Nunquam enim dilucidavit CAMERARIVS hunccce Poëtam. Et qui dilucidare illum potuisset, cum eo tempore, quo hic liber prodierat, Camerarius puer adhuc esset duodecim annorum? Verus autem hujus Commentarioli (justi sane Commentarii nomen meretur,) auctor est Joannes CAMERS, Ordinis Minorum, & Sacræ Theologiæ Professor, vel ex prolixo, & valde

(*b*) Idem, ibid. pag. 43.

(*c*) Biblioth. Carpzov. p. 237, num. 97.

(*d*) ibidem, pag. ead. num. 113.

(*e*) vid. Catalogus Bibliothecæ Thuanæ, a Iosepho QVESNEL, Parisiis, 1679, in 8. editus, Tom. II. pag. 93.

(*f*) vid. ejus Polyhistor. loc. cit. num. 21, pag. 1054.

de erudito in Lucium Annæum Florum Commentario notisſimus. Quum autem liber admodum rarus, mihique ad manus ſit, communicabo integrum illius titulum: *Dionyſii Afri de Situ Orbis: ſive Geographia, Priſciano aut Fannio Rhenio interprete, liber unicus. Joannis Camertis Commentariolum. Viennæ*, 1512, in 4. carmine Latino heroico, ſine textu Græco. Errorem vero hunc & ex abbreviatione, & ex aliquali nominum iſtorum convenientia, prognatum eſſe, quis non videt? Non vero tantum Græcorum Poëtarum carmina illuſtravit & edidit CAMERARIVS, ſed & ipſe inſignis fuit Poëta Græcus; & varii generis, optimæque notæ poëmata ſtruxit. Aſſumtus eſt inde a Laurentio CRASSO in numerum Poëtarum Græcorum (*g*). Carmine Grajo deploravit obitum Præceptoris ſui, Petri MOSELLANI (*h*), Simonis GRINÆI, quod Theophraſti Operibus, Baſileæ, per Oporinum 1541. excuſis, inſertum eſt: Eobani HESSI, quod Melchior ADAMVS exhibet (i): Petri LOTICHII Secundi (*k*): infantis filiæ Georgii

(*g*) vid. Laurentii CRASSI Iſtoria de Poëti Greci, pag. 258, ubi CRASSVS talia refert & judicat: *Fù Poeta Greco e Latino, Huomo faticoſo, e ambizioſo di gloria. Scriſſe diſtichi Greci, &c.*

(*h*) Melchior ADAM. in vitis Philoſ. Germ. p. m. 63, in Vita *Moſellani*.

(*i*) ibid. pag. 118, in vita *Eobani*.

(*k*) Io. Petr. LOTICHIVS in Biblioth. Poët. Part. III. pag. 81.

giiSABINI, neptis MELANCHTHONIS, quod extat in libro adoptivo Poëmatum G. SABINI, ab Eusebio MENIO denuo editorum Lipsiæ, 1563, in 8: & aliorum. Condecoravit Elegiis Græcis editos amicorum libros, e. g. tractatum de Cæsaribus elegiaco carmine a Georgio SABINO descriptis, insertisque dicto loco SABINI poëmatibus: Petri LOTICHII Secundi Opera, sive poëmata, quæ vnacum CAMERARII præfatione, Lipsiæ 1563, in 8. & ibid. 1609. eadem forma cum vita LOTICHII per Joannem HAGIVM descripta, prodierunt. Farraginem Epigrammatum Græcorum Camerarii invenies Tomo III, Oper. Phil. MELANCHTHONIS: nec non in selectioribus Epigrammatibus Veterum Poëtarum, quæ ipse edidit, suaque propria illis adjecit, Basileæ, 1538, in 8; uti quoque in Plutarcho de Virtute morali, quem Camerarius interpretatus est, atque cum suis poëmatibus Græcis edidit, Lipsiæ 1566, & 1570, in 8. Adsunt versus Jambici de animalium proprietate, quibus *Philetem* auxit, Lipsiæ, 1575, in 4. quos deinceps Gregorius BERSMANNVS eodem versuum Latinorum metro exposuit, Lipsiæ 1579, in 4. Aliquot ejus Carmina Græca annexa sunt *Septem Psalmis pœnitentialibus* innominati cujusdam Auctoris, quos Camerarius, precante HERMANNO Comite de NVENAR, edidit cum suis poëmatibus Latinis & Græcis, Lipsiæ 1573, in 8. Psalmos aliquot Davidis Græcis versibus expressit, teste celeber-

rimo

timo FABRICIO, non vero memorante, ubi & quando illi typis exſcripti ſint (*l*): in citata modo editione non extant. Græcam ſcripſit metaphraſin epicam in Orationem Dominicam (*m*): Odas quoque & Cantica Græca, quæ prodierunt Hamburgi: proſtant ejus *Capita pietatis & religionis Chriſtianæ* verſibus græcis comprehenſa, item Τιτθῆναι *Salomonis*, de Teutonicis verſibus translatæ in Græcos & Latinos, Lipſiæ 1545, & 1569, in 8. Joannes CASELIVS denuo hunc librum edidit, atque præfatione ſua ornavit, in qua illum appellat *libellum aureolum totque gemmis pretioſis, quot ipſa verbis conſtet, exornatum*, Roſtochii, 1576, in 4. (*n*). Eadem quoque *pietatis Chriſtianæ capita* Andreas GRAVENHORSTIVS Libro quarto, qui eſt Poëticus, Collectionum Litteraturæ Græcæ, pag. 496. ſeqq. inſeruit, Berleburgi, 1726, in 8. Eruditam inſuper concinnavit Camerarius *Diatribam de Comicis verſibus*, ſermone quidem Latino atque ſoluto, quæ cum ipſius recognitis & auctis in Plauti Comoedias annotationibus prodiit Baſileæ, 1568, & denuo ob ejus præſtantiam in GRONOVII Theſauro Græ-

(*l*) in Biblioth. Græc. Lib. v. Cap. 16, §. 5, p. 675.

(*m*) M. Chriſtophorus KIRCHNER. in Proſodia Græca, pag. 4.

(*n*) Conrad. RITTERSHVS. Comment. in Salvianum, pag. 82. aut juxta edit. Bremenſem, pag. 25. *conf.* M. Reinh. Henr. ROLLIVS in Memoriis Philoſ. Dec. 1. pag. 281.

Græcarum Antiquitatum, Volum. VIII, pag. 1578. seqq. Lugdun. Batav. 1699, in fol. Fatis concessit CAMERARIUS, admodum senex, Lipsiæ, die 17. Aprilis, anno Christi 1574. Joannes Petrus LOTICHIUS sic de eo canit (o):

Romanam vindex Joachimus *& Hellada linguam*
Eloquio potuit restituisse suo.
Ergo barbarie victa dum perficit artes,
Vatidica magnum fert & ab ore decus.

JACOBUS MICYLLUS.

Clarissimus BÆLIUS (p), *Micyllus,* inquit, *tient un rang bien honorable parmi les Savans de son Siecle. Il a été un des meilleurs Poëtes, qui fussent de son tems en Allemagne. Ses Ouvrages sont des plusieurs Vers Grecs & Latins. &c.* Fuit hic unus de numero hominum illorum nostratium doctissimorum ac clarissimorum Philosophorum, qui tum studia Græca in Germania nostra cum omni politiori doctrina, ac literis humanioribus, barbarie pulsa, certatim excitavere, *pronunciante* Joanne HAGIO, viro eruditissimo (q). Natus est Argentinæ, anno millesimo, quingentesimo, tertio, die sexto Aprilis. Literis incubuit Heidelber-

(o) in Biblioth. Poët. Part. 3. pag. 35.
(p) vid. ejus *Dictionaire Historique & Critique, Tome* III. pag. 1980. edit. 3.
(q) in Vita Petri LOTICHII Secundi per IOHAGIUM descripta, pag. 10.

bergæ, Erphordiæ, Witebergæ & alibi. Ad Græcas potiſſimum Muſas inclinavit, quod vel ex alieno accito nomine *Mycilli*, (antea enim *Molzerus* (*r*) vocabatur,) æſtimare valde licet. Natum eſt illi hoc nomen ex actione quadam ſcenica Luciani Galli cum eximia dexteritate quadam & elegantia Francofurti adminiſtrata, in qua ille, Micylli, heri ſomno occupati, ſomniantis ſuaviſſimum ſomnium, at galli obſtrepentis domeſtici multo moleſto cantu ſolito expergefacti, iraque perciti, perſonam tam decenter, venuſte, docteque geſſerat cum multo auditorum applauſu, ut illi id cognominis poſt manſerit toto tempore vitæ, & filii ipſius tanquam nomen gentilitium libenter retinuerint. Qua de re ipſe canit (*s*):

Fortuito quondam Micylli nomina caſu
Repperi, & in mores tranſiit ille meos.

Bis præfuit Scholæ Francofordienſi ad Mœnum, bisque Heidelbergæ Græcas profeſſus eſt literas. In præſtantioribus Germanorum Poëtis jure æſtimatur (*t*), ob latinas elegias, ſenten-

tia

(*r*) MORERI vocat eum *Moltzel*: TEISSIER in Addit. ad Elogia Thuana *Melcher*: KOENIG in Bibliotheca *Motzlerum*. Sed ab omnibus erratum eſt. vid. BAYLE loc. cit. *conf.* Melch. ADAMVS in Vitis Philoſ. Germ. p. m. 180.

(*s*) Libro I. Sylvarum. *conf.* Io. HAGIVS loc. cit. & Melch. ADAMVS dicto loco.

(*t*) Olaus BORRICHIVS de Poëtis Latinis, Differt. IV. §. 162. pag. 133.

tia SCALIGERI (*u*), Ovidio, aut, judicio LOTICHII (*x*), Propertio ſimilior. Scripſit de re metrica libros tres, quos MELANCHTHON *eruditisſimos & conſummatisſimos* vocat, *quo nemo latine ſcripſit proſodiam eruditius aut diligentius* (*y*)& Cl. BÆLIVS hunc tractatum appellat *un chef-d' œuvre* (*z*): mihi eſt editiò Francof. 1561, in 8. primum autem ab autore ipſo ibid. 1539. ead. forma publici juris facta eſt. De cetero variam ac novercantem, dum viveret, expertus eſt MICYLLVS fortunam: quæ ſors illi cum majorum gentium veteribus Poëtis fuit communis. Interim cordatus, & gravis animum non abjecit. Deceſſit die duodetrigeſimo Januarii, anno ſupra milleſimum quingenteſimum quinquageſimo octavo (*a*). Princeps Poëtarum Germanorum, Petrus LOTICHIVS Secundus, prolixum in funere MICYLLI epicedium cecinit, vbi inter alia ſic (*b*):

D *Ergo*

(*u*) Iul. Cæſ. SCALIGER de re Poëtica, Lib. VI, Cap. IV. p. m. 788.

(*x*) Io. Petr. LOTICHIVS in Cenſura ſuper Poëſis nov-antiquis, Cap. XIV, pag. 73.

(*y*) Melch. ADAM. loc. cit. p. m. 131.

(*z*) Loco ſupra allegato.

(*a*) LOTICH. l. c. Non obiit die 23. Ianuarii, uti MORERI vult: nec *eodem ipſo anno, quo Melanchthon & Petrus Lotichius Secundus, mortui ſunt,* ceu errat HAGIVS loc. cit. pag. 69. hi enim duumviri diſceſſerunt 1560. *conf.* BAYLE dicto loco.

(*b*) vid. Opera ejus Poëtica, Lib. IV. Elegiarum, p. m. 95.

Ergo jaces, patriæ decus, o clarissime vates,
Et Grajæ & Latiæ gloria summa lyræ?

Itali quoque MICYLLVM venerati sunt: Poëtis Græcis eum adscripsit Laurentius CRASSVS, ejusque cum laude meminit Lilius Greg. GYRALDVS in Dialogo de Poëtis Græcis & Latinis, ubi ait: *Jacobus Micyllus, Vir Græce & Latine doctus, plurima ex Græco transtulit, quæ passim per totam Germaniam leguntur. Multa & carmine scripsit, inter quæ Epigrammata, Epicedia, &c.* (c). Prostat *Euripidis vita* ex diversis autoribus ab illo collecta: nec non perspicuus *de Tragœdia & ejus partibus* tractatus cum Euripide Casparis STIBLINI, Basileæ ab Oporino impressus anno 1562. in fol. *Luciani opera* aliquot latinitate donavit, adjectis etiam scholiis, quæ cum omnibus Luciani scriptis per varios interpretes traductis, impressa sunt (*d*). Optime meruit MICYLLVS de *Homero*, cum hunc poëtam doctis suis annotationibus illustravit, quæ cum ipso Homero & Joachimi CAMERARII notis in eundem, Basileæ apud Hervagium anno 1541, in fol. denuo apud Oporinum, anno 1551, in fol. & ibid. 1554, in 4. prodierunt. *Transpositiones* quasdam metricas ex

(c) vid. Laurentii CRASSI *Istoria de Poeti Greci e' di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 254.

(*d*) Melchior ADAM. loco modo citato. KOENIG. in Bibliotheca vetere & nova, p. 539. *conf.* RHEINHARDI Theatrum Prudentiæ elegantioris, pag. 158. num. 23.

ex Homero invenies in ejus Libro quarto Sylvarum, ac in *Deliciarum Poëtarum Germanorum*, per *Ranutium Gherum*, five, qui idem eft, *Janum Grutherum* editarum Parte IV, pag. 830. Poëtarum veterum genio haud abfimilia compofuit *Epigrammata Græca*, quæ, quamprimum Joachimus CAMERARIVS vidit, impresfione dignisfima putavit: edidit ergo illa cum fuis & Veterum Poëtarum carminibus, Bafileæ, anno 1538, in 8. Illa vero de die in diem accreta, in peculiari opere cum Latinis, prodierunt Wittebergæ, 1542, in 8. vidiffe etiam me Sylvarum libros quinque Bafileæ anno 1564 in 8. excufos, in fchedis meis itinerariis notatum invenio. Nec dubium eft, quin & alia cecinerit egregius Vates, quorum copia mihi nondum data eft.

SEBASTIANVS CASTELLIO, *five* CASTALIO.

QVod fi Sebaftiani CASTALIONIS originem in jus vocaremus, difficulter ipfi esfet in noftratium Poëtarum conventu comparere; at cum inter illos, qui vernacula noftra utuntur, ore & calamo docuerit, civitatis eum jure donamus. Anno MDXV, ex afperis & falebrofis Allobrogum montibus humilis ortus fortuna, fed ingenio bonis literis excultisfimo (*e*), cum Lugduni ageret adolefcens, acci-

(*e*) Thomas-Pope BLOVNT in Cenfura celeb. Author. p. m. 700. ex *Scævola Samarthano*.

accidit, ut quidam errore nominis pro *Castellione*, (ita enim nomen illi erat,) *Castalionem* vocaret, quod audiens a Musarum fonte, qui *Castalius* dicitur, derivatum, adamavit & amplexus est, seque, omisso deinceps Castellionis nomine patrio, Castalionem appellavit. *Quin etiam hoc idem nomen* (ita ipse Castalio loquitur,) *primis mei prodromi literis primorum versuum consignavi, videlicet, ut esset insignior etiam ad posteros mea superbia. Eram enim, si Musis placet, Poëta, & Graeca plane levitatis Musopatagus. Haec ego confiteor, & execror, nec solum nunc confitens erubesco, verum etiam antea saepe solus cogitans, cum me majorem veri cognitionem adeptum conscientia pro mille testibus accusaret, pudore suffusus sum. Itaque deinceps omissa illa gloriola Graeca, nactus, quam saepe optavi, occasionem mutandi, patrio me nomine Castellionem appellari cupio* (*f*). Hinc etiam in versione sua Bibliorum Gallica se nominat *Sebastian Chateillon* (*g*). Magna nominis fama in Vniversitate Basileensi Graecas literas docuit, & multos egregios scripsit libros. *Ses ouvrages*, ait Celeb. BAELIVS, *seroient bien considerables par leur qualité & par leur nombre, quand même on ne sauroit pas, qu' il n'*

(*f*) Id dicit ipse in defensione quadam adversus libellum Ioannis Calvini. *Scaligerana* I. pag. 41. BLOVNT loc. cit. p. 701. BAYLE Dictionaire Historique & Critique, Tome I. pag. 797.

(*g*) BAYLE loco modo allegato.

il n'a vêcu que quarânte-huit ans. Il fit voir, qu' il étoit habile en Latin, en Grec, en Hebreu (*h*). Diverſe tamen de utraque ejus verſione Biblica, Latina & Gallica, judicant auctores (*i*). In hoc tamen omnes conveniunt, quod de Sibyllinis Oraculis, & præſertim de Homero optime meruerit. Edidit namque *Homerum* cum latina verſione Baſileæ apud Oporinum, anno 1561, in fol. (*k*), ac *Sibyllina Oracula* reddidit carmine Latino heroico, adjecitque annotationes ſuas, ibid. 1546, in 8. ubi in præfixa Epiſtola ad Marcum MVSÆVM, FRANCISCI Galliæ Regis Legatum, data menſe Majo ejusdem anni, pro veritate harum Sibyllarum, earumque vaticiniorum, tanquam pro aris & focis dimicat, vti etiam, & adhuc longe prolixius & fervidius, Xyſtus BETV-

(*h*) ibidem, pag. 792. edit. 3.

(*i*) Iac. Aug. THVANVS Hiſtor. Libr. XXXV, ad annum 1563, in fine ſcribit: *Impuras manus multorum judicio ad ſacra tractanda attulit, cum a rebus ad tantum opus neceſſariis homo imparatiſſimus novam Bibliorum interpretationem inſolenti temeritate molitus eſt.* E contra Mart. RVARVS Cent. I. Epiſt. p. 197. ait: *Caſtellio magis Paraphraſtæ docti, quam interpretis religioſi munus præſtitiſſe videtur: nec propterea tamen, ut nonnulli faciunt, convitiis exagitandus, cum etiamſi verba non adnumeret, ſenſum tamen ut plurimum fideliſſime reddat, ut ab iis, qui latine tantum ſciunt, intelligi poſſit.* Plura vide apud BAELIVM, loc. cit. pag. 793, & BLOVNTIVM, pag. 701. ſeq.

(*k*) vid. Index Librorum per Io. Oporinum excuſorum, pag. 28. edit. Baſil. 1567, 8.

LEIVS in Epistola ad vtrumque BLAVRERVM, data Augustæ Vindelicorum, IV. Cal. Nov. An. 1544, dictæ quoque editioni præfixa, eandem sententiam tenet. Hac etiam CASTELLIONIS versione metrica suam deinceps editionem eorundem Oraculorum vestivit Joannes OPSOPOEVS, Parisiis, anno 1607, in 8. In Carminibus græcis, maxime Epicis, felicissimus fuit CASTALIO, cujus rei specimen est *Prophetia & historia Jonæ*, quam anno 1545. metrice expressam edidit (*l*), & *Vita Joannis Baptistæ*, quam elegante carmine heroico græco, libris tribus, descripsit, quamque Oporinus Basileæ anno 1548, in 8. nitidis formis excudit. Annumerat eum Laurentius CRASSVS Poëtis suis, atque dicit (*m*): *Fiori nel secolo superiore in lingua Greca e Latina Sebastiano Castellione da cui fur composti in Verso Eroico i fatti di San. Giovan Battista, e di Giona Profeta.* Vitam cum morte commutavit Poëta noster Basileæ, anno MDLXIII, atque cura trium nobilium Polonorum, Castalionis discipulorum, in Summo Templo terræ mandatus est, qui ei monumentum in Templi peristylio in pavimento locarunt. Memorabile quid hac de re in Scaligeranis reperitur: Castalio

(*l*) KOENIGIO teste, in Elencho materiarum poëticarum MSCto, pag. 108.

(*m*) *in* Istoria de Poëri Greci e di que che' n Greca lingua han poëtato, pag. 453.

ſtalio ſepeliebatur in tumulo familiæ Grinæorum proprio; ſed Simon Grinæus, Profeſſor Baſileenſis, eum ex illo refodi juſſit. Hinc forſitan factum eſt, ut tres illi Poloni poſterioris ſepulturæ curam in ſe reciperent. SCALIGER judicat: *Si non cum affectu vel ignominia Simon Grinæus juſſit Caſtalionem ex ſuo ſepulchro educi & alibi ſepeliri, nihil mali. Sunt, qui nolunt alios in ſuo ſepulcro ſepeliri; ſed in noſtra religione non deberet fieri* (*n*).

JACOBUS CRELLIUS.

DE Jacobo CRELLIO omnes, quos evolvi, nihil commemorant annales, quod ad ejus notionem faciat. Scripſiſſe illum Græco carmine argumenta in omnes Veteris & Novi Teſtamenti Libros, a Joſia SIMLERO edoctus ſum (*o*).

GEORGIUS FABRICIUS.

INter ſummos Germanorum Philologos & Poëtas facile princeps eſt Georgius FABRICIUS, quem Petrus LOTICHIUS *Secundus*, qui *Poëta Germaniæ* κατ᾽ ἐξοχὴν mihi audit, ſic alloquitur (*p*):

(*n*) BAYLE loc. cit. pag. 794. *Scaligerana*, ſub voce Grynæus, pag. 101.

(*o*) in Bibliotheca, pag. 314: ex qua etiam KOENIGIUS in Biblioth. p. 221. idem mutuavit.

(*p*) Libr. 1. Carminum, pag. 138. edit. Lipſ. 609. 8.

Argutæ fidicen lyræ GEORGI,
Multis nec lyricis minor per orbem
Junctus vatibus ibis; & legeris.
Salvete o lepidissimi libelli,
Dulces in quibus abluere Musæ,
Et blandas Charites manus, & Horæ,
Quam vos terque quaterque suaviabor!

Lucem aspexit *Chemnicii* in Misnia, die vigesimo quarto Aprilis, anno post natum Christum decimo sexto supra millesimum & quingentesimum. A pueritia studiis humanioribus, literaturæ imprimis Latinæ & Græcæ, totum se dedit, atque cum utilitate confectis per Germaniam & Italiam itineribus, ad aperiendam Scholam, quæ Misenæ est, vocatus, cui magna cum fidelitatis laude multos annos præfuit. Plurimos, quorum prolixum GESNERUS in Bibliotheca sua tradit catalogum, edidit libros, qui ad unum omnes virum doctrina & scientia abundantem loquuntur. *Georgii Fabricii ingenium*, ait Musarum Oraculum Joannes STURMIUS, (q) *cujusmodi sit, & quæ versibus conscripsit, & quæ oratione soluta tradidit, clare ostendunt. Magnum acumen, summa industria, excellens facultas, quibus accedit virtus atque religio: usque adeo hæc magna, ut nos qui vivimus, cum amemus, posteritas vero sit admiratura.* Brevi ante obitum, qui incidit in diem decimum tertium mensis Julii, & an-

(q) in Epistola quadam ad Albertum Eblebium. *vid.* FABRICII Poëmata sacra, pag. 11. seq.

annum millesimum, quingentesimum, septuagesimum primum, Imperator MAXIMILIANVS II. Laurea poëtica & nobilitatis insignibus eum donavit. Vitam ejus descripsit ADAMVS (r), ac judicia de eo a civibus & exteris edita collegit BLOVNTIVS (s). Præter artem Græcorum poëticam, qua juventutem imbuit, multos contexuit versus Græcos, quorum haud pauci a M. Christophoro KIRCHNERO in elegante sua *Prosodia Græca*, ad monstrandam syllabarum quantitatem, allegantur. Vbi vero typis illi expressi sint, incompertum habeo: ad minimum in ipsius *Poëmatibus sacris*, quorum pars prior XXV, & posterior XI Libros complectitur, Basileæ per Io. Oporinum 1567 in 8 excusis, haud præsto sunt. Ceterum pia animi sui cogitata hoc disticho luculenter expressit, idque in ore habuit quotidie:

Σοὶ χάριν οἶδα Θεῷ εὐσπλάγχνῳ, ὅς μ' ἐδίδαξας.
Ἐν βιοτῇ τε θανεῖν, ἐν θανάτῳ δὲ βιοῦν.

IOANNES HAVINCKHORSTIVS.

JOannes HAVINCKHORSTIVS vitales in auras editus vagiit Monasterii, celebri illa Westphalorum urbe. Medio Seculi decimi sexti in Schola vel Bursa Montis Coloniæ Professor artium

(r) in Vitis Philosophorum Germanorum, p. 253, edit. Francof. 1615. 8.

(s) in Censura celebriorum authorum, p. m. 719. edit. Genev. 1710, 4.

artium fuit. Scripſit tum Græca, tum Latina epigrammata: Hermannus HAMELMANNUS, qui horum omnium fidem nobis facit, vidit ex iſtis, quæ in Syntaxin VARENII Græcam, atque in aliorum quorundam libros, compoſuit. Idem ſcripſit argumenta quædam in dialogos Luciani, atque ſimul in eosdem annotationes, & alia (*t*).

IOANNES RHELLICANUS.

JOannes RHELLICANUS ita a patria, Tigurinæ ditionis pago, appellatur; gentilitium alias ipſi nomen eſt *Joannes Müllerus*. Collegii Abbatiſſani pædagogus fuit, Poëta & Græcorum authorum interpres. Claruit anno Domini trigeſimo octavo ſupra milleſimum & quingenteſimum. Homeri vitam ex Plutarcho latinitate donavit, notisque marginalibus illuſtravit: in fine addidit carmen *Stockhornias*, quo deſcribit iter animi gratia factum per montem ejus nominis in agro Bernenſi, Baſileæ apud Robertum Winter, 1537 (*u*). Præter alia Græca poëmata, quæ cudit, legitur elegia apud Nicolaum REUSNERUM (*x*), qua Joannis OECOLAMPADII diſceſſum deploravit.

IACO-

(*t*) HAMELMANNUS de Viris VVeſtphal. Illuſtr. Libr. IV. Part. I. fol. 9. edit. Lemgov. 1564, in 8.

(*u*) Io. Henr. HOTTINGER. Schola Tigurin. Carol. pag. 166. GESNERI Bibliotheca per Ioſ. SIMLERUM aucta, pag. 409.

(*x*) in Imaginibus virorum literis illuſtrium Lit. C. 8.

IACOBVS SCHEGKIVS.

ANno supra sesquimillesimum undecimo initium in his terris vivendi fecit Jacobus SCHEGKIVS, patrio nomine *Degenius*, Schorndorffii in Ducatu Würtembergico, ubi sub Joanne THOMA, CAPNIONIS quondam discipulo, Græcæ linguæ & artium cognitionem accepit. Tubingam cum perrexisset, in philosophicis ita profecit, ut ferme puer Laureæ primæ & secundæ honorem meruerit, annoque vix ætatis vigesimo, volente ita senatu academico, Poëtas publice exposuerit. E Latinis Virgilium, atque e Græcis Theognidem auditoribus suis interpretatus est, quem eleganti etiam carmine Latino expressit, quemque postea Jo. Oporinus cum versione hac metrica, & Eliæ Vineti soluta, Basileæ 1550 excudit. Philosophiam deinde & Medicinam professus, plurimos exaravit libros, ac cœcus etiam in calamum illos dictavit, typis exvulgatos. Quare vero inter Poëtas Græcos locum ipsi assignaverimus, Georgius LIEBLERVS, celebris eo tempore apud Tubingenses Professor, in causa est, de SCHEGKIO nostro asserens: *Poëtas omnes Græcos & Latinos cognovit adolescens, & carmen scripsit bonum in utraque lingua; e quibus pauca quædam, quæ exstant, & doctis probantur, indicant, quid in hoc genere studiorum præstare potuisset, si non natura ad sublimiora fuisset raptus:* & M. Erhardus CELLIVS, ibidem Professor, qui eundem canit:

Prob

Proh quantus Logicus? quantus Metaphysicus? Idem
Historicus, Vates Graecus & Ausonius?

Vivos deseruit admodum senex, anno supra millesimum, quingentesimum, octuagesimo septimo, die nono mensis Maji (*y*).

HIERONYMVS WOLFIVS.

EX antiquo & nobili stemmate de WOLSTHAL ortus est Hieronymus WOLFIVS, Oetingæ in Suevia, anno post sesquimillenarium decimo sexto. Res ipsi erat angusta domi & foris, ut Tubingæ famulando victum quærere coactus fuerit, quod tamen ipsum a studiis indefessis non retardavit. Discipulorum quorundam nobilium comes, ac prope famulus Patavium venit. Nomen ipsius Albo Germanorum Academico anno MDXL inscriptum ibi est; anno sequenti addito titulo Consiliarii primi I. N. G. Adeo in humanioribus literis, Græcis juxta & Latinis profecit Patavii sub Lazaro BONAMICO, ut redux ad suos, princeps eruditorum virorum in Germania, ex hac nobilium linguarum notitia & cultiore dicendi scribendique felicitate, sit habitus (*z*). Witebergam

(*y*) Plura vide in Georgii LIEBLERI Oratione de vita & morte Iacobi SCHEGKII Tubing. 1587 in 4. atque ex hac Melch. ADAMVM in Vitis Medicorum Germanorum, p. m. 290. seq. & Paul. FREHERVM in Theatro virorum clarorum, Part. III, pag. 1287.

(*z*) depromta hæc sunt ex Nicolai Comneni PAPADO-

bergam enim profectus, ex Græco quædam Latine vertit, atque commendatione MELANCHTHONIS gubernandæ scholæ Mühlhusanæ admotus est: biennio post Noribergam venit, & a Senatu stipendio honesto conductus selectos duodecim adolescentes erudivit. Mox Argentinam, Lutetiam Parisiorum, Basileam concessit, mox in patriam rediit: a FVGGERO tum Bibliothecæ suæ, & tandem a Magistratu Augustano Gymnasio Annæo & Bibliothecæ publicæ præfectus est, ubi annos vigenti tres Græcas literas, aliasque artes, docuit (*a*). Complures auctores Latinos & Græcos, quos SIMLERVS (*b*) recenset, imprimis Demosthenem & Isocratem Latine interpretatus est. Erat enim, sententia THVANI, exacta linguæ Græcæ cognitione clarus (*c*), ut in ejus epitaphio, quod Augustæ Vindelicorum adhuc cernitur, Socrates Suevicus, Græce Latineque doctissimus, christianæ philosophiæ & eloquentiæ prin-

PADOPOLI Historia Gymnasii Patavini, Tom. II. Cap. 29, num. 129, pag. 236. edit. Venet. 1726. in fol.

(*a*) Melchior ADAMVS in Vitis Philosoph. Germ. p. m. 304. seq. & ex hoc Adolphus CLARMVNDVS Vitarum Clarissimor. virorum Decade II, num. XII. pag. 31. seq. vitam ejus & scripta prolixe descripserunt.

(*b*) in Bibliotheca GESNERI, pag. 290. conf. Nic. Comneni PAPADOPOLI Historia Gymn. Patav. *loc. cit.*

(*c*) THVANVS in Hist. ad annum 1580. Alia judicia reperies in Thomæ Pope BLOVNIII Censura celebr. auth. p. m. 766.

princeps, vir ad ſcribendum, dicendum, docendum natus, antiquæ virtutis & fidei Germanicæ exemplar, appellatus ſit. *Pereruditus fuit*, verba ſunt Nicolai REVSNERI, *in omni ſcientiæ genere, ac Græcis præcipue deditus literis, acutus Philoſophus, elegans Poëta, præſtans Mathematicus, Philologus denique incomparabilis* (*d*). Vbi Græca ejus poëmata extent, non reperio; celeberrimus tamen Petrus BÆLIVS affirmat, eum verſus Græcos feciſſe: *Wolfius fit des Vers Grecs*, atque ex carmine quodam Wolfiano ſequentes producit (*e*):

Ἀντὶ μὲν ὦν πάντων αἰρῦμαι βιβλιοθήκων
Φυκκαρίην, εὐχῆς κρείττονα τήνδε φιλῶ.
O Fuggere tuam præ cunctis Bibliothecam
Hanc amo, nam votis major & illa meis.

Obiit cælebs doloribus calculi enectus, anno milleſimo, quingenteſimo, octuageſimo, ætatis ſuæ ſexageſimo quarto, atque multiplicium divini ingenii monumentorum, Europam atque Aſiam hæredes reliquit (*f*).

GEOR-

(*d*) vid. REVSNERI Imagines Virorum literis illuſtrium, Lit. Z. 3. ex quo BOISSARDVS in Iconib. eadem verba deſcripſit.

(*e*) vid. illius *Dictionaire Hiſtorique & Critique*, Tome II. p. m. 1223. ex LOMAIERO de Biblioth. pag. 398, & Script. Public. Academ. VVitteb. Tom. III. pag. 121.

(*f*) ita Epitaphium ejus habet. Erratum eſt a KOENIGIO in Biblioth. pag. 874, qui VVOLFIVM anno 1590 obiiſſe ſcribit.

GEORGIVS THYMVS.

GEorgius THYMVS alias KLEE, Zwiccaviensis, discipulus MELANCHTHONIS, primum scholæ Magdeburgensis collega, inde anno MDXLIIX Zwiccaviæ, tum biennio post Goslariæ, & tandem Wernigerodæ scholarum Rector. De vita discessit Witenbergæ (*g*). Inter alia scripsit *Catechismum Græcis carminibus*, qui Lipsiæ impressus est (*h*).

ANTONIVS NIGER *sive* NIGRINVS.

PLures omnino seculo XVI Germania coluit Medicos, qui poëtica arte ita excelluerunt, ut perennem ea consecuti sint famam: quorum numero Antonius NIGER, qui etiam quandoque & NIGRINVS & MELAS sibi audit, Vratislaviensis, vir eruditissimus, plurimi ab Eobano HESSO, Joachimo CAMERARIO, summisque aliis ætatis ejus viris, ob singularem, quo literas, Poësin inprimis, prosequebatur, amorem æstimatus (*i*). Literas Græcas & artem medendi in Academiis Germaniæ & Italiæ addidicit. Docuit postea illas in Vniversitate Marpurgensi, inde Brunsuigam accersitus, hanc exercuit cum laude sua & salute civium, ejus urbis

(*g*) vid. Lexicon Eruditorum, p. m. 2284.

(*h*) Ios. SIMLERVS in Bibliotheca, pag. 233.

(*i*) hæc verba sunt Cl. Iacobi BVRCKHARDI in Medico gravissimo Humanitatis studiorum vindice, pag. 59.

bis Medicus Physicus stipendio liberali conductus (*k*). Præter Grammaticam Græcam Joannis MEZLERI, quam additionibus suis auxit, scripsit aliquot Davidis Psalmos carmine Græco heroico, qui Lipsiæ anno 1552 in 8 excusi sunt. Hinc insignis ille Poëta, Caspar CVNRADVS, sub ejus persona canit:

Phœbus uterque mihi curæ fuit, Attica per me
Isaidæ Vatis Psalmata Lector habet.

Hæc terrena reliquit Poëta noster ad cœlestia migrans anno MDLV.

CONRADVS GESNERVS.

ACcedimus ad *Plinium Germanum* (*l*), Medicum, Philologum & Polyhistorem eximium, Conradum GESNERVM, Tiguri, urbe Helvetiæ primaria, anno post mille quingentos decimo sexto natum. Post patriæ Scholam, Argentinæ primo, dein Biturigibus Avaricum, & Lutetiæ Parisiorum optimis eruditus est disciplinis. In patria primum Grammaticam docuit, Lausannæ post Græcas literas professus est per triennium: Basileæ demum in Medicina laureolam adeptus: tandem constituto Tiguri perpetuo domicilio, & Medicinam fecit & Philosophiam

(*k*) Melchior ADAMVS in Vitis German. Medicorum, p. m. 76. Paulus FREHERVS in Theatro Eruditorum, pag. 1237.

(*l*) sic in ejus Epitaphio Tiguri posito appellatur. Laudes, quibus eum viri sapientes prædicarunt, congessit Thomas-Pope BLOVNT in Censur. celebr. auth. pag. 661. seqq.

ſophiam publico docuit ſtipendio annis vigenti & quatuor (*m*), usque ad annum ſesquimilleſimum, ſexageſimum quintum, quo peſte mortuus die decimo tertio Decembris, ætatis anno quadrageſimo nono. Mirandum magis in illo eſt, quam imitandum, quod inter ſcriptores ſuæ ætatis πολυγραφώτατος fuerit, etſi vix mediocrem attigerit ætatis terminum (*n*). Ipſe librorum ſuorum conſcripſit catalogum, quem SIMLERUS (*o*), ADAMUS (*p*), & HOTTINGERUS (*q*) exhibent. Speciatim quod ad Poëſin ſpectat, quamplurimos Græcos Poëtas partim emendavit, partim ſcholiis illuſtravit, Nicandrum, Orpheum, Aratum, Sophoclem, Euripidem, Heſiodum, Muſæum, Dionyſium, Q. Calabrum, Coluthum, Tryphiodorum, Sibyllina Oracula. Græca quoque carmina, epigrammata & idyllia ſe conſcripſiſſe, ipſe in dicto catalogo profitetur.

HIOBUS MAGDEBURGUS.

Felici ſidere natus eſt Hiobus MAGDEBURGUS, alias etiam dictus Jobus MADEBURGUS

(*m*) Nicolaus REUSNERUS in Iconibus, lit. R. 6. Io. Henr. HOTTINGERUS in Schola Tigur. Carol. pag. 99. annotat, Gesnerum ab anno 1558 ad 1565, quo deceſſit, Profeſſorem Collegii Carolini Phyſicum fuiſſe.

(*n*) HOTTINGERUS loc. cit. pag. 100.

(*o*) in Bibliotheca Gesneri aucta, pag. 136. ſq.

(*p*) in Vitis Germanor. Medicorum, p. m. 165. ſeq.

(*q*) loco modo citato, pag. 102 ſeq. Adde FREHERUM in Theatro Erudit. pag. 1256, & alios.

GVS (*r*), Annæbergæ (*s*) anno poſt ſesquimillenarium decimo octavo. Aſſiduus Philippi MELANCHTHONIS diſcipulus Wittebergæ, & Baſileæ Græcas literas addidicit. Miſenæ primum, inde Lubecæ docuit, poſt IOANNIS ALBERTI, Principis Megapolitani, ſtudia formavit, tandemque Scholam Annæbergenſem inſtituit. Vnus eſt ex illis, qui literaturam Græcam & Latinam in Miſnia inſtaurarunt. Obiit Freybergæ valde ſenex anno poſt natum Chriſtum milleſimo, quingenteſimo, nonageſimo quinto (*t*). Inter alia ſcripſit elegias Græcas ἐυαγγελικὰς Angelorum de nativitate Chriſti, mulierum ad Apoſtolos de ejusdem reſurrectione, Angelorum ad adſtantes de aſcenſione, Baſileæ apud Henricum Petri excuſas (*u*).

JOANNES HARTVNGVS.

ET Arte & Marte ſtrenuus Joannes HARTVNGVS Miltenburgi in Franconia ortum ſuum

(*r*) KOENIGIVS in Bibliotheca vet. & nova, p. 493, minus recte eum vocat *Iohannem Magdeburgum.*

(*s*) a cognomine ad patriam alicujus concludere, periculoſum eſt & veritati plerumque adverſarium. Non Kaiſersberga Io. KAISERSBERGII ſive GEILERI patria ſtricte ſic dicta fuit, quidquid celeberrimus REIMMANNVS in *Introductione* ſua *ad Hiſtoriam Litterariam Germ.* Tom. 3, p. 6. dicat: Nec MAGDEBVRGI noſtri patria ex ipſius cognomine intelligi poteſt, licet clariſſimus FREYERVS in *faſciculo Poematum Latinorum pag.* 699. ita concludat.

(*t*) videatur Lexicon Erudit. p. m. 1234.

(*u*) SPACHIVS in Nomencl. Phil. pag. 198.

ſuum habuit anno quinto ſeculi decimi ſexti. Fundamenta Græcæ linguæ in ſchola patria jecit, quibus feliciter deinde inædificavit, quam Academia Heidelbergenſis ei ſuppeditabat materiam. Abſoluto quoque philoſophiæ ſtudio, & obtentis in ea ſummis honoribus, tentavit, quid ſub Marte valeret. In Hungaria igitur contra Turcos militiæ ſe dedit, ea ſolertiæ gloria, ut præcipuis copiarum magnatibus innotuerit. Ad Muſas rediens, Heidelbergæ Profeſſor Græcæ linguæ ſalutatus, Poëtas & alios auctores Græcos per tria luſtra fideliter expoſuit. Mutatione ibidem in Religione facta, anno MDXLVI Friburgum Briſgoiæ vocatus, eidem Profeſſioni pari dexteritate præfuit uſque ad diem, quo ſenex vivere deſiit, anno ejusdem ſeculi ſeptuageſimo nono (x). Poſteritati reliquit *Annotationes in tres priores Odyſſeæ rhapſodias Homeri*, Francofurti 1539, atque *Locorum Homericorum chiliades*, Baſileæ 1568 in 8 excuſas. Laudatur hoc ejus in Homerum officium, eumque REVSNERVS ſic eloqui facit (y):

Euſtathio quantum, tantum mihi debet Homerus.

EVSTATHIVM autem, Epiſcopum Theſſalonicen-

E 2

(x) Henric. PANTALEON Proſopogr. Parte III, pag 318. Lexicon Erud. Lipſ. p. m. 930. errore typographico dicit, eum anno 1576 mortuum eſſe.

(y) Nicol. REVSNER. in Icon. Virorum literis illuſtrium, Lit. T. b. ſub effigie *Hartungi*.

nicenſem, principem Homeri interpretem fuiſſe, novimus. Latine quoque vertit HARTUNGUS *Apollonii Rhodii Argonauticorum libros quatuor*, quos Jo. Oporinus Baſileæ 1549 in 4. teſte MORHOFIO (z), aut 1550 in 8. notantibus aliis (*a*), typis expreſſit. Janus RUTGERSIUS parvi hanc verſionem æſtimat (*b*), *miratus ſum*, inquit, *hominem eruditum, & in Græca præſertim lingua cum laude verſatum ita transtuliſſe* Apollonium, *ut non paulo facilius ſit Apollonium ſua, hoc eſt, Græca lingua aſſequi, quam ea, qua cum Hartungus loquentem fecit, Latina.* Aliquot tunc notat ex hac verſione errores, & complures alios ſe proferre poſſe, aſſerit: *infinitum eſſet ea perſequi, in quibus longiſſime a ſententia Apollonii aberravit* (*c*). Eadem conqueritur optimæ, quæ hodie extat, editionis Apollonianæ parens, Jeremias HOELZLINUS, in Academia Leidenſi olim Profeſſor, *ſupervenit*, inquiens, *Scholiaſtes Joannes Hartungus, qui ſe ratus linguam Græcam poëticam intelligere probe, immani quidem ſed infelici auſu, Apollonium Latino ſermone reddendum ſumſit, & illa tamen verſio Græcis Apollonii verſibus eſt appoſita in noviore Poëtarum*

(z) Polyhiſt. Tom. I. Lib. VII, Cap. II. num. 18, pag. 1052.

(*a*) Joſ. SIMLER. Biblioth. p. 381. *item* Bibliotheca CARPZOV. Part. 2. pag. 236, num. 90.

(*b*) Variarum Lectionum Lib. V, Cap. VI, p. 562.

(*c*) idem ibid. pag. 566. vid. BAYLE Dictionaire Hiſtorique & Critique, Tome II, p. m. 1401.

tarum omnium Epicorum editione: ne barbaries occulatur magis quam alatur (*d*). Benignius ſentiunt alii de poëmatibus Græcis, quæ HARTUNGUS compoſuit. Pantaleon THEVENINUS, haud obſcuri nominis Philoſophus & Poëta Lotharingus, inter alia edidiſſe eum canit:

Multaque præterea venæ monumenta beatæ,
Latina, Græca, & utraque.

Specimen aliquod ſi deſideras, evolve in REUSNERI iconibus Græcum epigramma, quod in Eraſmum Oswaldum SCHRECCEFUCHSIUM ſtruxit. Petrus BÆLIUS ſibi perſuaſus eſt, quod ſi Laurentius CRASSUS, Italus, hæc ſciviſſet, poſuiſſet HARTUNGUM in catalogo ſuo Poëtarum Græcorum: *Je ſuis ſûr, que Lorenzo Craſſo l' eût mis dans ſa Liſte des Poëtes Grecs, s' il eût ſçu ce qu' on vient de raporter* (*e*). Scilicet dixit BÆLIUS de binis Epitaphiis Græcis, quæ HARTUNGUS vivus ſibi poſuit (*f*):

Πολλὰ παθὼν, καὶ πολλὰ μαθὼν ἐν παιδεδιδάσκειν,
Ἔνθα δὲ νῦν κεῖμαι σὺν Θεῷ ἡσήχιος.

alterum.

(*d*) HOELZLINUS in Prolegom. ad Apollonium, pag. 40, edit. Lugd. Bat. 1641. in 8.

(*e*) BAYLE loco modo citato

(*f*) extant apud REUSNERUM in iconibus, *loc. cit.* & Melch. ADAMUM in Vitis Germ. Philoſ. p. m. 301, cum latina interpretatione metrica, quarum prior quidem mentem HARTUNGI non rite exprimit:

Multa tuli, didici, docui, dum fata ſinebant:
Mortuus in ſummo nunc requieſco DEO.

Γήραϊ ἠ' νύσῳ βίον ἔλλιπον, ἔνθα δὲ κεῖμαι,
ἄθλιος ἐν καμάτῳ, ὄβλιος ἐν θανάτῳ.

Quamvis autem CRASSUM, qui, ob duos aut quatuor etiam versus, Poëtis suis adnumeravit quandoque aliquos, hisce potius deriserit BÆLIUS, quam ex animi sententia locum HARTUNGO inter Poëtas concesserit; attamen HARTUNGUS noster loco movendus non est, haud quidem propter memorata duo illa epitaphia, sed ob integram *Orationem*, quam in cathedra Heidelbergensi carmine Græco Heroico dixit. Prolixa illa est, & agit *de Confusione linguarum Babylonica*, Francof. anno 1535 in 8 excusa, cui varii argumenti epigrammata Latina & Græca affixa sunt. Dedicavit eam HARTUNGUS Christophoro BREYNINGIO, Consiliario Electorali.

HENRICUS MYLIUS.

ANtiquum & celebre in Germania nomen MYLIORUM est, quod vel Poëtas tulit, vel Poëtarum memoriam coluit. Poëta Græcus ex hac familia prodiit Henricus MYLIUS, nescio, ubi lucem viderit, & quonam inter mortales munere functus sit. Circa tamen medium seculi decimi sexti eum vixisse, certum est. Josias SIMLERUS (*g*) meminit, eum *Historiam passionis Jesu Christi Græco heroico carmine* reddidisse, Lipsiæ typis impressam: quam ob ejus præstantiam Zacharias MOSERUS Latine

(*g*) in aucta Gesneri Bibliotheca, pag. 279.

tine vertit, atque denuo Magdeburgi anno 1628 in 8. publici juris fecit (*h*).

MATTHIAS FLACIVS ILLYRICVS.

Alias FRANCOWITZIVS dictus, vir eruditus, industrius, ac ex multis scriptis & actionibus maxime notus, seculi sui Origenes, qui non mediocres turbas in republica Christiana dedit absurdissimo suo effato: *peccatum Originis esse ipsam hominis substantiam*: quod dogma cum præcipuis fidei nostræ articulis pugnat (*i*). Non quidem nativitate Germanus est; civitate tamen Germanica donatus. Albonæ, Istriæ oppido (*k*), lucem aspexit anno post mille quingentos vicesimo. Ad literas Græcas incubuit Venetiis, Basileæ, Tubingæ & Witenbergæ, ubi postea linguæ Ebrææ Professor creatus est. Docuit etiam Marpurgi, Jenæ & aliis in locis, tandemque Francofurti ad Mœnum obiit anno

 ejus-

(*h*) Biblioth. Carpzov. Part. 1. p. 345, num. 68.

(*i*) Io. Andr. QVENSTED. Dialog. de Patriis illustrium doctrina & scriptis Virorum, pag. 262. Varia de FLACIO eruditorum judicia exhibet BLOVNTIVS in censura celebr. author. p. m. 714. sq.

(*k*) Melchior ADAMVS in Vitis Germ. Theol. p. m. 472, *Albonam* dicit *Istriæ conterminam*: & QVENSTED. loc. cit. *Albonam* ait *oppidum Illyrici in littore & confiniis Istriæ*. Vterque Geographiæ errorem committit, cum Albona oppidum sit ipsius Istriæ, & Istria pars sit Illyrici. FLACIVS in Clave S. Scripturæ, Part. II, Tractat. VI, p. 580, num. 30, Istriam *dulcissimam suam patriam* appellat.

ejusdem seculi septuagesimo quinto (*l*). Ceterum in Melchioris ADAMI sententiam minime descendo, qui FLACIUM mediocri Græcæ linguæ cognitione instructum fuisse ait (*m*), cum ipse Græcas epistolas & elegias scripserit adeo tersas & genio linguæ accommodas, ut ab eo, qui Græcissimus merito audit, vix exspectari queant. Cui copia est epithalamii Græco-elegiaci, quod in nuptiis Georgii SABINI & ANNÆ filiæ MELANCHTHONIS cecinit, inque trutina illud suspendat & juxta omnem rigorem examinet, is mihi assentietur. Carmen hoc prolixum, octuaginta duobus distichis constans, insertum est libro adoptivo *Poëmatum* SABINI, anno 1563 in 8 Witebergæ ab *Eusebio Menio* editorum, ubi quoque epitaphium, itidem elegiacum, a FLACIO Joanni CARIONI positum reperies. Varia quoque ipsius carmina Tubingæ impressa esse, fidem nobis facit Israel SPACHIUS (*n*). Adeoque FLACIUS non modo Græce luculenter scivit, sed etiam excellens Poëta Græcus fuit. Talis ab Italis quoque habitus est. Locum ipsi inter Poëtas suos tribuens Laurentius CRASSUS, hæc enunciat (*o*): *Visse Mattia Illyrico*

con.

(*l*) Vitam ejus & scripta prolixe delineat ADAMUS loc. cit.

(*m*) loc. cit. pag. 473, edit. Francof. 1653. in 8.

(*n*) in Nomenclatore philos. pag. 127.

(*o*) in Istoria de Poëti Greci, e di que che' n Greca lingua han poëtato, pag. 319.

con fama di buon Poëta Greco, e dal Giraldi è citato di lui un' Epitalamio in Verso Greco: Matthias Illyricus scripsit Epithalamium Georgii Sabini Græce, carmine Elegiaco.

CASPAR STIBLINUS.

Selestadium, munitissimum jam Alsatiæ inferioris oppidum, protulit Casparum STIBLINUM circa annum Christi MDXXX. Joannes HARTUNGUS, de quo ante locuti sumus, duxit illum Friburgi in sacraria philosophiæ, primusque eum Græcis Musis initiavit. Et cum hic Professor magna laude & auditorum plausu Phœnissas, non postremæ inter Euripidis fabulas notæ, interpretaretur, primus STIBLINO ad hunc auctorem interpretandum viam aperuit (*p*). Itaque convertit in Latinum sermonem *Euripidem*, Poëtam Tragicorum principem, eumque, adjecto e regione textu Græco, cum annotationibus & præfationibus suis in omnes tragœdias, edidit, Basileæ per Joannem Oporinum, annis 1558 & 1562 in fol. accesserunt huic Operi Jacobi MICYLLI commentatio de Euripidis vita, ex diversis autoribus collecta: item de tragœdia & ejus partibus προλεγόμενα quædam: nec non Joannis BRODÆI, Turonensis, annotationes in Euripidem doctissimæ, nunquam antea in lucem

E 5 editæ

(*p*) ita ipse STIBLINUS in præfatione ad Euripidem.

editæ (*q*). Præfixit præterea huic Operi STIBLINUS epiſtolam dedicatoriam ad Imperatorem FERDINANDUM. Ut vero MORHOFIUS fallitur, qui nunquam vertiſſe Euripidem MELANCHTHONEM exiſtimat (*r*); ita falluntur, eodem referente, qui MELANCHTHONIS verſionem in hac editione excuſam ajunt. STIBLINUS enim in Præfatione ne verbulo quidem MELANCHTHONIS meminit, ſed aperte ſeſe hujus verſionis auctorem pronunciat, ubi inter alia: *Totam verſionem novam facere conſtitui: qua in ſententia Oporini me confirmavit autoritas. Feci igitur novam, non ut vel mihi aliquid peculiare arrogarem inde, vel* (*s*) *Dorotheo Camillo (hoc enim nomine vulgaris*

(*q*) Sic idem in Operis titulo, ex cujus verbis ultimis apparet, catalogum Bibliothecæ Thuanæ, Tom. I I. pag. 268, edit. Paris. fallere, qui *Brodæi & Stiblini aliquot in Euripidis tragœdias annotationes jam Pariſiis anno* 1545 *in lucem editas eſſe*, commemorat. Error hic quoque ex epiſtola Baptiſtæ SAIINI, Galliarum Regis Conſiliarii, ad Franciſcum MAUNIUM, Burdegalenſium Archiepiſcopum & Aquitaniæ Primatem, data *Lutetiæ* Paris. Calend. Decembris, An. 1561. pateſcit, ubi inter cetera ſcribit, *ſe nuper ex Brodæo has annotationes excudendas extorſiſſe*: & ex STIBLINI præfatione clarum eſt, ſuas nullo antea tempore, niſi ſupra memoratis annis, prodiiſſe annotationes.

(*r*) Polyhiſt. Liter. Tom. I, Lib. V I I, Cap. II, num. 7, pag. 1037. Vide ſupra ſub *Melanchthone*, pag. 19.

(*s*) ſub hoc nomine latet Rudolphus COLLINUS, Gundalinga Lucernenſis, qui etiam annotationes ſcripſit in Homerum, Ariſtophanem, Heſiodum, Xenophontem,

garis interpretatio circumfertur,) aliquid detraherem, ejusve operam elevarem: quem & doctum virum, & utilem studiosis operam navasse hoc quidem in negotio, non nego, imo cujus interpretatione me multum usum esse in conficiendo isto opere fateor; sed ut augustior, luculentior, & honesto & Romano habitu commendatior in manus studiosorum veniret, quorum utilitati & commodis inservire inprimis pium esse duco. Hic vero error, ut auguror, exinde enatus est, partim quod Guilielmus XYLANDER versiones MELANCHTHONIS iisdem annis, quibus STIBLINUS suas edidit, typis exprimi curavit, partim quod Stibliniana interpretatio illi Tragœdiæ Euripideæ, cui Electræ nomen est, in fine posterioris editionis Melanchthonianæ comparet. Ceterum hanc STIBLINI versionem Conradus DINNE-

tem, Plutarchum, Isocratem, Demosthenem, & Nonnum. Vitæ cursum ipse conscripsit, quem Io. Henr. HOTTINGERUS habebat ἀνέκδοτον. Summam autem comprehendit hoc tetrasticho:

1. *Gundelii natus*, 2. *Studiosus*, 3. *Restio*, 4. *Miles*,
5. *Mox Tiguri Civis*, 6. *deinde Professor eram:*
7. *Nunc quoque in extremis, qualis me cunque manet sors,*
Sors hæc in manibus stat, Deus alme, tuis.

Obiit anno 1578, ætatis suæ 80, publici muneris 53, quo ad tertium diem obitus sine intermissione fuit functus, *teste* HOTTINGERO in Schola Tigur. Carol. pag. 91.

NERVUS æquis celebrat laudibus (*t*); sed Josua BARNESIUS nimium sinistre de ea judicat (*u*): *Sane*, inquiens, *in toto illius opere, quo in Euripidem functus est, nihil omnino docto homine dignum reperio, excepto, quod Argumenta in omnes Actus scripserit. Et morales gnomas & Philologicum nonnihil interserit; sed sensus Poëtæ minime vidit, cum etiam Jambici versus leges ignorarit.* Græca STIBLINI epigrammata cum ejus Coropædia aliisque opusculis Basileæ Oporinus impressit, anno 1555 in 8. testibus GESNERO (*x*) & SPACHIO (*y*). *Scrisse Gasparo Stiblino*, ait Laurentius CRASSUS (*z*), *un Libro della Republica Eudemonese, e alcuni Epigrammi Greci e Latini. Fù Huomo erudito.*

ABDIAS PRÆTORIUS.

Abdias PRÆTORIUS Soltwellæ, veteris Marchiæ oppido, natus est anno Christi millesimo, quingentesimo, vigesimo quarto (*a*). In

(*t*) in Præfatione ad Epitheta sua Græca.

(*u*) Tomo II. Euripidis sui, pag. 425. *vid.* Io. Alb. FABRICII Biblioth. Græc. Lib. II, Cap. 18, §. 5. pag. 625.

(*x*) in Bibliotheca per SIMLERUM aucta, pag. 219.

(*y*) in Nomenclatore Scriptorum Philos. p. 105.

(*z*) in *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 250.

(*a*) Hunc annum natalem plerique ponunt; sed Henricus PANTALEON in Prosopographia illustrium Ger-

In Scholis Magdeburgensi, ad Oderam Francofurtensi & Witebergensi docuit, vbi quoque fatis concesſit anno ætatis ſuæ quadrageſimo nono. D. Jo. Andreæ QVENSTEDIO Academiæ Francofordienſis ornamentum audit, quem quatuordecim linguas tenuiſſe ferunt (*b*). Quidam ei in Theologia errores tribuebantur, quos Theologi ægre ferebant, eumque ſcriptis & probris lacerabant. D. Conrado DIETERICO futiliſſimus nugamentorum fabricator eſt (*c*). Nomen ipſi e ſacro Baptismate erat *Godeſchalcus*, quo ad conviciandum utebantur plurimi; eumque *einen gottloſen Schalck* ſive, ut cum Cicerone loquar, *nequam & improbum hominem* vocabant. Quapropter mutavit nomen Germanicum in ejusdem ſignificationis Ebræum, ſeque *Abdiam* appellavit. Maxime in eo laudandum eſt, quod Græcam Poëſin in Germania promoverit, & ipſe verſus Græcos lectu jucundos pepigerit. Edidit namque *de Poëſi Græcorum libros quatuor, quibus acceſſit alius de generaliſſimis Poëſeos conſiderationibus*, anno 1561 in 8. Baſileæ per Jo. Oporinum (*d*) impreſſos, non autem Witebergæ, ceu SPA-

Germanorum, Part. III. pag. 491, PRAETORIVM natum dicit anno milleſimo, quingenteſimo, decimo ſexto.

(*b*) QVENSTED. Dialog. de Patriis Illuſtr. p. 197.

(*c*) DIETERIC. Analyſ. Evang. Domin. tom. III, p. m. 26.

(*d*) hæc editio Baſileenſis ad manus mihi eſt. Memi-

SPACHIVS refert (*e*): an ex pari & duplici errore SIMLERVS illos Witebergæ, 1571 in 8. excusos memoret (*f*), an vero ibid. hoc anno recusi sint, nescio. Certior autem sum de iis, quæ nunc referam. Joachimus a BEVST, celebris ille JCtus & Professor Witebergensis, scripserat disticha Latina in omnia Evangelia, quæ diebus Dominicis festisque præcipuis in Ecclesia proponuntur: item precationem ad Filium Dei: agonem Christi: metaphrasin Psalmorum VI. & XC: atque ad AVGVSTVM, Saxoniæ Electorem, epigramma. Quæ omnia bis prodierunt Witebergæ sub titulo: *Christiados libellus*. Abdias vero PRÆTORIVS monitis consiliisque eruditorum permotus, eadem hæc disticha, ceteraque Latina poëmata carmine Græco reddidit (*g*), quæ, cum libellus tertium recuderetur, cum accessione Græcæ versionis metricæ PRÆTORII prodiit Witebergæ anno 1572 in 8. In his autem Græcis distichis ceterisque illud potissimum curæ fuit, ut ista Latinis non sententia saltem, sed & verbis quam proxime responderent: idque ideo maxime, ut & Latinorum versuum dignitas,
&

Meminit quoque ejus Celeb. FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. V, Cap. 40, §. 13, pag. 99.

(*e*) SPACH. Nomenclat. Scriptorum Philosoph. pag. 85.

(*f*) SIMLER. Bibliothec. pag. 1.

(*g*) vid. Præfationem BEVSTII ad editionem tertiam, pag. 9.

& Græcæ linguæ flexibilitas, & mirifica utriusque linguæ in Poëſi ſuavitas palam conſpiceretur (*b*). Specimen habe BEVSTII diſtichon in feſto nativitatis Chriſti:

Quis Puer? IMMANVEL. *Quid fert? Promiſſa ſalutis.*
Ducis ad hunc, Puerum quæ via? Sola FIDES.

Quod PRÆTORIVS ita transpoſuit:

Τίς κόρος; ἰμμανυήλ. τί φέρει; δωρήματα θεῖα.
Τίς πάτος ὡς αὐτόν; πίςις ἀναμφίβολος.

Et quemadmodum idem PRÆTORIVS integrum hunc libellum metro quoque Hebraico, & quandoque etiam Chaldaico, Syriaco, & Arabico vertit; ita eundem Ambroſius LOBWASSERVS rhythmis Germanicis incluſit, atque ſuperius diſtichon ita reddidit:

Wer iſt das Kind? Emanuel.
Was bringt es? troſt und heil der Seel.
Wer führt uns zu dem Kindelein?
Was iſt der Weg? der glaub allein.

Idem BEVSTII Chriſtiados libellus ob præſtantiam ſuam cum PRÆTORII & LOBWASSERI verſionibus ſæpius poſtea recuſus eſt Witebergæ, anno 1585, in 8. ibid. recognitus, anno 1603, in 8. &c.

MAT-

(*b*) ibidem pag. 10

MATTHIAS FVRERVS.

EX Poëtarum cohorte Mimographi seu Mimologi quidam dicuntur. Sunt illi, qui Mimos sive sententias morales scribunt, & quamcunque illarum acutam & ingeniosam versu aut etiam disticho includunt. Cave vero cum his confundas malæ notæ Mimographos, qui ludicras & fatuas nænias quisquiliasque loco regularum ad honestam & prudentem vitæ gubernationem ducentium venditant, seque risui homuncionum exponunt. Non ex hac, sed ex illa classe fuit PVBLIVS SYRVS, Mimologorum princeps, & IVLIO CÆSARI charissimus. Scripsit is Mimos Latinos, quos, qui supersunt hodie, Scholæ quondam Northusanæ Hypodidascalus, Matthias FVRERVS, Græce vertit. Prostat hæc versio, cujus frons est: *Mimi Publii Mimographi Græcis metris heroicis expositi a Matthia Furero, Northusano. Lipsiæ Joannes Rhamba excudebat, 1573, in 8.* Jurassem, horum mimorum parentem ex antiquissimis Græciæ Poëtis quendam fuisse, ni ex fronte libelli auctorem Germanum cognovissem. Joannes MYLIVS, Gerendorensis, Rector quondam Scholæ, quæ est in veteri collegio Walckenrieth, literas ad nostrum dedit, ubi inter alia, *Recte facis*, inquit (*i*), *optime Mat-*

(*i*) præfixa est hæc Epistola ipsis Publii mimis a FVRERO Græce versis. Scripta autem est Idibus Septembris, anno 1573.

Matthia, quod Publii Mimos Græco carmine donas & Græco quasi habitu venuste ac docte monentes ac docentes inducis, & non dubito, quin ille tuus labor non discentibus tantum & Græcæ linguæ studiosis sit utilis futurus, sed eruditis quoque gratus. &c. Dedicavit Auctor hos mimos Consulibus ac Senatoribus Northusanis, carmine elegiaco Latino. Ad calcem autem mimorum adjecit elegiam Græcam haud inelegantem, qua obitum Abdiæ PRÆTORII, de quo modo diximus, eodem anno deploravit. Quæ porro ad Poëtæ nostri vitam & scripta pertinent, aliis investiganda relinquimus.

PAVLVS DOLSCIVS.

SVrgit jam stella, in Germanico Poëtarum Græcorum firmamento, primæ magnitudinis, Canopi instar omnes fixas, quas hactenus conspeximus, magnitudine & præstantia longe superans, Paulus DOLSCIVS. Obscurus quidem hic, & recens detectus esse videtur, cum eruditorum nemo, quod miror, ejus vitæ curriculum olim descripserit, quod tamen omnium primus meruisset. Adeoque pauca illa, quæ de eo refero, maximam partem ex ipsius scriptis multo studio congessi. Ortum suum Poëta noster habuit Plaviæ, Variscorum metropoli, anno post millequingentos vigesimo sexto. Literis humanioribus in Schola patria initiatus, in Academiam Witebergensem, præ omnibus Germaniæ tum Academiis

celebrem, profectus eſt, ubi philoſophia primum, linguisque Hebraica & Græca feliciter imbutus, benevolentiam Profeſſorum, MELANCHTHONIS inprimis, qui eum ceu filium amabat, ſibi contraxit, atque ſummos, quos vocant, in Philoſophia honores ac privilegia obtinuit. Quo facto, cum Græca præſertim haud vulgariter noſſet, ſtudium medicum aggreſſus, in quo ita profecit, ut Doctoris etiam in arte medica meruerit titulum. De publicis ejus officiis ſequentia animadverti. Hallenſis in Saxonia Senatus a MELANCHTHONE virum petebat aptum, qui ipſorum Gymnaſio præficeretur. Neminem aptiorem novit MELANCHTHON, niſi DOLSCIVM. DOLSCIVS itaque annos viginti quinque agens, ſcholæ Hallenſis Rector factus eſt. Rectoratu ſe poſtea abdicantem, in Medicinæ Doctorem promotum, eadem Reſpublica Phyſicum & Archiatrum conſtituit, eumque in Senatum legit, in quo tandem ad ſummum honoris & auctoritatis culmen evectus, Conſul extitit. Et quemadmodum antea juventutem magna cura & fidelitate in literis inſtituit; ita pari poſtea dexteritate ægrotantes adjuvit, & maxima prudentia ſupremus Eccleſiæ, ſcholæ & fontium ſalinorum inſpector omnem rexit civitatem, usque ad finem vitæ, qui accidit die nono Martii, Anno milleſimo, quingenteſimo, octuageſimo nono. Epitaphium ipſi poſitum

ſitum eſt Hallæ, in quo ſub ejus effigie ſequentes verſus Latini & Græci leguntur (*k*):

DOLSCIVS *hac* PAVLVS *poſt fata quieſcit in urna,*
Qui Doctor medica clarus in arte fuit.
Præfuit ille ſcholæ, templis & fontibus Urbi
Vixit, & æthereæ vivit in æde poli.
Οὐ θάνον ἀλλὰ βίον προλιπὼν κακὸν εὗρον ἀμείνω
Ζῶ τε ἁμαρτοσυνῶν ἀντὶ Θεοῦ καθαρός.

Græca ejus ſcripta quod concernit, ſunt illa, quæ novi, & ad manus mihi ſunt, ſequentia, quæ ſingula profecto de mira DOLSCII in lingua & Poëſi Græca potentia ſat ſuperque loquuntur. Primum eſt *Auguſtana Confeſſio* Græce verſa ſermone ſoluto. Bis illa typis exſcripta eſt. Prior editio hac inſcriptione ſignatur: *Ἐξομολόγησις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τουτέστι διδαχῆς χριστιανικῆς, προσενεχθεῖσα Καρόλῳ τῷ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκράτορι ἀνικητοτάτῳ, ἐν τῇ τοῦ σεβαστοῦ παρωνύμῳ τῆς Γερμανίας πόλει, ἔτει ἀπὸ τῆς χριστογονίας α φ λ, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Παύλου τοῦ Δολσκίου πλαυέως: Confeſſio Fidei exhibita invictiſſ. Imperatori Carolo V. Cæſari Aug. in Comitiis*

(*k*) Godofr. OLEARIVS in Halygraphia Topo-Chronologica, Part. II, pag. 318 *conf.* Epiſtola Polycarpi LEYSERI ad Thomam CRENIVM, annexa *ejusdem* Animadverſionum Philologicarum & Hiſtoricarum Parti III, pag. 235.

Augustæ, *anno* M D XXX, *Græce reddita* *Paulo Dolscio Plavensi*, *Basileæ*, *ex officina Jo annis Oporini*, *Anno Salutis humanæ* M D LIX *Mense Majo.* Posterior, omissa inscriptione Græca, Latino tantum legitur titulo: *Confessio Augustana exhibita Carolo V. Imperatori invictissimo*, *Cæsari Aug. Anno* M D XXX, *Græce reddita a Paulo Dolscio Plavensi*, *Witebergæ excusa per Zachariam Lehmannum*, M D LXXXVII. utraque editio est in 8. Præfixit DOLSCIVS Epistolam Dedicatoriam ad Melchiorem KLING, V. J. D. in qua de utilitate linguarum, præsertim Græcæ, disserens pergit: *Cum tu*, *Vir clarissime*, *sæpe me hortatus fueris*, *ut Confessionem fidei nostræ*, *congruentis cum doctrina Christi*, *Prophetarum*, *& Apostolorum*, *Græcis literis redderem*, *quod eam operam nonnullis utilem & gratam fore arbitrareris*; *equidem obsecutus tibi*, *verbis quam potui usitatissimis*, *nec*, *ut spero*, *a consuetudine & proprietate Græci sermonis alienis* (*ut interpres solet*, *nihil de suo addens his*, *quæ in alienam linguam traducenda susceperit*) *simplicissime eam reddidi. Hanc lucubratiunculam tibi offero*, *ut qui ad scribendum mihi hoc opusculum hortator fuisti*, *idem tuo patrocinio*, *scriptum illud*, *& tibi nuncupatum*, *tuearis. Bene vale*, *& quam felicissime. E Salinis ad ripam Salæ*, *Idibus Martii*, *Anno salutiferi partus* M D LVIII. Nemo forte, ut opinor, inutilis in hac recensione prolixitatis me accusabit

ſabit, ſi cum his ea, quæ mox dicturus ſum contulerit. Modo notemus antea metrica DOLSCII ſcripta. Extat ipſius Μετάφρασις ψαλμῦ πεντηκοςῦ πρώτῦ ἔμμετρος, ſive *Pſalmus quinquageſimus primus* Græcis elegiacis verſibus redditus, Witebergæ anno 1552 in 8 impreſſus: Satis pulchram præmiſit Vates noſter elegiam, qua metaphraſin hanc Joanni KLING *Melchioris* filio obtulit. Eundem Pſalmum inſeruit poſtea Pſalterio ſuo, pag. 114. ſeq. novamque inſuper & aliam verſionem addidit. Ejus porro eſt poëma Græcum elegiacum, εἰς τὰ ςαυρωτήρια Ἰησῦ, τῦ λυτρωτῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν inſcriptum, quod Lipſiæ ex officina typographica Georgii Hantzſch prodiit, anno 1554 in 8. præfixit huic poëmati Joachimus CAMERARIVS tetraſtichon Græcum; DOLSCIVS autem elegiam Græcam dedicatoriam ad Franciſcum BVRKARDVM. Auro præterea, ſi materiam & artem poëticam ſpectes, pretioſius opus eſt, integrum ab eo *Pſalterium Prophetæ & Regis Davidis*, verſibus Græcis elegiacis redditum, Baſileæ per Jo. Oporinum, anno MDLV in 8 excuſum. Nullam, licet non nemo id aſſeveret, præfationem huic Pſalterio addidit Philippus MELANCHTHON; verum ipſe DOLSCIVS præmiſit epiſtolam ſermone Latino ſolutam ad Senatores Hallenſes, & elegiam Græcam ad Lectores. Ceterum ſingulis Pſalmis ſingula affixit tetraſticha Græca, argumentum complectentia. Nec veneratione indignus eſt

ipsius *Ecclesiastes Salomonis* Græcis versibus elegiacis redditus, una cum tribus elegiis ab eodem autore de *Nativitate*, *Passione* & *Resurrectione Christi* scriptis, Lipsiæ per Johannem Rhamba, anno MDLIX in 8: præfixit Poëta noster epistolam nuncupatoriam Latine exaratam ad Illustr. Principem SIGISMVNDVM, Archiepiscopum Magdeburgensem, in qua etjam instituti sui rationem reddit. Magni denique æstimatur *Sapientia Jesu Siracidæ*, omnium virtutum doctrinam continens, *Græco*, *itidem* elegiaco Carmine olim reddita, & nunc primum edita, Lipsiæ Johannes Rhamba excudebat anno MDLXXI in 8: dicavit hunc librum D. AVGVSTO ab ASCHENBVRG. Laurentius CRASSVS hæc tantum de Poëta nostro habet (*l*): *Poëtò Paolo Dolscio in lingua Greca e Latina, e di lui leggousi alcune Elegie, La Version del Salterio in Verso Greco, e altre Opere*. Hisce præmissis, operæ pretium erit, errores quosdam haud leves, quos virorum quidam maxima eruditione celebres errarunt, indicare & corrigere. Putant nimirum, Paulum DOLSCIVM nunquam in rerum natura fuisse: Philippum MELANCHTHONEM Augustanæ Confessionis Græcæ, & ceterorum, quæ modo recensui, scriptorum esse auctorem, eaque sub ficto tantum *Pauli Dolscii* nomine edidisse: Sapientiam Jesu Siracidæ

(*l*) *in* Istoria de Poëti Greci, e di que che a Greca lingua han poëtato, pag. 402.

cidæ ſive Eccleſiaſticum Græcis verſibus non exſtare, ſed confudiſſe eum viros doctos cum Eccleſiaſte Salomonis. Legiſſe non pigebit, quæ Thomas CRENIUS habet (m): *Vir Cl. Anton. Teiſſier, Conſiliarius & Hiſtoriographus Electoralis Brandenburgicus Part. I. & II. Elog. p. 192. edit. Ultraject. 1696, 12. poſt recenſita Philippi Melanchthonis ſcripta, Syracidem quoque Græco Elegiaco carmine, Pſalterium item ab illo Græcis verſibus redditum, porro & Auguſtanam Confesſionem hanc in linguam translatam, quæ ſub Pauli Dolſcii nomine prodierint, item & chronicon, quod nomen Carionis præ ſe fert, eundem Melanchthonem auctorem agnoſcere, e Placcii docet Scriptis Anonymis* (melius Pſeudonymis) *p. 174. & 185. At ut de reliquis omnibus in præſentia nihil dicam, ingenue fatear me, etſi in Melanchthonis ſcriptis hactenus ſatis ſedulum & mediocriter verſatum, Syracidem Græco elegiaco carmine a Philippo redditum vidiſſe nunquam, & non ab re dubitare, an exſtet. Forte confundunt viri docti Eccleſiaſten cum Eccleſiaſtico, ſive Syracide; illum, ſcilicet Eccleſiaſten Salomonis, Græco carmine Elegiaco reddidit Paulus Dolſcius Plavenſis, vel, ſi ita vis, Philippus Melanchthon, habeo illum ex editione Lipſienſi anno 1559 in 8. cui adjectæ ſunt in fine tres elegiæ ab eodem auctore, de Nativi-*

 tate,

(m) Animadv. Philol. & Hiſt. Part. II. §. VIII, pag. 23. & 24.

tate, Pasſione & Reſurrectione Chriſti ſcriptæ; at de hoc, nempe Eccleſiaſtico, nihil novi. Et quia illius, Eccleſiaſtæ videlicet, verſibus redditi viri clariſſimi non meminerunt in hac enumeratione ſcriptorum Philippi vel Dolſcii, confirmor in mea opinione, quod Eccleſiaſticum aut Syracidem ſumſerint pro Eccleſiaſte Salomonis. Dico verſibus redditi. Nam Philippi Enarrationis libri Salomonis, cui titulus Eccleſiaſtes, meminit Teiſſier in p. 190. Hactenus Thomas CRENIVS. Cui addere lubet, ad quem TEISSIER provocat, Vincentium PLACCIVM, in Catalogo Pſeudonymorum pag. 185 & 186. ita differentem: *Pauli* DOLSCII *nomine prodiere I. Syracides Græco Elegiaco Carmine redditus, Lipſ. 1571. 8. II. Pſalterium Græcis verſibus redditum, Baſ. 1555. III. Confeſſio item Auguſtana Græce reddita, quam Joh. Hoornbeck in ſumma Controverſ. lib. II. pag. 979. edit. ſecundæ, Philippi* MELANCHTHONIS *eſſe ſcribit, a quo proinde & priora illa profecta eſſe nullus dubito.* Verum enim vero quam futilia & erronea hæc omnia ſint, ex iis, quæ ſupra notavi, per ſe patet. DOLSCIVS ſane fuit in rerum natura, celebris Medicus & Conſul, cujus Epitaphium Hallæ Saxonum eſt, quem etiam viri docti, qui ea ætate vixerunt, in publicis ſuis ſcriptis laudarunt, ceu duos illorum præcipuos ad calcem hujus articuli indicabimus. Itaque non fuiſſet opus, ut PLACCIVS eum inter Pſeudonymos collocaſſet, ejusque nomen ceu a

ME-

MELANCHTHONE fictum putasset. Quo etiam fundamento Joannes HOORNBECK Augustanam Confessionem Græce versam MELANCHTHONI tribuat, non video. Forte quia MELANCHTHON illam anno 1559 ad IOASAPHVM, Patriarcham Constantinopolitanum, misit? Cur non etiam eandem DOLSCII versionem Martino CRVSIO tribuit, qui illam quoque anno 1574 ad IEREMIAM, Patriarcham Constantinopolitanum, dedit? Equidem MELANCHTHON scripsit epistolam Græcam, dicto anno 1559 datam, eamque cum Augustana Confessione per Demetrium Mysum, ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconum, qui tum Witebergæ ad explorandam Ecclesiæ nostræ doctrinam erat, IOASAPHO misit. Copiam hujus epistolæ habeo, cujus summa hæc est: dolet MELANCHTHON Ecclesiæ afflictionem: gratias agit, quod Deus adhuc hodie Ecclesiam in Thracia, Asia & Græcia conservet: in nostris Ecclesiis ait doctrinam Propheticam & Apostolicam, quam Ecclesiæ Græcanicæ patres tenuerunt & sacra Concilia confirmarunt, sonare: nos abominari hæreses veteres, & superstitiones monachorum Latinorum: orat denique Patriarcham, ne calumniis, quibus Ecclesia nostra afficitur, fidem habeat. Non quidem meminit in hac epistola, DOLSCIVM esse auctorem Augustanæ Confessionis; sed nec se auctorem esse affirmat, imo plane nil meminit de hac versione Græca in hac epistola. Ex alia tamen epistola,

SPACHIVS refert (*e*): an ex pari & duplici errore SIMLERVS illos Witebergæ, 1571 in 8. excusos memoret (*f*), an vero ibid. hoc anno recusi sint, nescio. Certior autem sum de iis, quæ nunc referam. Joachimus a BEVST, celebris ille JCtus & Professor Witebergensis, scripserat disticha Latina in omnia Evangelia, quæ diebus Dominicis festisque præcipuis in Ecclesia proponuntur: item precationem ad Filium Dei: agonem Christi: metaphrasin Psalmorum VI. & XC: atque ad AVGVSTVM, Saxoniæ Electorem, epigramma. Quæ omnia bis prodierunt Witebergæ sub titulo: *Christiados libellus*. Abdias vero PRÆTORIVS monitis consiliisque eruditorum permotus, eadem hæc disticha, ceteraque Latina poëmata carmine Græco reddidit (*g*), quæ, cum libellus tertium recuderetur, cum accessione Græcæ versionis metricæ PRÆTORII prodiit Witebergæ anno 1572 in 8. In his autem Græcis distichis ceterisque illud potissimum curæ fuit, ut ista Latinis non sententia saltem, sed & verbis quam proxime responderent: idque ideo maxime, ut & Latinorum versuum dignitas, &

Meminit quoque ejus Celeb. FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. V, Cap. 40, §. 13, pag. 99.

(*e*) SPACH. Nomenclat. Scriptorum Philosoph. pag. 85.

(*f*) SIMLER. Bibliothec. pag. 1.

(*g*) vid. Præfationem BEVSTII ad editionem tertiam, pag. 9.

& Græcæ linguæ flexibilitas, & mirifica utriusque linguæ in Poëſi ſuavitas palam conſpiceretur (*b*). Specimen habe BEVSTII diſtichon in feſto nativitatis Chriſti:

Quis Puer? IMMANVEL. *Quid fert? Promiſſa ſalutis.*
Ducis ad hunc, Puerum quæ via? Sola FIDES.

Quod PRÆTORIVS ita transpoſuit:

Τίς κόρος; ἰμμανουήλ. τί φέρει; δωρήματα θεῖα.
Τίς πάτος ὡς αὐτόν; πίςις ἀναμφίβολος.

Et quemadmodum idem PRÆTORIVS integrum hunc libellum metro quoque Hebraico, & quandoque etiam Chaldaico, Syriaco, & Arabico vertit; ita eundem Ambroſius LOBWASSERVS rhythmis Germanicis incluſit, atque ſuperius diſtichon ita reddidit:

Wer iſt das Kind? Emanuel.
Was bringt es? troſt und heil der Seel.
Wer führt uns zu dem Kindelein?
Was iſt der Weg? der glaub allein.

Idem BEVSTII Chriſtiados libellus ob præſtantiam ſuam cum PRÆTORII & LOBWASSERI verſionibus ſæpius poſtea recuſus eſt Witebergæ, anno 1585, in 8. ibid. recognitus, anno 1603, in 8. &c.

MAT-

(*b*) ibidem pag. 10

MATTHIAS FVRERVS.

EX Poëtarum cohorte Mimographi ſeu Mimologi quidam dicuntur. Sunt illi, qui Mimos ſive ſententias morales ſcribunt, & quamcunque illarum acutam & ingenioſam verſu aut etiam diſticho includunt. Cave vero cum his confundas malæ notæ Mimographos, qui ludicras & fatuas nænias quisquiliasque loco regularum ad honeſtam & prudentem vitæ gubernationem ducentium venditant, ſeque riſui homuncionum exponunt, Non ex hac, ſed ex illa claſſe fuit PVBLIVS SYRVS, Mimologorum princeps, & IVLIO CÆSARI chariſſimus. Scripſit is Mimos Latinos, quos, qui ſuperſunt hodie, Scholæ quondam Northuſanæ Hypodidaſcalus, Matthias FVRERVS, Græce vertit. Proſtat hæc verſio, cujus frons eſt: *Mimi Publii Mimographi Græcis metris heroicis expoſiti a Matthia Furero, Northuſano. Lipſiæ Joannes Rhamba excudebat, 1573, in 8.* Juraſſem, horum mimorum parentem ex antiquiſſimis Græciæ Poëtis quendam fuiſſe, ni ex fronte libelli auctorem Germanum cognovisſem. Joannes MYLIVS, Gerendorenſis, Rector quondam Scholæ, quæ eſt in veteri collegio Walckenrieth, literas ad noſtrum dedit, ubi inter alia, *Recte facis*, inquit (*i*), *optime Mat-*

(*i*) præfixa eſt hæc Epiſtola ipſis Publii mimis a FVRERO Græce verſis. Scripta autem eſt Idibus Septembris, anno 1573.

Matthia, quod Publii Mimos Græco carmine donas & Græco quasi habitu venuste ac docte monentes ac docentes inducis, & non dubito, quin ille tuus labor non discentibus tantum & Græcæ linguæ studiosis sit utilis futurus, sed eruditis quoque gratus. &c. Dedicavit Auctor hos mimos Consulibus ac Senatoribus Northusanis, carmine elegiaco Latino. Ad calcem autem mimorum adjecit elegiam Græcam haud inelegantem, qua obitum Abdiæ PRÆTORII, de quo modo diximus, eodem anno deploravit. Quæ porro ad Poëtæ nostri vitam & scripta pertinent, aliis investiganda relinquimus.

PAVLVS DOLSCIVS.

SVrgit jam stella, in Germanico Poëtarum Græcorum firmamento, primæ magnitudinis, Canopi instar omnes fixas, quas hactenus conspeximus, magnitudine & præstantia longe superans, Paulus DOLSCIVS. Obscurus quidem hic, & recens detectus esse videtur, cum eruditorum nemo, quod miror, ejus vitæ curriculum olim descripserit, quod tamen omnium primus meruisset. Adeoque pauca illa, quæ de eo refero, maximam partem ex ipsius scriptis multo studio congessi. Ortum suum Poëta noster habuit Plaviæ, Variscorum metropoli, anno post millequingentos vigesimo sexio. Literis humanioribus in Schola patria initiatus, in Academiam Witebergensem, præ omnibus Germaniæ tum Academiis

celebrem, profectus est, ubi philosophia primum, linguisque Hebraica & Græca feliciter imbutus, benevolentiam Professorum, MELANCHTHONIS inprimis, qui eum ceu filium amabat, sibi contraxit, atque summos, quos vocant, in Philosophia honores ac privilegia obtinuit. Quo facto, cum Græca præsertim haud vulgariter nosset, studium medicum aggressus, in quo ita profecit, ut Doctoris etiam in arte medica meruerit titulum. De publicis ejus officiis sequentia animadverti. Hallensis in Saxonia Senatus a MELANCHTHONE virum petebat aptum, qui ipsorum Gymnasio præficeretur. Neminem aptiorem novit MELANCHTHON, nisi DOLSCIVM. DOLSCIVS itaque annos viginti quinque agens, scholæ Hallensis Rector factus est. Rectoratu se postea abdicantem, in Medicinæ Doctorem promotum, eadem Respublica Physicum & Archiatrum constituit, eumque in Senatum legit, in quo tandem ad summum honoris & auctoritatis culmen evectus, Consul extitit. Et quemadmodum antea juventutem magna cura & fidelitate in literis instituit; ita pari postea dexteritate ægrotantes adjuvit, & maxima prudentia supremus Ecclesiæ, scholæ & fontium salinorum inspector omnem rexit civitatem, usque ad finem vitæ, qui accidit die nono Martii, Anno millesimo, quingentesimo, octuagesimo nono. Epitaphium ipsi positum

fitum eſt Hallæ, in quo ſub ejus effigie ſequentes verſus Latini & Græci leguntur (*k*):

DOLSCIVS *hac* PAVLVS *poſt fata quieſcit in urna,*
Qui Doctor medica clarus in arte fuit.
Præfuit ille ſcholæ, templis & fontibus, Vrbi
Vixit, & ætherea vivit in æde poli.

Ου θάνον ἀλλὰ βίον προλιπὼν κακὸν ἔυρον ἀμείνω
Ζῶ τε ἀμαρτοσυνῶν ἀντὶ Θεῦ καθαρός.

Græca ejus ſcripta quod concernit, ſunt illa, quæ novi, & ad manus mihi ſunt, ſequentia, quæ ſingula profecto de mira DOLSCII in lingua & Poëſi Græca potentia ſat ſuperque loquuntur. Primum eſt *Auguſtana Confeſſio* Græce verſa ſermone ſoluto. Bis illa typis exſcripta eſt. Prior editio hac inſcriptione ſignatur: Ἐξομολόγησις τῆς ὀρθοδόξυ πίςεως, τυτέςι διδαχῆς χριςιανικῆς, προσενεχθεῖσα Καρόλῳ τῷ τῶν Ρωμαίων αὐτοκράτορι ἀνικητοτάτῳ, ἐν τῇ τῦ σεβαςῦ παρωνύμῳ τῆς Γερμανίας πόλει, ἔτει ἀπὸ τῆς χριςογονίας α φ λ, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Παύλυ τῦ Δολσκίυ πλαυέως: *Confeſſio Fidei exhibita inuictiſſ. Imperatori Carolo V. Cæſari Aug. in Comitiis*

F 2 *Au-*

(*k*) Godofr. OLEARIVS in Halygraphia Topo-Chronologica, Part. II. pag. 318 *conf.* Epiſtola Polycarpi LEYSERI ad Thomam CRENIVM, annexa *ejusdem* Animadverſionum Philologicarum & Hiſtoricarum Parti III, pag. 235.

Augustæ, *anno* M D XXX, *Græce reddita a Paulo Dolscio Plavensi*, *Basileæ*, *ex officina Joannis Oporini*, *Anno Salutis humanæ* M D LIX. *Mense Majo*. Posterior, omissa inscriptione Græca, Latino tantum legitur titulo: *Confessio Augustana exhibita Carolo V. Imperatori invictissimo*, *Cæsari Aug. Anno* M D XXX, *Græce reddita a Paulo Dolscio Plavensi*, *Witebergæ excusa per Zachariam Lehmannum*, M D LXXXVII. utraque editio est in 8. Præfixit DOLSCIVS Epistolam Dedicatoriam ad Melchiorem KLING, V. J. D. in qua de utilitate linguarum, præsertim Græcæ, differens pergit: *Cum tu*, *Vir clarissime*, *sæpe me hortatus fueris*, *ut Confessionem fidei nostræ*, *congruentis cum doctrina Christi*, *Prophetarum*, *&* *Apostolorum*, *Græcis literis redderem*, *quod eam operam nonnullis utilem & gratam fore arbitrareris*; *equidem obsecutus tibi*, *verbis quam potui usitatissimis*, *nec*, *ut spero*, *a consuetudine & proprietate Græci sermonis alienis* (*vt interpres solet*, *nihil de suo addens his*, *quæ in alienam linguam traducenda susceperit*) *simplicissime eam reddidi*. *Hanc lucubratiunculam tibi offero*, *ut qui ad scribendum mihi hoc opusculum hortator fuisti*, *idem tuo patrocinio*, *scriptum illud*, *& tibi nuncupatum*, *tuearis*. *Bene vale*, *& quam felicissime*. *E Salinis ad ripam Salæ*, *Idibus Martii*, *Anno salutiferi partus* M D LVIII. Nemo forte, ut opinor, inutilis in hac recensione prolixitatis me accusabit

ſabit, ſi cum his ea, quæ mox dicturus ſum contulerit. Modo notemus antea metrica DOLSCII ſcripta. Extat ipſius Μετάφρασις ψαλμῦ πεντηκοςῦ πρώτυ ἔμμετρος, ſive *Pſalmus quinquageſimus primus* Græcis elegiacis verſibus redditus, Witebergæ anno 1552 in 8 impreſſus: Satis pulchram præmiſit Vates noſter elegiam, qua metaphraſin hanc Joanni KLING *Melchioris* filio obtulit. Eundem Pſalmum inſeruit poſtea Pſalterio ſuo, pag. 114. ſeq. novamque inſuper & aliam verſionem addidit. Ejus porro eſt poëma Græcum elegiacum, εἰς τὰ ςαυρωτήρια Ἰησῦ, τῦ λυτρωτῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν inſcriptum, quod Lipſiæ ex officina typographica Georgii Hantzſch prodiit, anno 1554 in 8. præfixit huic poëmati Joachimus CAMERARIVS tetraſtichon Græcum; DOLSCIVS autem elegiam Græcam dedicatoriam ad Franciſcum BVRKARDVM. Auro præterea, ſi materiam & artem poëticam ſpectes, pretioſius opus eſt, integrum ab eo *Pſalterium Prophetæ & Regis Davidis*, verſibus Græcis elegiacis redditum, Baſileæ per Jo. Oporinum, anno MDLV in 8 excuſum. Nullam, licet non nemo id aſſeveret, præfationem huic Pſalterio addidit Philippus MELANCHTHON; verum ipſe DOLSCIVS præmiſit epiſtolam ſermone Latino ſolutam ad Senatores Hallenſes, & elegiam Græcam ad Lectores. Ceterum ſingulis Pſalmis ſingula affixit tetraſticha Græca, argumentum complectentia. Nec veneratione indignus eſt

ipsius *Ecclesiastes Salomonis* Græcis versibus elegiacis redditus, una cum tribus elegiis ab eodem autore de *Nativitate*, *Passione* & *Resurrectione Christi* scriptis, Lipsiæ per Johannem Rhamba, anno MDLIX in 8: præfixit Poëta noster epistolam nuncupatoriam Latine exaratam ad Illustr. Principem SIGISMUNDUM, Archiepiscopum Magdeburgensem, in qua etiam instituti sui rationem reddit. Magni denique æstimatur *Sapientia Jesu Siracidæ*, omnium virtutum doctrinam continens, *Græco, itidem* elegiaco Carmine olim reddita, & nunc primum edita, Lipsiæ Johannes Rhamba excudebat anno MDLXXI in 8: dicavit hunc librum D. AUGUSTO ab ASCHENBURG. Laurentius CRASSUS hæc tantum de Poeta nostro habet (*l*): *Poëtò Paolo Dolscio in lingua Greca e Latina, e di lui leggonsi alcune Elegie, la Version del Salterio in Verso Greco, e altre Opere.* Hisce præmissis, operæ pretium erit, errores quosdam haud leves, quos virorum quidam maxima eruditione celebres errarunt, indicare & corrigere. Putant nimirum, Paulum DOLSCIUM nunquam in rerum natura fuisse: Philippum MELANCHTHONEM Augustanæ Confessionis Græcæ, & ceterorum, quæ modo recensui, scriptorum esse auctorem, eaque sub ficto tantum *Pauli Dolscii* nomine edidisse: Sapientiam Jesu Siracidæ

(*l*) in Istoria de Poëti Greci, e di que che'n Greca lingua han poëtato, pag. 401.

cidæ five Ecclefiafticum Græcis verfibus non exftare, fed confudiffe eum viros doctos cum Ecclefiafte Salomonis. Legiffe non pigebit, quæ Thomas CRENIVS habet (m): *Vir Cl. Anton. Teiffier, Confiliarius & Hiftoriographus Electoralis Brandenburgicus Part. I. & II. Elog. p. 192, edit. Vltraject. 1696, 12. poft recenfita Philippi Melanchthonis fcripta, Syracidem quoque Græco Elegiaco carmine, Pfalterium item ab illo Græcis verfibus redditum, porro & Auguftanam Confesfionem hanc in linguam translatam, quæ fub Pauli Dolfcii nomine prodierint, item & chronicon, quod nomen Carionis præ fe fert, eundem Melanchthonem auctorem agnofcere, e Placcii docet Scriptis Anonymis* (melius Pfeudonymis) *p. 174. & 185. At ut de reliquis omnibus in præfentia nihil dicam, ingenue fatear me, etfi in Melanchthonis fcriptis hactenus fatis fedulum & mediocriter verfatum, Syracidem Græco elegiaco carmine a Philippo redditum vidiffe nunquam, & non ab re dubitare, an exftet. Forte confundunt viri docti Ecclefiaften cum Ecclefiaftico, five Syracide; illum, fcilicet Ecclefiaften Salomonis, Græco carmine Elegiaco reddidit Paulus Dolfcius Plavenfis, vel, fi ita vis, Philippus Melanchthon, habeo illum ex editione Lipfienfi anno 1559 in 8. cui adjectæ funt in fine tres elegiæ ab eodem auctore, de Nativi-*

(m) Animadv. Philol. & Hift. Part. II. §. VIII, pag. 23. & 24.

tate, Passione & Resurrectione Christi scriptæ; at de hoc, nempe Ecclesiastico, nihil novi. Et quia illius, Ecclesiastæ videlicet, versibus redditi viri clarissimi non meminerunt in hac enumeratione scriptorum Philippi vel Dolscii, confirmor in mea opinione, quod Ecclesiasticum aut Syracidem sumserint pro Ecclesiaste Salomonis. Dico versibus redditi. Nam Philippi Enarrationis libri Salomonis, cui titulus Ecclesiastes, meminit Teissier in p. 190. Hactenus Thomas CRENIVS. Cui addere lubet, ad quem TEISSIER provocat, Vincentium PLACCIVM, in Catalogo Pseudonymorum pag. 185 & 186. ita differentem: *Pauli* DOLSCII *nomine prodiere I. Syracides Græco Elegiaco Carmine redditus, Lips. 1571. 8. II. Psalterium Græcis versibus redditum, Bas. 1555. III. Confessio item Augustana Græce reddita, quam Joh. Hoornbeck in summa Controvers. lib.* II. *pag. 979. edit. secundæ, Philippi* MELANCHTHONIS *esse scribit, a quo proinde & priora illa profecta esse nullus dubito.* Verum enim vero quam futilia & erronea hæc omnia sint, ex iis, quæ supra notavi, per se patet. DOLSCIVS sane fuit in rerum natura, celebris Medicus & Consul, cujus Epitaphium Hallæ Saxonum est, quem etiam viri docti, qui ea ætate vixerunt, in publicis suis scriptis laudarunt, ceu duos illorum præcipuos ad calcem hujus articuli indicabimus. Itaque non fuisset opus, ut PLACCIVS eum inter Pseudonymos collocasset, ejusque nomen ceu a

ME-

MELANCHTHONE fictum putasset. Quo etiam fundamento Joannes HOORNBECK Augustanam Confessionem Græce versam MELANCHTHONI tribuat, non video. Forte quia MELANCHTHON illam anno 1559 ad IOASAPHVM, Patriarcham Constantinopolitanum, misit? Cur non etiam eandem DOLSCII versionem Martino CRVSIO tribuit, qui illam quoque anno 1574 ad IEREMIAM, Patriarcham Constantinopolitanum, dedit? Equidem MELANCHTHON scripsit epistolam Græcam, dicto anno 1559 datam, eamque cum Augustana Confessione per Demetrium Mysum, ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconum, qui tum Witebergæ ad explorandam Ecclesiæ nostræ doctrinam erat, IOASAPHO misit. Copiam hujus epistolæ habeo, cujus summa hæc est: dolet MELANCHTHON Ecclesiæ afflictionem: gratias agit, quod Deus adhuc hodie Ecclesiam in Thracia, Asia & Græcia conservet: in nostris Ecclesiis ait doctrinam Propheticam & Apostolicam, quam Ecclesiæ Græcanicæ patres tenuerunt & sacra Concilia confirmarunt, sonare: nos abominari hæreses veteres, & superstitiones monachorum Latinorum: orat denique Patriarcham, ne calumniis, quibus Ecclesia nostra afficitur, fidem habeat. Non quidem meminit in hac epistola, DOLSCIVM esse auctorem Augustanæ Confessionis; sed nec se auctorem esse affirmat, imo plane nil meminit de hac versione Græca in hac epistola. Ex alia tamen epistola,

F 5 quam

quam ad BORDINGUM scripsit, palam est, MELANCHTHONEM non esse illius Confessionis auctorem. Ita enim MELANCHTHON ad BORDINGUM: *Mitto tibi interpretationem Græcam Confessionis, sine meo consilio editam. Probo tamen phrasin, ac misi Constantinopolin per virum doctum, qui ibi Diaconi officio fungitur, & tota æstate noster hospes fuit, ac narravit, multas adhuc Ecclesias in Asia & in Thracia & vicinis regionibus esse; sed paulatim propter servitutis ærumnas diminui frequentiam.* Et sic destructo fundamento, per se ruunt, quæ ipsi superstructa sunt. *Psalterium* esse DOLSCII, *Ecclesiasten* quoque & *Siracidem*, ex inspectione libris præmissarum a DOLSCIO epistolarum ne minimum quidem dubium residuum est. Ac Ecclesiastes & Siracides, mortuo jam MELANCHTHONE, in lucem prodiere, quorum omnes tum eruditi parentem agnoverunt DOLSCIUM. Opinio, quam Thomas CRENIUS de Ecclesiastico sive Siracide, ac si non exstet, eumque viri docti pro Ecclesiaste Salomonis sumserint, supra concepit, nulla est, quippe uterque liber, & Ecclesiastes & Ecclesiasticus, ad manus mihi est. Erraverunt ergo, ceu hactenus ostendimus, TEISSIER & CRENIUS, aliique, inepto PLACCII ratiocinio nixi. Lepida sane hæc est conclusio: *Juxta Hoornbeckium Melanchthon auctor est Augustanæ Confessionis Græcæ, E. Melanchthon quoque auctor est Psalterii & Siraci-*

racidis. In ulteriorem veritatis confirmationem Iubet duos adhuc testes fide dignissimos proferre, qui DOLSCIVM nominatorum scriptorum auctorem esse, publice profitentur. Vnus est Antonius PROBVS, DOLSCIO tum vicinus, &, teste LYSERO (n), Ecclesiæ Islebianæ ad S. Nicolaum Pastorem, qui in epistola Senatui Hallensi inscripta, & Orationi de S. Athanasio an. 1583 in schola Islebiana habitæ præmissa ita loquitur: *Invitat me præterea clarissimorum ornamentorum & luminum in Ecclesia ac Republ. vestra contemplatio & amor, Consulatum apud Vos gerente Viro amplissimo & clarissimo D. Paulo Dolscio, artis medicæ doctore excellentissimo, celebri olim Gymnasii vestri Rectore, cujus eximiæ eruditionis publica aliquot extant monumenta Græce edita, inprimis Psalterium Davidis carmine Elegiaco, & Augustana Confessio oratione soluta.* Alter est Pastor & Superintendens Chemnicensis, Zachæus FABER, qui in Præfatione Dedicatoria Danielis Prophetæ a se Græco carmine redditi talia effatur: *Paulus Dolscius D. quem (viva voce Præceptoris destitutus propter posteritati tradita monumenta, quibus plurimum me adjutum non diffiteor) præceptoris loco habeo, totum Psalterium Davidicum, Syracidem & Ecclesiasten feliciter Græco carmine reddidit.*

MAT-

(n) qui hæc scribit in Epistola ad Thomam CRANIVM, *loco citato*, pag. 234, seqq.

MATTHÆVS ROSLERVS.

EXſtare Matthæi ROSLERI Pſalmum centeſimum vigeſimum ſeptimum Græcis verſibus redditum, atque Witenbergæ cum epithalamio CHYTRÆI typis exſcriptum, fidem nobis facit SPACHIVS (*o*): Idem teſtatur Laurentius CRASSVS, ea propter locum ipſi inter Poëtas Græcos concedens: *Poëtò*, inquit (*p*), *Matteo Roslero in lingua Greca, e trovaſi da lui compoſto in Verſi Greci il Salmo* 127. forte & alia Græca poëmata edidit mihi incognita. Carmine eum celebraſſe Vraniam, anno 1549, KOENIGIVS refert; quo autem idiomate, reticet (*q*). De vita ejus nil compertum habeo.

MICHAEL NEANDER.

FIliorum uberrimus, Græcorum in Parnaſſo Teutonico Poëtarum, parens ac formator Michael NEANDER natalem ſuum habuit Soraviæ Sileſiorum annum milleſimum, quingenteſimum, vigeſimum quintum. Vſus eſt ibi eruditiſſimo præceptore M. Henrico THEODORO, a quo ad Græcas literas & poëſin, quum capax illius ad ejusmodi ſtudia ingenium perſentiret, manu quaſi ductus eſt. Omnis generis Poëtas Græcos ſedulus legebat, præprimis ſenten-

(*o*) in Nomenclat. Philoſ. pag. 161.

(*p*) in Iſtoria de Poëti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato, pag. 319.

(*q*) in Bibliotheca vet. & nova, pag. 702.

ſententiæ Pythagoreæ, Phocylideæ & Theognideæ ipſi valde arridebant, ut illas ferme omnes e memoria recitare poſſet. Tantum autem exinde cepit emolumentum, ut artem Græce poëtandi apprime ſciret, & nitida ipſe, juxta priſcorum exempla, poëmata formaret. Præſtitit id, cum adhuc patrios lares colebat; & quid poſtea, cum Athenas Witebergenſes inviſeret, præſtiterit, non eſt, ut in prolixam concionem excurramus, ſat eſt dixiſſe, illum audiviſſe MELANCHTHONEM. Quo factum, ut eum, XXIV ætatis annos agentem, Senatus Northuſanus, qui nuper ſcholam inſtituit, ex Academia ad ſe vocaret, eique locum in ea docendi aſſignaret. Provinciam ſuam fideliter adminiſtravit uſque ad illud tempus, quo Abbas Cœnobii Ilfeldenſis papiſmum exuebat, & conſilio LVTHERI & MELANCHTHONIS ſuum cœnobium in Gymnaſium (ad imaginem priſcorum cœnobiorum, quæ nil niſi virtutum, literarum & artium ſcholæ erant,) commutabat. Primus itaque hujus Gymnaſii Rector conſtitutus eſt NEANDER. Non poſſum non illa verba, quæ Laurentius RHODOMANNVS (*r*) de hac ſchola, ſuoque præceptore Neandro publice fecit, heic apponere: *Alter eſt* (ſcilicet præter Davidem CHYTRÆVM, de quo hactenus dixi, præceptor meus) *Michael* NEANDER, *ille Soravienſis, Cœnobii Ilſeld. ad Hercy-*

(*r*) in Oratione de lingua Græca, pag. 30. ſeq. edit. Argent. anno 1604. in 12.

Hercyniam Cheruscorum sylvam Abbas quondam, Gymnasiique Antistes. In hoc vero studium ponebat maximum, ut praeclarum trium linguarum cognitionem assequerentur. Nec paucos industria sua eo promovit, ut Graece etiam scribendi facultate veteres, eosque principes, non infeliciter imitarentur. Tantumque praestitit unus ille vir, qui nullum in administratione scholae, usque ad ultimum fere senii limen, collegam haberet. Ideo quidam non e trivio sed Academia viri, magno judicio praediti, de illius Gymnasio pronunciare jam pridem non sunt veriti; plures ex eo Graece doctos prodiisse, quam proceres olim ex equo Trojano. Chytraeus ille sapiens in Epistola quadam ad Illustres Stolbergae Comites his illud verbis graphice commendat: Etsi plurimis Poëtarum carminibus fons ille Musarum in Helicone celebratus est; tamen non minori laude ac celebratione dignum esse arbitror fontem Musarum in monte Hercynio vestro, Ilfeldae superioribus annis de Clariss. virorum, D. Lutheri & Philippi consilio apertum, in quo limpidissimos verae de Christo doctrinae, & trium linguarum, & plerarumque artium, Ecclesiae & Reipublicae necessariarum latices, tenera aetas imbibit: & unde in universam reliquam Germaniam, uberrimi doctrinae & virtutis rivi, in Ecclesias, Rempublicam & scholas, multorumque familias diffusi manant. Multis certe Academiis illustriores ingenii & doctrinae foetus a e libellos, aliis etiam scholis utiliter servientes,

singu-

singulari cum bonorum & eruditorum approbatione & laude, Ilfelda vestra edit. Ideoque toti Patriæ vestræ non usui solum & præsidio est, verum etiam toti Germaniæ præsidio atque emolumento. Hactenus ille. Quidquid in me est eruditionis, (quod sane exiguum est) duobus bis Philippi discipulis (Chytræo & Neandro) *maxima ex parte debeo. Neandro autem præcipue, quantulamcunque Græci sermonis facultatem.* Postquam igitur quadraginta & quinque annos juventutem fidelissime instruxerat, mortuus est in cælibatu, anno post mille quingentos nonagesimo quinto, ætatis suæ septuagesimo. Tempore quidem, quominus multa poëmata Græca strueret, & in uno fasciculo ederet, utplurimum excludebatur, quippe sine collega in instruenda juventute dies noctesque occupatus erat; attamen quæ discipuli, juxta præscriptum ab eo exemplar, composuerunt, vidit atque correxit, imo quandoque amicis, honoris caussa, Epithalamia, Epicedia & Epitaphia Græco-metrica struxit, subinde obvia. Elegans de Pædagogorum miseria carmen invenies in ipsius Institutionibus Græcæ linguæ. Poësin autem Græcam in Germania maxime stabiliendam studuit (*s*) libris suis editis huc faci-

(*s*) Io. Conrad. DIETERICVS, Professor Giessensis, anno 1661 programma edidit, cujus frons est: *Propagatio Græcarum literarum & Poeseos per Germaniam, a Triumviris literariis, Michaele Neandro, Martino*

facientibus. Proſtant ejus *Regulæ generales & ſpeciales de ſyllabarum quantitate, & carminum apud Græcos ratione*, in Erotematibus Græcæ Linguæ, Baſileæ 1565 in 8, Lipſiæ 1589 in 8 & alibi impreſſis. Porro *de re poëtica libri quatuor*, Lipſiæ in 8, anno 1582, 1592 & 1613, de quibus plura dicemus infra ſub Joanne VOLLANDO. *Anthologicum Græco-Latinum* ſive inſigniores ſententiæ ex variis Poëtis antiquis decerptæ & in ordinem redactæ, Baſileæ 1556 in 8. *Gnomologicum Græco-Latinum*, ſive libri duo ſententiarum ex variis ſcriptoribus collecti, ex Oraculis Sibyllinis præſertim illa loca, quæ de Chriſto & rebus Chriſtianis agunt, Baſileæ 1564 in 8. Magni quoque æſtimatur *Opus aureum & ſcholaſticum*, in quo continentur Pythagoræ, Phocylidis, Theognidis carmina, Gnomologicon libri duo, Apophthegmatum libri totidem, Nili paræneſes, Rhodomanni & aliorum poëmata, cum interpretatione latina & notis, Lipſiæ 1577 in 4. *Argonautica*, *Thebaica*, *Troica*, *Ilias parva*, *poëmata Græca Auctoris anonymi* (i. e. Laurentii RHODOMANNI) acceſſerunt etiam ſinguli poëmatii argumenta & marginalia, Lipſiæ 1588 in 8. *Lycophron* cum inter-

tino Cruſio & Laurentio Rhodomanno inſtituta, in quo NEANDRUM *Æſchylum Luſatiæ* appellat, cui multum debeant, ob literarum Græcarum ſtudia, ſive ligato velis ſive ſoluto ſermone, orbis literati Academiæ & Scholæ. Quid THUANUS de NEANDRO judicaverit, videas apud eum in Hiſtor. ad annum 1595.

interpretatione & Commentario, Græce & Latine. *Theocriti Idyllia & Pindari Argonautica*, cum expositione grammatica, Lipsiæ 1596 in 8. Inter Pindari editores atque illustratores (verba sunt Anonymi (*t*) ad Polyhistorem Morhofianum) mentionem etiam honestam meretur Michaël NEANDER, toties, aliis in locis, a MORHOFIO, ob merita in Literas, inprimis Græcas, eximia, haud immerito celebratus, cujus extat, & Basileæ A. 1556 in 8 prodiit *Aristologia Pindarica Græco-Latina, quidquid in Pindaro, Vate, ut vetustissimo, ita quoque castissimo & sapientissimo, memorabile, notatu dignum & rarum, nec alibi similiter obvium*, cum Prolegomenis de Vita ejus, & IV Ludis Græcorum Solennibus, notisque marginalibus, ac IX Lyricorum sententiis, hinc inde collectis, eodemque pacto illustratis exhibens, nimirum Simonidis p. 395, Anacreontis p. 410, Bachylidæ p. 416, Stesichori p. 421, Alcæi p. 424, Sapphus p. 427, & Alcmanis p. 430, quibus denique p. 431 vitam Ibyci subjungit, nullas ejus sententias reperire se potuisse testatus, annotante celeberrimo D. Joanne Alberto FABRICIO (*u*). Dudum sane meruisset NEANDER, cujus vita & merita in peculiari libro describerentur.

 JOAN-

(*t*) MORHOF. Polyhist. Literat. Tom. I, Lib. VII, Cap. II, §. 10, in notis, p. m. 1042, seq.

(*u*) in Bibliothecæ Græcæ Libro II, Cap. XV, §. IX, Lit. a. pag. 542. NEANDRI quoque scripta recenset & maxime laudat Io. Conradus DIETERICUS *l. c.*

JOANNES GASMANNVS.

JOannes GASMANNVS, junior, Eldricensis fuit. Quamvis de ejus vitæ cursu nil habeam, quod referam; attamen inter Græcos Germaniæ nostræ Poëtas locum meretur. Scripsit enim admodum elegantem & prolixam Elegiam Græcam ad Joannem MYLIVM, Rectorem Eldricensem & Poëtam quoque Græcum, quæ annexa est Phraseologiæ Isocratis Græco-Latinæ Michaelis NEANDRI, Basileæ apud Jo. Oporinum, anno 1558 in 8 typis exscriptæ.

GEORGIVS CRACOVIVS DE SCHOENFELD.

NOtior est Georg. CRACOVIVS A SCHOENFELD, Stetini in Pomerania anno post sesquimillenarium vigesimo quinto in lucem editus. Absolutis in academia Witebergensi & ad Oderam Francofurtensi studiis, Gryphiswaldiæ Græcam linguam & mathesin, Witebergæ eloquentiam & jura publice docuit. Inde ab AVGVSTO, Electore Saxonico, in aulam adscitus, ubi primum aulicus, inde intimus Consiliarius atque Cancellarius proclamatus est. Quod splendidum officium, crebris colloquiis de Religione institutis & legationibus clarissimus, per duo fere lustra gessit, usque dum Crypto-Calvinianis adscriptus atque Lipsiæ in arce Pleissenburgensi vinculis publicis traditus est. Quod accidit anno MDLXXIV: ubi du-

rio-

rioribus tormentis quæsitus, Caspari PEVCERI aliorumque molimina confitebatur. Misere tandem in carcere exhalavit animam in stramine cubans, die XVI Martii, MDLXXV. (*x*). Scripsit Græcas Elegias & Epigrammata, Witebergæ excusa anno 1539, in 8. (*y*). Duo quoque, eleganti metro inclusa, cum plausu legi Epitaphia Græca, quæ erexit in funere Petri LOTICHII Secundi. Evolvi illa possunt in dicti LOTICHII *Operibus poëticis*, pag. 327. Nullus dubito, quin & alia ex felici ejus vena profluxerint carmina Graja.

ZACHARIAS VRSINVS.

PRotulit Zachariam VRSINVM Vratislavia, Silesiæ metropolis, anno millesimo, quingentesimo, trigesimo quarto. Celebre in orbe erudito nomen adeptus, docuit in patria, Heidelbergæ & Neustadii, ubi etiam vita defunctus est anno millesimo, quingentesimo, octuagesimo tertio. Multus est Melchior ADAMVS in eo laudando; parcus contra Jo. Andreas QVENSTEDIVS, imo contrarius, sic eum depingens: *Vrsinus, Archi-Calvinista, homo pertinacissimus, de quo recte dici potuit illud Salustii de Catilina: Loquentiæ multum, sapientiæ parum*

(*x*) juxta Lexicon Histor. Lips. Tom. I. pag. 941. it. Lexic. Histor. Basil. p. 1075.

(*y*) SPACHII Nomenclator Phil. pag. 106. & Amand. Carol. VANSELOVV *Gelehrtes Pommern*, pag. 139, in Append.

parum (z). Magni tamen eum facimus ob poësin, qua haud mediocriter excelluit. Anno jam ætatis decimo quinto, elegantis carminis scriptionis, patriæ scholæ præsidibus, diligentiam probavit: sequenti vero Witebergam accessit, ubi eximiam poëseos scientiam sibi comparavit. Itaque & MELANCHTHONI familiaris ac dilectus, æqualibus carus & jucundus, doctissimisque quibusdam viris notus acceptusque fuit (a). Imo MELANCHTHON, cum anno MDLVII Wormatiam ad colloquium Pontificios inter & Protestantes institutum proficisceretur, itineris comitem habuit VRSINVM & dehinc in Galliam aliasque regiones perrecturo literas commendatitias dedit, ubi inter alia MELANCHTHON: „Cum hic Zacharias „VRSINVS a Deo facultate scribendi carmen „ornatus sit, & mores ejus sint honesti & pla„cidi, dignus est & benevolentia bonorum vi„rorum, & laude. Vixit in Academia nostra „circiter septennium, & omnibus honestis vi„ris propter eruditionem, venam, bonos mo„res, & veram invocationem Dei, carus „est. &c.„ Hinc etiam Petrus BÆLIVS: *Il* (Vrsinus) *s'apliqua si fortement à l'etude, qu'il aquit à Wittemberg une grande connoissance tant*

(z) QVENSTEDIVS de Patriis illustr. virorum, pag. 189.

(a) Melch. ADAMVS in Vitis Germ. Theol. p. m. 530. Paulus FREHERVS in Theatro virorum clarorum, Part. I. Sect. III, pag. 253, sq.

tant de la Poësie & de Langues, que de la Philosophie & de la Theologie. Melanchthon, qui étoit l' ornement de cette Vniversité, conçut une estime & une amitié particuliere pour lui. Et quibusdam interjectis pergit: *Il faut qu' Vrsin dans ses jeunes ans se soit distingué de ce côté-la* (poëseos scilicet); *car je remarque que Melanchthon le fait valoir principalement par ce talent dans l' un & l' autre de ses temoignages: & il prend même à temoin ou à caution des loüanges qu' il lui distribue dans le prémier, les Vers Grecs & Latins qu' on voioit de lui* (*b*). BAELIVS his verbis respicit testimonium, quo MELANCHTHON VRSINVM, ob pestis contagium anno 1552 Witeberga in patriam fugientem, munivit. Exhibet illud Melchior ADAMVS, cujus initium est: „Sua cuique virtus præ„cipua & vera commendatio est. Cum igitur „extent Latina & Græca carmina Zachariæ VR„SINI Vratislaviensis erudite scripta, pruden„tes & docti viri, lectis illis, suo judicio pro„babunt ingenium, studia & voluntatem ejus. „Nam & genus versuum splendidum est, & „res ex fontibus doctrinarum sumtæ sunt, & „sonant ejus Musæ veram de Deo doctrinam, „& virtutum laudes. &c.„ Agebat tum Poëta noster VRSINVS, cum MELANCHTHON hæc scriberet, octodecim annos. Præter hæc poëmata Græca & Latina, quæ sine dubio Wite-

G 3 ber-

(*b*) vide ejus *Dictionaire Historique & Critique, Tome* IV. pag. 1850. edit. 3.

bergæ edidit, publicavit etiam in itinere suo Epigrammata, Tiguri anno 1560, eaque dicavit Joanni FRISIO, apud quem ibidem habitabat (c).

MARTINVS CRVSIVS.

VIm nullam veritati infero, si dico, in ipsa olim Græcia paucos, extra vero illam fuisse plane nullos, qui stilo Græco tot exaraverunt codices, quot Martinus CRVSIVS posteritati reliquit monumenta Græca. Nihil jam dicam de literis, in quibus cum JEREMIA, Patriarcha Constantinopolitano, amicum de quibusdam fidei articulis bellum gessit: nihil de HEERBRANDI *Compendio Theologiæ*, quod in Græcam linguam convertit, Witeb. 1582 in 8. excuso: nihil de *Turco-Græcia*: nihil de *Germano-Græcia*, voluminibus Græce & Latine editis, ceu infra percipiemus; sed tantum de *Concionibus*, quas ex ore Germanice prædicantium Tubingæ, Eslingæ & Calwæ (d) Græco calamo excepit. Sunt scilicet illarum sexies mille, cen-

(c) BAELIVS *loco modo citato*.

(d) notamus ὡς ἐν παρόδῳ, Antonium ARNALDVM Tom. III. Perpetuit. fidei, pag. 595, erravisse, ubi *Cursium*, quem inepte vocat, aut potius *Crusium* Calvinistis Germanis annumerat, id quod & doctiss. HEINECCIVS *in der Abbildung der alten und neuen Griechischen Kirche* Part. 1. Cap. III. §. 42, pag. 190 observavit, teste celeberr. Christ. Matth. PFAFFIO, in Comment. de Actis Scriptisque publicis Ecclesiæ VVirtembergicæ, Cap. II. §. I. not. *n*. pag. 53.

centum, & ſeptuaginta quatuor, ex tantum, quas a die VII Sept. MDLXIII usque ad principium anni MDCI in Templis ſuper genibus ſuis, Græce ſtatim ſcripſit. Equidem illæ omnes typis haud impreſſæ ſunt, quippe duodecim ſpiſſa volumina non fuiſſent ſufficientia, quæ omnes comprehendiſſent; ſelegit tamen ex iis ſeptingentas & ſedecim, quas domi Latine transtulit, & edendas paravit. Primum publici juris fecit anno MDLXXIIX viginti quatuor Concionibus *Catechiſmum Minorem*, præcipua chriſtianæ inſtitutionis capita continentem, quem appellavit *Politeuma Vranium ſive Civitatem Cæleſtem*: hic liber octo annis poſt, juſſu Senatus Academici Tubingenſis, in Pædagogium receptus, atque una cum Orationibus Demoſthenis, alternis temporibus explicatus eſt, qui poſtea etiam, anno MDLXXXIIX, duabus & viginti de tribus ſummis anni feſtis, atque aliis quinque Græco-Latinis Concionibus auctus, denuo prodiit. Deinde ſtruxit *Catechiſmum Majorem*, qui centum, quadraginta & ſex Conciones, easque Latine verſas, continebat: hunc librum Facultas Theologica Tubingenſis ornavit Præfatione, & D. Balth. BIDENBACHIVS, Eccleſiæ Stutgardianæ Præpoſitus, atque D. Lucas OSIANDER, in Aula Concionator, ad publicandum approbaverunt; ſed typographum nanciſci non potuit, & adhuc in MSCto latet. Felicior fuit, quamvis etiam typographum anxie & ſatis diu quæſivit, *Corona Anni*, ſive

explicatio Evangeliorum & Epiſtolarum, quæ diebus Dominicis & feſtis in Eccleſia proponuntur, quatuor tomis diſtincta, atque Witebergæ, impenſis Samuelis Selfiſch, a Laurentio Seuberlich, anno 1603 in fol. excuſa. Nexa eſt hæc *Corona* ex quingentis & octodecim Concionibus Græcis, totidemque e regione Latinis: plures nimirum ſunt de uno Evangelio Conciones. Vtraque Facultas Theologica, Witenbergenſis & Tubingenſis, egregium hoc Opus teſtimonio ſuo munivit. Sed tranſimus a proſaicis ad poëtica ſcripta; pro more tamen noſtro antea præmittentes, quæ ad vitam ejus ſpectant. Natus eſt itaque Græciſſimus noſter Martinus CRVSIVS Grebernæ (*e*) in Epiſcopatu Bambergenſi, die decimo nono Septembris, anno Seculi decimi ſexti vigeſimo & ſexto. Sumtus ſtudiorum ipſi præbuerunt VLMENSES, apud quos etiam magna induſtria ſub Gregorio LEONHARDO (*f*) literas addidicit. Acce-

(*e*) Ioſias SIMLERVS in Biblioth. pag. 482, vocat CRVSIVM noſtrum *Botenſteinianum*, & confundit illum cum patre ipſius, Botenſteini anno 1494 nati. Vid. CRVSIVS in Poëmatum Græcorum Libro II, pag. 95, ubi etiam mentio fit, patrem die 7 Martii, 1554, Schlychtæ eſſe mortuum: quod notandum eſt contra Melchiorem ADAMVM in Vitis Philoſ. Germ. p. m. 482, qui anno 1553 id factum eſſe refert. Pater CRVSIVS erat Verbi divini miniſter, per aliquod etiam tempus, Eccleſiæ Vlmenſis.

(*f*) vide CRVSII Epiſtolam metrico-Græcam ad Theodoricum SCHYRNAGELIVM, civem Vlmenſem, olim condiſcipulum, Libr. II. Poëmat. pag. 172.

Accidit, ut quodam die a Præceptore examen syntacticum institueretur, ubi CRUSIUS, condiscipulis, qui biennio amplius Græca illa audiverant, obtumescentibus, interrogatus προφθὰς ad singula ita respondit, ut Magister ad adstantes conversus dixerit: *quanam in parte dolium hoc aperiemus, ut vinum non profluat* (g)? Anno ætatis suæ decimo nono, jubente & subsidia subministrante Senatu Ulmensi Argentinam adiit, ubi in Græcis se adeo exercuit, ut post biennium Orationem Græcam publice diceret (h). Anno 1551 Tubingam, & non ita multo post Ulmam profectus, Scholarchis Wolffgango STAMLERO, D. J. & Henrico NEIDHARDO, obtulit suam operam, modo ab illo *Interim* (i) liber esset; responsum tulit: *iniquis temporibus eum venire, & bonæ frugis*

(g) Melch. ADAMUS in Vitis Phil. p. 483.

(h) die 16 Apr. 1547, eo scilicet anno, quo ejus Parens, mense Ianuario, cum sua uxore Ulmam venit, &, in via ad hanc Urbem, in pago *Scharenstetten* apud Pastorem Georgium HERNITUM, cœnavit; a militibus autem Cæsareis turbatus, in cœmeterii ossuario cum conjuge sub duobus feretris se condidit. Milites ensibus suis vagantes per ossa, eos non invenere; in via autem illos iis, quæ secum gestabant, spoliarunt. Mater proxima erat morti, ni canis quidam, providente Deo, illam liberasset. Quæ omnia CRUSIUS in Poëmate Græco, l. c. p. 148 enarrat.

(i) Parens ipsius monoculus, Martinus CRUSIUS, hoc *Interim* anno 1548 recusavit, & ab Ulmensibus dimissus est. Quidam, ut isti se subjiceret, unumque oculum clauderet, illi persuadere voluit; at Parens respondit,

frugis alioquin adolescentes non retineri. Liber itaque ab Vimensibus pronunciatus, testimonium dimissionis accepit (*k*). Hinc a Ludovico RABO Memmingam vocatus, ubi fideliter scholæ præfuit. Tandem anno 1559 Tubingæ Græcæ linguæ Professor factus est. Quanta laude ibi ultra annos quadraginta vices suas gesserit, pluribus enarrat Melchior ADAMVS. Non tantum in vicinas regiones, sed etiam in omnem ferme Græciam, imo in Ægyptum, fama de eo delata est. Hinc ipsi quoque Græci discendi causa ex Græcia ad eum volitarunt, ejusque discipulos, Stephanum GERLACHIVM, & Salomonem SCHWEIKERVM, Germanos, ex Academia Tubingensi ad se accersere, qui etiam, consilio CRVSII, abierunt, & in media Constantinopoli Græcis Græce concionati sunt (*l*). Obiit

spondit, *si unum oculum claudo, prorsus cæcus sum.* Quod Filius in Græco poëmate descripsit, ubi inter alia, ex versione Latina, ita canit:

INTERIM *ens postquam sed venit relligionis,*
Dixit & ad patrem vir bonus ista meum:
Ne pugna, Martine, oculum sed claude parumper
Vnum. Respondit talia dicta pater:
At persuasus adhuc oculum si clausero, (namque
Vno oculo fuerat) postea cæcus ero.

(*k*) Quod legitur apud Melchiorem ADAMVM loco citato in *Vitis Philosophorum Germanorum.*

(*l*) vid. CRVSII literas ad Mich. NEANDRVM, Islebii in officina Gebusii excusas. *Conf.* Nicod. FRISCHLINI Dialog. 1. pro sua Grammatica & Strigili adversus CRVSIVM, pag. 139, seq.

Obiit tandem Tubingæ die vigesimo quinto Februarii, anno seculi superioris septimo, septuaginta quatuor volumina Græce & Latine scripta relinquens. In poësi Græca maxime excelluit, atque juventutem in ea optime instruxit (*m*). Contexuit *Prosodiam Græcam* seu de carminibus Græcis componendis librum, in quo sufficientissimas de quantitate syllabarum, itemque de omnibus carminum generibus regulas tradit: in mea editione Basileensi, apud Jo. Oporinum 1562 in 8 excusa, ille incipit parte II. Grammaticæ Græcæ, pag. 1031. Prolixos quoque in totum *Homerum* Commentarios scripsit (*n*), sed typis nondum impressos. *Batrachomyomachiam Homericam*, a Demetrio ZENO Græcobarbaris *versibus expressam*, *Latine transposuit*, & libro VI Turco-Græciæ suæ, Basileæ an. 1584 in fol. excusæ, inseruit. Quas lucubrationes etiam repetiit Jo. Michael LANGIVS in Philologiæ Barbarogræcæ parte II, Altorph. 1707 in 4 edita. Interpretatus etiam est *Theocriti Idyllium primum*, quod cum scholiis Stur-

(*m*) afferente Ioann. Cunrad. DIETERICO, inter Triumviros illos CRVSIVS est, qui Poësin Græcam per Germaniam propagarunt. *vide supra sub Michaele Neandro*, *pag.* 95. Idem DIETERICVS in Programmate ibidem allegato, CRVSIVM vocat *Euripidem Sueviæ*, additque: *Qui* CRVSIVM *nescit, quam bene de literis Græcis meritus sit, is Tubingensem Academiam, cujus ille fuit ornamentum per quadraginta octo annos, nescit.*

(*n*) vid. ejus Præfat. ad Tom. IV. *Coronæ anni.*

Sturmianis Argent. apud Fabric. 1556 in 16 prodiit. Quæ vero ipse pepigit *poëmata Græca*, accipe sequentia. Inclusit jam, dum adhuc Argentinæ Musis litaret, versibus heroicis *Historiam de Susanna*, eamque absolvit anno 1551, typis excusam Argent. 1555 in 8, dicavit Jacobo FABRICIO, Chemnicensi. In scriniis meis porro existunt ejusdem *Poëmatum Græcorum libri duo, addita e regione partim ipsius conversione, partim Leonhardi Engelharti, partim Erhardi Cellii, carmine Latino; Ejusdem Martini Crusii Orationum liber unus. Basileæ per Jo. Oporinum, anno 1567 in 4.* Dicavit hoc Opus CRVSIVS Illustr. Principi Nicolao Christophoro RADZIWILO, Duci Olivæ (*o*), qui tum temporis studiorum causa Tubingæ agebat. Liber primus continet *Evangelia*, quæ dominicis diebus in Templis explicari solent, numero sexaginta carmine Græco Elegiaco; e regione eadem eodem carminis genere ab Erhardo CELLIO conversa reperiuntur. *Evangelia Crusii Dominicalia Græcolatina*, ait ad mortem vsque CRVSIO inimicissimus Nicodemus FRISCHLINVS, *Opus laudabile, sed cui ego Posselium longissime præferendum censeo*

(*o*) celebris est hic Princeps ex Peregrinatione sua Hierosolymitana, quam sermone Polonico descripsit, quamque Thomas TRETERVS Latine transtulit, Antvverp. 1614 in fol. *Conf.* Simon STAROVOLSCIVS *in Sarmatiæ Bellatoribus*, pag. 175, edit. Colon. Agrip. an. 1631 in 4.

ſeo (*p*). Jo. Conradus DIETERICVS judicat (*q*): *Ejus Poëmata poëticam venam produnt facilem cum aliquo orationis genere gravis ſuntque diligenter admodum & erudite deſcripta Evangelia Dominicalia, Pſalmi, ut & Suſannæ Hiſtoria, notisque ab eodem illuſtrata. Nec minori gratia & reliqua leguntur, ſive Epicedia, ſive Epigrammata.* Libro ſecundo comparent Hiſtoria Suſannæ, aliquot Davidis Pſalmi, alia ſacra aut cum ipſis conjuncta, Epiſtolæ, hoſpitalia Epigrammata, in libros amicorum Epigrammata, Epitaphia & his affinia, iterum Epiſtolæ & ſimilia Epigrammata, omnia vario tempore varioque carminis genere Græce ſcripta, translata autem in idem metrum Latinum ab iis, quos in recenſione tituli nominavimus. Liber tertius eſt proſaicus, complectens Orationes Græcas, (inter quas & illa eſt, quam Argentinæ, ut ſupra diximus, habuit,) & Latinas, Epiſtolasque Græcas, CRVSII ad Alexium RHARTVRVM, & MELANCHTHONIS ad IOASAPHVM, Patriarcham Conſtantinopolitanum. Et egregium hoc Volumen trium Alphabetorum viliſſimo pretio (pro unico crucigero, qui ſexageſima pars eſt floreni) in publico

(*p*) Nicodem. FRISCHLINVS Dialog. I. pro ſua Grammatica & Strigili adverſus Martinum Cruſium, pag. 151.

(*q*) in Progr. de propagatione Græcarum literarum & Poëſeos per Germaniam, pag. 72. edit. a GOEZIO in Principe Græce docto.

blico Argentinensium scrutario emi: antiquarius, qui plures ibi venales habebat libros, dicebat, se Volumen hoc per biennium fere ad vendendum exposuisse, eruditos quidem istud aperuisse, at emere noluisse, exinde judicans, nullius id esse pretii: Hinc offerebat mihi pro crucigero, & emi. Hem quam vilescunt Græca! Singulare quid ex hoc Volumine, quod auro mihi carius est, proferam: scilicet quædam ex Epigrammate, in quo Poëta noster verbis plaustralibus, phaleretis & sesquipedalibus, id est, rei convenientibus, naturam eorum, qui contra Christi membra pugnant, depingit (*r*). Istiusmodi CRVSIO sunt

Εἱματολευκοφόροι, φαινοσκυθρωποπρόσωποι,
Ζητοδεργόβιοι, χρηματομισσοπράται.
Χριστοκαθηματιοσταυροὶ, εἰδωλοσεβασταὶ,
Λεκτροδικαιόφυγοι, πορνολαθραιοτρόφοι.
Ἐξαπατησιάδαι, κοσμοπαντηπεροπευταὶ,
Καλλιτριχιπποβάται, κερματοθηρασίδαι.
Φαιναγιόφθαλμοι, ὁλοοφρενιλαθραφυτευταὶ,
Αἱματοδιψαλέοι, κερδαλεοφρόνιμοι.
Βομβαρδοξιφεσισχοινεγχεσιπυρδιαλέκται,
Βιβλοθεοφυγάδες, κοσμοματαιόσοφοι.
Διαβολοσπερέες, παχυσκοτιεργοδιῶκται,
Ὀρθοφρενιπλανέες, ταρταρερινύμοροι.

Quam

(*r*) Libro II. Poëmatum, pag. 62.

Quam descriptionem ipse CRVSIVS eodem genere interpretatus est:

Candidavestigeri, faciesimulantesevери,
Pulchroperotumidi, missapecunifices.
Quottidie Christocrucifigi, idolicolentes.
Connubisanctifugæ, clammeretricitegæ.
Versidolopelles, totorbiperambulitechnæ,
Alticaballequites, fraudepecunilegi.
Fictoculosancti, mentexitiosiserentes,
Sanguinicrudibibæ, pectoreccelidoli.
Bombardagladiosunhastaflammiloquentes,
Bibliasacrifugæ, desipidiscioli.
Nigrideonati, crassætenebristudiosi,
Mentebonaprivi, tartarerinnypetæ.

Ejusmodi carminis genus, si modo, ut CRVSIVS fecit, parcius & naturæ rei conveniens vsurpetur, non plane spernendum esse puto, quod instar aromatum sit, quibus cibi saporati fiunt. Talia verba plaustralia, quæ justum plaustri onus videri possunt, reperiuntur quoque apud veteres (s). Nec omnia, quæ

CRV-

(s) sic Aristophanes in *Vespis*:
'Ορθοφοιτοσυκοφαντοδικοταλαιπώρων τρόπων.
Apud Plautum in *Curcul.* militis nomen est, *Therapontigonoplatagidorus.* Extat jocus in Hermetem, hujusmodi sesquipedalium verborum affectatorem:

Gaudet honorificabilitudinitatibus Herms,
Consuetudinibus, sollicitudinibus.

Felix hodie est, in componendis vocibus, amicus meus.
M. G.

CRVSIVS pepigit, in hoc Volumine amplo existunt carmina Græca; reperies etiam quædam in *Turco-Græciæ* libro sexto, pag. 400 seqq. ubi etiam CRVSIVS, pag. 185, *se πρῶτον introductorem Barbarogracæ linguæ in Germaniam nostram* haud immerito appellat: invenies quoque poëmatum cumulum in ejus *Germano-Græciæ libris sex*, in quorum prioribus tribus Orationes, in reliquis carmina Græca & Latina continentur, ob Græcæ linguæ studium, quod jam pridem Alpes in Germaniam transvolavit, diligenter retinendum, Basileæ, anno 1584 in fol. Epigrammata aliquot Græca, de Hedione, Sturmio, Beurlino, Grynæo, PANTALEON inseruit Operi suo prosopographico (*t*). Tandem memorandæ veniunt Cantiones in Ecclesia Augustanæ Confessionis solitæ, quas Græco metro inclusit Poëta noster. In has quoque Commentarium (*u*) scripsit, qui hoc demum seculo e MSCto editus est a Cl. M. Jo. Christophoro OLEARIO, sub inscriptione: *Homiliæ Hymnodicæ, quadraginta quatuor Cantica Ecclesiæ Lutheranæ bene disposita, verbo Dei puro illustrantes, Arnstadii,* 1705

M. G. I. K. qui ex sua in Album meum inscriptione, Lipsiæ facta, sibi audit: Ἀνατολικογλωσσερμηνευτικεξηγητικογραμματορητοροσοπραγματικοδιδακτικόσοφος.

(*t*) pag. 475, 427, 362, 209. Videatur Ioann. Conradus DIETERICVS *loco citato.*

(*u*) CRVSIVS ipse, in Præf. ad Tom. IV. *Coronæ anni*, meminit hujus Commentarii.

1705 *in 8*. Metrica autem harum cantionum versio Græca adhuc in MSCto latet apud venerandum D. Valentinum Erneſtum LOESCHERUM, ceu alibi jam indicavi (*x*). Sed ſufficiant hæc de CRUSIO, Poëta Græco ſine pari. Laurentius CRASSUS adſcribit eum Poëtis ſuis, juſtumque fert de poëſi ipſius judicium (*y*), *Compoſe*, inquiens, *Martino Cruſio Orationi, e Poëſi Greche con molta felicita di ſtile, e con varia Erudizione.* Petrus LINDEBERGIUS, Roſtochienſis, eum ſic alloquitur (*z*):

Si tibi non proavi obſtarent, doctiſſime Cruſi,
Te Graji aſſererem ſtemmatis eſſe hominem.
Si tibi non patria obſtaret, doctiſſime Cruſi,
Te Latii aſſererem ſanguinis eſſe hominem.
Quin tua te Grajum & Latium ſcripta eſſe recenſent,
Te Latium & Grajum patria, aviquè negant.

GEORGIUS COCUS.

PRimus, qui, teſte EUSTATHIO in Dionyſium, Hiſtoriam Suſannæ poëtice, & Græco quidem ſermone, tractavit, ſine dubio eſt Nicolaus DAMASCENUS, qui tempore AUGUSTI

(*x*) in *Præfatione* ad *Studioſum modulantem*; Argent. 1717. in 12. editum.

(*y*) *in* Iſtoria de Poëti Greci, e di que che' n Greca lingua han poëtato, pag. 317.

(*z*) Ranutius GHERUS in Delitiis Poëtarum Germanorum, Tom. III. pag. 1129.

GVSTI OCTAVIANI vixit. Ab hoc vsque ad Martinum CRVSIVM, de quo modo diximus, neminem ſcio, qui idem tentaſſet. Hunc autem non ita multo poſt inſecutus eſt Georgius COCVS, Heringenſis, qui Hiſtoriam Suſannæ Græco heroico carmine transtulit, anno MDLXVIII in 4, indice KOENIGIO in Elencho materiarum poëticarum MSCto.

GEORGIVS MOLTERVS.

LOcum inter Poëtas Græcos Georgio MOLTERO, Bethuſano, aſſignandum eſſe, æquitas omnino ſuadet. Quamvis enim fuſam de ingenio ejus poëtico, deque pluribus, quæ vatem ornant, corporis ac fortunæ dotibus, cognitionem non habeamus; ſcimus tamen ex modo memorato KOENIGII Elencho, MOLTERVM, favente genio, de Incarnatione Verbi Divini Poëma Græcum ſtruxiſſe, idque Jenæ, anno MDLXVIII in publicum emiſiſſe.

HENRICVS NEVMEISTER.

DIvinam iſtiusmodi ex divina IESV CHRISTI, Salvatoris Optimi, hiſtoria poëtice tractandam ſibi elegit materiam Henricus NEVMEISTERVS, Salfeldæ in Thuringia natus. Triumphum namque CHRISTI e ſepulcro reſurgentis læto ac ſonoro carmine Græco cecinit, anno M D LXVI typis exſcriptum.

JOANNES MYLIVS.

VItam ingreſſus eſt Joannes MYLIVS Liben-

benrodæ in Thuringia. Studio Juris & Græcæ linguæ in adolescentia maxime incubuit, in quo etiam tales profectus fecit, ut utriusque Juris Doctor, & in Vniversitate Jenensi publicus Græcæ linguæ Professor factus sit. Catechismum Megalandri nostri LVTHERI Minorem Græce transtulit, quem postea etiam M. Joannes CLAIVS, Hertzbergensis, ejusdem Catechismi Latinæ & Ebraicæ versioni suæ inseruit, an. 1572 & 1575 Witebergæ excusæ in 8. ubi in Epistola dedicatoria, pag. 5. ita scribit: *Addidi Græcam versionem doctissimi viri, & amici mei, Dn. Johannis Mylii, Latinæ quidem Catecheseos versioni respondentem antea editam, nunc vero ad Germanici textus a Luthero confecti similitudinem ac imitationem a me recognitam & accommodatam.* Præterea, quod poësin Græcam spectat, habemus a MYLIO *Catonem Græco-Latinum, & alia ejus carmina,* quæ excudit Lipsiæ Joannes Rhamba, anno 1568 in 8. Vitam cum morte commutavit Poëta noster anno post mille quingentos septuagesimo quinto (a).

(a) Duo fuerunt *Ioannes Mylii*, ætate prior Liebenrodensis ac Professor Ienensis, posterior Iglaviensis ac Rector Elbingensis. Vterque Græce doctus fuit. Iuxta Clarissimum Hieronymum FREYERVM *in fasciculo poematum Græcorum, pag.* 233, Liebenrodensis sæculo XVI clarus & Gymnasii Elbingensis Rector fuit. Cujus (*Liebenrodensis*, quem Professorem Ienensem scio) poema-

JVSTVS VVLTEIVS.

PRotulit Justum VVLTEIVM Wettera, Hassiæ oppidum, anno post sesquimillenarium vigesimo nono. Literarum elementa in schola patria capiens, a parentibus in Gymnasium Dillenbergense missus est. Exinde, ad altiora tendens, Musas salutavit academicas Marpurgi, Argentinæ, Lipsiæ & Witebergæ. Studium Græcæ linguæ præprimis ipsi erat curæ cordique. Ob Martis autem in Germania furores in Helvetiam ausugit, Tiguri & maxime Basileæ clarum nomen adeptus est, ubi scilicet Ælianum, Heraclidem & Polyænum ex Græco in Latinum vertit ac edidit (*b*). Perrexit inde Francofurtum, atque per Brabantiam iter suscepit in Galliam. In patriam redux Wetteræ scholam aperuit, in qua magna nominis fama docuit. Confluxerunt ad eum, etiam ex Academia Marpurgensi, discipuli, viri ferme & barbati, ut schola ejus Athenæ audiret, & discipuli ex ea progredientes Græculi salutarentur. Quum hac ratione gloria Vniversitatis Marpurgensis, & Studiosorum numerus, valde minueretur, in eo fuerunt Marpurgenses, ut ad se illum allicerent. Vocavit itaque eum *Illustrissimus Hassiæ Princeps*, cujus

poëmata quædam dicto suo *fasciculo* laudatus FREYERVS inseruit. Confundimus forte ipsos auctores eorumque scripta.

(*b*) vid. Ios. SIMLERI Bibliothec. pag. 442.

jus VVLTEIVS erat subditus, Marpurgum, atque Pædagogiarcham, mortuoque HAPPELIO, Professorem linguæ sanctæ ipsum constituit, quo munere etiam fideliter ad mortem usque functus est. Ex infelici in domo sua lapsu præmature periit, anno ætatis suæ quadragesimo sexto, Christi autem, ut supra, septuagesimo quinto (c). In Poësi Græca VVLTEIVM fuisse versatum, docet illud Epigramma Græcum, quod in obitum Andreæ Gerhardi HYPERII, Professoris Marpurgensis, struxit (d): Nec non poëmata ejus in quinque libros distributa, Latine & Græce conscripta, in quorum primo Sacra continentur, & monosticha in Veteris & Novi Testamenti capita: secundo sententiæ: tertio varia: quarto Epithalamia: quinto Epicedia & Epitaphia (e). Prodierunt hi quinque Poëmatum libri, Marpurgi, anno 1612 in 8.

JOANNES POSSELIVS.

DVo fuerunt Joannes POSSELII, Pater & filius, uterque in Vniversitate Rostochiensi Græcæ linguæ Professor. De priore nobis hic

(c) Melch. ADAM. in Vitis Germ. Phil. p. 266, Paulus FREHERVS in Theatro Erud. pag. 1470, & Io. Petr. LOTICHIVS in Biblioth. Poëtic. Part. III. pag. 66. vitam ejus fusius descripserunt.

(d) extat in Nicol. REVSNERI Iconibus virorum illustrium, lit. Q. 8.

(e) FREHERVS loco citato.

hic sermo est. Nascebatur is *Parchemi* in Ducatu Megalopolitano, anno post sesquimillenarium trigesimo secundo (*f*). Res angusta cum ipsi domi esset, amplum in campis Musarum invenit thesaurum, ex quo mente & opibus mox ditescebat. Aurifodinæ ipsi erant Wismaria, Parchemum, & cumprimis Rostochium, ubi Græcæ linguæ venas scrutatus, liberum ad eas detectas discipulis aditum fecit. Merita ipsius in Græcam literaturam ab eruditis magni æstimantur, etiamsi nihil præter *Calligraphiam*, quæ ad orationes prosaicas & pedestres conficiendas valde conducit, Francofurti an. 1590 in 8 edidisset; incumberet tamen nobis POSSELIVM quavis ratione venerari. Tanti fecit hunc ejus librum Nicodemus FRISCHLINVS, ut discipulos eum sibi, vel veste nummis permutata, comparare jusserit (*g*). Sed æquum insuper de vena ejus poëtica judicium tulerunt artis Græce poëtandi censores. Quis frontis erit tam perfrictæ, & Martini CRVSII, viri sane Græcissimi, laude sua defraudabit poëmata, cum etiam celebris REIMMANNVS (*h*) CRVSIVM & POSSELIVM inter prin-

(*f*) non imitandus est KOENIGIVS in *Bibliotheca*, qui pag. 659 natalem ipsi annum 1528 tribuit.

(*g*) teste Petro BAMBAMIO in *Posselio redivivo*. Vid. Celeb. MOLLERI annotat. ad MORHOFII Polyhist. Tom. I. Lib. IV. Cap. VI. §. II. p. m. 782.

(*h*) In Introductione in Histor. Literariam Germanorum, Libr. 2. sect. 3. quæst. 268. pag. 403.

principes Germaniæ poëtas, qui omnes omnino extraneos in poëfi Græca fuperant, optimo jure collocet; & tamen modo dictus FRISCHLINVS Poffeliana poëmata Crufianis longisfime præferenda effe cenfet (*i*). Sed cur ad hos & alios quamplurimos provocemus judices, cum ipfa experientia centum fide probatis major fit viris? In omnes enim ferme Germaniæ fcholas recipiebantur ejus poëmata facra, & juffu publico tradebantur. Non miraberis inde, toties illa cufa effe & recufa. Loquor autem de POSSELII *Evangeliis & Epiftolis*, quarum fequentes editiones, non tamen omnes recenfebo, in manus mihi inciderunt. Dicavit illas FRIDERICO II, Regi Daniæ. Prima editio hanc præ fe fert infcriptionem: *Joannis Poffelii Evangelia & Epiftolæ, quæ Dominicis diebus & feftis fanctorum in Ecclefia proponi folent, Græcis verfibus* (Heroicis) *redditæ, Witebergæ anno 1568 in 8.* Hanc fequebantur fecunda & tertia annis 1572 & 1578 Roftochii eadem forma impreffæ: accedebant *Regulæ vitæ Græcis* itidem, fed elegiacis, *verfibus illuftratæ*, quas recognovit, & cum Evangeliis & Epiftolis denuo edidit: in fine addita eft brevis, pia & nervofa *Orationis Dominicæ* explicatio metrico-Græca & Latina, Witeb. 1584 & Francof. 1591 in 8. Quæ duo opera, cum

(*i*) ceu fupra iam annotavimus fub Martino CRVSIO ex FRISCHLINI *Dialog. 1. pro fua Grammatica & Strigili adverfus Crufium, pag.* 151.

cum ob facilitatem & elegantiam, atque puriorem linguam & dialectorum varietatem cum pietate addiſcendam, ut jam monuimus, juventuti ſcholaſticæ proponebantur, CANGISERVS Latinitate donavit, atque ſub hoc titulo publicavit: *Evangelia & Epiſtolæ, quæ diebus Dominicis & feſtis Sanctorum pro more proponi ſolent, cum interpretatione Latina, & difficiliorum vocum expoſitione M. Theophili Cangiſeri, Halenſis: Ejusdem centum & triginta ſeptem Regulæ vitæ, Græcis Elegiacis verſibus comprehenſæ, eodem interprete: ad finem additi ſunt de M. Theophili Cangiſeri Græcis poëmatis hymni aliquot ſacri in natalem & reſurrectionem Jeſu Chriſti Salvatoris, Lipſiæ, 1599 in 8.* Hæc exemplaria, cum vix ex prelo ſiccescebant, jam diſtrahebantur omnia. Hinc eodem anno de novo incipiebant hunc librum imprimere, eumque abſolvebant ſequente 1600: & quamvis ditiſſima hac vice prodiret libri copia, tamen repetendus erat annis 1611, 1617, 1659, 1683, & 1685 in 8. Operam haud inanem ſibi ſumſit Chriſtianus REIMANNVS, *Indicem vocabulorum* in Evangeliis ac Epiſtolis, nec non regulis vitæ extantium conficiens, quem ſuis *Tabulis Declinationum* annexuit, Lipſiæ, ut ſupra, anno 1659 in 8: impreſſis. Modo notavi etiam editionem anni 1685, cui Daniel CVNITIVS *indicem & analyſin* Grammaticam adjecit. Cum anno 1568, referente Melchiore

ADA-

ADAMO (k), POSSELIUS Legatis Megalburgicis comes additus esset, Imperatori MAXIMILIANO II coram obtulit exemplum dictorum Evangeliorum: Cæsar ipse Latine ei respondit, *lecturum se per otium, & sicubi usus foret, nulla re commodis ejus defuturum.* Sedem inter Græcos Laurentii CRASSI Poëtas habet: laudatur ibi Joannis BUSCHII epigrammate, cujus initium est (l):

Græcia Possellio vivit, Germania gaudet,
Hæc gratulatur, illam linguam subjicit: &c.

Joannes BOCERUS, celebris ille Poëta Cæsareus, de divina ipsius Poësi ita canit (m):

Misit in humanas summo Deus æthere mentes
Vires, quæ vatum pectora docta movent.
Felices igitur, clari qui carminis usum
Illicitis nunquam prostituere modis.
Sed primum votis, casto de pectore fusis,
Scripserunt vero carmina grata Deo.
Hinc qui laudatos Regumque Ducumque labores
Egregie numeris concinuere suis.
Carminis hæc virtus, hic solus terminus esto,
Quod restat, rebus serviat omne bonis.

 Sed

(k) in Vitis Philosophorum Germanorum, p. m. 370.

(l) vid. Laurentii CRASSI *Istoria de Poeti Greci, e di que ch' n Greca lingua han poetato,* pag. 273.

(m) inseruit etiam elegans hoc Epigramma celeberrimus Georg. Conr. PREGIZERUS, Professor Tubingensis, fautor noster æstumatissimus, *Historiæ suæ Poeseos sacræ*, quam *Præfatio* in suam *fortgesetzte Gottgeheiligte Poesie auf das Jahr* 1724, tenet.

Sed sacra sunt veluti rebus potiora prophanis
Et plus aeterna commoditatis habent.
Major Posselium sequitur sic gloria Vatem,
Qui Christi sacris versibus acta canit.
At quicunque leges hac suavia carmina, dices;
Illud Callimachi lima revidit opus.
Pondus inest rebus, nec distant pondere verba,
Et quicquid debent convenienter habent.

Postquam itaque POSSELIUS triginta septem annos Græcam Linguam & Poësin, magna nominis sui fama, Rostochii docuit, & cum cygno (brevi enim ante morbum lethalem, in quem incidit, hymnum construxit de arte beate moriendi) cantator fuit funeris ipse sui, animam Goëli suo tradidit die decimo quinto Augusti, Anno millesimo, quingentesimo, nonagesimo primo.

JOANNES MELAS.

MOrtuo beate Philippo MELANCHTHONE, communi Germaniæ præceptore, in honorem ejus, adque memoriam tanti viri in omne ævum conservandam, certatim eruditi calamum sumserunt, atque vitam ejus & merita literis consignarunt. Nemo vero omnium id magis præstitit, quam Joachimus CAMERARIUS, *Vitam Melanchthonis*, ex professo, ut ajunt, & fusissime, stilo insuper aperto ac terso, describens, atque Lipsiæ anno 1566 in 8. evulgans. Vixit eo tempore Joannes MELAS, sive, ut aliis audit, MELANES, Lesnicensis, qui

qui itidem manibus beati præceptoris libare constituit. Vt autem MELANCHTHON, dum in vivis erat, lingua & poësi Græca maxime delectabatur; ita nihil suavius acceptiusque fore existimavit MELANES, quam si eundem CAMERARII librum versibus Græcis involveret atque offerret. Id quod etiam felici effectui dedit. Textum enim Latinum, non quidem omnem, tam splendide in numeros coëgit, ut vix dici possit, an CAMERARIVS, an MELAS majorem gloriam mereatur. Prodiit liber sub titulo: *Vita Melanchthonis ex descriptione Camerarii Græco carmine heroico expressa per Joannem Melanem*, Witebergæ, anno 1571 in 8.

WOLFGANGVS FINCKELTHAVSIVS.

CVjus hic aëris homo fuerit, nescire me fateor; Germanum tamen illum fuisse, constat. Laurentius FINCKELTHAVSIVS, Lipsiensis, Poëta Latinus & Syndicus Lubecensis, notior est, forte cum nostro sanguine junctus. Vterque vixit eodem tempore. Indice KOENIGIO (n) WOLFGANGVS noster memoratur in Martini CRVSII *Germano-Græcia*, p. 159: cui hujus libri copia est, evolvat hunc locum, & forte apertiora reperiet. Mihi jam non licet esse tam felici. Merito tamen inter Poëtas nostros locum habet, siquidem *Jeremiæ Prophetæ Threnos Græco heroico carmine* exposuit, Tubingæ anno 1571 in 4 typis impressos, teste SIMLERO

(n) in Bibliotheca, pag. 305.

LERO (*o*). Ea propter a CRASSO quoque Poëtis Græcis adnumeratur (*p*): *Volfango Finckeltao di nazione Germano se Professìon di più lingue, e in verso Eroico greco portò le Cose di Geremia.*

MICHAEL RETELLIUS.

GEdanenſium ſchola magis mihi Academia, quam Gymnaſium ſemper viſa eſt. Namque continua ſerie, ut annales perhibent, tales alebat viros, qui in orbe literato ſummum eruditionis ac gloriæ faſtigium occuparunt. Inter hos fuiſſe cenſeo Michaelem RETELLIUM, Zittavienſem, qui in literatura, præſertim Græca, Muſas faventes habebat. Illuſtre igitur Gedanum in ſinu ſuo eum fovebat, quem in Græcis antea & poëſi Profeſſorem, præmeditato conſilio, conſtituebat. Major hinc de die in diem accrevit gloria Gymnaſio, cum RETELLII inſtitutio non intra cancellos occluderetur, ſed in publicum etiam ſociorum prodiret. Illæ enim Orationes Græcæ, quas in cathedra recitabat, typis communicabantur, & *Epiſtola* prior Divi Pauli ad Timotheum, quam carmine heroico Græco vertebat, omnibus, qui Græca norunt, ſcripta tradebatur. Et qui plura ab eo literis commendata legere cupit, evolvat ejus

(*o*) in aucta GESNERI Biblioth. pag. 685.

(*p*) vid. Laurentii CRASSI *Iſtoria de Poeti Greci e di que chè n Greca lingua han poetato*, pag. 531. edit. Neap. an. 1678 in fol.

ejus Poëmatum Græcorum libros duos, Dantisci anno 1571 in 8 excufos, & largam ac jucundam materiem nancifcetur. Circa annum 1576 ad æterna iviffe Poëtam noftrum, fidem habemus PRÆTORIO (q).

MATTHIAS BERGIVS.

MAtthias BERGIVS in hanc lucem editus eft Brunfuigæ, anno poft mille quingentos trigefimo fexto. Eruditionis viam pedetentim ingreffus, eo tandem pervenit, ut in honoris templum introduceretur, ubi duplici tiara ornabatur, una quidem philofophica, altera rectorali, in fchola patria. Equidem hanc non diu confervabat. Cum enim *Formulæ Concordiæ* fubfcribere nollet, quasdam e Calvini hypothefibus foveret, mox illas flexis ante altare genibus, concionem interibi facram D. CHEMNITIO habente, revocaret, mox iterum affumeret, acriterque defenderet, honore fuo excidit, patriaque ejectus, Altorphii apud Conradum RITTERSHVSIVM anno 1582 afylum quæfivit, quem etiam invenit, & mente prorfus mutata meliorem fortem exfpectavit. Priores enim hypothefes, quibus antea dubius inhærebat, verbo Dei contrarias effe, feque de omnibus ac fingulis fidei articulis, quas *Formula Concordiæ* doceat, in confcientia convictum effe, tunc & ufque ad finem vitæ profiteba-

(q) vide *Lexicon Eruditorum*, p. m. 1853.

tebatur. Hinc Philosophiæ moralis Professio publica, in hac ipsa Academia, ipsi concredebatur, quam etiam summa dexteritate administravit. Ad beatos manes transiit anno ejusdem seculi nonagesimo secundo. Celebris in Vrbe Norica olim Professor APINVS vocat eum *Virum in literatura Orientali exercitatissimum, qui in variis Academiis exactam Theologiæ & linguarum Hebraicæ, Graecæ & Latinæ notitiam sibi comparavit, ita, ut Graece & Latine loqui, scribere & elegantissimos versus componere optime calleret.* Et Nicolao RITTERSHVSIO audit *Vir linguæ Hebrææ, Græcæ & Latinæ peritissimus, Theologus & Poëta non vulgaris* (r). Distichis Græcis Evangeliorum argumenta, quæ diebus Dominicis explicari solent, inclusit, quæ, cum meditationes ejus Dominicales altera vice prodirent, libello adjiciebantur, unde titulus enatus est: *Meditationes ex Evangeliis Dominicalibus conceptæ: accesserunt Periochæ Evangeliorum Dominicalium, disticho inclusæ Græce & Latine,* Altorphii typis Jo. Gœbelii, anno 1662 in 8.

LAVRENTIVS LVDOVICVS.

E casa quadam in agro Sibelonio prope Leobergam Silesiorum prodiit Laurentius LVDOVI-

(r) vid. Vitam RITTERSHVSII in VVITTENI Memor. Iurisconsult. Dec. I. pag. 15. Matth. BERGIVS fuit avunculus & præceptor Conradi RITTERSHVSII, confer Vitas Philosophiæ Professorum Altorph. a laudato APINO descriptas, pag. 64.

DOVICVS, anno millesimo, quingentesimo, trigesimo sexto, durioris quidem ingenii puer, morumque agrestium adolescentulus, sed vir urbanus ac eruditione valde insignis. In literis enim & moribus sub TROCEDORFFIO, TABVRNO, MELANCHTHONE & aliis studiorum moderatoribus ita profecit, ut nemo dignior fuerit habitus, qui in Gymnasio Gœrlicensi noviter aperto juventutem prudentius regeret, quam ipse LVDOVICVS. Vniversitas, eo vivente, non Gymnasium videbatur, tantus erat discentium confluxus. Collegas habebat Joachimum MEISTERVM & Martinum MYLIVM, viros doctrina claros, quorum ille Poëtas Latinos, hic Philosophiam, noster vero articulos fidei & utriusque linguæ auctores profanos, Poëtas imprimis Græcos Hesiodum & Homerum, exposuerunt. Præter unicum quidem Epithalamium, sed satis prolixum & elegans, quod in nuptias Friderici MÜLLERI composuit, atque Gœrlicii anno 1573 in 4 excudi fecit, nil amplius vidi, quod ex felici ejus vena Græca profluxit. Est autem illud numeris Heroicis involutum, & tale, quod nec ipse Homerus alicujus maculæ arguere potest. Ipsi Græci, qui tum ex Constantinopoli aderant, audita Joachimi MEISTERI in sermone Græco promptitudine, & LVDOVICI nostri in eodem puritate, exclamare, in perpetuam non dico urbis Gœrlicensis, sed Germaniæ universæ gloriam, non dubitarunt: Ἰταλία βαρβαρία,

Italia

Italia nil nisi barbaries est, ad Germanorum in lingua Græca diligentiam comparata (*s*). Discipulos etiam suos eo deduxit LVDOVICVS, ut Poëtas Græcos non tantum legerent ac intelligerent, sed etiam imitarentur. Quapropter exercitia poëtica præscripsit, carmina discipulorum correxit, quid erratum sit, quidve bene constructum ostendit, fidelemque in omni doctrina præceptorem se gessit, donec ad altiorem scholam vocatus ex hoc vitæ gymnasio discessit anno nonagesimo quarto supra sesquimillesimum, die decimo quinto Aprilis; qui vero non idem dies fuit, quo ejus præceptor, Philippus MELANCHTHON, uti *Lexicon Eruditorum* tradit (*t*), mortuus est.

MATTHÆVS GOTHVS.

DE Matthæi GOTHI vita nihil habeo in promptu, quod tecum communicem. Doleo autem, majores nostros nihil de eo scriptum reliquisse. *Cheruscum* illum fuisse, TAVBMANNVS indicat, qui in *Primitias* ejus *poëticas* hoc struxit epigramma (*u*):

> HÆC *adolescentis sunt prima* PERICVLA *Musæ.*
> *Notitiam auctoris tolle, putabo senem.*

LAVRVM,

(*s*) Melchior ADAMVS in Vitis Philos. Germanorum pag. m. 378.

(*t*) p. m. 1213 sub *Laurent. Ludovico.*

(*u*) TAVBMANNVS in *Schediasm. poetic.* Lib. III Epigr. p. m. 804.

LAVRVM, *qua multos ornasti hucusque Poëtas,*
Hic GOTHVS *ornabit, dive* RVDOLPHE, *tuam.*

Elrichensem eum vocat in MScto Elencho materiarum poëticarum, KOENIGIVS. Superſunt mellea ipſius & plane Chriſtiano digniſſima carmina Græca, quorum ſingula auctorem ab oblivione vindicant, ejusque laudem perennem faciunt. Deſcripſit nimirum, in duobus voluminibus, *Hiſtoriam vitæ & doctrinæ Jeſu Chriſti, Apoſtolorum & diſcipulorum*, ex quatuor Evangeliſtis & actis Apoſtolicis collectam, & elegantiſſimo carmine Græco Heroico incluſam, Baſileæ anno 1573 in 8 evulgatam. Hoc opus plus quam ſex millia verſuum complectitur. Expoſuit etiam eodem carminis genere Græco univerſam *Doctrinam Catechiſticam, una cum antitheſi cujuscunque fidei articuli*, Francofurti 1574 in 8. Recuſus eſt hic Catechiſmus anno 1586.

MATTHÆVS DRESSERVS.

MAtthæus DRESSERVS natus eſt in Thuringorum metropoli Erphordia pauperibus quidem, at honeſtis parentibus, anno ſupra ſesquimillenarium trigeſimo ſexto. Islebiæ primum, poſitis in ſchola patria ſtudiorum fundamentis, poſt Witebergæ ſub LVTHERO & MELANCHTHONE ad literas incubuit, ſed mox inſtitutioni Mauritii SIDEMANNI ſe commiſit,

misit, a quo Erphordiæ linguam Græcam accepit, ibidemque in philosophia summos honores adeptus, docendi facultatem obtinuit, qua usus, donec publica linguæ Græcæ Professio ei committebatur. Inde Justo LIPSIO in Academia Jenensi successit, mox vero Gymnasii Misenensis Rector constitutus est. Mortuo autem Gregorio BERSMANNO, anno 1581 Lipsiam accersitus, sedulum utriusque linguæ Professorem egit, usque dum valde senex vitam cum morte commutavit, anno seculi superioris septimo. Præcipuam itaque in literis humanioribus collocavit operam; fuisse tamen illum studio quoque medico deditum, Petrus BÆLIVS indicat (x). Quidquid sit, literatura Græca maximæ ipsi curæ erat, Poësinque Græcam in Germania propagare, præcipuum ejus tentamen. Testes sunt ipsius *Gymnasmatum Literaturæ Græcæ libri tres*, quorum ultimus [illegible] elegan-

(x) dans son Dictionaire Historique & Critique, Tom. II. p. m. 1021. ubi de DRESSERO ita: *Melchior Adam dit rien même qui nous puisse insinuer, que Dresserus se mêlât de Medecine, & d' aucune autre Profession, que de celle d' enseigner les Langues, l' Histoire, & belles Lettres. Que sai-je, s' il n' y a point eu un Medecin, qui s' appellat Matthieu Dresserus; dont les Ouvrages aient été attribuez a l' Humaniste? Melchior Adam parle point des Livres de Medecine, que d' autres lui attribuent: de Partibus humani corporis & animæ, ejusque potentiis libri duo, adjectæ sunt ad finem Morborum & Medicamentorum communissimorum appellationes.* Et Paulus FREHERVS in Theatro virorum clarorum pag. 1505, *Medicum* eum vocat.

elegantiſſima varii generis variæque materiæ ex aliis quoque collecta poëmata continet, adjecta ubique Latina interpretatione. Inter ſingula vero mihi quam maxime arridet Epicedium, quod in obitum Joachimi CAMERARII uxoris pepigit, atque ſenſibilem vidui dolorem ſolando levavit: prodiit hoc *Gymnasmatum* Opus Lipſiæ 1574 in 8, & quoniam orbi literato apprime commodum erat, recuſum eſt ibid. anno 1592 eadem forma. Ante aliquot etiam annos Paſtor primarius in urbe *Eſens* Friſiæ orientalis, Andreas GRAVENHORSTIVS, *Collectionum* ſuarum *literaturæ Græcæ* in quinque libros diſtinctarum, quarto, qui poëticus eſt, hæc DRESSERI monumenta inſeruit, Berleburgi 1726 in 8, ad quas etiam clariſſimus Collector nonnihil de Græcæ linguæ in ſcholis publicis neceſſitate eleganter præfatus eſt. Hoc unicum de DRESSERO addere lubet, quod eum Michael NEANDER, oraculum illud Græcum, inter excellentes in Poëſi Græca viros, & doctrinæ eruditæ & literatæ amœnitatis lumina præclariſſima referat (y).

PAVLVS JVNGIVS.

Virilem ſuam operam commonſtravit Paulus IVNGIVS, Freiſtadienſis, Philoſophiæ Magiſter, hoc ſcripto poëtico, eodemque devoto, cujus

(y) vid. Mich. NEANDRI Epiſt. & Præfat. ad Laurentii RHODOMANNI *Poeſin Chriſtianam*, p. 3 & 7.

cujus epigraphe est: *Historia Passionis & Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi* versibus Græcis, anno 1574 in 8 Witebergæ typis exscripta (z).

SADRACHVS TOMANNVS.

SAdrachus TOMANNVS Tigurinus fuit, Caspari TOMANNI Tigurinorum Consulis ex fratre nepos, Græcarum literarum callentissimus. Vicariam in lectionibus publicis aliquandiu præstitit operam. Extant Epitaphia ejus in obitum BVLLINGERI 1575, SIMLERI, GVALTHERI F. Epigrammata in antiquitates conviviales STVCKII, Græco-Latina. Præterea ex omnibus Græcis authoribus classicis, veteribus & recentioribus, ingens opus collegit Lexico-Philologicum, ex quibus, quicquid vel phraseos habent, vel sententiæ ad certos redegit locos communes. Vltimam expoliendi operis limam expectabamus a D. Petro TOMANNO, in cujus Bibliotheca se MSCta illa vidisse HOTTINGERVS meminit, seque, ut opinatur, phraseologiam ejus Homericam habuisse, vix tamen ejus propria manu scriptam, absolutam libris VII. (a).

NICODEMVS FRISCHLINVS.

QVum Nicodemus FRISCHLINVS expositus fuerit fatis haud communibus, nec ulti-

(z) Io. CLESSII Seculum, ejusque Virorum Literatorum monumentis florentissimum, pag. 381.

(a) hic articulus desumtus est ex Io. Henr. HOTTINGE-

ultimum inter Græcos Germaniæ Poëtas locum teneat, non supervacaneum nobis videtur, si in vitæ ejus & meritorum descriptionem paulo prolixius excurramus. Prævit jam nobis aliquo modo frater ipsius germanus, M. Iacobus FRISCHLINVS, Poëta itidem & Historicus Reutlingæ florens, in *Nicodemo Frischlino redivivo*, Argent. 1599 in 8 in publicum prodeunte (*b*). At cum hæc magis tumultuaria & litigosa, quam accurata & ordinaria vitæ descriptio sit, (famam enim fratris sui adversus Martinum CRVSIVM in illa tuitus est,) ea tantum depromemus, quæ nobis convenire videntur. Quæ infra igitur non notata sunt, ea ex dicto libro, cujus paginæ numeris haud signatæ sunt, plerumque mutuata esse scias: cetera vero, quæ aliunde collegimus, quolibet loco indicabimus. Natus est igitur Nicodemus FRISCHLINVS in Wirtembergiæ oppido Balinga, anno supra mille quingentos quadragesimo septimo (*c*), parentibus IACOBO, Evangelico ibi concionatore, & AGNETE, Balingensis civis filia. Adhibitus in pueritia ad studia liberalium artium & linguarum, præceptores habuit in patria Con-

I 3 radum

TINGERI Schola Tigurinorum Carolina, Append. 1. sive Bibliotheca Tigurina, pag. 173.

(*b*) Quo etiam usus est clarissimus M. Carol. Henr. LANGIVS in Commentario *de Vita Nicod. Frischlini*, Brunsv. & Lipf. anno 1717 in 4 publicato.

(*c*) non anno 1546, ceu Io. Petr. LOTICHIVS in Biblioth. Poëtic. Part. III. pag. 153. memorat.

radum EDELMANNUM, Tubingæ in ſchola Anatolica ſeu Oeſterbergica M. Jo. CRAPNERUM: adoleſcens deinde in cœnobiis Kœnigsbrunnenſi anno 1560 & 1561 in Bebenhuſano educatus eſt. Regiofontium ſ. Kœnigsbrunnenſem præceptorem Jodocum STIGERUM, Belgam, trium linguarum Phœnicem, mire dilaudat in ſcriptis ſuis anti-Cruſianis, ſe plus ei debere, quam Tubingenſibus Philoſophis omnibus, dicens. Quæ ab hoc præceptore didicerit, indicat ipſe in Elegia d. 20 Aug. An. 1580 in obitum ejus formata, ubi inter alia hoc præconium immiſcet:

Te duce Jeſſæi, Davidica carmina, plectri
Edidici, Hebræos edidicique libros.
Te duce Romanos didici componere verſus,
Atticaque in certos cogere verba pedes.
Quidquid ineſt igitur Graji ſermonis & oris
Auſonii: (in noſtro pectore ſi quid ineſt)
Hujus debetur tibi maxima portio ſoli,
Stigere: o animi gloria ſola mei.

Ex quibus ſatis pateſcit, jam tum ſcripſiſſe FRISCHLINUM poëmata Græca, quorum inſuper ſpecimen exhibet in Dialogo ſuo *(d)*, ubi famulum ſuum HENRICUM, & Martinum CRUSIUM ita alloquitur: *Lege tu Henrice Pſalmum 23 ex hoc libello, in quo vides tyroci-*

(*d*) Dialog. 1. pro ſua Grammatica & Strigili adverſus Martinum CRUSIUM, pag. 136 ſeq. edit. an. 1587 in 8. Extat quoque hic Pſalmus XXIII in ipſius Epigrammatibus Græcis, quæ Callimachi hymnis adjecta ſunt, pag. 401, edit. Baſil. 1589 in 8.

vocinia poëtica Frischlini: cum Psalmum scripsi anno ætatis decimo tertio. Tu Martine, si non credis hoc esse verum, quære ex Michaele Oeningensi Pastore (e). Nam libellum istum nunc olim ante multos annos amissum, ab eo recepi hoc anno, præsentibus Baronibus Eccensibus, qui adhuc Tubingæ sunt:

ποιμαίνει με Θεὸς τὸν ὑπέρταΐον αἰθέρα ναίων·
χ' ἀδροσύνην ἕξω, πάντα δέγ' ἔςαι ἐμοί.
εἰς χόρτυ με κατεσκήνωσε τόπον τε χλόην τε.
ἥ γε δὲ τὴν ψυχὴν ἡσυχίας ἐς ὕδωρ·
ἥ γε μ' ἐπὶ τι δικαιοσύνην, μεγάλοιο ἕκητι
τ' ὀνόματος κυρίυ, ὅς τὸν ὄλυμπον ἔχει.
εἰ μὲν γὰρ τῷ γ' ἐν θανάτῳ μέσος εἶμι, παθῶ τε
ἐν χαράδρης βάνθει τῦ σκιεροῖο τόπυ
ὐ δείσω, ἵνα μή τις σείη κίνδινος· ὄντος
σῦ μετ' ἐμῦ· ῥάβδος σῦ με παρεκκάλεσεν.
ἡδέος ἡτοίμασσας ἐμοὶ δειπνοῖο τράπεζαν,
πρόσθεγε τῶν ἐχθρῶν· ὅιγε θλίβυσιν ἐμέ.
τὴν κεφαλὴν μυ χρίσματ' ἀληΦίλας, ἡδέος ὄινυ
πλῆρες ἔδως, χ' ἡμᾶς κεῖν' ἐμέθυσκε δέπας.
πάντι χρόνῳ ζωῆς μ' ἐλεός συ καττadιάζει,
ἐν θ' ἱερῷ γ' ἔσομαι πάντοτε τῦ κυρίυ.

 Anno

(e) hujus pastoris Eningensis, prope Reutlingam, nomen est *M. Mich. Muellinus.* vid. M. Io. FERBERI *Ministerium Ecclesiasticum VVirtembergense*, pag. 817. edit. Tubingæ anno 1711 in 8.

Anno 1563 Tubingæ in Stipendium Illuſtre recipiebatur Poëta noſter, quo tempore Martinum CRUSIUM in Philoctete Sophoclis docentem audiebat. Sequente anno primam Lauream conſecutus. Audiebat tum etiam CRUSIUM in Homerica Iliade, atque exhibebat declamationes Latinas & Græcas, item carmina quædam Græca omnibus numeris abſoluta, ut Profeſſor nihil in iis corrigere & addere ſciverit, quam id, quod tantum ad calcem poſuerit: *vidit Martinus Cruſius*. Hinc anno 1565 Magiſter artium & philoſophiæ creatus, inter XIII competitores primum locum occupavit (*f*). Ab eo tempore ſe totum in literas abdidit, & Græcos auctores diurna nocturnaque manu verſando, præclaram Græcæ linguæ copiam ſibi comparavit, adeo ut CRUSIUS jam tum FRISCHLINO multum deferret. Admodum enim juvenis FRISCHLINUS conciones ſacras in templo, conſuetudine Cruſiana, Græco excipiebat calamo (*g*). Præter Theologiam, Medicinam (*h*) & alias eruditionis partes, maxime

(*f*) in *Friſchlino redivivo* XI tantum Competitores notantur; at CRUSIUS, qui tum Promotor fuit, XIII eorumque nomina indicat. Vide CRUSII Orationes, pag. 97, ipſius Poëmatibus Græcis annexas.

(*g*) FRISCHLINI Dialog, 1. pag, 152.

(*h*) nunquam autem Medicinam profeſſus eſt, multo minus in ea Practicus, nec Balingæ nec alibi, extitit: adeoque non video, qua ratione a Io, Frid. REINHARDO in Theatro Prudentiæ Elegant. pag. 135, *Medicus Balingenſis* appellari potuerit.

me excolebat Poëſin, ad quam naturæ impetu ferebatur, carmina non ſcribere, ſed fundere viſus eſt. Quapropter anno 1567 lectio poëtica ei committebatur, quam Horatii Epiſtolis Virgiliique Æneide ordiebatur. Scripſit hoc anno carmen Græco-latinum ad nuptias Martini CRVSII (*i*). Anno 1568 in numerum Profeſſorum receptus eſt (*k*). Propoſuit etiam C. Julium Cæſarem, Saluſtium & Sleidanum de IV Monarchiis. Primo etiam ſtatim anno doctrinam ſphæricam, & ſequentibus proximis in Pædagogio Ciceronem explicuit. Præterea diſputationum publicis Magiſterii exercitiis, per annos ſeptem, ſingulis diebus Dominicis ita præfuit, ut quotannis totam pene Cyclopædiam, hoc eſt, Phyſiologiam, & naturalem diſciplinam, moralem, aſtronomicam, logicam & rhetoricam, admiſſo opponente, de re in contrarias partes diſputando, explicuerit & enodaverit (*l*). His vero diſputationibus præfuit primum loco Philippi APIANI, tum Decani, qui ei præmii loco in ſingulos dies Dominicos, pro tribus horis, tres bacos pollicitus eſt. Poſtea vero hoc negotium totos octo annos præſtitit. Ad hoc uſque tempus fixum ſalarium octoginta florenos non ſuperabat.

I 5 Anno

(*i*) vid. FRISCHLINI Dialog. 1. pag. 141.

(*k*) ibidem.

(*l*) verba ſunt teſtimonii, quod Rector & Senatus Acad. Tubing. FRISCHLINO dedit anno 1579, inſerti Dialog. cit. pag. 147.

Anno demum 1575, cum Illuſtriſſ. Princeps Wirtembergicus LUDOVICUS celebraret primas nuptias, cœpit ipſi ſol effulgere ex aula. Nam pro *deſcriptione nuptiarum* Princeps annuum illi dari juſſit frumentum & vinum: pro *Rebecca*, quam Tubingæ in ſcenam produxit, & Francofurti anno 1576 in 4 typis evulgavit, Cæſar RUDOLPHUS in Comitiis Ratisbonenſibus Lauream contulit poëticam, cum armis & cingulo aureo militari: pro Panegyricis tribus de *Cæſaribus decem Auſtriacis* Tubingæ 1577 in 4 emiſſis, privilegia dedit Comitis Palatini (*m*). Anno 1576 Styriæ Proceres illum ad regimen ſcholæ ſuæ provincialis vocabant, & cum certus eſſet illo ire, victus academici Senatus precibus neglexit conditionem, & patriæ amorem prætulit exterorum amori (*n*). Anno 1579 vocatus in Academiam Friburgenſem Brisgoiæ, cum dato a Senatu acad. Tubing. inſigni laudum teſtimonio eo venit, ſpartamque aſſumſit. Domum autem reverſus cum uxori non potuiſſet perſuadere, ut illum ſequeretur in locum Papiſticum, neque Illuſtriſſimus Princeps illum dimittere vellet, coactus eſt mutare conſilium (*o*). Non poſſum non illa Senatus academici Tubingenſis verba, quibus ipſius, etiamnum juvenis, in lingua & Poëſi Græca potentiam publice collaudavit, excerpta communi-

(*m*) citato Dialogo I. pag. 142.
(*n*) ibid. pag. 143.
(*o*) Friſchlin. Redivi. Lit. E. 2.

municare: *Adeoque eruditione, & scientia, & linguarum cognitione pollet: & in tantum quidem, ut sive mentis sensa & consilia soluta oratione exprimere, sive numeris adstricta ad harmoniam cantare velit, praclare & felicissime sua sponte, & αὐτοσχεδίως id praestare possit: & hoc quidem non solum Latino pereleganti, omnis generis, verum etiam docto & erudito Graco carmine* (*p*). Interim non negandum, Professores quosdam, ex quibus præsertim CRVSIVM nominat, & Senatum oppidanum, ingens in eum concepisse odium, quia sibi parem aut superiorem in eruditione videbant. Anno jam 1573, cum ad valvas publicas carmen aliquod pium affixisset, in quo inter alia erat versiculus:

Exulat hac pietas, exulat urbe fides.

famosum illud Consul urbis aliique accusarunt, Poëtamque lubentes exulem novissent. Sed perperam (*q*). Anno autem 1580 edidit Orationem *de laudibus vita rustica*, in qua vitia quorundam Nobilium degenerum recensuit ac vituperavit. Hanc malevoli titulo famosi libelli insigniverunt, effeceruntque, ut non ita multo post exemplaria ab Academico Senatu col-

(*p*) vid. Dialog. cit. pag. 146.

(*q*) hujus litis acta fusius leges in FRISCHLINI Dialogo II. Celetismi Grammatici, pag. 114, & in Frischlino Redivivo, Lit. D. 8.

collecta atque abstrusa sint (r). In Germanicam quoque linguam, sed perquam vitiose, translata est a quopiam, atque hinc inde inter Germaniæ Nobiles distracta. Hinc omnis Germaniæ Ordo Equestris arma quasi arripere, & Tubingam oppugnare videbatur, summam injuriam ulturus. Hic huic, alter alteri præsertim in Suevia Nobilis de FRISCHLINI libello famoso conquerebatur, omnes autem simul Duci Wirtembergico. Hunc enim petebant, ut auctorem Orationis ceu calumniatorem ac turbatorem publicum justis afficeret pœnis. Caussam suam & ore & scriptis defendebat FRISCHLINVS, & ipse Illustrissimus Dux, re penitus examinata, pro FRISCHLINO d. 5 Jan. 1581 prolixas ad Illustr. Ordinem Equestrem Suevicum dedit literas, quod etiam Carniolani Proceres, Comites, Barones, Aurati Equites & nobiles reliqui pro illo in eadem sententia fecerunt ad dictam Nobilitatem Suevicam, Francicam & Rhenanam d. 16. Jan. An. 1583, quas deinceps d. 20 Apr. ejusdem anni Illustrissimus Wirtembergiæ Dux in peculiari epistola ad Proceres Carniolanos approbavit (s). Interea & ipse FRISCHLINVS Ora-

(r) Hæc tamen Oratio recusa est Argentinæ, anno 1598, opera & studio M. Georgii PFLVGERI, Vlmensis, qui etiam FRISCHLINI vitam descripsit, & notas in ipsius *Opera scenica* edidit.

(s) tres hæ epistolæ legi possunt in FRISCHLINI Dialogo 1. pro sua Grammatica, pag. 157 - - 170.

Oratione tanquam apologetica, quæ Tubingæ anno 1585 impressa est, Ordinis Equestris laudes persecutus, atque innocentiam suam commonstravit. Nihilominus tamen odio, imo vitæ periculo expositus, adepta opportuna in Carniolam ad scholæ gubernationem vocatione, Tubinga de necessitate relicta, veniaque, instanti Procerum petitione, ab Illustr. Principe impetrata, Labacum cum tota sua familia concessit, anno 1582, die S. Joannis Baptistæ. Biennium ibi scholæ cum laude præfuit; sed aëre, quem uxor & liberi ferre non poterant, coactus, dimissionem humaniter petiit, quam Carniolani, ægre quidem, dederunt, inque testimonio publico d. 9 Aug. 1584 dato eruditionem, diligentiam operamque ejus hactenus Labaci præstitam miro modo deprædicarunt (r). Tubingam exinde regressus, cum jus civitatis in eadem Academia expeteret, repulsam passus est. Sed potius scintilla, quæ aliquot annos intra cineres latuit, magnum jam excitavit incendium. Namque adhuc Tubingæ cum doceret, adulterium commisit, non quidem cum ancilla sua, uti vulgo traditur, sed cum communi scorto, quod se ultro FRISCHLINO inebriato obtulit, non secus, quam Lothi filiæ patri suo sese prostituerunt. Hinc cum factum non negaret, denunciatum ei est nomine Principis, alterutrum

(r) Testimonium hoc lectu dignum occurrit in ejus L. Dialog. pag. 123. seqq.

trum eligeret: aut criminalem a Principe contra ipsum actionem, aut cum omni familia sua e toto Ducatu discessum? Prius quidem a se moliri voluit, quod nulla criminalis actio institui possit, cum adulterium commissum aboleatur quinquennio, lege Julia. Quod vero surdis auribus cecinit, posteriusque elegit. Num etiam adulterium suum ex licentia quadam poëtica commissum excusare studuerit, non judico. Inde cum suis Francofurtum profectus est, typographum ibi operibus suis, quæ publici juris facere gestiebat, quæsiturus. Inde in Saxoniam progressus Witebergæ orationem *de exercitationibus oratoriis & poëticis ad veterum imitationem utiliter instituendis* habuit doctissimam. Tunc Brunsvigam invitatus istius loci Scholæ gubernationi per sesquiannum præfuit, magna dexteritate cum Latinos, tum Græcos auctores, eosque probatissimos, juventuti prælegendo. Testimonium illi datum inter cetera ita habet: *Vtriusque namque linguæ præcepta & præceptorum usum cum imitatione tam Ciceroniana, quam Homerica, ita felici artificio conjunxit, ut quæcunque discipulis ipsius, sive soluta, sive numeris adstricta oratione, proponerentur, facile & αυτοσχεδίως præstare didicerint.* Dehinc Marpurgum abiit, ubi præter opinionem, cum locum non inveniret, Spiram Nemetum, atque isthinc porro Moguntiam appulit, libris denuo typographum, liberis vero ac conjugi hospitium

inven-

inventurus. Quo denique in loco cum necessariis ad rem typographicam, imprimis vero domesticam familiam alendam, sumtibus destitueretur, emisso in patriam libello supplici, ut uxoris patrimonium sibi tradatur, ab Illustr. Principe expetiit: sed malevolorum suasu non impetravit. Secunda igitur vice instantem, & verbis durioribus contra aulicos utentem, Princeps datis literis ad Episcopum Moguntinum, & emissis equitibus, captivum in Castellum *Wirtembergam*, & dehinc d. 17 Apr. 1590 noctu, oculis obligatis, *Auracum* abduxerunt. Plura scripsit egregia in carcere, inter quæ & Hebræis, liber aureus, ad modum Virgilii numeratur. Sed quum solitudo ipsi admodum esset exosa, literis ad Cæsarem & quosdam Imperii Status emisis, sed interceptis & Stuccardiam translatis, libertatem quæsivit, at non invenit. Ideoque de alio liberationis modo cogitavit. Siquidem nocte illa, quæ diem S. Andreæ præcedit, eodem 1590 anno, quia hypocaustum undique clausum erat, per fornacem ac præfurnium erepsit, funem ex conscisis linteamentis, lodicibus ac mantilibus paratum, ligno transverso in fenestra muri alligavit; sed fune ponderosa corporis mole rupto, de alto muro in petram, de hac in aliam petram, de hac in arbusta præcipitavit: singula intervalla, singulis altis domibus altiora. Hinc miseranda brachiorum, manuum, costarum, capitis, pedum confractio secuta, ejusque extinctio acerbissima,

ma. Postridie mane non reperto, campana & bombardis convocati homines ad illum requirendum. Repertus tandem in vepribus est, deportatus in nosodochium, & in cœmeterio Auracensi loco honesto sepultus, anno ætatis suæ quadragesimo tertio. Mortem hanc doctissimi quique viri deplorarunt in epicediis & aliis scriptis, & etiamnum hodie deplorant. Erat vir ingeniosissimus, multiplici eruditione, facundia, doctrina & linguarum cognitione illustris. Enumerabimus illa tantum ipsius scripta, quæ ad forum Græcum spectant. In usum studiosæ juventutis collegit *Nomenclatorem Græco-Latino-Germanicum*, Francof. 1586 in 8. qui postea cum illustribus sententiis ab alio quodam auctus, ibid. 1594 & 1616 in 8 prodiit. Scripsit præterea *Grammaticam Græcam cum Latina congruentem*, Helmst. 1589 in 8. Scilicet acerrimum jam pridem CRVSIVM inter & FRISCHLINVM obortum ac scriptis gestum est bellum, *Grammaticale* vulgo dictum, ubi uterque tam in Latinæ quam Græcæ Grammatices doctrina diversas fovebat sententias. Edebat FRISCHLINVS *Quæstionum Grammaticarum libros* IIX, Venet. 1584 in 8, & mox *Strigilim Grammaticam*, *qua Grammatistarum* quorundam sordes, arti liberalissimæ aspersæ, deteguntur, Argent. 1585 in 8. CRVSIVS contra edebat *Antistrigilim ad Frischlini Strigilim*, *cum refutatione demonstrationis*

Abla-

Ablativi Græcorum &c. Argentor. 1586 in 8. FRISCHLINVS iterum agebat contra CRVSIVM in diverſis libris, præſertim *in Dialogis* ſuis, ubi etiam Proſodiam Græcam ad Grammaticam pertinere negabat, & Dialogo III an. 1587 Græcum ſuum Ablativum acerrime defendebat. Sed ſi dicendum quod res eſt, uterque de lana caprina diſceptavit (*u*). Melius ergo uterque feciſſet, ſi utiliori labori iſtud tempus conſecraſſent; FRISCHLINVS tamen omnem fere culpam in CRVSIVM devolvit, quominus hoc factum ſit. Ita enim CRVSIVM inter cetera alloquitur: *Quod ſtudioſi juvenes meum Ariſtophanem non accipiunt integrum, & alia quam plurima opera, hujus rei tu maximam ſuſtines culpam* (*x*). Antequam enim CRVSIVS cruentum ipſi bellum Grammaticale indixit, abſolvit jam *verſionem metricam quinque comœdiarum priorum Ariſto-*

K *pha-*

(*u*) Adolph. CLARMVNDVS Vitar. clariſſ. viror. Part. I. p. m. 52, *in vita Friſchlini* docet, FRISCHLINVM edidiſſe *Strigelii* (quaſi auctoris cujusdam) *Grammaticam*, & inde CRVSIVM *Antiſtrigelium*. Ridiculum! Memini hac occaſione, nuperrime *in Vita Theodori Gazæ*, Græci notiſſimi, quam idem CLARMVNDVS Part. IV. pag. 55 seqq. deſcribit, me pag. 56 legiſſe: *Sovvohl der Patriarch zu Conſtantinopel Beſſarion; als auch der Cardinal Nicenus vvaren ſeine bekanten und guten Freunde.* Vbi disjungit CLARMVNDVS conjungenda. Nam BESSARIO erat Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſimulque Cardinalis Nicænus.

(*x*) Dialog. cit. pag. 175.

phanis (*y*), quæ demum lucem aſpexerunt Francofurti apud Joan. Spies, an. 1586 in 8. & *ibid.* recuſæ anno 1597, eadem forma. Repurgavit Poëtam a mendis, adhibuit phraſes Plauti, Ennii & Terentii, & verſionem *ita* adornavit, ut fere carmen carmini, numerus numero, pes pedi, modus modo, Latiniſmus Græciſmo reſponderet. Primus fuit omnium, qui auctorem hunc tam eleganter Latine vertit, & in utraque lingua edidit. Hinc Fridericus SYLBVRGIVS ita cecinit (*z*):

Græcus Ariſtophanes longo jam tempore dignum
Facetiis interpretem quærens ſuis;
Nullum tot ſeclis potuit reperire, venuſtos
Qui poſſet Atticæ elegantiæ ſales
Cecropicosque pedes Latio veſtire cothurno,
Et metra metris, ſenſa ſenſis reddere.
Tandem Germanis unus ſe oſtendit ab oris,
Qui ſcenicam ſubiret hanc provinciam.
Friſchlino *tandem fidens interprete Græcus,*
Scenas ſerena fronte ſcandit Romulas:
Et

(*y*) vide FRISCHLINI epiſtolam ad Viros clariſſimos & amicos ſuaviſſimos, paſſim in Germania, Italia, Gallia, Dania, Polonia atque Hungaria degentes, Argent. Calend. Decembr. An. 1584 datam, in Operibus ejus Scenic. pag. 457 ſeq. edit. Argent. 1595 in 8, extantem.

(*z*) carmen integrum præfixum eſt editioni Friſchlinianæ. Aderant quidem ante FRISCHLINVM editiones, ſed non tam elegantes.

Et Græcis Latiisque simul salibusque jocisque
Plautos lacessit, Ennios, Pacuvios.

Comœdiæ autem hæ sunt Plutus, Equites, Nubes, Ranæ & Acharnenses, quarum singulas peculiari dedicatione munivit, ex quibus tamen, & aliis comœdiis, nihil aut parum lucri cepit. *Liberalitas*, ita ipse conqueritur an. 1589 (*a*), *hodie penitus exaruit. Nam longe majores feci sumtus in hisce Comœdiis edendis, quam omnes illi, quibus fuerant dedicatæ, mihi uni rependerint. Atque utinam tabellariis hinc inde emissis, & librorum compaginatoribus potuissem satisfacere, sine mea jactura, & sine damno.* Interim hæc translatio metrica magna cum voluptate & admiratione ab eruditis suscepta est, eaque meliorem fieri potuisse negat REINESIVS, Polyhistor excellentissimus (*b*). Quare separatim etiam postea prodierunt *Plutus*, Hamb. 1615 in 8. & *Nubes*, Helmst. 1606 in 8. Nec minorem gratiam jam antea meruit *duplex* ejus *versio Latina*, *prosaica una*, *altera metrica*, *Hymnorum & Epigrammatum Callimachi*, *atque in eum* absolutissimus *Commentarius*, quem librum cum quibusdam etiam suis adnotationibus excudebat Henricus STEPHANVS, anno 1577 in 8. locum tamen impressionis, pro more suo, non exprimens: alii *Parisiis*, alii *Genevæ* hoc factum esse referunt. Probabile tamen mihi

 vide-

(*a*) *Vide* ejus Præfat. ad Opera scenica.

(*b*) Variar. Lect. pag. 416. *conf.* Io. Alb. FABRICII Biblioth. Græc. Lib. II, Cap. XXI, §. XI, pag. 672.

videtur *Parisiis*, partim quod ipse FRISCHLINVS suam *Callimachi versionem in Gallia* (inepte autem Genevam sub Gallia comprehendes *editam esse* adfirmat, partim quod tum temporis STEPHANVS ibidem quietus adhuc vivebat, ac multos, quos scimus, libros excudebat. Vnde vero habeat Vener. D. Jo. Alb. FABRICIVS, non indicat; quod scribat: *falluntur qui hanc editionem An. 1577 non Genevæ, sed Parisiis prodiisse affirmant* (c). Hoc certum est, falli insignem Polyhistorem MORHOFIVM, qui FRISCHLINVM Callimachum suum Tubing. an. 1571 edidisse, commemorat (d), seductus, ut auguror, ab epistola illa dedicatoria, quam FRISCHLINVS Cal. Julii Anno 1571 ad Illustr. Comitem Hanoicum, PHILIPPVM LVDOVICVM, scripsit. Hoc enim anno, Tubingæ adhuc vitæ tranquillitate fruitus (e), dedit Henrico STEPHANO in Galliam suum ad excudendum cum hac epistola dedicatoria Callimachum MSCtum, quem vero STEPHANVS, nescio quas ob causas, demum post sexennium prelo subjecit. Multi eruditorum hanc editionem carminibus ornarunt, inter quæ & CRVSII Epigramma Græcum est. Multi etiam postea auctorem instigarunt,

(c) *ibid.* Lib. II, Cap. XIX, §. V, pag. 491.

(d) MORHOF. Polyh. litter. Tom. I. Lib. VII, Cap. II, §. 17, p. m. 1051.

(e) Vide ejus Præfat. ad *Opera Scenica*, & supra citatam epistolam ad amicos, pag. 458.

garunt, ut has denuo, & alias suas lucubrationes poëticas, ederet. Ita enim ipse An. 1584 ad amicos scribit (*f*): *Non pauci e vobis sunt, qui suis me calamis tanquam stimulis & calcaribus quibusdam, eo conantur impellere, ut ad Hymnorum Callimachi versionem, quam olim in Gallia editam, & nuper a quodam plagiario* (*g*) *mihi furtim ablatam, tum etiam ad quinque Comœdias Aristophanis priores, quas ante quinquennium verti, sex reliquas adjiciam.* Hæc amicorum admonitio erat quoque proficua. *Quare duplex interpretatio*, ait anno 1587 ad CRUSIUM (*h*), *& Epigrammatum Callimachi cum integris commentariis mox prodibit castigatius e mea officina, quam prodivit olim e Gallia.* Quod tandem evenit Basileæ anno 1589. In hac editione descripsit etiam vitam Callimachi Græce & Latine, A. Licinii Epigrammata Græca cum sua interpretatione Latina adornavit, adjecitque varii argumenti suamet propria carmina Græca: en ipsam libri epigraphen: *Callimachi Cyrenæi Hymni & Epigrammata, quæ extant: cum duplici interpretatione ligata & commentariis: Præterea A. Licinii Archiæ Epigrammata quædam Græca cum Latina interpretatione metrica. Omnia Nicodemi Frischlini opera & studio. Accesserunt ejusdem Frisch-*

K 3

(*f*) vid. Ejus *Opera Scenica*, loc. cit.

(*g*) intelligit Bonaventuram VULCANIUM, qui Callimachum Antverp. an. 1584 in 16 edidit.

(*h*) Dialogo 1, pag. 149.

Frischlini aliquot Græca Epigrammata, cum nonnullis aliis, & Hymnus Græcus in Christum proditum. Basileæ, excudebat Leonhardus Ostenius, impensis Wendelini Hommii, 1589. in 8. Postea Jacobus LECTIUS hunc FRISCHLINI laborem inseruit *Corpori Poëtarum Græcorum*, Genev. 1606 in fol. & Theodorus GRÆVIUS FRISCHLINI *Commentarium* cum sua nitidissima & optima, quam nunc habemus, editione separatim evulgavit, Ultraj. 1697 in 8. *Versionem* quoque paravit *Oppiani* FRISCHLINUS noster (*i*), quam vero cum auctore interiisse, nec lucem unquam visuram esse, valde doleo. Ceterum de Poësi ejus Græca quædam, jam monuimus; insuper ad CRUSIUM, *Græca*, inquit (*k*), *scripsi carmina & Epigrammata atque Odas, quæ tuis non multum cedunt.* Scripsit enim *Terentium sacrum*, seu *Eunuchum, Adelphos & Heautontimorumenon*, tres comœdias, in quibus omnis historia Josephi continetur, & hic, maxime in Adelphis, Græce loquens introducitur, servo ipsius Serapione, loco Simonis, interprete (*l*). Epigrammata ipsius Græca, præter ea, quæ perierunt, adjecta sunt Callimachi editioni Basileensi, quam modo recensuimus, atque leguntur pag. 381 usque ad pag. 408. Dedicavit illa Joanni Theodori-

(*i*) evolvatur ipsius *Callimachus* p. 186. & Dialog. II, pag. 37.

(*k*) Dialogo I, pag. 149.

(*l*) vide ejus Præfat. ad *opera Scenica.*

dorico RICHIO, Bartholdi RICHII, J.V.D. & Decani cathedralis Ecclesiæ apud Brunsvicenses, filio, quem sic affatur: *Pauca hac tibi dono epigrammata mea Graca, tanquam tabulas lacera navis, reliquas e naufragio meo, quod feci post meum e Carniola in patriam reditum: ubi non minor tempestas me, cum familia reducem, turbatim obruit, quanquam præter omne nostrum meritum, quam olim Græcos, e bello Trojano redeuntes, ad Capharium promontorium, vorticibus undarum, mare importuosum depressit: - - ante meum e patria voluntarium discessum, cum ego inimicorum meorum furori, non aliter ac Cicero olim factioni Clodianæ, cederem, multa adhuc habebam reliqua, tam Græca quam Latina poëmata: quorum non pauca aliquando in Academia patria publice, maxima hominum doctissimorum frequentia, recitaveram. Verum ex omni illorum numero fere nihil mihi restat, præter hæc pauca: quæ ne & ipsa mihi per infortunium aliquod pereant, hac editione cavendum esse duxi. Non quod ea tanti existimem, ut digna sint, quæ ab interitu vindicentur: sed quod argumenta illorum judico esse talia, unde animi mei voluntas erga eos, quos semper dilexi, etiam in aliorum oculis elucere posfit. Nam in his epigrammatis præcipuos fere videbis homines, qui de me & de meis, toto propemodum vitæ tempore, præclarissime sunt meriti. Quibus cum pares referre gratias non possim, malui hac ratione impares*

pares referre, quam omnino nullas. &c. Brunsviga, Cal. August. 1588. Elegantissimum etiam, carmine heroico Græco, formavit *Hymnum* in Jesum Christum humani generis servatorem, a Juda Iscariote proditum, & a *Judæis* captum: Extat hic *Hymnus* ibidem, a pag. 435 usque ad pag. 460. Sed satis de hoc, reliquos ordiamur.

CHRISTOPHORVS FREIVS.

CHristophorus FREIVS, Sacræ Theologiæ Doctor, scripsit de celebrioribus Germaniæ Poëtis ævo suo viventibus Elegiam Græcam, ex qua sex disticha, quæ Laurentii RHODOMANNI laudes canunt, ejusdem *Palæstinæ* præfixa sunt.

FRIDERICVS WIDEBRAMVS.

FRidericus WIDEBRAMVS, Doctor Theologus, vitam ingressus est Pesnecii, Voitlandiæ oppido, anno post mille quingentos trigesimo secundo (*m*). Rector erat scholarum primum Servestanæ, post Isenacensis, tum Latinæ linguæ & Dialectices in Academia Jenensi Professor, indeque Pastor Witenbergensis,

(*m*) non vero anno 1531, ceu Io. Petr. LOTICHIVS in Biblioth. Poetic. Part. III. pag. 91, & Georg. Matth. KOENIGIVS in Biblioth. vet. & nova, pag. 868 referunt, quorum posterior in anno ejus emortuali 1584 quoque errat.

gensis, in Articulo de S. Cœna Reformatis subscribens, exul

post varios casus, post tot discrimina rerum

in Palatinatum tetendit, ab Illustr. IOANNE CASIMIRO Heidelbergam vocatus, ut deliberationibus de ecclesiis & scholis recte regendis & interesset & præesset. Vbi tandem e vita discessit anno millesimo, quingentesimo, octogesimo quinto, ætatis quinquagesimo tertio (*n*). Cum autem a puero Minervam atque Musas habuisset faventiores, animum præcipue ad rem poëticam, & carminis conscribendi industriam sedulo adjecit. Vnde successu temporis suaque dexteritate tantum progressus est, ut eo scribendi genere facile cum optimis suæ ætatis Poëtis contendere posse videretur (*o*). Pertinet huc Psalterium Davidis, in exilio Naumburgico Latinis versibus ab ipso decantatum, de quo alia occasione dicendi materies erit. KOENIGIVS (*p*) & MOLLERVS (*q*) commemorant, Poëtam nostrum *Ecclesiasticum* quoque sive *Siracidem Græcis & Latinis versibus expressisse*; locum vero impressionis reticent. Forte hic labor in *Poëmatibus sacris*, quæ diu post au-

(*n*) plura vide in Melch. ADAMI Vitis Theolog. Germ. p. m. 562 seqq. & in Pauli FREHERI Theatro viror. claror. pag. 260.

(*o*) ita merito censet LOTICHIVS, *loco citato*.

(*p*) in Bibliotheca modo citata.

(*q*) Dan. Guil. MOLLERVS in Præfat. ad Libellum Sapientiæ versibus hexametris redditum a Jacobo CALFHILLO, Anglo, pag. 16. edit. Altorf. 1699 in 8.

ctoris obitum Heidelbergæ anno 1601 prodierunt, comparet, aut inter plura ista carmina, quæ nondum impressa sunt, locum habet. FREHERUS vocat ipsius poëmata *venusta & pia ingenii monumenta* (r).

LAURENTIUS RHODOMANNUS.

QVod si Pythagoras RHODOMANNUM ejusque Græca poëmata vidisset, in hac profecto sententia tenax perstitisset, animam cujusdam optimi Græcorum Poëtæ in ipsum transmigrasse, omnesque in eo virtutes reposuisse. Quamvis imaginariam hanc μετεμψυχώσεως doctrinam haud faciamus nostram, in eo tamen audacter perseveramus, RHODOMANNUM omnibus ac singulis Græcorum Poëtis si non superiorem, parem tamen fuisse. Et ne nimis dixisse videamur, audiamus præter illa, quæ paulo inferius proferemus, clarissimorum in hac lingua virorum effata. Michael NEANDER, quem ceu oraculum Græcum merito veneramur, *cum jam pridem fuerint*, inquit (s), *& sint etiamnum viri eximii neque in judicando præcipites, futiles aut leves, qui de Poëmatibus aliquot Rhodomanni superioribus annis editis pronunciare non sunt veriti; tanta ubertate tamque erudita & expedita suavita-*

(r) loco allegato, pag. 261: nihil autem de Siracide meminit.

(s) Vide Præfat. NEANDRI ad RHODOMANNI *Palæstinam*, pag. 7.

vitate, dictione adeo splendida, ac ad veterum sapientum Græcorum imitationem expressa & effecta oratione esse composita, ut committi recte possint & suo jure meritoque debeant, cum illis etiam sapientissimis & eloquentissimis viris, qui & olim in Græcia florente ac libera ac ipsis Athenis, & nunc in barbara tributaria, Turcica ac serva lingua Græca excelluisse dicuntur: cum inter veteres illos sapientissimos Græcos non modo natus & educatus, sed etiam illis potius Græcas literas dedisse, quam ab illis accepisse videri debeat. David CHYTRÆUS, insignis ille Græcus, vocat eum *Homerum Biblicum*, & ipsius carmen *magis etiam quam Orphei Lyra decantatum* (t). Cumquo etiam faciunt Bernhardus PRÆTORIUS, Matth. ZIMMERMANNUS, & M. Balthas. COPPIUS, quorum primus (u) illum appellat *Germanæ gentis Homerum*: medio est (x)

Vir Vates, alter Homerus,
Cui par in Grajo carmine nemo fuit.

Si Rhodomannum, ait ultimus (y), *Christianum Homerum vel Catecheticum Hesiodum nominem, videtur mihi, te a mea sententia non multum discessurum, sed potius cum veritate ipsa suffraganea*

(t) Præfat. cit. pag. 5.

(u) in Epigramm. ad effigiem RHODOMANNI.

(x) in Epitaphio RHODOMANNI apud Henning. WITTEN. in Memor. Philos. Dec. 1. pag. 26.

(y) in Præfat. ad. RHODOMANNI Catechismum geminum, pag. 5 & 9.

ganea, manibus pedibusque, quod dicitur, in eandem iturum. Audiamus & Jo. Conr. DIETERICVM, virum in Græca literatura versatissimum: *Tertius*, ait (z), *Laur.* RHODOMANNVS *Minervam Græcam valde propitiam habuit, homo quidem Germanus, sed quem Græci suum civem esse certare possint. Non sine gratia, non sine gravitate scribit, in prima commendatione habendus illis, qui Poëticarum materiarum tractationem suscipiunt. Nam vires ejus in Poësi admirabiles fuere, afflatusque in eo vere extitit poëticus, ut videatur non factus sed natus Poeta.* Ne vero testimonia hæc domestica tantum censeantur & suspecta, percipiamus, quid Galli, Germanorum alias gloriæ invidi, de Poëta nostro confiteantur. Josephus SCALIGER confundens Laurentium *Rhodomannum* cum Laurentio *Codomanno*, auctore IV librorum Chronologicorum, cum Annalibus S. Scripturæ Witeb. 1581 editorum, RHODOMANNO hoc scriptum tribuit, eumque acriter perstringit: *Il a fait*, inquit SCALIGER de Rhodomanno, *une Chronologie, ou il s' est proposé de contredire tout le monde, & moy aussi.*

(z) Hucusque DIETERICVS de Martino CRVSIO & Michaële NEANDRO locutus est, in Programmate quodam, quo agit *de Propagatione Græcarum literarum & Poëseos per Germaniam a Triumviris literariis, Martino Crusio, Michaele Neandro & Laurentio Rhodomanno instituta*, p. 78, annexa G. H. GOETZII *Principi Græce docto.*

aussi. Il y a en son livre les plus grandes fadaises du monde. Les Chronologistes ont bien fait des fautes; Rhodomanus resve sur son vieux temps: il se met à pronuncer comme Vulcanius. His tamen statim addit: *Rhodomannus carmina Latina non bene scribit, sed Græca bona; bonus est Græcus in Poëtis.* His vero interjectis ante dicebat: *Rhodomannus doctissimus est in Poësi Græca,* & iterum: *Il est Poëte & bon Grec* (*a*). Idem SCALIGER, cum majorem postea de RHODOMANNO scientiam haberet, *continere se non potuit, quin ejus carmina cum præstantissimis Græcorum certare, multis etiam longe præstare diceret* (*b*). Franciscus VAVASSOR, Jesuita, RHODOMANNI Græca poëmata Julii Cæsaris & Josephi SCALIGERORUM carminibus præfert, & ipsis antiquis dubiam reddere posse palmam, censet (*c*). Quibus adjungo ex Belgis LIPSIUM, cujus judicio Poëta noster *vel ad veterem Græciam elegans est* (*d*). Hinc BÆLIUS concludit: *Sur tout il devint habile dans la Langue Greque. Il faisoit des Vers*

(*a*) vid. Scaligerana, voce *Rhodomannus*, p. 104, *confer* Petri BAELII *Dictionaire Histor. & Critique*, Tom. III. p. m. 2448.

(*b*) Lib. IV, Epist. 401, p. m. 685. Locum integrum paulo inferius communicabo pag. 165.

(*c*) Cap. XVII, de Epigrammate, *teste* MORHOF. Polyhist. Liter. Tom. I, Lib. IV, Cap. VI, §. 8, p. m. 780 sq. ubi etiam MORHOFIUS de Poëta nostro præclare sentit.

(*d*) LIPSII Epistol. pag. 298.

Vers Grecs, que les meilleurs connoiſſeurs ont admirez (*e*). Sed hæc ſufficiant judicia. De nativitate, educatione, & inferioris ætatis ſtudiis ipſe RHODOMANNUS ad Comites de STOLBERG, qui cura ac diligentia illum maxima complectebantur, ita ſcribit (*f*): „In frequentiſſimo „territorii veſtri Honſteinici pago Saſſowerfia „(anno 1546) in lucem editus, & per infantiæ „& pueritiæ annos educatus ſum, Catechetica etiam doctrinæ initia hauſi. In oppidis „Veſtræ ditionis Stolberga & Heringia literarum & Romani ſermonis tirocinia poſui. In „Gymnaſio denique veſtro Ilfeld. per ſexennium adoleſcens tam liberaliter habitus fui, „ut nihil quod ad neceſſarios vitæ uſus & egregium in ſtudiis profectum conduceret, mihi „tum deeſſet, &c.„ Factum hoc eſt ſub Præceptore Michaële NEANDRO, ex cujus ſchola plures Græce eruditos, quam olim ex equo Trojano milites prodiiſſe, novimus (*g*). Affectum

NEAN-

(*e*) *in* Dictionaire Hiſtorique *loco citato.*

(*f*) in Epiſt. Dedic. ad Quinti Calabri Paralipomena, ex qua ipſiſſimis RHODOMANNI verbis uti placuit, ut pateat, illum non *Stolberga* natum eſſe, uti Adolphus CLARMUNDUS in Vitis clariſſ. Virorum Tom. I I, p. m. 197 arbitratur, a Programmate forſan funebri ſeductus, in quo Daniel SENNERTUS *Stolbergam* Rhodomanni *patriam* vocat. Legitur hoc Programma in WITTEN. Memor. Phil. pag. 23. ſq. Ubi vero SENNERTUS non *ſpecialem*, ſed *communem* patriam intelligit, uti etiam ipſe RHODOMANNUS ſeſe *Stolbergicum* nominat in *Hymno Scholaſtico* mox allegando.

NEANDRI erga discipulum suum, discipulique indolem, indefessamque discendi cupidinem; ex ipso Præceptoris ore percipiemus: *Semper amavi Rhodomannum*, inquit NEANDER (*h*); *tum aliorum excellentium virorum judicio, tum etiam meo quodam singulari; eaque de causa præcipue, quod summo atque divino ingenio præditum etiamnum puerum animadverterim, & facili felicique celeritate literas eruditas ac linguas discere viderem, idque sua sponte: ut frenis potius quam calcaribus indigeret.* Postquam igitur in hac schola RHODOMANNVS sex annos nutritus ad pedes Gamalielis sui, atque institutus esset accurate in lingua Græca bonisque literis, contulit sese Rostochium, ubi Davidis CHYTRÆI fideli etiam in Græcis institutione usus est. *Quidquid in me est eruditionis (quod sane perexiguum est)* ait RHODOMANNVS (*i*), *duobus his*, Neandro scilicet & Chytræo, *maxima ex parte debeo, Neandro autem præcipue, quantulamcunque Græci sermonis facultatem.* Munera ejus publica quod attinet, scimus, eum docuisse Walcerodi, Stralesundi, Luneburgi bonas literas, Jenæ Græcam linguam, & denique Witenbergæ Historiam, ubi quoque eo tempore, quo fasces Vniversitatis

(*g*) vid. RHODOMANNI Orat. *de lingua Græca*, pag. 30. edit. Argent. 1604 in 12.

(*h*) ab initio Præfat. *Palæstinæ* RHODOMANNI præmissæ. pag. 4.

(*i*) in memorata Orat. de *ling. Gr.* pag. 31 sq.

tatis tenebat, animam depoſuit anno milleſimo, ſexcenteſimo & ſexto, ætatis ſexageſimo. Poëmata ejus Græca, quæ non ſolum a Germanis, ſed exteris quoque plurimi ſemper æſtimata ſunt, jam recenſebimus. In juventute adhuc ſua pepigit admodum elegans & prolixum carmen Græcum genere Heroico, quod legitur in NEANDRI *Phyſicæ* Parte II, p. 1–55. Lipſiæ anno 1585 in 8 editæ. Ex ipſa carminis fronte perſpicietur, quid in eo ſitum ſit: *Hymnus Scholaſticus, quo liberalis doctrinæ ſtudia, & ſcholæ ſtudiorum officinæ, & eximii Scholarum patroni per omnem memoriam, prædicantur, ſtudioſæ juventuti conſecratus: cum Apoſtrophia encomiaſtica ad Illuſtres & Generoſos Comites a Stolberg & Wernigeroda, &c. D. Wolfgangum Erneſtum, & D. Joannem, & D. Heinricum, fratres, Gymnaſii Ilfeldenſ. nutricios benigniſſ. qua Schola Ilfeldenſis, item & phyſica Cl. Viri & præclare de ſtudiis meriti D. Michaëlis Neandri, Præceptoris venerandi, commendantur a Laurentio Rhodomanno Stolbergico.* In NEANDRI *Opere Aureo & Scholaſtico,* Lipſiæ 1577 in 4 impreſſo, reperiuntur tria, quæ RHODOMANNVS partim Græce compoſuit, partim Latine interpretatus, I. Vaticinium Nerei Marini de Troiæ excidio, Græcis & Latinis Hexametris: II. Μιθριδάτης πόντου βασιλεύς, i. e. Poëma hiſtoricum de Mithridate, Ponti Rege, Græcis heroicis verſibus, & Latine πρὸς λέξιν: III. Ἀρίων, i. e. Hiſtoria Poëtica de

Arione

Arione citharœdo seu Lyrico suæ ætatis celeberrimo, exposita Dorice versibus Heroicis, & in linguam Latinam conversa. Nota porro est RHODOMANNI *Descriptio Historiæ Ecclesiæ sive populi Dei, Politiæ ejusdem & rerum præcipuarum, quæ in illo populo acciderunt: patribus primum in œconomia, schola & politia gubernantibus omnia, deinde Assyriis & Chaldæis, Persis, Alexandro magno, Græcis sive Macedonibus & tandem Romanis, in prima, secunda, tertia & quarta Monarchia imperantibus, a conditis rebus humanis, usque ad novissimum urbis Hierusalem & gentis Judaicæ horribile excidium. Exposita carmine Græco* (heroico). *Adjecta est versio Latina e regione textus Græci.* Francofurti *apud Andream Wechelum, anno* MDLXXXI in 8. hic integer libri titulus est, qui indicat satis aperte ac distincte, quæ auctor tractaverit in Opere ipso. Adest insuper elegans Poëma epicum, cujus frons est: *Ilfelda Hercynica sita ad eam partem veteribus Græcis ac Latinis scriptoribus celebratæ sylvæ Hercyniæ, quæ sola hactenus vetus ac celebre suum nomen in illis tantum locis retinet, descripta carmine Græco & Latino a M. Laurentio Rhodomanno,* ibid. *apud Andream Wechelum, anno* MDLXXXI, in 8. Adjecta sunt ad calcem hujus Poëmatis quædam Virorum clarorum, CHYTRÆI imprimis, de hoc vel illo RHODOMANNI carmine Græco faventia, sed justa, judicia, quæ, quoniam nimis prolixa sunt, non producemus.

Ad manus porro est ejusdem RHODOMANNI, Scholæ tum Lunæburgicæ ad D. Michaëlem Rectoris, Liber poëticus, quem Senatui Lunæburgico dicavit, hac inscriptione: LVTHERVS, *seu expositio simplex vitæ, doctrinæ Catechetica & certaminum Lutheri, carmine Græco Heroico exposita, & interpretatione Latina, quam ad verbum vocant, in gratiam piæ juventutis reddita, libris duobus. Vrsellis* (*k*) excusa *per Nicolaum Henricum, anno* MDLXXIX in 8. liber prior satis prolixus complectitur LVTHERI curriculum vitæ, posterior ejusdem Catechismum Minorem. Præterea *Theologiæ Christianæ tirocinia, carmine Heroico Græco-Latino in V. libros digesta, Lipsiæ 1596 in 8*, non autem, ceu WITTENIVS, BÆLIVS & alii commemorant, anno 1595. Concinnavit hoc opus RHODOMANNVS, dum adhuc Jenæ versabatur (*l*), constatque illud quinque libris, epilogo de criteriis doctrinæ Christianæ, & epilogo dedicatorio ad III Duces Saxoniæ, versibus Græcis & e regione Latinis: Liber I. agit de Decalogo, II. de Symbolo Apostolico, &c. Hæc posteriora duo Opera, excepto tamen LVTHERI curriculo vitæ, M. Balthas. COPPIVS in uno postea volumine edidit, atque versus Græcos ad verbum Latine transtulit, (retenta quidem tirociniorum auctoris versione

(*k*) plerique hunc librum *Luneburgi* excusum esse memorant, sed falso.

(*l*) vid. Epilog. dedicat. ad tres Duces Saxoniæ.

ſione ligata, ſed ad calcem libri pag. 371, ſeqq. poſita,) & notationes ad analyſin difficiliorum vocum una cum dialectis, ad Lexici inſtar, adjecit, unde ſequens titulus enatus: *Laurentii* RHODOMANNI *Catechiſmus geminus, Græco-Latino carmine concinnatus, quorum unus exhibet Theologiæ Chriſtianæ tyrocinia, alter Catechiſmum Lutheri Minorem, verſione proſa donatus, & etymologice evolutus a M. Balthaſaro* COPPIO, *Lauchenſi, Gymnaſii Islebienſis Conrectore, Lipſiæ 1626 in 8.* Præfixit editor præfationem, in qua de hoc RHODOMANNI opere inter cetera ſic loquitur (*m*): *Nihil in hoc ſummo Poëta, quod vel in vocum & epithetorum elegantia; vel verborum copia & varietate; aut ſententiarum multitudine & venuſtate juventus deſiderare poſſit; adeo ut Muſa hujus Poëtæ videatur ad ſpeculum quaſi optimorum Poëtarum Græcorum & Latinorum effigiata, & præſtantiſſimis, ex omnibus particulis delibuta & concinnata.* Ceterum non prætereundum eſt, Catechiſmum Minorem uſui venire tyronibus, Tyrocinia vero in Græca lingua & Poëſi provectioribus. Nec ultimo ponenda loco, judice Jo. Conr. DIETERICO (*n*), Θαλύσια λευκώρεια, ſine ejus nomine edita, quibus lectis Joſephus SCALIGER, rei litera-

 ria

(*m*) vide Præfationem ipſam pag. 6.

(*n*) In Programm. *de propagatione Græcarum literarum & poeſeos per Germaniam*, pag. 79, editionis Gœtzianæ.

riæ Dictator perillustris, gratiam ejus poëseos collaudans valde Poëtam admiratur, scribens (*o*): *Amœnissimum & elegantissimum epos tuum Græcum* θαλύσια λευκώρεια *accepi, quod ita me affecit, uti semel legere satis mihi non fuerit. Ignorato nomine quis aliter judicaret, quam vetustum Poëma esse? Certe tua Græca ejusmodi sunt omnia; & plus satis sudaverit, qui meliora aut magis Græca fieri posse speret.* RHODOMANNUS illius libri auctor est, qui *Argonautica, Thebaica, Troica, Ilias parva* inscribitur, suppresso ipsius nomine Lipsiæ, an. 1588 in 8 editus, compendiumque est, historiam specialissimam complectens, quam RHODOMANNUS ex istis Poëtis, qui illam fusius pertractant, excerpsit, contraxit, atque carmine Græco concinnavit. Sic e. g. Iliadem parvam depromsit ex Homero & Cointo, præcipuasque illius historiæ circumstantias breviter ac nervose pertexuit, non quidem, ac si ipsissimos veterum Poëtarum versus retinuisset, & modo ex hoc unum, modo ex illo alterum elegisset, ac istos in concinniorem modo ordinem historicum redegisset; sed eliquavit eos, & plane novos fudit. Qui labor NEANDRI animum ita affecit, ut palam professus (*p*): *Non difficulter existimabunt illi, qui in veterum Græcorum Poëtarum lectione non negligenter sunt versati,*

(*o*) Iosephus SCALIGER Epistolarum libro IV, epist. 403, pag. 688.

(*p*) in Præfatione ad *Palæstinam*, pag. 6.

ſati, quod poëmata hæc Rhodomanni veterum Poëtarum majeſtate ac elegantia non ſint indigna. Quin & exteri hunc laborem obſtupuere, nec conticuere omnes: *Equidem memini,* ſcribit ad RHODOMANNVM Joſephus SCALIGER (*q*), *quum illa tua inuſitatæ venuſtatis Lesbiaca, Iliaca, & reliqua, tacito nomine tuo prodiiſſent, non potuiſſe me continere apud amicos, præſertim apud Germanos, quin ea dicerem cum præſtantiſſimis Græcorum certare, multis etiam longe præſtare: quod qui negare vellet, aut imperitum aut malignum eſſe. Mihi vero tunc nihil tam dolebat, quam eo rem rediiſſe, ut eum cogerer amare, cujus nomen ignorarem, & ſi hoc patienter audis, iraſcebar tibi, qui nomen tuum amatoribus ingenii tui invideres. Nunc felicius nobiscum agitur, qui in illis poëmatiis & ſummum Poetam Rhodomannum agnoſcimus, quem unum Poetam antea admiraremur, nomen autem deſideraremus.* Duo poſteriora, nempe *Ilias parva & Troica* inſerta quoque ſunt *Paralipomenis Quinti Calabri*, a RHODOMANNO cum Latina interpretatione editis, typisque Wechelianis excuſis, Hanoviæ 1604 in 8, & in officina Aubriana an. 1614 recuſis (*r*), quibus an-

L 3 nexa

(*q*) SCALIGER Epiſtolarum Libr. I v, Epiſt. 401, pag. 685, edit. Francof. 1628 in 8.

(*r*) BAELIVS in *Dictionaire Hiſt. & Critique*, Tom. I I, p. m 2415, hanc RHODOMANNI editionem omnium optimam eſſe judicat; *La meilleure edition du Poeme de Quintus Calaber eſt celle de Rhodoman.*

nexa quoque est *Dionis Chrysostomi* Oratio *de Ilio non Capto*, una cum Latina versione, & præfatione metrica Græco-Latina RHODOMANNI. Jenensis Academiæ cum esset Professor, carmine Græco-Latino gratulatus est Henrico MEIBOMIO de lauru poëtica a RUDOLPHO Imperatore accepta, Helmstadii anno 1591: Academiæ Wittebergensis Professor cecinit χαριστήριον pro salute Academiæ, extans in Actis Jubilæi Wittebergensis, Lib. 2 & 3, 1603: Carmen lugubre consecravit Græcum, versuum 219, FRIDERICO WILHELMO, Electori Saxoniæ, quod una cum aliis prodiit in Threnologiis, Jenæ 1603 editis. Vitam etiam suam Græco descripsit versu, quæ Βιογραφία extat sub finem Germano-Græciæ Crusianæ, pag. 348 seq. CRUSIO Turco-Græciam evulganti gratulatus est anno 1579, egregio carmine, quod in frontispicio comparet. Idyllio eleganti obitum D. Ægidii HUNNII prosecutus est, quod in Threnologia de vita & morte HUNNII extat, edit. Witteb. 1604, pag. 43, 44 & 45. Idyllio itidem Græco Schediasmata Friderici TAUBMANNI exornavit, quæ prodierunt Wittebergæ anno 1613 (s). Devolvimur nunc ad opus aliquod, quod principatum inter cetera tenet, quodque „NEANDRO (t) non utile modo audit, sed „etiam varium atque hinc jucundum, ingenio- „sum,

(s) Io. Conrad. DIETERICUS *l. c.* p. 79 & 80.
(t) in Præfatione huic Operi præmissa, pag. 6.

„ sum, sed laboriosum & tantum non stupen-
„ dum, cujus nihil simile hactenus quidem in
„ illo genere potuit prodire, ex quacunque et-
„ iam officina quantumvis erudita, atque adeo
„ ab eo usque tempore, quo ante annos plus
„ centum (verba sunt NEANDRI) literarum
„ ac linguarum eruditarum studia excitari ite-
„ rum cœperunt in Italia, Gallia, Germania, ac
„ cæteris plerisque Europæ terris ac regioni-
„ bus; neque forte etiam deinceps prodibit ta-
„ le aliquid, aut isti admirando poëmati simi-
„ le.„ Est illud, uti titulus habet: *Poësis Christiana, Palæstinæ seu Historiæ sacræ libri IX, ubi ex S. Bibliis, Josepho, Historia Ecclesiastica; & aliunde, continua serie recitantur præcipua, quæ in Palæstina seu terra sancta ab ultima inde memoria, ad hanc ferme ætatem usque, Deus, S. Patres, Judices, Reges, Prophetæ, Etnarchæ, Pontifices, Macedones, Asmonæi, Herodes, Christus, Apostoli, Romani, Agareni, Turcæ & Argonautæ nostri, aliique interim gesserunt. Ad usum Scholasticæ juventutis Græco-Latina* (Heroica) *poësi ita concinnati, ut ab omnibus ubique Christianis, bonarum artium studiosis, cum fructu & voluptate legi possint. Francofurti* (u) *apud Andreæ Wecheli heredes*, 1589 *in 4 maj.* Præfa-

L 4 tionem

(u) falluntur SPACHIUS, CLESSIUS, WITTENIUS, CLARMUNDUS & omnes illi, qui hoc Opus *Marpurgi* 1589 typis expressum esse tradunt. Quidam affirmant, idem Opus Francofurti 1630 recusum esse; at nondum istud vidi.

tionem ad hunc librum satis prolixam, lectuque dignam, scripsit Michael NEANDER, in qua auctoris operam debitis extollit laudibus, ejusque cetera scripta poëtica recenset, historiolam insuper addit, quando, quomodo & per quos lingua Græca initium, renascentibus literis, in Germania ceperit. Præfationem ejusdem NEANDRI ad RHODOMANNVM præcedit epistola, in qua de dicto Opere sequens etiam judicium fert: *Est insigne, elegans, eruditum & varium poëma, quale hactenus nemo dedit a renovata doctrina & literis eruditis. Ac scio sic existimaturos, neque aliter, omnes excellentes viros, & claros doctrinæ excellentis nomine, D. Chytræum, Caselium, Crusium, Frischlinum, & ante alios omnes Henricum Stephanum & Plantinum: nostrum etiam Leonclavium & Dresserum: ac cæteros, qui in utraque sapientia & eloquentia, Græca & Latina, non modo apud nostrates, sed etiam exteras nationes clarissimi sunt.* Ac ne animus ejus videatur partibus infectus, pergit: *Ac tametsi hæc scribebam festinanter, inter solito majores occupationes: tamen nihilominus debes tibi certo persuasum habere, nihil me hic dare amicitiæ nostræ, nihil tuis auribus: sed vere, quod scribo & profiteor, sic & non aliter animo quoque sentire.* Josephus SCALIGER ad RHODOMANNVM literas dedit, in quibus hanc ejus *Palæstinam* magnifice laudat (x). Auctor ipse præmisit epistolam

(x) legitur hæc epistola in SCALIG. Epistolarum libr. IV, epist. 402. p.m.687.

ſtolam prolixam ac eruditam ad Mich. NEANDRVM, Marcum GERSTENBERGIVM, Nicodemum FRISCHLINVM, Jacobum MONAVIVM & Martinum CRVSIVM, in qua & rationes dedicationis reddit, & linguam ac poëſin Græcam adverſus illarum hoſtes defendit, eorumque objectiones validis argumentis deſtruit. Hanc autem Palæſtinam [verba fere ſunt ipſius RHODOMANNI (y)] auctor ſibi concinnandam libero arbitrio (z) deſumſit, ut hujus exemplo ſcholæ pueriles obſervarent, quomodo Homerus, Cointus, Heſiodus & ſimiles Græcorum Poëtæ ad res ſacras & alias familiares nobis ſint applicandi: atque ita cum Græca poëſi hiſtorias Biblicas, pietatem, & ſi quid aliud eſt utilium doctrinarum, ſui uſus facerent. Et ſic ſcriptionem iſtam temperavit, ut primi tres libri, de Patriarchis, Judici-

 bus

(y) in epiſtola dedicatoria, pag. 21.

(z) alias enim plerumque materiam tractandam propoſuit NEANDER. Sic enim hic, *aliquando*, inquit, *tametſi Rhodomannus ſua ſponte ſine aliorum hortatione proſpiceret, quid facto opus eſſet, tamen argumenta nihilominus a me ſibi monſtrata & indicata, in quibus tractandis & explicandis erudito carmine occuparetur; neque repudiavit, neque conſilium improbavit, ſed morem geſſit ei, quem in honore ſemper habere, amore etiam & ſermone, nunquam deſiit, necdum deſinit hactenus.* vid. Præfat. ad hoc Opus, pag. 5. Quemadmodum vitam LVTHERI Grajo carmine deſcripſit juſſu NEANDRI, ceu ipſe RHODOMANNVS indicat in epiſtola nuncupatoria ad Senatum Luneburgenſem, iſti libello præfixa.

bus & Regibus; & septimus, de Christo & primitiva Ecclesia, tyronibus: reliqui vero provectioribus prælegi possint. Vt autem alia brevitatis studio transiliamus, unum atque alterum applicationis specimen ostendemus. *In* libro IIX, de eversione Hierosolymorum, insigni exemplo Cointum Smyrnæum & Tryphiodorum de excidio Trojæ, imitandum proponit: libro IX indignum FRIDERICI BARBAROSSÆ casum, Hylæ apud Apollonium Rhodium submersi imagine repræsentat. Ceteroquin multum temporis Heroicæ versioni Latinæ impendit, tantoque majore negotium hoc labore ipsi constitit, quod versus versui respondet. *Hæc de Palæstina.* Contexuit etiam RHODOMANNVS *Idyllium Græcum* in natalem Joannis CASELII, in qua de vita ejus ac moribus quædam tradit, Witebergæ 1602 in 4 promulgatum (*a*). Huc quoque pertinet Poëtæ nostri *Germanis.* Quid in hoc opere præstiterit, ex ore NEANDRI percipiemus (*b*), *Germanidem*, inquit, *nunc in manibus habet Rhodomannus. In opere vero illo oratione splendida, copiosa, & conveniente ei argumento, exponit & describit res egregias & fortia facta veterum Germanorum, regiones etiam Germaniæ,*

(*a*) vid. Iacobi BVRCKHARDI Epist. de CASELII præclaris erga bonas literas meritis, apud ROLLIVM in *Memor. Philos.* Dec. I. pag. 223. sq.

(*b*) in Præfatione ad RHODOMANNI *Palæstinam*, pag. 6.

niæ, & huic alicubi conterminas. Historiam autem illam altiùs exorsus, deducit ab initio conditæ gentis, ad hanc usque nostram ætatem, eoque artificio illam scriptionem temperat, ut etiam ceteras gentes, vel cognatas Germanicæ genti, vel vicinas, vel quomodocunque ad eam pertinentes, una describat, & quæ sunt ubique illustria, & ad docendum monendumque aliquid composita, Carmine Græco-Latino erudito, accurato, & elegante persequatur & exponat. Et Daniel SENNERTVS ait (c): *Inprimis opus illud auro contra æstimandum est, quod Rhodomannus de origine, moribus, ac rebus gestis veterum Germanorum Græce scripsit, & Germanidem inscripsit. Quod opus unicum tale est, ut animum atque ingenium hominis excellentem, charitateque patriæ insigniter flagrantem, abunde ostendat.* Valde autem dubito, an unquam hoc opus typis impressum sit. Extare *Palæstinam* & *Germanida*, QVENSTEDIVS (*d*) quidem & FREHERVS (*e*) fidem nobis faciunt, ac WITTENIVS (*f*) & CLARMVNDVS (*g*) *Germanidem* Witenbergæ (annum & formam impressionis reticent) prodiisse commemorant: at magis forsitan imagi-natio-

(c) in Programmate funebri, apud VVITTENIVM, Decad. 1. *Memoriarum Philos.* pag. 24.

(*d*) de Patriis illustrium virorum, pag. 219.

(*e*) in Theatro virorum clarorum, pag. 1501.

(*f*) in Memoriis Philosophorum, pag. 27.

(*g*) in Vitis clariss. virorum, Dec. 11. p. m. 201.

natione sua nituntur, quam ipsiusmet libri inspectione. Percursavi, ingenue fateor, plures Bibliothecas, & quo pes ire non potuit, litteræ officium præstitere:evolvi etiam sedulos rei literariæ annotatores, quotquot illorum copia mihi concessa fuit; verum nihil reperi, & si quid reperi, istiusmodi erat, quod magis aures, quam oculos meos satiavit. Interibi hoc certum est, *Germanidem* illam nondum fuisse impressam, cum auctor adhuc in vivis erat: SENNERTVS enim, illam in scriniis adhuc latere, in Programmate funebri refert. Tandem etiam Poëta noster *Proverbia Germanica Græcis versibus* expressit, quæ vero eo tempore, quo terræ mandabatur, etiam adhuc in MSCto erant, augurorque, ea adhuc sicut Germanidem latere. Quod si vero vir ille probus, cui & *Germanis* & *Proverbia* in custodiam data sunt, ea ex illa liberaret, eaque prelo subjiceret, gratissimam sane rem faceret & poëseos, & RHODOMANNI, patriæque cultoribus. Ipsi namque hoc flagitarunt exteri, inter quos celeberrimus GRÆVIVS, monente SCHVRTZFLEISCHIO, Germanos hortatus, ut Germanorum opuscula ne perire sinant, inprimisque videant, ut RHODOMANNI scripta ab oblivione & tenebris vindicentur (*h*). Concludimus hanc relationem cum Epitaphio, quod Matth. ZIMMER-

(*h*) C. S. SCHVRTZFLEISCH. *Epist. Arcan.* II. pag. 4.

MERMANNUS Poëtæ nostro posuit, eo lubentius, quia ejus scripta in compendio exhibet (*i*);

Hic jacet, o Lector, vir vates, alter Homerus:
Cui par in Grajo carmine nemo fuit.
Volve Catechesin Vatis: vitamque Lutheri:
Divinum sapient, singula verba melos.
Ilfeldam vatis Græco percurre Latinam:
Aonium sapiet dictio quæque virum.
Historiam Jovæ populi cognosce: stupendi
Hunc Vatem vere dixeris ingenii.
Volve Palæstinæ Rhodomanni metra: secundus
Hic est, mox dices, pectine Mæonides.
Volve opus extremum Germanida: dixeris ultro,
Cygnæum guttur hic Rhodomannus habet.
Qui teris, o Hospes, monumenta hæc Vatis: honora
Vatem: sparge croco carminis artificem.
In terris gessit Rhodoman TRIA *serta* (*k*): *brabeum*
In cælis QUARTUM, *fronde virente, gerit.*

JOANNES CASELIUS.

RHODOMANNUM merito excipit CASELIUS, nec huic, nec pluribus antiquis in re

(*i*) apud WITTEN. *loc. cit.* pag. 26. Paucissima sunt, quæ Laurentius CRASSUS in sua *Istoria de Poeti Greci* de nostro habet: *Scrisse*, inquit pag. 316, *Lorenzo Rodomanno in Versi Greci materie Storiche.*

(*k*) ZIMMERMANNUS, ni fallor, hoc intendit,

ræ poëtica impar. Natus eſt Göttingæ, anno poſt mille quingentos trigeſimo tertio, ex nobili *Cheſſeliorum* familia, quæ olim in Geldria floruit, & arx adhuc eſt prope ripam Moſæ fluvii, in colle ſita, nomen familiæ retinens, *Cheſſelium* dicta, teſte Melchiore ADAMO (*l*). Hinc ſi quid de *Joanne Cheſſelio* ſcriptum reperies, memento, ut CASELIVM noſtrum intelligas, ita enim, cumprimis in juventute ſua, ſeipſum nominavit, & ab aliis quoque ita nominatus eſt, ceu ex ſequentibus capiemus. Ex eo autem, quod Michaelis NEANDRI Northuſæ, Philippi MELANCHTHONIS Witenbergæ, & Joachimi CAMERARII (heu quanta nomina!) Lipſiæ ſedulus fuerit diſcipulus (*m*), non inepte conſicitur, eum linguæ & poëſeos Græcæ feliciſſimum fuiſſe poſtea magiſtrum. Joannes BOCERVS, celebris ille Poëta, canit (*n*):

Cheſ-

dit, quia RHODOMANNVS & *Magiſter Philoſophiæ*, & *Poeta Laureatus*, & *Rector Vniverſitatis* fuit.

(*l*) in Vitis Philoſ. German. pag. 514. *Conf.* Vita Io. CASELII, præfixa Orationi, qua Roſtochio Helmſtadium migrans Auditoribus valedixit, Hamburgi anno 1665 in 8 excuſæ.

(*m*) Huic Præceptorum trigæ addit CASELIVS Vitum VINSEMIVM, Georgium CRACOVIVM VVitebergæ, & Lipſiæ Georgium BERSMANNVM, aſſeritque, hos omnes magna ingenii ubertate ſuo tempore Poëtas Græcos interpretatos eſſe. Vide plura in aureo ipſius libello Νίκη περὶ διδασκάλων, Helmſt. 1597 in 4.

(*n*) in Epithalamio, quod Ioanni SCHOSSERO pepi-

Chesselius Latio, multo sed carmine Grajo
Dexterior, Phœbo quæ canit apta canit.
Proximus & primis Grajos Germania Vates
Quos habet, argutos mittit ab ore sonos.
Et nihil excultas tritum divulgat ad aures,
Quodque facit nisu format, alitque gravi.

Ab Imperatore MAXIMILIANO II poëseos laurea, & tam ab hoc, quam a RUDOLPHO II, Nobilitatis avitæ renovatione ornatus est (o). Peractis per Germaniam, bisque per Italiam, ubi Jurium Doctor creabatur, itineribus literariis, factus est Rostochii Professor Publicus, & postea Helmstadii, ubi e vita migravit anno millesimo, sexcentesimo, decimo tertio, ætatis octogesimo. Maximis meritisque ornatur magni nominis eruditorum encomiis. *Legi varias*, scribit ad CASELIUM Isaacus CASAUBONUS (p), *& diversi generis lucubrationes tuas, doctas, Deus bone! & elaboratas, planeque pro ea opinione, quam de tua præstantia ante conceperam. - - Te ornare laudibus non* ag-

pepigit, in quo præcipuos tum temporis Germaniæ Poëtas recenset: extat quoque illud in Ranutii GHERI *sive* Iani GRUTHERI *Delit. Poet. German.* Part. 1, pag. 678.

(o) Melch. ADAM. *loc. cit.* & M. Reinh. Henr. ROLLIUS in *Memor. Phil.* Dec. 1. pag. 201, qui Programma Ioann. SIGFRIDI in obitum CASELII exhibent.

(p) Epistol. 355. pag. 437, edit. Hagæ Com. 1638 in 4. *sive* Epistol. 293, pag. 153 seqq. edit. Roterod. 1709 in fol.

aggredior. Nolo enim onus ſubire, cui me ſciam futurum imparem. Quis enim vel mediocriter eruditus, neſcit non ſolum, quam eximia ſit eruditio tua; ſed etiam, quantis laboribus ſit effectum, ut meliores literæ, Græcæ præſertim, illic in Germania *floreant? &c.* Thomæ CRENIO (*q*) audit *immortalis memoriæ vir, alter Germaniæ Melanchthon:* Conrado RITTERSHVSIO (*r*) *præſtantiſſimus Orator & Philoſophus Saxoniæ, veræque & antiquæ doctrinæ ac probitatis adſertor unicus:* Conrado HORNEO *Germaniæ Phœnix* (*s*): Chriſtophoro HEIDMANNO (*t*) *Saxoniæ inferioris Socrates*: MORHOFIO (*u*) *magnus in ſolida doctrina ſuo tempore Hercules:* SCHVRTZFLEISCHIO (*x*) *Muſarum delicium, totius Germaniæ, imo Europæ gloria:* Nec quicquam tam magnificum de ipſo prædicari poſſe, SCALIGER teſtatur, quod ſummæ ipſius virtutes non exſuperarint (*y*). Euge, recenſeamus ea tan-

(*q*) in Animadverſ. Philol. & Hiſt. Part. 1. p. 44.
(*r*) in Comment. in Salvianum, pag. 25. edit Bremenſis. an. 1688 in 4.
(*s*) in Præfat. Oper. Caſel. & Ernſt. libror. Caſelian. diſtrib. *Conf.* ROLLIVM, l. c. p. 259.
(*t*) in Oratione in funus CASELII.
(*u*) in Polyhiſtore Literar. Tom. 1. Lib. II. Cap. XI, num. 10, pag. 460.
(*x*) in Diſſertat. *de meritis Germanorum in Græcam Litteraturam*, pag. 7.
(*y*) in confutat. fabul. Burdonum, p. 410, edit. Elze-

tantum ejus ſcripta, quæ ad forum poëticum ſpectant. Illuſtravit non modo veteres Poëtas, ſed & ipſemet illuſtria meditatus eſt poëmata. Quo pertinent, ad prius referenda, *Gregorii Nazianzeni poëmatum quædam ſelectiora*, in uſum Græcæ linguæ & ſinceræ pietatis ſtudioſorum ſeorſum edita, Roſtochii, 1582 in 4. *Syneſii Hymni*, *cum quibusdam Nazianzeni Odis & Hymno Clementis Alexandrini*, quos ex editione Henrici Stephani prelis Græce iterum ſubjiciendos curavit, ibid. anno 1586 in 8 (z). *Homeri* Λιταὶ, ſive *nonus Iliados liber*. Sine interpretatione hæc edita ſunt. Nazianzeni tamen poëmatibus Latinam præfixit epiſtolam. In hujus enim lectione multus fuit, ut eum in rebus arduis atque divinis proprie diſerteque exprimendis imitaretur. Attulerat ſecum ex Italia ſcholia vetuſta in eundem librum IX Iliados Homeri Græce confecta, quæ apud VICTORIVM ex MSCto deſcribenda ſibi curaverat. Hæc donavit poſtmodum HORNEIO, qui cum oppido erudita ea cognoviſſet, primus publicavit, Helmſtadii anno 1620. 8. Ipſe autem CASELIVS *Periochen libri Homericæ Iliados* X, Roſtochii 1580 in 8 edidit. In hac, reſecto poëtico verborum ornatu,

Elzevir. 1617. 12. ROLLIVS loc. cit. ex Epiſt. Iacobi BVRCKHARDI *de* CASELII *præclaris erga bonas litteras meritis*, ad Iuſt. Chriſtoph. BOEHMERVM.

(z) Io. Alb. FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. II, Cap. 22, pag. 229.

tu, sententiæ nervos suo arbitratu repræsentat (*a*). *Æschyli septem ad Thebas Duces Tragœdia*, in Latinum sermonem conversa cum animadversionibus, Rostochii 1581 in 4. Joachimi CAMERARII *Capita pietatis Christianæ* versibus Græcis expressa, *ibid.* 1576 in 4 studio ipsius prodierunt. Sed & ipse egregia carmina Græca struxit. Extat Epitaphium, quod BARBARÆ, filiæ Georgii SABINI, sub supra memorato *Chesselii* nomine scripsit, in fine *libri adoptivi*, quem cum *poëmatibus Latinis* ejusdem SABINI edidit Eusebius MENIVS, Lipsiæ 1563. 8. Non possum non cetera ejus carmina ex ore celeberrimi Jacobi BVRCKHARDI recensere. Hic enim ait (*b*): In arte poëtica tantum excelluit CASELIVS, ut optimis Germaniæ poëtis merito adnumeretur. Versus, quos composuit, ab omni fuco & ambitione remotos esse, Josephus SCALIGER testis est (*c*). Carmina sua, quæ Latine & Græce composuit, lucubrationibus plerumque adjecit aliis, quædam tamen separatim etiam emisit. Cum vero nihil prorsus scripserit CASELIVS, nisi quo alii erudiantur, quodque publice prosit; sic & carminibus his suis teneram ætatem ad Latinas Græcasque literas,

(*a*) Vide sis Iacobi BVRCKHARDI Epistol. in ROLLII *Memoriis Philos.* pag. 293.

(*b*) loco modo citato, pag. 290, seqq.

(*c*) Epistolarum Libro III, epistola 270.

teras, morum præterea probitatem concitare studuit, ad acerrimum honestatis virtutisque studium iis inprimis exhortans. Id cum clarissimi viri animadverterent, ut ista in plurium manus pervenirent, laborarunt. Primus, qui id fecit, Henricus HVDEMANNVS est, qui carmina CASELII gnomonica Græca & Latina ex scriptis ejus selecta edidit, Hamb. 1624. in 8. Hunc secutus est Christophorus HEIDMANNVS, qui ejusdem carmina quædam sacra Latina cum FLAMINII de rebus divinis carminibus publicavit, Helmst. 1625 & 1634 in 12. Denique Cl. Justus a DRANSFELD poëmatum Græcorum & Latinorum centuriam, quæ partim antehac sparsim, partim numquam in lucem emissa fuerant, hinc inde collegit & interpretatus est, Gœtting. 1668 & 1672. 8. Cum tamen plurima adhuc viri poëmata mellei, ut CONRINGIVS loquitur (*d*), ac probi saporis huc illuc vagentur, idem clarissimus DRANSFELDIVS aliquot adhuc centurias promiserat. Quid editionem impediverit, ego ignoro. Græcorum præterea Latinorumque epigrammatum libros promiserat CASELIVS. Sed quantum ego scio, neque dialogus prodiit, neque epigrammatum libri; qui-

 bus

(*d*) in epistola ad DRANSFELD. *de scriptis Caselianis*, ubi etiam *Heidmannus* cum *Hudemanno*, operarum fortasse errore, confundi videtur, monente BVRCKHARDO, *loco citato*.

bus nihil gratius obtingere potuisset poëticæ studiosis. Hæc laudatus BVRCKHARDVS. Quid autem de poësi in genere judicaverit CASELIVS, apertum est ex ejus *Oratione pro arte Poëtarum*, in qua genuinum illius usum commonstravit, illamque contra omnium cavillationes maxime defendit: ob singularem, quæ in ea latet, eruditionem & Latinitatis puritatem sæpius recusa, Rostochii 1569 in 4, Hamburgi 1618 in 8, & Helmstadii 1638 in 4.

NICOLAVS LEVTINGERVS.

Landesbergi, veteris Marchiæ Brandenburgicæ oppido, annum natalem habuit Nicolaus LEVTINGERVS post mille quingentos quadragesimum septimum. Felicissimos ingeniorum adeptus est formatores. In pueritia quidem Andream CÆLICHIVM, adolescentulus vero in schola Misnensi Georgium FABRICIVM. Alnit eum hæc schola quadriennium, non ignarum plane trium linguarum, sic ut Græca æque ipsi familiaris quam Latina esset. Gloriosum videbatur Ciceroni, una nocte trecentos versus absolvere; pacem aliorum expetens, idem de se affirmat LEVTINGERVS (c). Witebergam jussu parentis profectus, quatuor ad mininum annos ibi hæsit: inde se in Academiam Marchicam contulit, ubi fami-liari-

(c) In Epistola, qua Senatui Crosnensi librum I. Carminum suorum obtulit, A. 5. b. LANDESBERGAEVS

liaritate feliciſſimorum Poëtarum, Michaelis HASLOBII & Johannis SCHOSSERI, uſus, anno ætatis ſuæ vigeſimo ſummum in Philoſophia gradum aſſumſit (*f*). Gubernavit tum ſcholam Croſnenſem in Sileſia, & poſtea Spandovienſem in Marchia. Alias eum regiones adeundi cupido inceſſit: hinc in Italiam migravit, & ex eadem redux, Witenbergæ quinque libros Carminum & Epigrammatum, anno MDLXXX in 8 edidit, quorum primum & ſecundum Matthæus Welack, tertium & quintum Simon Gronebergius, & quartum Johannis Cratonis hæredes excudebant. In iis quædam ipſius carmina Græca paſſim invenies, ingenioſa ſatis & tanto viro digna. Nec dubito, quin & alia ejusdem notæ proſtent, mihi nondum viſa (*g*). Duodecim namque, aut plures forte, Poëmatum libros edidiſſe Poëtam, ex iis, quæ Anonymus ad eum ſcribit, cognoſcimus:

Te primum clarum fecere poëmata docta,
Jam pridem bis ſex continuata libris.

Perpetua ferme, infauſtaque ſæpius, quæ per præcipua denuo regna Europæa confecit, itinera ipſius, una cum aliis ejusdem fatis, do-

M 3 cto

(*f*) ibid. A. 6.

(*g*) Neque invenit ea Celeb. Prof. KRAVSIVS, quamvis magna induſtria quæſivit. Recenſitos tantummodo quinque libros inſerere hinc potuit collectioni ſuæ *Scriptorum de rebus Marchiæ Brandenburgicæ* LEVTINGERI, pag. 1109, ſeqq.

cto nuperrime & accurato stilo consignavit laboriosissimus in Academia Witenbergensi Historiarum Professor Joann. Gottl. KRAVSIVS, dum magno studio collecta *Nicolai* LEVTINGERI *Scripta de rebus Marchiæ Brandenburgica, cum auctoris vita* edidit Francof. & Lipsiæ, anno MDCCXXIX in 4. Ex Dania, ubi jam anno, ni fallor, post sesquimillenarium octuagesimo sexto, laurea poëtica & ordinis equestris dignitate condecoratus est, in Germaniam factus redux, ex hac vita, *teste laudato* KRAVSIO, discessit Osterburgi, quod veteris Marchiæ oppidum est, anno millesimo, sexcentesimo duodecimo, die lunæ post Dominicam misericordias Domini, cum eodem die æger in urbem adductus esset, annosque in cœlibatu vixisset quatuor & sexaginta.

CHRISTOPHORVS SCHILLINGIVS.

PRotulit Christophorum SCHILLINGIVM, Silesiorum urbs haud incelebris, Francosteinium. Ex Schola patria studiorum elementis probe imbutus Witebergam concessit, ubi per integrum novennium MELANCHTHONEM in literis elegantioribus præceptorem habuit. Aliquandiu Rectorem scholæ Hirschbergensis egit, sed quia juventutem in articulo de S. Cœna more Reformatorum instruxit, consilio Balthasaris TILESII, ejus loci Pastoris, ab officio remotus, in Palatinatum abiit, ubi

anno

anno 1566 Gymnasio, quod Elector FRIDERICVS III tum instituit, & postea Pædagogio Heidelbergensi, præfectus est. Sed, forte ob litem de præsentia carnis Christi, hoc se officio abdicavit, atque in Italiam profectus est, artem medicam Patavii tractaturus. In Galliam postea perrexit, & in Academia Montis pessulani Doctoris titulo onustus, in Germaniam rediit. Linzium ab Austriacis accersitus, hanc artem, usque dum anno 1583 mortuus est, cum laude exercuit (*h*). In lingua etiam Græca & utraque Poësi exercitatissimus fuit. Non absque elegantia & venere, judicio KOENIGII, elaboravit carmina Græca & Latina, Genevæ anno 1580 impressa (*i*). Tria etiam Græca Epigrammata exstare in Symboli Monaviani Lib. I. p. 33. indicat IOHNIVS (*k*), insuperque addit: *Homericos spiritus adeo hausit* SCHILLINGIVS, *ut Homerum in eo redivivum credamus.*

ÆMILIVS PORTVS.

Epimenides quidem, Cretensium Propheta, hoc de civibus suis tulit judicium (*l*): Κρῆ-

(*h*) BAYLE Dictionaire Historique & Critique, Tome III, p. m. 2547. vide etiam ibid. sub nomine *Pareus*. conf. Lexicon Vniv. Hist. *Lipf.* & *Basil.* sub *Schilling*.

(*i*) KOENIG. in Biblioth. vet. & nov. pag. 734.

(*k*) in Poëtarum Silesiacorum Cent. II, p. 142 sq.

(*l*) Epist. D. PAVLI ad TITVM, Cap. I. v. 12.

τες ἀεὶ ψεῦσαι, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί·
at de Æmilio PORTO minime hoc valet. Sit enim, anno post mille quingentos quinquagesimo, Cretensi sanguine cretus; attamen fidem Germanorum pietatemque cum ipsorum indefessa laborandi cupidine junxit ÆMILIUS. Patrem habuit FRANCISCUM, virum in Græca literatura excellentissimum clarissimumque, cujus studiorum æmulus, Lausannæ primum publice docuit. Post Heidelbergæ, civitate Germanica donatus, literas Græcas summo cum fructu professus est, remque poëticam laudabili ausu promovit. Hinc inter optimos Germaniæ Poëtas, cujus notæ exteri haud facile producere queunt, merito referri potest *(m)*. Carmina scripsit Græca, quæ cum ipsius Latinis Francofurti in 4 prodiere. Piissimus autem labor, quem in Psalterium insumsit, reliquis palmam præripit. Mellidissimi hujus libri titulus est: *Omnes Davidis Psalmi in Græcum carmine Heroico conversi ab Æmilio Francisci Cretensis F. Basileæ per Leonardum Ostenium, sumptibus Bernardi Jobini 1581 in 8.* Latina versio ad verbum, uti vocant, e regione conspicitur: epistola quædam Græca præfationis loco præfixa est, brevis admodum, eaque soluta oratione, in qua ægrotantem se, aut vixdum a morbo convalescentem,

(m) vid. REIMMANNI Introd. ad Histor. Literariam German. Part. III, Lib. II, Sect. III, p. 403.

tem, hoc opus compoſuiſſe, teſtatur. Exinde vero clariſſimus Anglus, Jacobus DVPORTVS, in præfatione ad Metaphraſin ſuam Pſalmorum Davidis Græcis verſibus Heroicis contextam, & Londini anno 1674 in 8 evulgatam, de Æmilio PORTO ejusque Pſalterio, admodum durum fert judicium. Poſtquam enim illius in Græcitate peritiam ſatis & ex legitimis fontibus laudaſſet, pergit tandem clarisſimus Vir: Quod ſane, (PORTVM ſcilicet ægrotantem Pſalterium ſcripſiſſe) quis vel ipſo tacente facile conjiciat, adeo languido & inerti & flaccido & elumbi ſtylo ac filo decurrit: at profecto Poëſis præſertim ſacra vividum ac vigens ingenium, animum valentem & erectum poſtulat, cum contra diutini corporis morbi frangant animi vires, & ſuccidant nervos ingenii, & denique vigorem & acumen mentis retundant. Sed unde id fuerit, utique hoc in Scripto talem ſe geſſit ÆMILIVS, ut niſi auctorem libri titulus præ ſe ferret, non Græcum Profeſſorem, nedum in Homero tantopere verſatum, ſed alium quempiam infimi ſubſellii Græculum eſſe exiſtimes, & *Diſcipulorum inter jubeas plorare cathedras.* Et ſi hanc vidiſſent Metaphraſin, quid de ejus auctore dixiſſent duo illi cenſores, qui Apollinarem ſic in ordinem cogunt, ut *in multis ejus verſibus ne umbram quidem agnoſcant concinnitatis & elegantiæ Poëticæ?* Hactenus DVPORTVS

TUS (n). *Quod scribis*, scribit Isaacus CASAUBONUS ad Joannem SERRANUM (o), *audisse te, me Psalmos ὁμηρισθῆναι, sic enim loqueris; falsus es: Fecit hoc, si nescis, Portus Junior, & inde fortasse fabulæ occasio nata. Verum ille fruatur sane sua laude, quam nullus ei invideo. Et nosti, credo, hominis utilitatem, ne quid asperius dicam.* Præter auctores antiquos, qui oratione soluta scripserunt, (p) felices celebrantur Poëtæ, quos ÆMILIUS noster castigavit illustravitque. In horum censum veniunt *Homerus* versione ejus Latina, & erudita commentatione donatus, Lugdun. 1580 in 12. & Genev. 1609 eadem forma: *Pindarus* Græco-Latinus cum doctis observationibus, Heidelb. 1598 in 8. Ad hunc autem Poëtam melius intelligendum magna opera contexuit *Lexicon Pindaricum*, Hanov. 1606 in 8. quemadmodum jam ante *Lexicon Doricum & Jonicum* Francof. 1603 ead. forma, in usum Theocriti, Bionis, Herodoti, aliorumque istius ævi ac stili scriptorum. Edidit quoque *Euripidis Tragœdias* XIX, Græce & Latine, accef-

(n) conferatur Io. Alb. FABRICII Biblioth. Græca, Lib. V, Cap. XVI, num. V, pag. 670.

(o) Epistol. 975, pag. 570, edit. Roterd. 1709 in fol.

(p) multa edidit Aemilius PORTUS, quorum Catalogum leges in elogiis Cæsaris CAPACII & Laurentii CRASSI, Italorum; & apud nostrates passim. conf. Nicolai Comneni Papadopoli *Historia Gymnasii Patavini*, Tom. II, Cap. 29, num. 132, pag. 239, edit. Venet. 1726 in fol.

accessit recens vigesimæ, cui *Dana* nomen, initium e vetustis Bibliothecæ Palatinæ membranis Græce & Latine: Latinam interpretationem ita correxit & expolivit, ut nova facie nitidoque cultu nunc primum (ita titulus libri habet), in lucem prodierit, Heidelbergæ, typis Hieronymi Commelini, 1597 in 8. Semper ferme Poëta noster valetudine adversa utebatur, & sæpius cum morte confictabatur, inprimis anno 1595, quo omnes Medici de ipsius salute desperabant, sed victoriam denuo reportans, *Hymnum* cecinit, quem omnipotenti & servatori DEO pro plurimis maximisque beneficiis, & admiranda salute, præter spem data, gratias acturus ex voto consecravit Franckenthali, Francof. 1595 in 4. Itali magni æstimarunt ÆMILIUM nostrum. CRASSUS (q) concessit ei sedem inter Poëtas suos Græcos, suisque elogiis eum ornavit CAPACIUS, eaque PINTI carmine clausit (r):

Hic vir est ille Æmilius Latina, &
Graja gaza satis auctus, ille
Vatibus Græcis meliora fecit
Lumina lingua.

JOANNES VOLLANDUS.

JOannes VOLLANDUS, Greussenas Thuringus, Scholæ primum Ilfeldensis sub MICH. NEAN-

(q) Laurentius CRASSUS in *Istoria de Poeti Greci*, pag. 181.

(r) Iulius Cæsar CAPACIUS in *Elogiis illustrium mulierum & virorum*, p. 384, edit. Neap. anno 1608 in 4.

NEANDRO alumnus, poſt in Academia Lipſienſi medicinæ cultor, in lingua & Poëſi græca ſummopere eruditus fuit, cujus NEANDER in edendis libris præcipua uſus eſt opera. Id quod clariſſimus KRIEGKIVS (s) teſtatur, *uſus eſt*, inquiens, *ſenex opera hujus* VOLLANDI, *cujus alumni in omni officio probitatem, modeſtiam & ſedulitatem laudat in Præfatione (t) ad Lectorem. Neque alias potuiſſet inter tot & varios labores tanta monumenta litteraria evulgare, niſi adjutans cura bonorum, modeſtorum & doctorum juvenum, quos finxerat formaveratque, acceſſiſſet.* Theodoſius FABRICIVS & VOLLANDVS noſter, cum adhuc in Athenis Ilfeldenſibus verſarentur, *Compendium doctrinæ Chriſtianæ* ex Germanico & Latino idiomate Hebraice & Græce converterunt, quod NEANDER poſtea Witebergæ 1582 in 8 exprimi curavit cum præfatione ſua, in qua fervidum utriusque ſtudium deprædicat, VOLLANDVM autem *ingenioſiſſimum ac doctiſſimum juvenem* appellat. Herculeo labore ex præcipuis Græciæ Poëtis, Hiſtoricis, Medicis, Philoſophis, Rhetoribus, aliisque ſcriptoribus antiquis, eque notationibus & multorum annorum obſervationibus NEANDRI collegit VOLLANDVS epitheta Græca, phraſes poëticas, & alia ad com-

(s) in *Conſtitutione rei ſcholaſticæ Ilfeldenſis*, p. 280, edit. Northuſæ, ſumtu cœnobii, A. 1716. in 4.

(t) intelligit Præfationem NEANDRI ad VOLLANDI *de re poetica* libros quatuor.

componendos versus Græcos maxime idonea, quæ, postquam singula in ordinem legitimum redegit, Præceptoris censuræ subjecit: revisit ea NEANDER, & cum præfamine suo in publicum emisit, hac inscriptione: *De re poëtica libri quatuor*: scilicet *Epithetorum liber I: Phraseon poëticarum liber I: Descriptionum variarum & elegantiarum poëticarum liber I: Elegantiarum secundum tria causarum genera distributarum liber I, &c.* Lipsiæ anno 1582 in 8. editio repetita est ibid. annis 1592 & 1613 eadem forma. Elegans præterea scripsit VOLLANDVS noster εἰδύλλιον Græcum de laude vitæ rusticæ, Lipsiæ 1582 in 8 excusum. Tribuitur quoque ipsi a KOENIGIO (*u*) poëma Græcum, quo Ilfeldam Hercyniam celebravit, eodem anno typis exscriptum: quod non vidi. Plura carmina, quæ in schola Ilfeldensi composuit, impressa non esse, scio.

JOANNES LVNDORPIVS.

JOanni LVNDORPIO Obernhoviano, inter Latinos Germaniæ Poëtas locum concessit Ranutius GHERVS *seu* Janus GRVTHERVS (*x*); cur nos eum non referamus inter Græcos? Composuit enim *Tetrasticha Græco-Latina in Epistolas & Evangelia Dominicalia*, Francofurti apud Egenolphum anno 1582 in 8 typis exscripta (*y*). CASPAR

(*u*) in Elencho materiarum poëticarum MSCto, pag. 64.

(*x*) in Delit. Poët. Germ. Part. III, pag. 1508.

(*y*) Israel SPACHIVS in Nomenclat. Phil. p. 193.

CASPAR RVBIGERVS.

CAſpari RVBIGERI, Germani, Paraphraſis Græca *viginti Pſalmorum Davidicorum* heroica, Noribergæ, anno 1584 in 8 publici juris facta, notatur in Catalogo Bibliothecæ Carpzovianæ (z).

JOANNES SCHIRMERVS.

JOannes SCHIRMERVS, Friccuſanus, Philoſophiæ Magiſter & Poëta, in lucem edidit *Proverbia Salomonis* Græce verſibus Hexametris expreſſa, Noribergæ, anno 1584 in 8, teſte Joanne CLESSIO (*a*), & aliis (*b*). Laurentius CRASSVS, Italus, his eum laudat verbis (*c*): *A imitazione degli antichi Poëti Greci Maeſtri poetò in Verſi eroici Giovanni Schirmero.*

JOACHIMVS ZEHNERVS.

AD celebre ingenii & dignitatis nomen poſt varia, quibus Meinungæ, Suhlæ & Schleuſingæ functus eſt, munera pervenit Joachimus ZEHNERVS, Eccleſiarum Hennebergicarum Superintendens Generalis. Themariæ illum ad vivos prodiiſſe anno MDLXVI, novimus. Ad ſtudia incubuit Schleuſingæ & Witenbergæ, ad Græcas inprimis & Hebraicas literas artemque poëti-

(z) Part. 1. pag. 199, num. 683.
(*a*) in Secul. Viror. Lit. pag. 371.
(*b*) SPACH. *ibid.* pag. 157, & Biblioth. Carpz. l. c.
(*c*) In *Iſtoria de Poeti Greci, e di que ch' n Greco Lingua han poetato*, pag. 274.

poëticam. Scripta ejus Theologica & alia, quorum catalogum LUDOVICI exhibet (*d*), satis eum in lingua Græca & Poëtis antiquis versatum produnt. Ipse vero Latine, Græce & Hebraice haud tenui modulatus avena, ardua ardue & divina divine cecinit. Præter *Paraphrasi metricas in Evangelia dominicalia ex patrum scriptis collectas*, Lipsiæ 1602 & 1631 in 8, nec non *Pythagoræ fragmenta collecta & notis illustrata*, ibid. 1603 eadem forma impressa, ipsius prostant *Hennebergiæ eteostichi*, Witebergæ anno 1584 in 8, & quæ maxime huc spectat *Prophetæ Jonæ triplex paraphrasis metrica, Latina, Græca, Hebraica*, eodem anno eademque ibidem forma excusa. E vita abiit Jenæ anno MDCXII, cæleftique corona loco illius doctoralis, qua eum Theologi Jenenses ornare decreverunt, a summo promotore CHRISTO condecoratus est.

ZACHÆUS FABER.

ROecknicii prope Torgaviam in lucem editus est Zachæus FABER, in Græco Germaniæ Parnasso haud infimi subsellii assessor. Ad sacram Pauli DOLSCII, Germanorum Orphei, lyram sua accommodavit poëmata. Hunc enim, seu potius, viva voce præceptoris destitutus, dulcem ipsius poësin imitatus, præceptoris lo-

co

(*d*) M. Godofredus LUDOVICI in *notitia Ephororum Schleusingensium*, pag. 13.

co habuit (*e*). Integrum *Danielem Prophetam* Græco carmine reddidit, perque typum evulgavit, quemadmodum Polycarpus LYSERVS in epiſtola quadam, quam ad Thomam CRENIVM ſcripſit, nos facit certiores (*f*). Paſtor tandem Poëta noſter Chemnicii fuit ac Superintendens, cujus ſcripta, excepta Danielis verſione metrica, ex WITTENII Diario Biographico recenſet *Lexicon Eruditorum*. Mortalis eſſe deſiit die XII Decemb. anno poſt natum Chriſtum MDCXXXII.

GEORGIVS VOLCARTVS.

NAſcendi auſpicia habuit Georgius VOLCARTVS in Vrbium Germaniæ celeberrima Norimberga, die menſis Aprilis vigeſimo ſecundo, anno ſupra mille quingentos quinquageſimo octavo (*g*). In ſchola patria, quæ viros ſemper aluit eruditos, literis feliciter imbutus, Athenas Witebergenſes adiit, ſolidæ eruditionis deſideria impleturus. Tantos etiam intra triennium in Theologia & linguis profectus ibi fecit, ut in patriam redux, anno octogeſimo quinto in Academia Altorphina *Catechefeos* Profeſſor

(*e*) ita ipſe Poëta noſter fatetur in præfatione dedicatoria ad *Danielem Prophetam*. Vide ſupra ſub *Paulo Dolſcio* pag. 91.

(*f*) Legitur hæc epiſtola in Thomæ CRENII Animadverſionum Philologicarum & Hiſtoricarum Parte III, pag. 235, edit. Lugd. Batav. 1698, in 8.

(*g*) Paulus FREHERVS in Theatro viror. claror. pag. 1439. & ZELTNERVS loco mox citando.

ſor, inque eadem Eccleſia Diaconus, & anno poſt Philoſophiæ Magiſter, factus, uſque ad annum 1604 publice docuerit. Calvinianam de Sacra Cœna ſententiam ſatis diu in ſinu fovebat, donec tandem aſtute eam profeſſus, magnos ibi motus excitavit. Illis tamen, ut videbatur, ſopitis, dicto anno Ambergam vocatus, munus Paſtoris ad D. Martini oblatum ſuſcipiens, liberius quam antea ſenſit, atque contra Altorphinos, Jacobum imprimis SCHOPPERVM, ore & calamo ſatis acuto, opiniones ſuas defendit. Quæ omnia fuſius recenſet celeberrimus ZELTNERVS. Ortis vero in Palatinatu motibus bellicis, a Pontificiis Amberga expulſus VOLCARTVS, ad ſaniorem mentem rediit, atque, poſt varios caſus, tandem Noribergæ vivere deſiit, die decimo tertio Martii, anno milleſimo, ſexcenteſimo, vigeſimo octavo. Modo laudatus ZELTNERVS vocat eum *virum doctiſſimum, ſed admodum verſutum*, ejusque *eloquentiam*, *qua* præter vernaculam noſtram *in utraque lingua polluit*, *maximam*, atque inter ſcripta ejus Theologica & Poëtica, quæ indagari potuerunt, recenſet *Carmen in natalem M. Mauritii Helingii ſcriptum Trochaico Græco & Latino verſu*, Altorph. ap. Nic. Cnorr, Acad. Typogr. anno 1587 in 4 excuſum (*b*).

N HIERO-

(*b*) D. Guſtavus Georgius ZELTNERVS in Vitis Theologorum Altorphinorum, pag. 44 ſeq.

HIERONYMVS MEGISERVS.

STuccardia metropolis est Ducatus Wirtembergici, & patria Hieronymi MEGISERI. Historiæ & linguis se dedit is a puero, discipulus Nicodemi FRISCHLINI, quem ipsum præceptorem cum Martino CRVSIO, ad miraculum usque Græce docto, in lingua & poësi Græca longe superabat. De utroque enim novimus, CRVSIVM scilicet ac FRISCHLINVM, conciones sacras, quas Doctores e suggestu ad populum habebant, festinante calamo Græco excepisse; at id, eodem modo, præstitit MEGISERVS carmine Græco. Ita enim ipse FRISCHLINVS ad CRVSIVM (*i*), *Solebas*, ait, *conciones Græce excipere: idem & ego, admodum juvenis. Nec defuit mihi discipulus Hieronymus* MEGISERVS, *qui, quod tu facis in Græca vulgari oratione, id præstabat ipse heroicis versibus.* An vero hujus laboris metrici extemporanei specimen, aut alia Græca abs se confecta carmina ediderit, mihi non constat. Hoc novi, illum præter multos, qui extant, eruditos Historicos & Philologicos libros, veterum Græcorum Epigrammata Latino carmine exposuisse, eaque sub *Anthologiæ* titulo Græce & Latine evulgasse, Francofurti anno 1602 in 8. Postquam Professorem Extraordinarium in

(*i*) vide Nicodemi FRISCHLINI Dialog. I. pro sua Grammatica & Strigili adversus Martinum CRVSIVM, pag. 151, edit. 1587 in 8.

in Vniverſitate Lipſienſi ac Hiſtoriographum Electoralem per aliquot tempus egiſſet, adiit Academiam Auſtriacam, quæ Lincii ad Danubium eſt, ubi tandem fatis conceſſit anno milleſimo, ſexcenteſimo, decimo ſexto.

CONRADVS RITTERSHVSIVS.

G*Emma doctorum omnium ac bonorum inæſtimabilis* (*k*) Conradus RITTERSHVSIVS Brunſuigæ natus anno poſt ſesquimilleſimum ſexageſimo, multis eruditorum emortuali. In ſchola jam patria plurima poëmata, odas, orationes proſas & verſas felici Minerva contexuit, ac Græca cum Latinis conjunxit (*l*). Theologiæ primum operam dedit in Academia Julia, resque varias oratione cum ſoluta, tum ligata Græca & Latina ſcripſit (*m*), ſed, animo mutato, ſtudium Juridicum ag-

N 2 greſ-

(*k*) ſic RITTERSHVSIVS Iano GRVTERO audit, in Epicedio manibus ejus conſecrato, quod Melchior ADAMVS in Vit. ICtorum Germ. p. m. 465, exhibet. Adolph. CLARMVNDVS in Vit. clariſſ. Viror. Part. 2. p. m. 18. errat, BARTHIVM hujus elogii parentem eſſe, idque in ejus *Adverſ. libr.* 29. *cap.* 3 extare, afferens. Anſam forte huic errori præbuit Thomas-Pope BLOVNT in Cenſura celebr. authorum, p. m. 892, qui GRVTERI & BARTHII de *Rittershuſio* effata conjungit. Hujus autem in *Adverſ. l. c.* p. 1354 ſic habet effatum: *Vide plura apud doctiſſimum Rittershuſium, cujus manibus æternam felicitatem precamur.*

(*l*) ADAMVS *loc. cit.* pag. 462. FREHERVS in Theatro viror. claror. pag. 994.

(*m*) WITTEN, Memor. ICtorum, Dec. 1. p. 15.

greſſus eſt, idque Altorfii continuavit, abſolvitque Ingolſtadii. Pluribus hinc inde peractis itineribus, anno 1591 per agrum Wirtembergicum & Brisgoiam Baſileam adiit, petendi ſupremos in Jure honores ergo, quos Tubingenſes & Friburgenſes ultro ipſi transeunti offerebant (*n*). Interim Altorfii e vita diſceſſit quidam Juris anteceſſor; adeoque lacuna acta eſt in Academia laudatiſſima. Ad eam explendam Senatui Norico maxime idoneus viſus eſt RITTERSHVSIVS. Vocatus ergo honorifice primo *Inſtitutionum*, poſt *Pandectarum* ſucceſſor & Profeſſor eſt electus. Huic ſuæ profeſſioni ſic præfuit, ut multum utilitatis ad ſtudioſam juventutem manarit: ut apud exteros gloriam compararit: ut a quibusdam Rebuspublicis ad honorem Conſiliarii, a quibusdam Academiis ad Juris Civilis profeſſionem ſat ſplendidis ſtipendiis fuerit invitatus (*o*). Vere fuit vir hic inſignis, alter ſui ſeculi Scævola, Orator, Poëta, Philologus & Philoſophus eximius; Græcæ & Latinæ linguæ callentiſſimus, ita ut perpetuo cum literarum principibus, Homero, Platone, Ariſtotele, Demoſthene, Herodoto, Xenophonte, Thucydide, Iſocrate, aliisque tam ſacris quam profanis ſcriptoribus, Græ-

(*n*) ita filius ipſius, Georgius RITTERSHVSIVS, fidem nobis facit apud VVITTEN. *loc. cit.* pag. 18.

(*o*) deſumta hæc ſunt ex Melch. ADAMI Vitis *l. c.* pag. 464. & Pauli FREHERI Theatr. virorum clarorum pag. 996.

Græcis Græce; cum Cæſare, Tullio, Varrone, Marone, Horatio, & aliis Latini idiomatis proceribus Latine, ſcribendo & dicendo certare poſſet, indicante Melchiore ADAMO (*p*). In varias Europæ oras ad viros clariſſimos ſcripſit epiſtolas, imo & in Græciam ipſam ad Maximum MARGVNIVM, Epiſcopum Cytheororum, cujus *Hymnos Anacreonticos* ex Græco in Latinum eodem carminis genere convertit, Auguſtæ, 1600 in 8 excuſos. Notis illuſtravit *Amphilochii, Epiſcopi Iconii, de recta ſtudiorum ac vitæ ratione, Epiſtolam ad Seleucum, verſibus Jambicis 333 quaſi quarto poſt N. C. ſeculo ſcriptam*, tertium editam, curante & recenſente Nicolao RITTERSHVSIO, Altdorfii anno 1644 in 8 (*q*). Admirabilis etiam in ipſo fuit memoria, adeo ut ea tenuerit Heſiodi libros ἔϱγων ϰαὶ ἡμέϱων. In lectione Homeri ita verſatus fuit, ut in colloquio cum Andrea DINNERO, linguæ Græcæ & ſtudioſiſſimo & peritiſſimo, tum temporis adhuc adoleſcente, poſtea Jurium Profeſſore, ſolis aliquando uſus fuerit verſibus Homericis. Cum Archiepiſcopo Conſtantinopolitano, qui anno 1607 Altorfinam

(*p*) ibidem pag. 466.

(*q*) Iacobus BILLIVS hanc Epiſtolam metricam Gregorio Nazianzeno adſcribit; quæ tamen ſententia Conrado RITTERSHVSIO diſplicet, quemadmodum etiam D. ZEHNERO, teſte Andr. Chriſtiano ESCHENBACHIO in Diſſ. de *Poetis Chriſtianis ſacris*, §. 1x, pag. 83. Diſſertationum Academicarum 11. Norib. 1719 in 8 editarum.

ſinam Academiam ſalutaverat, itidem Græce converſatus eſt (*r*). Elogia ejus collegit BLOVNTIVS (*s*), & catalogum ſcriptorum exhibet WITTENIVS (*t*). Latina ejus poëmata, quorum plurima ſcripſit, alio loco recenſebo; Græca vero ad manus meas nondum pervenerunt, niſi ea, quæ *Commentario in Salvianum* (*u*) hinc inde inſperſa ſunt. *Corrado Rittershuſio*, ait Laurentius CRASSVS (*x*), *e celebre Poëta Greco ha ſtampato sù l' inſtituzioni Civili --- e molti Epigrammi Greci*. Albertus VNGARVS, Theologiæ Doctor pontificius, Poëtam noſtrum hoc elogio inſignivit: *Revixiſſe Divum Nazianzenum, quia vivat Cunradus* RITTERSHVSIVS, *qui in ſcribendis Græcis carminibus potis ſit genium & ingenium Nazianzeni oſtendere.* Obiit magnus hic vir anno Chriſti MDCXIII.

ERASMVS SEIDELMANNVS.

ERaſmus SEIDELMANNVS, Northuſanus, diligens in verſibus Græcis componendis, antiquis Poëtis evolvendis, iisdemque juventuti illuſtrandis magiſter fuit. Quod common-

(*r*) hæcce refert filius ipſius ap. WITTEN. loc. cit. pag. 21.

(*s*) in Cenſura celebr. Authorum, p. 892, ſq.

(*t*) loco modo citato, pag. 23, ſq.

(*u*) mihi eſt editio, quam BALVZIVS procuravit, Bremæ anno 1688 in 4 excuſa.

(*x*) in *Iſtoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 125. edit. Neap. 1678 in fol.

monstrat ejus *Epitome de Poësi* seu *Prosodia Græcorum*, Francofurti anno 1587 in 8 evulgatum. Ob singularem ejus usum ac præstantiam Conradi DINNERI, Acroniani, Epithetorum Græcorum farragini insertum, Hanoviæque apud Wechelianos impressum est anno 1605, eadem forma.

CONRADUS DINNERUS.

Conradus DINNERUS, Acronianus, studiis incubuit Friburgi Brisgoiæ adeo feliciter ac laudabiliter, ut ab inclyta Facultate ibidem Juridica J. V. Doctor proclamaretur. Sub græcissimo Joanne HARTUNGO in Græcis adeo profecit, ut mox Professor Publicus salutaretur. Tandem vocatus ab Episcopo Wirceburgensi, Consiliarius factus est, in qua etiam functione Wirceburgi diem obiit supremum. Ut autem laborum poëticorum juventutem levaret, vir Græce callentissimus, Poëta & Poëtarum indagator, ex optimis scriptoribus collegit *Epitheta Græca*, quæ Francofurti anno 1589 in 8 lucem aspexerunt. Iterata editio prodiit Hanoviæ 1605 in 8, cum Erasmi SEIDELMANNI Epitome de Poësi Græcorum, ceu articulo præcedente monuimus. Fridericus TUCHERUS, Patricius Noribergensis, in Parentatiuncula Andreæ DINNERI, Professoris Altorphini, in Græca lingua, uti sub Conrado RITTERSHUSIO antea meminimus, versatissimi, de hujus parente DINNERO nostro ita pro-

 fitetur

fitetur (y): *Conradus* DINNERVS *præter exactissimam Juris cognitionem in omni genere eruditionis adeo versatus erat, ut seculi sui facile eruditissimus & pene unicum Græcæ litteraturæ lumen esset, quod doctissima & utilissima ejus scripta, inprimis vero Epitheta illa Græca, magni equidem laboris opus, cum in medio sint, me etiam tacente loquuntur, ita ut illis non opus sit suspensa hedera.*

NICOLAVS RVMANNVS.

Fù *Niccola Rumanno*, ait Laurentius CRASSVS (z), *Scrittor Greco e Latino, e di lui si leggono più Componimenti, tra' quali celebri van gl' Ipponattei greci, e gli Archilochii latini à Giovanni Schelam.* Scilicet Joannes SCHELHAMMERVS omnis generis convicia in RVMANNVM congerebat; cui vero RVMANNVS poëtice respondebat, injuriam a se amoliturus, hoc scripto: *Archilochia Latina & Hipponactea Græca in Joannem Schellhammerum, sycophantam*, Helmstadii, anno 1589, in 8.

VARII POESEOS DEFENSORES.

Eodem tempore nonnulli optimam Poësin, Græcam pariter & Latinam, furiose allatrabant, eamque ceu pernitiosam rejiciebant. Inter

(y) integram hanc parentatiunculam inseruit Henning. VVITTENIVS *Memoriis JCtorum*, decad. II, p. 149.

(z) in sua *Istoria de Poeti Greci, e di que ch' in Greca lingua han poetato*, pag. 361.

Inter quos princeps erat Pædagogus quidam in Borussia, Joachimus CIMDARSUS. Quem vero, ejusque asseclas, stylo appetebant varii, varias Græcas Latinasque satyras atque Epigrammata exarantes, divinæque Poëseos existimationi consulentes. Quæ poëmata, quum notatu lectuque dignissima viderentur, in uno fasciculo edita fuere, hac inscriptione: *Poëtarum illustrium Satyræ & Epigrammata Græca & Latina in Joachimum Cimdarsum, Archipædagogum in Borussia, Poëtices calumniatorem, Tremoniæ, 1589 in 8* (a).

CHRISTOPHORUS HUNNICHIUS.

ALiis audit HUNNIGIUS. Natus est anno post mille quingentos sexagesimo septimo. Studiis mathematicis præsertim, literisque Græcis operam dedit Lipsiæ. Gubernavit postea Gymnasium, quod Stetini in Pomerania est, usque ad annum millesimum, sexcentesimum, vigesimum tertium, quo vitam cum morte commutavit. Reliquit egregia ingenii & diligentiæ monumenta, ex quibus mei est recensere Poëma Græcum, quod de Philosophiæ præstantia & utilitate struxit, Lipsiæ anno 1589 editum: nec non aliud, quo eadem lingua Mathematicorum Miracula decantavit, ibid. anno 1590 typis exscriptum.

(a) Israel SPACHIUS in Nomenclatore Philos. pag. 133.

ANDREAS WILCKIVS.

IN lucem editus eſt Andreas WILCKIVS Helmershuſæ, anno poſt ſesquimillenarium ſexageſimo ſecundo. Muſis litavit in ſchola patria & Jenæ, ubi Publicam de ſe ſpem faciebat, qui ad alios feliciter erudiendos aptiſſimus eſſet. Ad gubernationem Gymnaſii Gothani vocatus, quum arte dicendi in utraque lingua, Græca & Latina, maxime pollebat, juventutem in ſuos mores formavit, fecitque diſertam. Proſtant ejus orationes ipſo Tullii ſtilo conſcriptæ, & faces, quibus Poëtis intelligendis lucem accendit. Integram *Jonæ Prophetiam* lucidiſſimo carmine Græco illuſtravit, inque publicum emiſit anno 1590. Humanis autem rebus valedixit anno milleſimo, ſexcenteſimo, quarto, menſe Junio.

JVSTVS TETZLERVS.

HVjus proſtat (*b*) Hiſtoria miraculorum Domini & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti Heroico carmine Græco & Latino, una cum Germanicis rythmis expreſſa, Hamburgi anno 1592 in 8 publicata.

NICOLAVS REVSNERVS.

NIcolaus REVSNERVS, Leorinus, Friderico TAVBMANNO per anagramma audit: *Ver-*

(*b*) Io. CLESSII Sec. Vir. Lit. pag. 373. at juxta Iſr. SPACHIVM *loc. cit.* pag. 158, hic liber *Lipſiæ* excuſus eſt.

Versu clarus, nonne Juri sol es? addit-que (c):

Ex me quærebat nuper, REVSNERE, quis esses;

(Nescio cujus erat ipse coloris!) homo;

Nonne es Sol Juri Versuque sat undique clarus?

Quid refert quæri, fama quod ipsa refert? Poëtam illum fuisse excellentem, Oratorem & Jurisconsultum, immo Polyhistorem longe celeberrimum, quis est, qui nesciat? scripta ejus erudita, quorum haud exigua pars est, digito quasi virum monstrant. Præter id, quod in Camera Spirensi adsessor fuit, Lavingæ, Argentorati & Jenæ publico Doctoris officio functus est. Vixit ab anno millesimo, quingentesimo, quadragesimo quinto (natus in Silesiorum urbe Leoberga) usque ad annum seculi insequentis secundum, quo anno ætatis quinquagesimo octavo, dum altera vice Academiæ Jenensis fasces gerebat, humum momordit. Vitæ ejus descriptio apud Thomam Schurerum prodiit anno 1603 in 8. Eleganti electione Musas atque Poëticam a teneris maximopere, Goldbergæ inprimis & Vratislaviæ ad literas tum incumbens, complexus est, quod videlicet eam doctrinæ elegantioris partem (verba pene sunt ipsius Nicolai REVSNERI) præcipuam esse exi-stima-

(c) Frider. TAVBMANNVS in *Melodæs.* lib. II Epigrammatum, pag. 390. *conf.* ejusd. *Columb. Poetic.* pag. 5.

ſtimaret, ſine qua nemo ullam ſolidæ eruditionis laudem conſequi poſſet. In ea itaque arte interius cognoſcenda exercendaque ita ſe hæſiſſe libenter fatetur, ut ab illa, ætate quamvis provecta, deinceps etiam nulla prorſus ratione avelli poſſe videretur (*d*). Edocent id ſatis ipſius ſcripta poëtica, Latina pariter & Græca, ſingula melle dulciora, quorum magnam partem recenſet clariſſimus Vir, M. Jo. Sigismundus IOHNIVS (*e*). Ad noſtrum præcipue forum ſpectant *Diſticha illa Græca*, quibus Evangelia & Epiſtolas Dominicales incluſit Poëta noſter, quæque Melchior ADAMVS (*f*) & Paulus FREHERVS (*g*) inter edita referunt. Scripſit

(*d*) Ioan. Petrus LOTICHIVS in Bibliothecæ Poëticæ Parte III, pag. 145.

(*e*) in Parnasſi Sileſiaci ſive recenſionis Poëtarum Sileſiacorum Centuria I, an. 1728 VVratislaviæ edita, pag. 164, ſq. ubi etiam REVSNERI noſtri *Imagines illuſtrium fide & doctrina virorum*, ac ſi *Jenæ* 1597 excuſæ eſſent, allegat Doctiſſimus Auctor, ſed ex communi ferme, ſi locum impreſſionis excipias, errore. Plerique enim, ceu Bibliotheca Thuana tom. I. p. 495 editionis Pariſienſis, hunc librum *Argentorati* 1597, prodiiſſe putant, a male intellectis numeris Romanis, qui in fronte libri ſic conſpiciuntur, *Argentorati* CIↃ IↃ XIIIC. ſeducti. Hi vero numeri exprimunt annum 1587. Ceterum clariſſimi IOHNII laborem magni æſtimo, precorque eum publice, ut, quemadmodum jam duas dedit, reliquas etiam Poëtarum Centurias, ceu promiſit, in publicum prodire jubeat: faciet rem & patriæ ſuæ & orbi literato gratiſſimam.

(*f*) in *Vitis JCtorum Germanorum*, p. 382.

(*g*) in Theatro virorum clarorum, pag. 961.

Scripſit & alia poëmata Græca, quæ *Operibus* ſuis *Poëticis*, Jenæ anno 1593 in 8 per Tobiam Steinmannum impreſſis, inſeruit. Conſtant ea quatuor tomis ſeu partibus (*b*), in quibus invenies Elegorum Græcanicorum librum 1: Heroicorum fragmentum Græcum: Epodon Græcorum libros II: EpigrammatumGræcorum librum 1. Elegiarum Græcarum liber 1 cum ipſius Libris V Elegiarum Latinarum & Anagrammatographia, Jenæ 1602 in 8 prodiiſſe etiam dicitur (*i*). Adeoque REVSNERVS non tantum in Parnaſſo Sileſiaco, verum etiam inter Græcos Germaniæ noſtræ Poëtas inſigniter locum meruit.

JOANNES VRSINVS.

SVeidnicii Sileſiorum lucem aſpexit Joannes VRSINVS, anno poſt mille quingentos quinquageſimo ſeptimo, diſtinguendus a Joanne VRSINO, Marleshuſa-Thuringo, qui eodem tempore vixit, & inter Poëtas haud ultimum locum adeptus eſt. Hic Scholæ, noſter Eccleſiæ operam ſuam conſecravit. Etenim in Pantenoviana Paſtorem, inde in Lubenenſi Eccleſia Archidiaconum eum fuiſſe, annales

(*b*) modo laudatus M. IOHNIVS *l. c.* pag. 165. tribus tantum tomis aut partibus hæc *Opera Poetica* conſtare arbitratur, tot etiam, & cujuslibet tomi contenta recenſet. At quartus etiam tomus adeſt, in quo continentur *Anagrammatum libri* IX *& alia*.

(*i*) *ibidem*, pag. 164.

nales produnt. Philologum & orientalium linguarum peritiſſimum Caſpar CVNRADVS in Proſopographia ſua melica ipſum appellat. In Græca lingua Muſis haud infeliciter litavit, teſte doctiſſimo IOHNIO, qui ſaltem unicum ejus carmen Græcum in nuptias Michaëlis STREBÆI, Lignicii anno 1598 in 4 excuſum, vidit, cujus gratia ſedem ipſi in Parnaſſo ſuo aſſignavit (*k*). Obiit VRSINVS anno ſuperioris ſeculi ſexto, ætatis quadrageſimo nono.

CHRISTOPHORVS PELARGVS.

ABhorremus ab anſeribus, olores haud raro interſtrepentibus; at ciconia paſſus cum cygnis aſſociante, delectamur. Accidit hoc, cum PELARGVS, cujus nomen gentilitium STORCK eſt, ciconiam ſignificans, poëticis corpus ſuum tulit gradibus, atque amicam cum Poëtis noſtris ſocietatem iniit. In lucem editus Sueidnicii in Sileſia, præcipua cygnorum regione, anno poſt mille quingentos ſexageſimo quinto, ad pedes eruditorum ſedit Vratislaviæ, & poſtmodum Francofurti ad Oderam, ubi tantos in Græcis literis & Theologia fecit progreſſus, ut conſcripti Academiæ patres Profeſſionem hujus linguæ, & poſtea Doctoralem in Theologia gradum ipſamque in ea Profeſſionem ipſi contulerint. Obiit,

cum

(*k*) vide ſis IO. SIGISM. IOHNII *Parnaſſum Sileſiacum*, Cent. II, pag. 181.

eum fasces academicos teneret, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo tertio. Multa edidit scripta, quæ in Theologorum ephemeridibus leges. Nobis indicandum venit poëma Græcum, quod de SPIRITV SANCTO, genere anacreontico struxit. Fridericus TAVBMANNVS dignatus illud est epigrammate laudeque Poëtam, quem sic affatur (*l*):

Græcos Anacreontes
Ad Spiritum Jehovæ
Abs te, Pelarge, legi.
Quod si quis hoc Latini
Sermonis architecton
Felicitate tanta
Auderet æmulari:
Nonne, approbante cuncto
Poëtico senatu,
Vocari & esse posset
ANACREON LATINVS?

MATTHÆVS ZVBERVS.

PAuperibus quidem, at honestis parentibus natus est Matthæus ZVBERVS *Neoburgi* in Palatinatu, anno post mille quingentos septuagesimo (*m*). Præceptores patrii tam egestatem parentum, quam largam pueri ad studia indolem deprehendentes, humillime eum com-

(*l*) vide ejus *Schediasmata poetica*, pag. 501, VVitebergæ anno 1613 in 8 formis impressa.

(*m*) FREHERVS in Theatro clar. vir. pag. 1516; habet circa *Annum* C. 1570.

commendarunt Illustrissimo Principi PHILIPPO LVDOVICO, qui etiam ipsius curam gessit, inque Gymnasium suum, quod Lavingæ ad Danubium erat, suscepit, ac ut suis erudiretur sumtibus, clementissime mandavit. Adeo vero in omnis generis literatura, præsertim in utraque lingua & Poësi, profecit ZVBERVS, ut non modo Præceptorum amorem, discipulorumque admirationem, sed ulteriorem quoque Principis liberalitatem sibi conciliaret. Exinde misit eum Palatinus in Academiam Witebergensem, atque aliquot annos stipendium ei numerari jussit. Quod vero cum sitim non penitus depelleret, quæsivit amicos Poëta noster, qui eum ex tempore & inter pocula versus fundentem in compotationes suas reciperent, atque asymbolum dimitterent. Pepigit carmina Latina & Græca, quæ in ipsius museo, ceu in officina quadam libraria, prostabant venalia, quibus extrusis habeat, unde vivat. Quanquam autem quæstum ex iis faciebat, erant tamen ea sic comparata, ut maximo cum applausu arriperentur. Quare ipsius etiam poëmata tanti æstimavit insignis Poëta ille & Comes Palatinus, Paulus MELISSVS, ut Laurea Poëtica ZVBERVM, annos ætatis viginti sex agentem, condecoraverit (*n*). In Galliam, nescio quo fato, & alias regi-

(*n*) Frider. TAVBMANNVS, Professor VVitebergensis, in *Melodæs*. lib. 1. Epigrammat. p. m. 37 seqq. de Zubero ita:

regiones peregrinatum, reducemque ALBERTVS, tum Palatinatus Princeps, ad Gymnasium Sultzbacense vocavit, in quo utramque poësin publice magna cum laude profitebatur. Poëta erat post MARTIALEM & OVENVM Epigrammatographus excellentissimus. Joannes Michael MOSCHEROSCHIVS, Vates sua tempestate ingeniosus & celebris, cantillat (o):

Tu post OVENVM, *generoso carmine Vatem,*
Solus es ad gustum, docte ZVBERE, *meum.*
Prandeo, vel cœno, vel si jentacula sumo,
Es mecum, ex libris nausea nulla tuis.

Et alibi idem egregius vir judicat (p): *ad faciliorem Epigrammatum cognitionem* OVENVS *&* MARTIALIS *&* ZVBERVS *avide legendi, non semel sed iterum atque iterum, ut aculei maneant & acumen in ingenio tibi forment.* & paucis interjectis, pergit: *Hos vero authores ubi non semel tantum pellegeris, liber ab onerosa versuum atque cumulata phrasium comportatione fies; habebisque delectum in procinctu, qui brevitatem quidem te, sed & nervositatem simplicem, planam atque rotundam docebit.* Quod

O ab

Ecquid ais, ZVBERE? *sacro de germine Laurus*
Publica serta meum nobilitare caput?
Hic de me sensus vulgi est. Ego neglige vulgum,
Quæ datur a Phœbo Laurea, pondus habet.

(o) Epigrammatum suorum Centuria IV, num. 40. pag. 164.

(p) *ibidem* pag. 176, in epistola ad filium, data e Venustinga d. x Dec. 1639.

ab accurato carminum cenfore, non ut pagellas, neque τὸ τῦ ποιήματος μῆκος obfervet, fed τὴν τέλειαν βραχύτητα cenfeat, prærequifivit ipfe ZVBERVS (q), id fane obfervavit accuratisfimus carminum cenfor MOSCHEROSCHIVS. Quidquid autem in Latino, id etiam in Græco carmine præftitit Poëta nofter. Ad te, quisquis etiam fis, accurate carminum cenfor, audacter provoco, remove nomen ZVBERI a Græcis ipfius libris poëticis, & cenfebis, non modernum, fed veterem, non ZVBERVM Germanum, fed Homerum, Hefiodum, aut alium Græcorum Poëtarum principem effe, cujus carmina legas. KIRCHNERVS inter fexcentos, quos in Profodia fua Græca locavit, veteres Poëtas congruam ipfi fedem paravit, atque auctoritatem fyllabarum quantitatis æque ex ZVBERI ac illorum prifcorum poëmatibus declaravit. Multorum quidem a nonnullis plagiorum accufatur; at quo jure non video. Sedulus erat in Poëtis legendis, & dum carmina fua meditabatur, quandoque fuis, citra voluntatem, quandoque etiam de induftria, peregrinum verfum immifcuit. Quod plagium dici non meretur. Adhæc imitatus eft alios, uti Homerum Virgilius, quem tamen plagiarium nemo dicet. Multa fcripfit poëmata Latina & Græca, quæ partim per typos prodierunt, partim ἀνέκδοτα funt. Ex illis

(q) in *Æolohyl. pemm. 4. dedic.* ibid. pag. 54.

illis eminent *Miscellaneorum, tam Latinorum quam Græcorum Epigrammatum libri sex*, Francofurti, apud Egenolphi heredes, anno 1596 in 8 impressi: *Epodætys*, sive *Carminum & Epigrammatum Pſecades quinque*, Halæ, an. 1614, 8: *Monostichologia*, Ambergæ, 1616 in 8. Post obitum vero Auctoris Poëmatum itidem Latinorum ac Græcorum spissa duo volumina Francofurti, anno 1626 in 8, lucem aspexerunt. Laurentius CRASSVS, sedulus Poëtarum Græcorum annotator, eximie de ipso judicat, refertque (r): *Con fecondita d' ingegno scrisse Matteo Zubero la Gnomotipia, le Monostocologie, le Centurie di Monastici Greci, il Caton Greco, e altre Opere.* Obiit autem Poëta noster Noribergæ, die XIX Febr. Anno M DC XXIII.

ANONYMVS.

Epistolæ & Evangelia Dominicalia ab innominato Poëta Græcis versibus reddita, Lipsiæ, anno 1599 in 8 prodierunt, referente CLESSIO (s), & DRAVDIO (t).

JACOBVS MEILERIVS.

Ex qua gente Jacobus MEILERIVS oriundus sit, me, ut verum fatear, adhuc latet, quum annales, quos evolvi, nullam de eo men-

(r) in *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 329. edit. Neap. 1678 in fol.
(s) in Vir. Lit. Monum. pag. 391.
(t) in Bibliotheca Classica, pag. 1144.

mentionem injiciant. Egregium tamen illum fuisse Græcum Poëtam, illi versus, quos Christophorus KIRCHNERVS in Prosodia sua Græca ad demonstrandam syllabarum quantitatem producit, id satis comprobant. Sunt autem illi ex Salomonis Proverbiis, quæ omnia Meilerius carmine elegiaco reddidit, annoque 1599 evulgavit. Laurentius CRASSVS hæc de eo prodit (*u*): *Giamo Meillerio faticò molto nella lingua Greca, e poëtar volle in quella, ficcome anche nella Latina. Stampo la Metafrasi sopra i Proverbi di Salomone in Versi.* Quod si vero quis hunc Poëtam Græcum ex Germanorum sanguine non prodiisse deprehenderit, valde precor, ut ad populum suum migrare eum jubeat.

JOANNES GRASSARVS.

NEc multa de Joanne GRASSARO referre possumus, nisi quod eum Germanum inque Philosophia Magistrum fuisse sciamus. Ipsius Poësis Græco-Latina, Lipsiæ apud Henningum Grossium anno 1600 in 8 excusa est, memorante Joanne CLESSIO (*x*).

THEOPHILVS CANGISERVS.

EOdem tempore claruit Theophilus CANGISERVS, Halensis, Philosophiæ Magister,

(*u*) in sæpius citata sua *Istoria de Poeti Greci* Tusce scripta, pag. 254.

(*x*) in Viror. Literat. Monum. p. 369.

ſter, Philologus & Poëta Græcus admodum pius ac inſignis. Metrica Joannis POSSELII Evangelia & Epiſtolas Dominicales, nec non ejusdem centum & triginta ſeptem regulas vitæ, quæ hactenus Græce tantum extabant, Latine interpretatus eſt, atque in juventutis ſtudioſæ commodum, difficiliores voces expoſuit, Lipſiæ, anno 1599 in 8, & ſæpius excuſas, ceu jam ſub POSSELIO monuimus. Adjecit autem CANGISERUS ad finem hujus libri Græca ſua poëmata, ſcilicet hymnos aliquot ſacros in natalem & reſurrectionem Salvatoris, ut *Gelobet ſeyſtu Jeſu Chriſt*, & *Chriſt iſt erſtanden* &c. in Græcas elegias verſos. Et quemadmodum in his Eccleſiæ noſtræ conſuetis canticis feliciſſimus fuit; ita nullum dubium eſt, quin etiam Pſalmos Davidicos, ad mentem ſanctisſimi Vatis, perſpicue interpretatus ſit. Eum namque *Pſalmos Davidis metrica paraphraſi Græca*, anno 1610, expresſisſe, teſtatur KOENIGIUS (*y*).

JACOBUS GRETSERUS.

FAmigeratisſimus ille e Societate Jeſu, Jacobus GRETSERUS in lucem prodiit Marcdorffii

(*y*) in Bibliotheca Vet. & Nova, pag. 160. & in Elencho materiarum poëticarum MSCto, pag. 106 ſcribit: *Ajunt, Theoph. Cangiſerum etiam Pſalmos Græca paraphraſi illuſtraſſe: quam verſionem tamen hactenus videre nequaquam potui.* Nec ego vidi illam. Hinc augu-

dorffii sub ditione Constantiensi Ecclesiastica, anno post mille quingentos sexagesimo. Studuit Friburgi & Ingolstadii, ubi anno ætatis suæ decimo septimo in Jesuitarum Ordinem receptus est. Docuit ibidem annis viginti sex, uno anno linguam Græcam, tribus Philosophiam, reliquis Theologiam professus (z). Maximæ sibi gloriæ ducebant Marcdorffienses, quod tantus vir originem suam ex ipsis traxerit: hinc imaginem ejus pictam, quam in Curia sua erigere decreverunt, ab eo petierunt: recusavit eam GRETSERUS. Inde Superiores ejus in auxilium vocarunt. Indignatus ille est, ubi rescivit, monuitque, *tum demum illos suam imaginem habituros, si pictum in tabula asinum haberent* (a). Plurima edidit scripta, & si Georgio STENGELIO credendum, sesquicentum libros exaravit (b). Georgius HESERUS Catalogum Scriptorum GRETSERI edidit, Monachii 1674 in 4 (c). Multos aucto-

auguror, KOENIGIUM & illos, ex quorum ore KOENIGIUS hæc dicit, confundere Psalmos Davidicos cum Psalmis seu Hymnis Ecclesiasticis quorum aliquot, ut supra dictum, CANGISERUS Græce vertit.

(z) KOENIGIUS in Biblioth. cit. pag. 363.

(a) vide Nathanaëlis SOTWELLII Biblioth. Scriptorum Societ. Iesu, pag. 369. *conf.* BAYLE Dictionaire Hist. & Critique, Tome II, p. m. 1317.

(b) KOENIG. Biblioth. *pag. cit.* FREHERUS in *Theatr. viror. claror.* quædam ejus scripta recenset, pag. 430.

(c) Petrus BAELIUS *loco memorato.*

auctores Græcos Latine transtulit, notisque illustravit, puta Cyrillum in Prophetas minores, Joannem Cantacuzenum, Simocattam, Phranzem, Georgium Codinum Curopalatem, & alios. Prostant ejus eruditissimi *Institutionum Græcæ linguæ libri quatuor*, diversis locis ac temporibus typis exscripti. Ad manus mihi est editio Coloniensis, anno 1677 in 8 evulgata. Harum *Institutionum liber tertius* xxiix Capitibus absolvitur, absolutissimamque Prosodiam Græcam, seu, vt titulus habet, *doctrinam de syllabarum dimensione*, complectitur. Plerique tamen Protestantium eruditi GRETSERVM hujus voluminis auctorem esse dubitant, siquidem apertum esse dicunt, illum in Colloquio Ratisbonensi cum nostro HVNNIO disputantem ne terminos quidem technicos Græcos intellexisse: puduisse eum valde hujus rei, adjiciunt, ac non ita multo post præstantissimam hanc Grammaticam Græcam sub ipsius nomine in lucem prodiisse, cujus auctorem, ut SCHVRTZFLEISCHIVS præsertim judicat (*d*), vel universum aliquod Jesuitarum Collegium, vel, ut alii conjiciunt, eruditissimum illum Jesuitam, Matthæum RADERVM, fuisse. An vero hæ conjecturæ verum attingant, non prolixe inquiram, cum meræ sint & maneant conjecturæ. Hoc certum scio,

O 4 &cu-

(*d*) *vid.* Conr. Samuel. SCHVRTZFLEISCHII *Vita* ab Adolpho CLARMVNDO descripta, p. 195 sq.

& cudisse GRETSERVM poëmata Græca, & antiquorum plurima Latinis auribus exhibuisse ac illustrasse. Acrostichides Græcæ, Epigrammata, & transpositiones Latinæ florent in ipsius *Horto S. Crucis*, Ingolstadii anno 1600 in 4 condito. Adscripsit eum Laurentius CRASSVS Poëtis Græcis: *Giacomo Gretsero*, inquiens (*e*), *professò la lingua Greca con tanta accuratezza, che venne stimato il più intendente de' suoi tempi di quella lingua. Nella Poësia Greca e Latina fatico ancora, in pochissime memorie leggonsi dagli ameni ingegni. Trovansi con tutto ciò le di lui Poësie lodate dal Domenichi col seguente Epigramma:*

Decantas nostræ Labarum, Gretsere, salutis,
Et fidibus Græcis; nec tibi Græca fides.
Et pangis Graja magnum Sotera Camœna,
Vt tibi cum Latia, sit quoque Græca Lyra.

Ad purgandam in igne, ceu speravit, animam suam abiit ex impuritia mundi, anno millesimo, sexcentesimo, vigesimo quinto, die vigesimo nono Januarii, anno ætatis sexagesimo quinto (*f*).

JOANNES BENEDICTVS.

BENEDICTORVM gentem inter omnes Europæ populos dispersam esse, historia literaria prodit. Cujus regionis noster sit Joannes

(*e*) in *Istoria de Poeti Greci*, pag. 254.

(*f*) juxta FREHERVM loc. cit. GRETSERVS obiit A. C. 1627.

RES BENEDICTVS, inquirendum eſt. Facile Gallum eum eſſe, ſuſpicari poſſem, quod frater ipſius in Gallia vixit, &, priusquam aliquot BARTASSII librorum metricam verſionem luci exhiberet, Iſaacum CASAVBONVM non modo conſuluit, verum etiam BENEDICTI noſtri ſpecimen verſionis Græcæ Horatianæ ipſi tradidit (*g*). Sed cum Paulus COLOMESIVS in *Gallia* ſua *Orientali* (*h*) nullam de eo mentionem faciat; & Philippus MORNÆVS BENEDICTVM a Salmurio Galliæ Academia remotiſſimum ad munus profeſſorium invitaverit (*i*), ex alia illum natione prodiiſſe conjicio. Germanum eum vocant Thomas BARTHOLINVS (*k*), Chriſtophorus HENDREICHIVS (*l*), Adrianus BAILLETVS (*m*) & alii. Ipſe Gulielmum COPVM, Baſileenſem, proavum maternum agno-

 ſcit

(*g*) teſte ipſo Ioanne BENEDICTO in epiſtola, qua Philippo MORNAEO, Pleſſiaci Marliani Domino & Conſiliario Regio, *Lucianum* ſuum dicavit, Salmurii 7 Id. Auguſti, Anno 1619 data.

(*h*) in qua Gallorum, qui linguas Orientales excoluerunt, vitas deſcribit. Excuſus eſt liber Hagæ, anno 1665 in 4.

(*i*) vide citatam BENEDICTI ad MORNAEVM epiſtolam.

(*k*) in libro, quem *de Medicis Poetis*, Hafniæ 1669 in 8 edidit, pag. 135.

(*l*) in *Pandectis Brandenburgicis*, pag. 507, edit. Berolin. 1699 in fol.

(*m*) vide ejus *Iugemens des Savans ſur les principaux*

ſcit (*n*). Juvenis πᾶς καὶ ὅλος in Medicin fuit (*o*), cujus in gratiam Græca cum Latini diligenter quotidie conjunxit. Græcarum igitur literarum Profeſſionem non meditabatur, tantum abeſt, ut ambiret. Verum Iſaacus CASAUBONUS ex ſpecimine Horatiano Græcis in literis profectus ejus dijudicans, concepta ſpe fore ut obeundæ hujusmodi provinciæ eſſet idoneus, non rogatus, ſed ultro nomen ipſius MORNÆO ſignificavit. Ilico humaniſſimis eum ad Profeſſionem Græcam Salmurii obeundam literis invitavit MORNÆUS. Quibus acceptis obſtupuit utique BENEDICTUS, animique dubius hæſit. Verum *ubi* hæc cogitatio mentem occupaſſet, non ſine divina providentia factum eſſe, ut tanti viri *conſilio* vocaretur, invitationi lubens *obtemperavit* (*p*). Suam itaque Græcarum literarum peri-

---

paux ouvrages des Auteurs, Tome II, pag. 402, edit. Paris. 1722 in 4.

(*n*) in Epiſtola, qua Ioanni HEROARDO, Medico Regio, *Pindarum* ſuum conſecravit.

(*o*) Gradum etiam in Medicina Doctoralem adeptus eſt, teſte BAILLETO. *loc. cit.* Edidiſſe quoque eum libros Medicos, affirmant BARTHOLINUS & HENDREICHIUS *l. c.* Nego autem, quem HENDREICHIUS ipſi tribuit, librum *de morbo Gurgeatico*, *Cracov.* 1530 *excuſum*, BENEDICTI noſtri fœtum eſſe. Longe enim ſuperat ille ætatem BENEDICTI, & ſcio adhuc aliquos ejusdem nominis eruditos.

(*p*) verba ut plurimum ipſius ſunt BENEDICTI, in memorata epiſtola, qua MORNAEO *Lucianum* obtulit.

peritiam non modo in cathedra Salmurienfi, verum quoque in interpretandis & edendis Luciano Samofatenfi & Pindaro Poëta, fat fuperque probavit. Ad *Lucianum* quod attinet; aderant quidem verfiones Latinæ, videlicet Thomæ MORI, ERASMI, MELANCHTHONIS, Jacobi MICYLLI, Gilberti COGNATI, Vincentii OBSOPÆI, BOLERI, LVSCINII, BIRCKHEIMERI, & aliorum, quas editiones Bafileenfis 1563 & Parifina 1615 exhibent; attamen, cum res ardua fit, fatente BENEDICTO, eadem elegantia, eademque feflivitate, qua Græce legitur, auctorem hunc Latinum dare, hafce verfiones recognovit BENEDICTVS, emendavit, & maximam earum partem ipfe contexnit: Græcum etiam contextum, ubi mendofa fuerat vifa lectio, vel ex collatione variorum Codicum, vel ex proprio ingenio, emendavit (q). Magno itaque ftudio *Luciani Opera* Græce & Latine, Salmurii ex typis Petri Piededii edidit, anno 1619 in 8, duobus voluminibus: *Mais*, notante BAILLETO (r), *felon la remarque de Monfieur le Fevre & de Monfieur d'Ablancourt il y a ajouté quelques-unes de fes fautes.* Diftractis autem exemplaribus, novam impresfionem meditatus Celeberrimus GRÆVIVS, pro fundamento

(q) ita habent *Acta Erudit. Lipfienfia*, ad an. 1687, menf. Octobr. pag. 571.

(r) *Dans les Jugemens de Savans fur les principaux ouvrages des Auteurs*, Tome II, pag. 402.

mento posuit hanc Salmuriensem editionem, Græcum auctoris textum Latinamque BENEDICTI interpretationem retinuit, menda, quæ aderant, correxit, adjecitque varias doctorum virorum annotationes, adeoque Lucianum Græcolatinum correctum, & nitidissimis typis chartisque ac forma commodissima recusum dedit, Amstelodami anno 1687 in 8 duobus tomis (*s*). Idem etiam, quod Luciano, accidit *Pindaro*, Lyricorum Poëtarum principi. Hunc enim ad manus sumsit BENEDICTVS, eumque, summa industria & nova facie in publicum produxit. Ex continua lectione plane sibi familiarem ipsum reddidit, intimiusque mentem ejus cognovit, adeoque felicissima eum paraphrasi Latina, commentarioque eruditissimo exornavit, Salmurii, anno 1620 in 4 cum textu Græco. Magnam ea propter cum Græcæ literaturæ cultoribus gratiam iniit. Cumque circa finem præteriti seculi duo ex Collegio Magdalenensi, quod Oxonii est, Anglorum doctissimi, Richardus WEST & Robertus WELSTED, novam Pindari editionem curarent, nil melius se fecisse arbitrabantur, quam si BENEDICTI nostri paraphrasin cum Erasmi SCHMIDII versione, (de qua paulo inferius dicemus,) horumque & aliorum notis, textui Græco adjicerent. Id quod etiam factum, & omnium, quotquot hodie existunt, optima splendidissimaque

(*s*) Acta Erudit. Lips. *loc. cit.* p. 570, seq.

maque enata eſt Pindari editio, quæ prodiit Oxonii ex theatro Scheldoniano, anno 1697 in fol. cui quoque Nicolai SVDORII verſio metrico-latina annexa eſt. Sed hæc omnia me non moviſſent, ut BENEDICTVM Poëtis Græcis adſcriberem, ni apertum mihi fuiſſet, eum adhuc juvenem in Horatio Grajis verſibus tradendo deſudaſſe. Ita enim ipſe ad Philippum MORNÆVM ſcribit (t): *opera fratris mei in Iſaaci* CASAVBONI *manus venerunt, quod probe ſcis, meæ juveniles (quas ipſemet, quæ tua eſt humanitas, inſpicere dignatus es) exercitationes in vertendo Græce Horatio, pari tum metro, tum numero carminum. Ex quo ſpecimine, cum vix ex ephebis exceſſiſſem, elaborato, μακαρίτης ille -- nomen meum tibi ſignificavit.* Vtrum vero Horatius Græcus prelum ſenſerit, atque in publicum prodierit, ignoro. Obiit BENEDICTVS Salmurii, anno ſexcenteſimo poſt milleſimum ſexageſimo quarto (u).

BERNHARDVS GLASERVS.

BErnhardus GLASERVS, *Gothanus*, ſcholæ Præceptor, concinnavit Pſalmodiam Catecheticam, Græcam & Latinam, eamque metrico-rhythmicam. Cujus rei index eſt Fridericus TAVBMANNVS, dum pietatem auctoris ac laudem ſequente epigrammate canit (x):

VIR-

(t) in Epiſtola dedicatoria *Luciani.*

(u) vide BAILLETI *Jugemens des Savans*, l. c.

(x) Frid. TAVBMANNVS in Schediaſmat. Poëtic. Lib. III. Sacrorum, p. m. 213, ſq.

VIRTVS *omnibus anteit: Sed una*
Virtutem Pietas *coronat omnem.*
Hanc, Glaſere, *modo paratus omni es*
Inſtillare pueritiæ, Latinis
Et Græcis numeris; Poëta certe
Et Græcis bonus & bonus Latinis.
Nec hanc ſat numeris vel his vel iſtis
Inſtillaſſe pueritiæ putaſti:
Fis Cantor quoque: carminisque rithmum
Dorica Phrygiaque Lydiaque
Figurare anima Meliſſus audes:
Profint omnibus ut modis ephebo.
Et tantum Pietatis architectum
Auſit carpere dens malignus ævi?
Virtutem Pietas coronat omnem:
Glaſerus *Pietatem ab ævo in ævum*
Coronandus & ipſe. Livor audis?

CASPAR CNOLLIVS.

SIſto hic, verbis utor clariſſimi JOHNII (*y*), Poëtam Græcum, Boleslavienſem, circa initia ſuperioris ſeculi clarum, cujus elegantiſſimam elegiam Græcam habemus, quæ continet deſcriptionem fontis dulcisſimi & limpidiſſimi juxta Boleslaviam, qui vulgo *Queckborn* dicitur, quemque etiam Latino carmine celebraverat Sebaſtianus ALISCHNERVS. Prodiit hæc Elegia Græca Lipſiæ, Anno 1605 in 4, dedicataque eſt Senatui Boleslavienſi, M. Friderico

(*y*) in Parnaſſo Sileſiaco, *ſive* Poëtarum Sileſiacorum Cent. II, pag. 47 ſeq. num. 13.

rico HOLSTENIO, Paſtori Suidnicenſi, & Chriſtophoro CNOLLIO, Diacono Sprottavienſi. Tam rara eſt hæc Elegia, tamque cara, ut amici illam manu deſcriptam cum amicis communicent.

CHRISTOPHORVS HELVICVS.

SPrendlinga pagus eſt unum milliare diſtans Francofurto ad Mœnum, in luco Triquerinorum, ubi natus eſt Chriſtophorus HELVICVS, die vigeſimo ſexto Decembris, anno poſt ſesquimillenarium octogeſimo primo (z). Naturalis in eo ingenii vis ſicut fuit præſtantiſſima, ita etiam educatio optima. Nam ipſius Parentis, M. Chriſtophori HELVICI, ejus loci Paſtoris doctiſſimi, dextra inſtitutione Latinæ, Græcæ & Hebraicæ linguæ fundamenta cum lacte quaſi materno imbibit, ut Iſocratem intelligere & explicare potuerit (a). In ſcholam poſtea Francofurtenſem miſſus, & dehinc in Academiam Marpurgenſem, in ſtudiis ita profecit, ut decimo quarto ætatis anno, perraro exemplo, Baccalaureatus gradum conſecutus (b), anno-

(z) conſulatur Ioan. VVINCKELMANNI, tum Academiæ Gieſſenſis Rectoris, Oratio funebris in obitum HELVICI noſtri, extans in Henning. VVITTENII *Memor. Theol.* Dec. 1, p. 98. conf. Pauli FREHERI Theatrum viror. claror. pag. 393.

(a) Idem VVINCKELMANNVS ibid. p. 100.

(b) ex his verbis, quæ Chriſtoph. SCHEIBLERVS in Programmate funebri HELVICI habet, Pe-
trus

annoque decimo octavo, quamvis citius potuisset, Magisterii honorem, primumque inter XX competitores locum, obtinuit (c). Medicinæ postea operam navavit, sed mutato consilio, omnibus viribus studium Theologicum aggressus, & tam felici quidem eventu, ut Doctoris Theologi titulo insignitus fuerit. Anno seculi superioris quinto ab Illustr. Hassiæ Landgravio LVDOVICO Professio linguæ Hebrææ & Græcæ ipsi demandata est, ubi Giessæ (d) pro Græca lectione Homeri Iliada & Odysseam non tam Grammatice resolvit, quam etiam exinde scitu dignissima excerpsit, itemque Dialogos quosdam Luciani, ut & alia ex Demosthene explicavit, & ad usum transtulit (e). Quinque annis post Professionem Theologicam adeptus, eamque usque ad finem vitæ magna nominis sui fama condecoravit. Mortuus est in florentissima ætate, die septimo Septembris, anno ejusdem seculi decimo septimo, cum vixisset annos triginta sex, menses octo cum dimidio (f). Plurima edidit scripta, quorum catalogum

trus BAELIVS in *Dictionaire Hist. & Critiq.* Tom. II, pag. 1421, hoc porisma eruit: *Il faut que le Baccalaureat en Allemagne ne soit point ce qu' il est ailleurs.*

(c) VVITTENIVS *loc. cit.* pag. 101.

(d) fallitur KOENIGIVS in *Biblioth.* pag. 389, HELVICVM *Marpurgi* linguas, & Theologiam professum esse, memorans.

(e) VVINCKELMANNVS apud VVITTEN. *loc. cit.* pag. 102.

(f) ita in ejus Epitaphio legitur.

gum WITTENIVS accurate exhibet (*g*). Dicendum adhuc est de eo, cujus maxime causa HELVICVS inter Poëtas nostros sedeat. Meruit id jam juvenilis ætas ejusque genius; quem celebris Petrus BÆLIVS his verbis admiratur (*h*): *Ce ne fut pas un de ces esprits tardifs, qui ne se produisent que sur l' arriere-saison: il fut capable avant l' âge de vingt ans d' enseigneur le Grec & l' Hébreu, & même la Philosophie; & il avoit fait une infinité de Vers Grecs à l' âge de quinze ou seize ans.* Namque, ut D. WINCKELMANNVS refert (*i*), anno ætatis decimo tertio versus morales Dionysii Catonis, Latino carmine scriptos, expressit Græco. Anno sequente Comœdiam de Goliatho Latinis, iisdemque perelegantibus versibus, reddidit, itemque rhythmis Germanicis: anno autem ætatis decimo quinto Comœdiam de Tobia perpolitis ætatemque superantibus Græcis versibus, exercitii privati causa, conscripsit: anno decimo septimo ætatis orationem de missione Spiritus Sancti in festo Pentecostes Græco carmine confecit. Præter hæc egregia egregiæ indolis documenta plura alia carmina Græca ad imitationem Theocriti, quæ in peculiarem librum conjecit, variis generibus ab ipso concinnata cum Latinis & Hebraicis

 adsunt.

(*g*) in *Memor. Theol.* loco citato, p. 112 seq.
(*h*) citato loco sub *Helvicus.*
(*i*) in memorata Oratione funebri, apud WITTENIVM *loc. cit.* pag. 100. seq.

dorffii sub ditione Constantiensi Ecclesiastica, anno post mille quingentos sexagesimo. Studuit Friburgi & Ingolstadii, ubi anno ætatis suæ decimo septimo in Jesuitarum Ordinem receptus est. Docuit ibidem annis viginti sex, uno anno linguam Græcam, tribus Philosophiam, reliquis Theologiam professus (z). Maximæ sibi gloriæ ducebant Marcdorffienses, quod tantus vir originem suam ex ipsis traxerit: hinc imaginem ejus pictam, quam in Curia sua erigere decreverunt, ab eo petierunt: recusavit eam GRETSERUS. Inde Superiores ejus in auxilium vocarunt. Indignatus ille est, ubi rescivit, monuitque, *tum demum illos suam imaginem habituros, si pictum in tabula asinum haberent* (a). Plurima edidit scripta, & si Georgio STENGELIO credendum, sesquicentum libros exaravit (b). Georgius HESERUS Catalogum Scriptorum GRETSERI edidit, Monachii 1674 in 4 (c). Multos aucto-

augurор, KOENIGIUM & illos, ex quorum ore KOENIGIUS hæc dicit, confundere Psalmos Davidicos cum Psalmis seu Hymnis Ecclesiasticis, quorum aliquot, ut supra dictum, CANGISERUS Græce vertit.

(z) KOENIGIUS in Biblioth. cit. pag. 363.

(a) vide Nathanaelis SOTVVELLII Biblioth. Scriptorum Societ. Iesu, pag. 369. *conf.* BAYLE Dictionaire Hist. & Critique, Tome II, p. m. 1317.

(b) KOENIG. Biblioth. *pag. cit.* FREHERUS in *Theatr. viror. claror.* quædam ejus scripta recenset, pag. 430.

(c) Petrus BAELIUS *loco memorato.*

auctores Græcos Latine transtulit, notisque illustravit, puta Cyrillum in Prophetas minores, Joannem Cantacuzenum, Simocattam, Phranzem, Georgium Codinum Curopalatem, & alios. Prostant ejus eruditissimi *Institutionum Græcæ linguæ libri quatuor*, diversis locis ac temporibus typis exscripti. Ad manus mihi est editio Coloniensis, anno 1677 in 8 evulgata. Harum *Institutionum liber tertius* XXIIX Capitibus absolvitur, absolutissimamque Prosodiam Græcam, seu, vt titulus habet, *doctrinam de syllabarum dimensione*, complectitur. Plerique tamen Protestantium eruditi GRETSERVM hujus voluminis auctorem esse dubitant, siquidem apertum esse dicunt, illum in Colloquio Ratisbonensi cum nostro HVNNIO disputantem ne terminos quidem technicos Græcos intellexisse: puduisse eum valde hujus rei, adjiciunt, ac non ita multo post præstantissimam hanc Grammaticam Græcam sub ipsius nomine in lucem prodiisse, cujus auctorem, ut SCHVRTZFLEISCHIVS præsertim judicat (*d*), vel universum aliquod Jesuitarum Collegium, vel, ut alii conjiciunt, eruditissimum illum Jesuitam, Matthæum RADERVM, fuisse. An vero hæ conjecturæ verum attingant, non prolixe inquiram, cum meræ sint & maneant conjecturæ. Hoc certum scio,

O 4 & cu-

(*d*) *vid.* Conr. Samuel. SCHVRTZFLEISCHII *Vita* ab Adolpho CLARMVNDO descripta, p. 195 sq.

& cudisse GRETSERUM poëmata Græca, & antiquorum plurima Latinis auribus exhibuisse ac illustrasse. Acrostichides Græcæ, Epigrammata, & transpositiones Latinæ florent in ipsius *Horto S. Crucis*, Ingolstadii anno 1600 in 4 condito. Adscripsit eum Laurentius CRASSUS Poëtis Græcis: *Giacomo Gretsero*, inquiens (e), *professò la lingua Greca con tanta accuratezza, che venne stimato il più intendente de' suoi tempi di quella lingua. Nella Poësia Greca e Latina fatico ancora, in pochissime memorie leggonsi dagli ameni ingegni. Trovansi con tutto ciò le di lui Poësie lodate dal Domenichi col seguente Epigramma:*

Decantas nostræ Labarum, Gretsere, salutis,
Et fidibus Græcis; nec tibi Græca fides.
Et pangis Graja magnum Sotera Camœna,
Ut tibi cum Latia, sit quoque Græca Lyra.

Ad purgandam in igne, ceu speravit, animam suam abiit ex impuritia mundi, anno millesimo, sexcentesimo, vigesimo quinto, die vigesimo nono Januarii, anno ætatis sexagesimo quinto (f).

JOANNES BENEDICTUS.

BENEDICTORUM gentem inter omnes Europæ populos dispersam esse, historia literaria prodit. Cujus regionis noster sit Joannes:

(e) in *Istoria de Poeti Greci*, pag. 254.

(f) juxta FREHERUM loc. cit. GRETSERUS obiit A. C. 1627.

NES BENEDICTVS, inquirendum eſt. Facile Gallum eum eſſe, ſuſpicari poſſem, quod frater ipſius in Gallia vixit, &, priusquam aliquot BARTASSII librorum metricam verſionem luci exhiberet, Iſaacum CASAVBONVM non modo conſuluit, verum etiam BENEDICTI noſtri ſpecimen verſionis Græcæ Horatianæ ipſi tradidit (*g*). Sed cum Paulus COLOMESIVS in *Gallia* ſua *Orientali* (*h*) nullam de eo mentionem faciat; & Philippus MORNÆVS BENEDICTVM a Salmurio Galliæ Academia remotiſſimum ad munus profeſſorium invitaverit (*i*), ex alia illum natione prodiiſſe conjicio. Germanum eum vocant Thomas BARTHOLINVS (*k*), Chriſtophorus HENDREICHIVS (*l*), Adrianus BAILLETVS (*m*) & alii. Ipſe Gulielmum COPVM, Baſileenſem, proavum maternum agno-

O 5 ſcit

(*g*) teſte ipſo Ioanne BENEDICTO in epiſtola, qua Philippo MORNAEO, Pleſſiaci Marliani Domino & Conſiliario Regio, *Lucianum* ſuum dicavit, Salmurii 7 Id. Auguſti, Anno 1619 data.

(*h*) in qua Gallorum, qui linguas Orientales excoluerunt, vitas deſcribit. Excuſus eſt liber Hagæ, anno 1665 in 4.

(*i*) vide citatam BENEDICTI ad MORNAEVM epiſtolam.

(*k*) in libro, quem *de Medicis Poetis*, Hafniæ 1669 in 8 edidit, pag. 135.

(*l*) in *Pandectis Brandenburgicis*, pag. 507, edit. Berolin. 1699 in fol.

(*m*) vide ejus *Iugemens des Savans ſur les principaux*

ſcit (*n*). Juvenis πᾶς καὶ ὅλος in Medicinæ fuit (*o*), cujus in gratiam Græca cum Latinis diligenter quotidie conjunxit. Græcarum igitur literarum Profeſſionem non meditabatur, tantum abeſt, ut ambiret. Verum Iſaacus CASAVBONVS ex ſpecimine Horatiano Græcis in literis profectus ejus dijudicans, concepta ſpe fore ut obeundæ hujusmodi provinciæ eſſet idoneus, non rogatus, ſed ultro nomen ipſius MORNÆO ſignificavit. Ilico humaniſſimis eum ad Profeſſionem Græcam Salmurii obeundam literis invitavit MORNÆVS. Quibus acceptis obſtupuit utique BENEDICTVS, animique dubius hæſit. Verum ubi hæc cogitatio mentem occupaſſet, non ſine divina providentia factum eſſe, ut tanti viri conſilio vocaretur, invitationi lubens obtemperavit (*p*). Suam itaque Græcarum literarum peri-

---

paux ouvrages des Auteurs, Tome II, pag. 402, edit. Paris. 1722 in 4.

(*n*) in Epiſtola, qua Ioanni HEROARDO, Medico Regio, *Pindarum* ſuum conſecravit.

(*o*) Gradum etiam in Medicina Doctoralem adeptus eſt, teſte BAILLETO *loc. cit.* Ediddiſſe quoque eum libros Medicos, affirmant BARTHOLINVS & HENDREICHIVS *l. c.* Nego autem, quem HENDREICHIVS ipſi tribuit, librum *de morbo Gurgeatico, Cracov.* 1530 *excuſum*, BENEDICTI noſtri fœtum eſſe. Longe enim ſuperat ille ætatem BENEDICTI, & ſcio adhuc aliquos ejusdem nominis eruditos.

(*p*) verba ut plurimum ipſius ſunt BENEDICTI, in memorata epiſtola, qua MORNAEO *Lucianum* obtulit.

peritiam non modo in cathedra Salmuriensi, verum quoque in interpretandis & edendis Luciano Samosatensi & Pindaro Poëta, sat superque probavit. Ad *Lucianum* quod attinet, aderant quidem versiones Latinæ, videlicet Thomæ MORI, ERASMI, MELANCHTHONIS, Jacobi MICYLLI, Gilberti COGNATI, Vincentii OBSOPÆI, BOLERI, LVSCINII, BIRCKHEIMERI, & aliorum, quas editiones Basileensis 1563 & Parisina 1615 exhibent; attamen, cum res ardua sit, fatente BENEDICTO, eadem elegantia, eademque festivitate, qua Græce legitur, auctorem hunc Latinum dare, hasce versiones recognovit BENEDICTVS, emendavit, & maximam earum partem ipse contexuit: Græcum etiam contextum, ubi mendosa fuerat visa lectio, vel ex collatione variorum Codicum, vel ex proprio ingenio, emendavit (*q*). Magno itaque studio *Luciani Opera* Græce & Latine, Salmurii ex typis Petri Piededii edidit, anno 1619 in 8, duobus voluminibus: *Mais*, notante BAILLETO (*r*), *selon la remarque de Monsieur le Fevre & de Monsieur d'Ablancourt il y a ajouté quelques-unes de ses fautes.* Distractis autem exemplaribus, novam impressionem meditatus Celeberrimus GRÆVIVS, pro fundamento

(*q*) ita habent *Acta Eruditor. Lipsiensia*, ad an. 1687, mens. Octobr. pag. 571.

(*r*) *Dans les Jugemens de Savans sur les principaux ouvrages des Auteurs*, Tome II, pag. 402.

mento posuit hanc Salmuriensem editionem, Græcum auctoris textum Latinamque BENEDICTI interpretationem retinuit, menda, quæ aderant, correxit, adjecitque varias doctorum virorum annotationes, adeoque Lucianum Græcolatinum correctum, & nitidissimis typis chartisque ac forma commodissima recusum dedit, Amstelodami anno 1687 in 8 duobus tomis (*s*). Idem etiam, quod Luciano, accidit *Pindaro*, Lyricorum Poëtarum principi. Hunc enim ad manus sumsit BENEDICTVS, eumque, summa industria & nova facie in publicum produxit. Ex continua lectione plane sibi familiarem ipsum reddidit, intimiusque mentem ejus cognovit, adeoque felicissima eum paraphrasi Latina, commentarioque eruditissimo exornavit, Salmurii, anno 1620 in 4 cum textu Græco. Magnam ea propter cum Græcæ literaturæ cultoribus gratiam iniit. Cumque circa finem præteriti seculi duo ex Collegio Magdalenensi, quod Oxonii est, Anglorum doctissimi, Richardus WEST & Robertus WELSTED, novam Pindari editionem curarent, nil melius se fecisse arbitrabantur, quam si BENEDICTI nostri paraphrasin cum Erasmi SCHMIDII versione, (de qua paulo inferius dicemus,) horumque & aliorum notis, textui Græco adjicerent. Id quod etiam factum, & omnium, quotquot hodie existunt, optima splendidissimaque

(*s*) Acta Erudit. Lips. *loc. cit.* p. 570, seq.

maque enata eſt Pindari editio, quæ prodiit Oxonii ex theatro Scheldoniano, anno 1697 in fol. cui quoque Nicolai SVDORII verſio metrico-latina annexa eſt. Sed hæc omnia me non moviſſent, ut BENEDICTVM Poëtis Græcis adſcriberem, ni apertum mihi fuiſſet, eum adhuc juvenem in Horatio Grajis verſibus tradendo deſudaſſe. Ita enim ipſe ad Philippum MORNÆVM ſcribit (*t*): *opera fratris mei in Iſaaci* CASAVBONI *manus venerunt, quod probe ſcis, meæ juveniles (quas ipſemet, quæ tua eſt humanitas, inſpicere dignatus es) exercitationes in vertendo Græce Horatio, pari tum metro, tum numero carminum. Ex quo ſpecimine, cum vix ex ephebis exceſſiſſem, elaborato, μακαρίτης ille -- nomen meum tibi ſignificavit.* Vtrum vero Horatius Græcus prelum ſenſerit, atque in publicum prodierit, ignoro. Obiit BENEDICTVS Salmurii, anno ſexcenteſimo poſt milleſimum ſexageſimo quarto (*u*).

BERNHARDVS GLASERVS.

BErnhardus GLASERVS, *Gothanus*, ſcholæ Præceptor, concinnavit Pſalmodiam Catecheticam, Græcam & Latinam, eamque metrico-rhythmicam. Cujus rei index eſt Fridericus TAVBMANNVS, dum pietatem auctoris ac laudem ſequente epigrammate canit (*x*):

VIR-

(*t*) in Epiſtola dedicatoria *Luciani.*

(*u*) vide BAILLETI *Jugemens des Savans*, l. c.

(*x*) Frid. TAVBMANNVS in Schediaſmat. Poëtic. Lib. III. Sacrorum, p. m. 213, ſq.

VIRTVS *omnibus anteit: Sed una*
Virtutem Pietas *coronat omnem.*
Hanc, Glafere, *modo paratus omni es*
Inſtillare pueritiæ, Latinis
Et Græcis numeris; Poëta certe
Et Græcis bonus & bonus Latinis.
Nec hanc ſat numeris vel his vel iſtis
Inſtillaſſe pueritiæ putaſti:
Fis Cantor quoque: carminisque rithmum
Dorica Phrygiaque Lydiaque
Figurare anima Meliſſus audes:
Proſint omnibus ut modis ephebo.
Et tantum Pietatis architectum
Auſit carpere dens malignus ævi?
Virtutem Pietas coronat omnem:
Glaſerus *Pietatem ab ævo in ævum*
Coronandus & ipſe. Livor audis?

CASPAR CNOLLIVS.

SIſto hic, verbis utor clariſſimi JOHNII (*y*), Poëtam Græcum, Boleslavienſem, circa initia ſuperioris ſeculi clarum, cujus elegantiſſimam elegiam Græcam habemus, quæ continet deſcriptionem fontis dulcisſimi & limpidiſſimi juxta Boleslaviam, qui vulgo *Queckborn* dicitur, quemque etiam Latino carmine celebraverat Sebaſtianus ALISCHNERVS. Prodiit hæc Elegia Græca Lipſiæ, Anno 1605 in 4, dedicataque eſt Senatui Boleslavienſi, M. Friderico

(*y*) in Parnaſſo Sileſiaco, *ſive* Poëtarum Sileſiacorum Cent. II, pag. 47 ſeq. num. 13.

rico HOLSTENIO, Paſtori Suidnicenſi, & Chriſtophoro CNOLLIO, Diacono Sprottavienſi. Tam rara eſt hæc Elegia, tamque cara, ut amici illam manu deſcriptam cum amicis communicent.

CHRISTOPHORVS HELVICVS.

SPrendlinga pagus eſt unum milliare diſtans Francofurto ad Mœnum, in luco Triquernorum, ubi natus eſt Chriſtophorus HELVICVS, die vigeſimo ſexto Decembris, anno poſt ſesquimillenarium octogeſimo primo (z). Naturalis in eo ingenii vis ſicut fuit præſtantiſſima, ita etiam educatio optima. Nam ipſius Parentis, M. Chriſtophori HELVICI, ejus loci Paſtoris doctiſſimi, dextra inſtitutione Latinæ, Græcæ & Hebraicæ linguæ fundamenta cum lacte quaſi materno imbibit, ut Iſocratem intelligere & explicare potuerit (*a*). In ſcholam poſtea Francofurtenſem miſſus, & dehinc in Academiam Marpurgenſem, in ſtudiis ita profecit, ut decimo quarto ætatis anno, perraro exemplo, Baccalaureatus gradum conſecutus (*b*), anno-

(z) conſulatur Ioan. VVINCKELMANNI, tum Academiæ Gieſſenſis Rectoris, Oratio funebris in obitum HELVICI noſtri, extans in Henning. VVITTENII *Memor. Theol.* Dec. I, p. 98. conf. Pauli FREHERI Theatrum viror. claror. pag. 393.

(*a*) Idem VVINCKELMANNVS ibid. p. 100.

(*b*) ex his verbis, quæ Chriſtoph. SCHEIBLERVS in Programmate funebri HELVICI habet, Petrus

annoque decimo octavo, quamvis citius potuisset, Magisterii honorem, primumque inter xx competitores locum, obtinuit (*c*). Medicinæ postea operam navavit, sed mutato consilio, omnibus viribus studium Theologicum aggressus, & tam felici quidem eventu, ut Doctoris Theologi titulo insignitus fuerit. Anno seculi superioris quinto ab Illustr. Hassiæ Landgravio LVDOVICO Professio linguæ Hebrææ & Græcæ ipsi demandata est, ubi Giessæ (*d*) pro Græca lectione Homeri Iliada & Odysseam non tam Grammatice resolvit, quam etiam exinde scitu dignissima excerpsit, itemque Dialogos quosdam Luciani, ut & alia ex Demosthene explicavit, & ad usum transtulit (*e*). Quinque annis post Professionem Theologicam adeptus, eamque usque ad finem vitæ magna nominis sui fama condecoravit. Mortuus est in florentissima ætate, die septimo Septembris, anno ejusdem seculi decimo septimo, cum vixisset annos triginta sex, menses octo cum dimidio (*f*). Plurima edidit scripta, quorum catalogum

trus BAELIVS in *Dictionaire Hist. & Critiq.* Tom. II, pag. 1411, hoc porisma eruit: *Il faut que le Baccalaureat en Allemagne ne soit point ce qu' il est ailleurs.*

(*c*) VVITTENIVS *loc. cit.* pag. 101.

(*d*) fallitur KOENIGIVS in *Biblioth.* pag. 389, HELVICVM *Marpurgi* linguas, & Theologiam professum esse, memorans.

(*e*) VVINCKELMANNVS apud VVITTEN. *loc. cit.* pag. 102.

(*f*) ita in ejus Epitaphio legitur.

gum WITTENIVS accurate exhibet (g). Dicendum adhuc eſt de eo, cujus maxime cauſa HELVICVS inter Poëtas noſtros ſedeat. Meruit id jam juvenilis ætas ejuſque genius; quem celebris Petrus BÆLIVS his verbis admiratur (h): *Ce ne fut pas un de ces eſprits tardifs, qui ne ſe produiſent que ſur l' arriere-ſaiſon: il fut capable avant l' âge de vingt ans d' enſeigneur le Grec & l' Hébreu, & même la Philoſophie; & il avoit fait une infinité de Vers Grecs à l' âge de quinze ou ſeize ans.* Namque, ut D. WINCKELMANNVS refert (i), anno ætatis decimo tertio verſus morales Dionyſii Catonis, Latino carmine ſcriptos, expresſit Græco. Anno ſequente Comœdiam de Goliatho Latinis, iisdemque perelegantibus verſibus, reddidit, itemque rhythmis Germanicis: anno autem ætatis decimo quinto Comœdiam de Tobia perpolitis ætatemque ſuperantibus Græcis verſibus, exercitii privati cauſa, conſcripſit: anno decimo ſeptimo ætatis orationem de misſione Spiritus Sancti in feſto Pentecoſtes Græco carmine confecit. Præter hæc egregia egregiæ indolis documenta plura alia carmina Græca ad imitationem Theocriti, quæ in peculiarem librum conjecit, variis generibus ab ipſo concinnata cum Latinis & Hebraicis

P adſunt.

(g) in *Memor. Theol.* loco citato, p. 112 ſeq.
(h) citato loco ſub *Helvicus.*
(i) in memorata Oratione funebri, apud WITTENIVM *loc. cit.* pag. 100. ſeq.

adſunt. Vt autem paucis multa complectar, (verba ſunt B. WINCKELMANNI) in annis juvenilibus, præter accuratam artium Mathematicarum & Philoſophiæ cognitionem, quicquid ſalis in omni Græcanitate eſt, ſive ſpectemus Poëtas, Homerum, Heſiodum, Pindarum, Sophoclem, Anacreontem, ſive Oratores & Hiſtoricos, Demoſthenem, Iſocratem, Xenophontem, Ariſtæum, Herodotum, quo etiam refero Lucianum & Ariſtotelem, non a limine ſalutaverat, & tanquam intus non intus, verum prope & diligenter inſpexerat, & exacte penſiculatum in theſauro ſuo repoſuerat, ut, quotiescunque opus eſſet, tanquam ex Amalthex cornu depromere ſine negotio poſſet, in Poëſi Græca ita verſatus eſt, ut illam ſibi quaſi propriam haberet. Hæc WINCKELMANNVS. Quemadmodum autem HELVICVS elegans quoque Poëta Latinus fuit, atque cum Collega ſuo, M. Conrado BACHMANNO, Profeſſore Gieſſenſi, Poëſin Latinam omni niſu promovere ſtuduit, adeo ut doctiſſimi hi duumviri conjunctis viribus *Poëticam* conſcripſerint, atque Gieſſæ anno 1608 in 8 publicaverint (*k*);
ita

(*k*) hæc *Poetica* inter optimas eſt, & vulgo *Gieſſenſis* vocatur, ſæpius impreſſa. Editio tertia denuo recognita, aucta & elimata ibid. an. 1617 in 8 prodiit, cui quædam ex Frid. TAVBMANNI, Profeſſ. VVitteb. ad BACHMANNVM epiſtola præfixa ſunt, ubi celebris hic Poëta hujus Poëticæ auctores alloquitur: *Poëticam veſtram, eruditum opus, quod refingitis, operam præ-*
claram

ita eodem quoque ardore Poëseos Græcæ studiosos formare juvareque sustinuit, dum librum exaravit *de ratione conficiendi facile & artificiose Græca carmina*; Giessæ anno 1610 in 8. nec non *de carminibus atque dialectis Græcorum*, ibid. anno 1610; & Noribergæ 1623 in 8.

TOBIAS ALEVTNERVS.

IN Silesia, regione Poëtarum fertilissima, pagus est Leobschützium, ubi Tobias ALEVTNERVS primum hujus cœli spiritum hausit, anno post mille quingentos septuagesimo quarto. Ex patria, literis mediocriter tinctus, Gœrlicium adiit, ubi tum elegantiores literæ maxime florebant. Aderant enim Præceptores Joachimus MEISTERVS & Laurentius LVDOVICVS, viri doctissimi, qui in arte poëtica excellebant, & linguam Græcam tam prompte & pure ceu vernaculam loquebantur. Horum igitur fideli doctrina fruitus, laudabiles in utraque lingua & poësi profectus fecit ALEVTNERVS. Perrexit dein Sueidnicium, & mox Francofurtum ad Oderam, ubi præter Philosophiam & Theologiam studio poëtico strenue incubuit, inque hoc tam clarus fuit, ut Paulus MELISSVS, celebris ille Poëta ac Comes Palatinus, sponte

P 2 ipsi

claram sumitis, de bonis literis optime merituri. Et paulo post: *Vos, ô Mei, quod facitis, facite. Nam vestrum Poeticum exquisita industria, summo judicio, & arte singulari concinnatam deprehendi. Nec in tam pulchro corpore me nævulus aliquis offendit.*

ipsi Lauream poëticam obtulerit, quemadmodum etiam Philosophica in Academia Francofurtensi Facultas Tiara Doctorali eum condecoravit. Ita honore sat onustus domum rediit, a civibus suis in Pastorem electus, officio suo fideliter præfuit usque ad annum 1622, quo ob Religionem exul ad Gœrlicenses aufugit, qui postea Ecclesiam Fridersdorffiensem ipsius curæ concredidere. Milite autem in Lusatia furente, Croati ab eo pecuniam, quam non habebat, extorquere gestientes, glande plumbea pectus ejus trajecerunt, misereque eum trucidarunt, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo & tertio. Varia post se reliquit monumenta poëtica, Latina & Græca, quæ doctissimus IOHNIVS (*l*) recenset. Quo pertinent Paraphrasis Carminum Pythagoræ & Phocylidis carmine Latino heroico, Lignicii 1610, 8. Epigrammatum miscellaneorum centuriæ quinque, Francofurti ad Viadrum 1600 (*m*) aut 1601 (*n*) in 8. Chilias Epigrammatum, Lignicii 1608, 8. Epigrammatum centuriæ novem, ibid.

(*l*) in Parnassi Silesiaci Centuria 1. pag. 18. ubi clarissimus auctor de Poëta nostro ALEVTNERO. *Nec Græca*, ait, *eum Poeseos ignarum fuisse, sed varia in eadem Epigrammata scripsisse, passim testantur ejus Epigrammatum libri, atque etiam centuria tertia Epigrammatum in Symbolum Casparis Cunradi, in qua exemplum occurrit.*

(*m*) Georg. DRAVDIVS in Bibliotheca Classica pag. 1140.

(*n*) laudatus M. IOHNIVS, *loco citato*.

ibid. 1609, eadem forma, & alia. Fridericus TAVBMANNVS Poëtam ejusque poësin celebrans canit (*o*):

Carmen Aleutneri *lectum est mihi sæpius olim,*
Nunc mores etiam, mentis imago, patent.
Quid dicam? molli decurrit tramite Carmen,
Qualis inoffenso labitur unda pede:
Vnda vel Aonio Permessidos æmula fonti:
Abluat unde suas Pieris ipsa manus.
Quid mores? dignos hac Carminis indole mores,
Qualeis vel Charitum fingere cura solet.
Et non id Carmen laurus Phœbea Melissi
Ambiat? hos mores omnis amandus amet?

JOANNES SCHELHAMMERVS.

FVit aliquando Joannes SCHELHAMMERVS Superintendens Goslariensis, indeque Pastor & Senior Hamburgensis, quinquaginta tres annos Ecclesiæ minister, e vita discedens anno millesimo, sexcentesimo, vicesimo (*p*). Fuit etiam quidam Joannes SCHELHAMMERVS, contra quem, sycophantam appellans, Nicolaus RVMANNVS scripsit, ceu supra sub *Rumanno* indicavimus. Reperio etiam in Bibliotheca Carpzoviana notatum (*q*) M. Joannem SCHELHAMMERVM, qui Historiam Passionis, Mortis & Resurrectionis Christi versibus Græ-

 cis

(*o*) in *Schediasm. poeticis* Libr. III epigr. pag. 789 sq. edit. VVitteb. 1613 in 8.

(*p*) Lexicon Erudit. sub *Jo. Schelhammero.*

(*q*) Parte II, pag. 345, num. 68.

cis reddidit, cum interpretatione Latina, Noribergæ 1602 in 4. Me tamen fugit, an hic Poëta noster idem sit ac Theologus ille Hamburgensis, aut ille RUMANNI adversarius, aut uterque.

JACOBUS TYDÆUS.

PAtriam agnovit Jacobus TYDÆUS Pyricium in Pomerania, ubi anno post sesquimillenarium septuagesimo secundo natus est. Fuit aliquandiu scholæ Rector in Austria, post Oratoriæ & Poëseos in Universitate Altorfina Professor Publicus. Obiit admodum senex anno millesimo, sexcentesimo, quinquagesimo quinto, varia monumenta poëtica, Latina & Græca, post se relinquens. *M. Jacobus* TYDÆUS, *Vir litterarum Græcarum & Latinarum peritissimus*, clar. APINO audit (r): & Georgius Matthias KOENIGIUS (s) hæc de eo prodit: *Vir erat Græce & Latine doctissimus: Altdorfii Oratoriam & Poësin multis annis publice professus est. Huic ob fidelem in Græcis & Latinis institutionem multa debeo. Struxit carmina ex tempore mira facilitate in utraque lingua.*

TREYNERUS.

EGregius ille hujus ævi Poëta & Medicinæ Doctor Daniel Guilhelmus TRILLERUS in episto-

(r) in Vitis Profess. Phil. Altorph. p. 154. ubi etiam vitam ejus fusius a Cl. APINO descriptam legere poteris.

(s) in Bibliotheca vet. & nova, pag. 814.

epiſtola metrica, qua Bartholdo Henrico BROCKESIO, Reipublicæ Hamburgenſis Senatori prudentiſſimo; ac Poëtæ ſummo, qualem Germania numquam vidit, nec forſan unquam viſura eſt, ſuas *Poëtiſche Betrachtungen über verſchiedene aus der Natur-und Sitten-Lehr hergenommene Materien*, Hamb. 1725 in 8 dedicavit, inter alia ita canit:

Wie endlich dieſe Stadt (Jeruſalem) *durch GOttes Zorn-Gericht,*
Sich ſelbſt den Holtzſtos baut, und raſend drauf geſchwungen,
Davon erhielten wir ein Griechiſches Gedicht,
Das TREYNERS *Fertigkeit beweglich abgeſungen.*

Vbi in ſubjecta nota hæc verba leguntur: *Poëmatis titulus eſt:* Θρηνῳδία ὑπὲρ τῆς πανολεθρίας πόλεως Ἱεροσολύμης, κ. λ. *Lipſ. 1609 in 4to.* Cujus ergo poëmatis TREYNERVS auctor eſt. Quis autem hic porro ſit, inveſtigatione feſſus quieſco.

PETRVS COELEMANNVS.

PEtrus COELEMANNVS, nativitate Pomeranus, Philoſophiæ Magiſter, Pædagogii illuſtris, quod Stetini Pomeraniæ eſt, Conrector fuit, literasque Græcas & utramque poëſin ibidem profeſſus eſt. Singulari ſtudio concinnavit, ac Francofurti apud Nicolaum Hoffmannum, ſumtibus Jonæ Rhodii, anno 1611 in lucem edidit *Opus Proſodicum Græcum*, in

quo ſyllabarum, poſitione, diphthongis, & vocalibus longis carentium, quantitates ex orthodoxis Patribus, Philoſophis, Hiſtoricis, Oratoribus ac Poëtis Græcis, cum priſcis tum recentioribus, inprimis vero Epicis & Elegiacis, perſpicue demonſtrantur. Verſus in hoc opere allegati, plerique omnes Gnomologici ſunt & proverbiales, adjecta e regione Latina verſione, cum brevibus gnomarum ac proverbiorum notis. Erudivit inſuper COELEMANNVS juventutem non tantum præceptis poëticis, ſed & ſuismet præclaris exemplis.

ADAMVS BYTHNERVS.

ADamus BYTHNERVS, *Soravienſis*, Philoſophiæ Magiſter & Poëta lauro condecoratus, publicum in Eccleſia Concionatoris munus geſſit. Sed ob religionem pulſus, per aliquot temporis ſpatium *Oputſchii* in Bohemia exul vixit, ubi *Fridericus*, Dantiſci poſtea ſcholæ Johanneæ Rector haud incelebris, filius ipſi natus eſt, anno MDCXXII. Nec Poëtæ nomen, nec laurum meruit, ob ea carmina, quæ ſermone Germanico fabricatus eſt. Informia namque illa ſunt & monſtroſa. Græcum vero haud mediocrem ipſum fuiſſe Poëtam, & a Græca poëſi hinc inde laudatum, aſſeverat & teſtatur æquiſſimus civium ſuorum cenſor M. Jo. Sigism. IOHNIVS, haud tamen, an & ubi poëmata ipſius Græcis typis exſcripta ſint, memorans (*t*). JACO-

(*t*) in Parnaſſo Sileſiaco, *ſive* Poëtarum Sileſiacorum Cent. II, pag. 45.

JACOBVS TRETERVS.

JAcobus TRETERVS, *Stargardienſis*, lucem aſpexit anno poſt mille quingentos ſeptuageſimo tertio. Literis & utrique Poëſi, Græcæ pariter ac Latinæ, operam dedit in patria & Lubecæ, quibus Jurium Françofurti, Wittenbergæ & Baſileæ ſtudium junxit, ubi honores doctorales conſecutus eſt. Confecto per Galliam & Italiam itinere, in patriam rediit, ubi Advocati & apud Stetinenſes Syndici munere functus eſt. E vita abiit anno ſeculi ſuperioris trigeſimo primo. Reliquit poëmata Græca (*u*).

PAVLVS BLOCIVS.

PAulus BLOCIVS, quem KOENIGIVS minus recte *Petrum Blocium* vocat (*x*) Soltwedeliæ in vetere Brandeburgicorum Marchia natus eſt. Contexuit *Hiſtoriam Evangelicam trigloſſometricam*, quæ prodiit Vlyſſeæ apud Cromerum anno 1600 (*y*) aut 1601 (*z*) in 8. Editionem iteratam, Lubecæ 1612 in 8 impreſſam, evolvere poſſumus in Bibliotheca Carpzoviana (*a*).

(*u*) Amandus Carolus VANSELOVV in *Pomerania erudita*, pag. 116, ſermone Germanico Stargard. 1728 in 4 edita.

(*x*) in Bibliotheca vetere & nova, pag. 114.

(*y*) juxta DRAVDIVM in Bibliotheca Claſſic. pag. 149.

(*z*) juxta KOENIGIVM, *loco citato*.

(*a*) Parte II, pag. 513, num. 206.

ERASMVS SCHMIDIVS.

SVmmum jam produco Græcarum literarum vatem & vindicem (*b*) Erasmum SCHMIDIVM. Primum is vitæ spiritum hausit *Delitii* in Misnia, anno millesimo, quingentesimo, septuagesimo. Quamprimum accrescere puer & exire de gremio cœpit, Musarum templum adiit. Natura quasi ad literas Græcas ferebatur & Mathesin, quas in patria primum schola, post in Portensi, tandemque in Academia Witebergensi prompte addidicit, feliciter excoluit, atque familiarissimas sibi reddidit. Iter tum, consilio Ægidii HVNNII, in Hungariam suscepit, locum Rectoris in schola Leutchoviensi vacantem occupaturus. Quem obtinuit etiam, sed mox eum deserens, Witebergam rediit, faventiorem fortunam exspectaturus. Ibi, cum jam in Philosophia Magister esset, præstitis pro more præstandis in Collegium Philosophicum receptus est, anno ætatis vigesimo septimo. Eodem ipsi anno Professio linguæ Græcæ oblata est, quam, inter bellorum etiam & contagiorum strepitus, per integros quadraginta annos, fama ubique dicente, laudabiliter administravit. E vita abiit anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo septimo. Poësin Græcam in Germania, imo in omni literatorum orbe,

(*b*) ita in ejus Epitaphio signatur, quod VVitebergæ in Templo Franciscanorum erectum est. Vid. Pauli FREHERI Theatrum viror. claror. pag. 1531.

he, admodum promovit, dum Poëtas antiquos Latine verteret, atque luculentissimis suis commentariis illustraret. Inter Lyricos *Pindarus* facile princeps est, qui, pronunciante QVINTILIANO, spiritus magnificentia, sententiis, figuris, beatissima rerum verborumque copia, & velut quodam eloquentiæ flumine abundat (*c*). Hunc sub incudem revocavit SCHMIDIVS, multo ac diurno labore in eo sudavit, loca obscuriora dilucidavit, corrupta emendavit, amœnitates ejus, flores ac veneres digito monstravit, atque, ut omnia conjungam, versione ipsum & commentario feliciter adornavit. Cujus rei prius, quam integrum opus divulgaret, specimen edidit, hac inscriptione: *Specimen Pindari emendati*, Witebergæ 1611 in 4. Hoc aliquot annis post ipsum secutum est complementum, hac fronte: *Pindari Opera cum Commentario & Versione &c.* ibid. 1616 eadem forma (*d*). Sane cum hic Pindarus prodiret in lucem, inusitatæ diligentiæ opus, ita obstupuisse eruditissimos Belgarum non ignoramus, & ora obvertisse sua, ut ultro faterentur, tantum in difficillimo non modo, sed corruptissimo etiam auctore præstitum a nostro, quantum præstari ab

(*c*) QVINTILIANVS Libr. x. Cap. I. *conf.* BLOVNTII Censura celebr. authorum, pag. 9.

(*d*) Henning. VVITTENIVS in *Memor. Philos.* Dec. III, pag. 413, & Adolph. CLARMVNDVS in *Vitis*, Tom. III. pag. 179, hoc opus *Lipsiæ* prodiisse, perperam dicunt.

ri ab ullo mortalium poſſe, vix credidiſſent ante (*e*). *Eraſmus* SCHMIDIVS, inquit MORHOFIVS, haud alias ſuorum civium adulator (*f*), *& miro ſtudio miraque felicitate emendavit Poëtam ſuum, denuo vertit, metrorum rationem exactam dedit, de ipſo Poëta, tum de Olympionicis, quorum luculenta una exhibetur Chronologia, & de carminibus lyricis, uberrime præfatus eſt: magnamque adeo apud exteros laudem cum illa editione ſua conſecutus eſt, ut qui in mentem Poëtæ altius, quam Criticorum ceteri penetrarit. Commentarii, quos annexuit, bonam partem ſunt e Scholiis Græcis hauſti; ſed quibus ipſe ſuas obſervationes denſa ſegete immiſcuit.* Hinc eruditiſſimus Anglo-Britannus, Thomas-Pope BLOVNT (*g*) ait: *Quod ad Editiones Pindari attinet, inter celeberrimas merito æſtimatur illa Eraſmi Schmidii eruditis commentariis illuſtrata.* Cujus a ſententia nec judicioſus ille Gallus, Adrianus BAILLETVS, diſcedit; *Ses Commentaires*, inquit, *ſur Pindare ſont ſavans & eſtimées* (*h*). Hujus autem editionis Schmidianæ cum exempla in officinis librariis non amplius ſupereſſent, duo Anglorum

(*e*) ita Programma in funere B. SCHMIDII, apud WITTENIVM *loco cit.* pag. 408.

(*f*) in *Polyhiſtore Literar.* Tom. I. Libr. VII, Cap. II, §. 10, pag 1042.

(*g*) in Cenſura celebr. Authorum, p. m. 10.

(*h*) vid. *Jugemens des Savans ſur les principaux ouvrages des Auteurs par Adrien Baillet*, Tome I I, pag. 411, edit. Paris. 1722 in 4.

rum eruditiſſimi, Richardus WEST & Robertus WELSTED Pindarum denuo ediderunt, Oxonii e theatro Scheldoniano, anno 1697 in fol. ubi integram SCHMIDII verſionem Latinam, maximamque Commentarii ejusdem partem exhibent, candideque profitentur, SCHMIDIVM in mentem Poëtæ altius, quam Criticorum cæteros penetraſſe (*i*). Elaboravit etiam noſter Πινδαροταμεῖον, ſive *Concordantias Pindaricas*, quarum ſpecimen dat in ſuis prolegomenis Pindari, ſed quæ lucem, dicente celeberrimo FABRICIO (*k*), nunquam viderunt. Exactiſſimas edidit *Commentationes in Dionyſium Afrum Periegetam*, & *Lycophronis* (*atri latebras* ex STATII, ſeu σκοτεινὸν ποίημα ex SVIDÆ appellatione) *Caſſandram*, obſcuriſſimum multo & intricatiſſimum poëma, Witenbergæ 1618 in 4. Magni æſtimavit hunc laborem princeps ingeniorum, Daniel HEINSIVS, qui illum Epigrammate Græco, quod editum

(*i*) Hæc editio Oxonienſis ſplendidiſſima eſt ac optima. Comparent in ea Ioannis BENEDICTI, quem ſupra memoravi, paraphraſis ſoluta, & Nicolai SVDORII, Pariſienſis, metrica verſio: Scholia Græca antiqua: variantes lectiones ex duobus MSCtis Bibliothecæ Bodlejanæ collectæ: variorum notæ: Guilielmi LLOYD, Epiſcopi Lichfieldenſis, Chronologia Olympiadum cum æra Romanorum ac Chriſtianorum collata: haud exiguum tamen ſplendorem lucubrationes Schmidianæ ei conciliant. Vide *Acta Eruditorum Lipſienſia*, ad an. 1698, menſ. Mart. pag. 119.

(*k*) in Bibliothec. Græc. Lib. II, Cap. XV, pag. 537.

editum ab ipſo iam olim eſt, honeſtavit. Quod eo plus ponderis habet certe, quod non extortum precibus eſt, ſed ultro & ſponte ab eo conſcriptum, ut erudito conſtaret orbi, quam honorifice atque prolixe de inuſitata eruditione viri in iſto genere ſentiret (*l*). Porro *Heſiodi Aſcræi Opera*, quæ extant omnia, cum interpretatione Latina emendatiore: acceſſerunt enarrationes Philippi MELANCHTHONIS in ἔργα καὶ ἡμέρας: & analyſis ejusdem poëmatis ac Theogniæ, XXXVI tabulis comprehenſa, *ibid.* an. 1623 in 8 evulgavit: quæ denuo *Genevæ*, anno 1663, impreſſa ſunt, indice BAILLETO (*m*). *De hoc Autore*, inquit profundæ eruditionis decus, Io. Frider. REINHARDVS (*n*), *optime meruit Eraſmus* SCHMIDIVS. Huc ſpectant quoque *Sibyllina*, *in tria themata diſtributa*, I. *de Sibyllis*, II. *de libris Sibyllinis*, III. *de librorum Sibyllinorum authoritate*, Witeb. 1618, 8, quibus SCHMIDIVS carmina illa, quæ hodie ceu Sibyllina circumferuntur, pro antiquis illis ac genuinis Sibyllarum oraculis venditare non dubitavit. Scite admodum Auguſtus BVCHNERVS hanc in rem

(*l*) ita auctor Programmatis in funere B. SCHMIDII, apud VVITTEN. l. c pag. 408, 409.

(*m*) loco citato, ubi ait: *On a encore ſes Commentaires ſur Heſiode, a Geneve en* 1663.

(*n*) in Theatro Prudentiæ elegantioris, Animadv. ad I. LIPSII *Auctor. Syllab.* num. 19, pag. 150.

rem scribit (*o*): Erasmus Schmidius Græcarum literarum in Academia Witenbergensi Professor Publ. clarissimus, ac eruditissimus vir, Collega meus, cum viveret, conjunctissimus, hæc Sibyllina carmina pro vero & genuino Sibyllarum fœtu habebat, atque id tribus dissertationibus, quas edidit, astruere conatus est. Ceterum ea vel Patrum ætate suspecta fuisse, præter alios & Lactantius lib. IV, Cap. V, sub finem nos docet. Nec defuerunt nostra tempestate Viri eruditissimi, qui non modo de ingenuitate eorum dubitarint; sed plane conficta, suppositaque, uti habentur hodie, sibi persuaserint. Ex quibus CASAUBONUM nunc nominasse præcipue contenti erimus: vid. eum Exercit. I. contra BARONIUM, sect. X, Cap. XI, & Exercit. XVI, sect. CLIV, & ad SUETON. pag. 165. Ego, pergit BUCHNERUS, nec plane rejicienda, nec admittenda omnino & quædam vere Sibyllis prodita, quædam vero earum nobis venditata nomine, existimarim. Quæ & BARTHII sententia est lib. VII Adversar. Cap. II, pag. 314, seqq. Hugo GROTIUS de illis cap. II. Matth. v. I. ita scribit: *Sibyllina oracula, non nova illa, quæ citant Christiani, sed vetera XV Viris Romæ as-*

serva-

(*o*) in Bas. FABRI Thesaur. Eruditionis Scholasticæ, pag. 597, cujus etiam verba Adolphus CLAR-MUNDUS exhibet in Vitarum clariss. Virorum tomo XII, pag. 181, seqq.

servata, nihil aliud mihi videntur fuisse, quam versus Graci Judaeorum &c. Hæc BVCHNERVS. Scripsit & ipse SCHMIDIVS Carmina Græca, sine omni dubio antiquitatem redolentia, quorum Clarissimus CNAVTHIVS fasciculum collegit, additoque tempore prelo submittet (*p*). Ipse in scriniis meis asservo nonnullas Odas, quas dulcissimo Pindari ore decantavit SCHMIDIVS, quum IOHANNI GEORGIO, Electori Saxonico, die XIV Septembris, anno MDCXI, in Electorali Witeberga homagia facienda essent: epigraphe illarum est: Ειδος Πινδαρικον &c. Witebergæ, typis Martini Henckelii, anno 1611 in 4. Legitur ejus Oda Pindarica, qua studiosos litterarum juvenes invitavit ad audienda Pindari Pythia, in ipso Pindari codice edito, quam & Cl. Hieronymus FREYERVS suo *fasciculo Poëmatum Graecorum* inseruit (*q*). Transtulit etiam Psalterium Davidis vario carminis genere Græco, quod manu exaratum apud Joachimum HENNINGIVM vidit celeberrimus FABRICIVS, unde in manus D. Joannis DIECMANNI venit (*r*). Vtinam & hoc monumentum per typos salvaretur!

GEOR-

(*p*) uti CLARMVNDVS *loc. cit.* Tom. IV, pag. 192, spem nobis facit.

(*q*) pag. 159 seq. edit. Halæ Magdeburgicæ, an. 1715 in 8. confer *ibid.* pag. 235.

(*r*) FABRICII Biblioth. Græc. lib. V, cap. 16, pag. 671, seqq.

GEORGIVS HAVSMANNVS.

GEorgius HAVSMANNVS Mitweidensis erat, Poëta Laureatus Cæsareus, primum scholæ Freibergensis Collega tertius, deinde Rector Gymnasii Dresdensis per quindecim fermo annos. Collegit *Flores de quatergeminis areolis horti Evangelici, Latino, Græco ac Germanico carmine.* Odorem forte jucundiorem spirant HAVSMANNI flores Græci, quam Germanici, præ quibus Erdmannus NEVMEISTERVS nares suas corrugat. Hos enim, Germanicos scilicet flores, *hortos neque Adonidis, neque Paradisi admodum redolere* judicat (*s*). Incola Paradisi factus est Poëta noster die vigesimo octavo Januarii, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo nono (*t*).

PHILIPPVS PIZANIVS.

PHilippum PIZANIVM, *Pomeranum*, Ecclesiæ Fiddichoviensis Pastorem, scripsisse Epigrammata sacra Latino-Græco-Germanica, eaque anno 1623 in publicum emisisse, ex MICRÆLIO nuper annotavit Amandus Carolus VANSELOW, in *Pomerania* sua *erudita*, sermone Germanico edita, pag. 83.

MARTINVS MAGERVS.

MArtinus MAGERVS a Schœnberg clarus est

Q

(*s*) NEVMEIST. in Specimine Dissertationis Historico Criticæ de Poëtis Germanicis, pag. 47.

(*t*) WITTEN. *Diar. Biograph.* tom. 2. pag. 48.

eſt ex *Advocatia armata* anno 1627. edita' repetita typis anno 1719, ob ſingularem ejus præſtantiam. Hic idem eſt MAGERVS, qui exquiſita linguarum, rerumque poëticarum peritia gaudebat. Adornavit Pſalmos Davidis, qui a pœnitentia nomen habent, diverſo carminum genere Hebraico, Græco & Latino, Francofurti, anno 1624 publici juris factos, teſte nunquam ſatis laudato Joanne Alberto FABRICIO (*u*).

JEREMIAS HOELZLINVS.

NOn ex quovis ligno fit Mercurius; at ex Jeremia HOELZLINO, ceu ligno tractabili, elegans eruditionis ſculpta eſt imago. Quippe Norimbergæ, tanquam fertili ingeniorum agro, ex ingenua ſtirpe ortus, ut primum accreſcere cœpit, bona ſe præditum indole ubique oſtendit. Mox autem e patrio ſolo, haud alias arenoſo, Auguſtam Vindelicorum transplantatus eſt, ubi multæ, ut cum ERYTHRÆO loquar, ad eum irrigandum, aquarum inductiones factæ ſunt. Præter linguam Latinam, quam avide imbibebat, in Græcis auctoribus, Dialectica etiam & Rhetorica, magnum incrementum cepit, ut aliis bonæ frugis adoleſcentibus ſtimulo, magiſtris autem ſuis admirationi fuerit. Ad ulteriorem igitur ipſius culturam

(*u*) in Biblioth. Græc. Lib. v, Cap. xvi, num. v, pag. 672.

ram in Academiam patriam, quæ Altorffii eſt, translatus, Platonem & Ariſtotelem, hujusque commentatorum Themiſtii, Alexandri Aphrodiſæi, Simplicii & Ammonii codices Græcos legit, altasque in Philoſophia egit radices. Formatus hinc ex eo eſt Philoſophiæ Doctor, inque hac Vniverſitate Alumnorum Ephorus, poſt Gymnaſii Ambergenſis Conrector; aſt ſævitia belli pulſus, aliquot tempus Bremæ, tanquam in aſylo vivens, Hammonæ in Weſtphalia, inde Brielæ in Hollandia ſcholarum Rector, tandemque anno MDCXXXII in Academia Leidenſi Linguæ Græcæ Profeſſor ſalutatus eſt. *Apollonium Rhodium* Latine vertit, & commentario illuſtravit, eumque ſex diebus ante obitum, qui accidit viceſimo tertio Januarii die, anno ſuperioris ſeculi quadrageſimo primo, medios inter hydropis dolores abſolvit. Eodem tamen adhuc anno Poëta hic in publicum ivit, hac epigrapha: *Apollonii Rhodii Argonauticorum Libri* IV, *ab Jeremia* HOELZLINO *in Latinum converſi, commentario & notis illuſtrati, emaculati, &c. Lugduni Batav. ex Officina Elzeviriana, anno 1641 in 8.* docta etiam & prolixa præmiſit auctor huic Operi prolegomena, in quibus de Apollonio haud injucunda quædam tradit, priores editiones carpit, deque ſua rationem reddit. Equidem Ægidius MENAGIVS (x), celebris il-

(x) in *Anti-Baillet* Tom. 1, pag. 389, 390. indi- ca Pe-

le Gallus & Criticus, haud benigne de hac editione ſentit, ſtatimque BAILLETI verba producit: *l' Edition nouvelle que Jeremie Holzlin en a donnée, eſt eſtimée de quelques-uns, mais d' autres n' en ſont gueres plus de cas que de pluſieurs de celles qu' on apelle de Variorum:* & quibusdam interjectis: *Pour ce qui eſt de Jeremie Holzlin, c' eſt un miſerable Ecrivain. Il eſt tout entier dans les Ebraismes. Il affecte d' anciens mots qui ne ſont plus en uſage, & il en invente de nouveaux.* Quidquid ſit, HOELZLINI Apollonius a præcipuis Belgis, Anglis ac Germanis, Gallis etiam, magni fuit habitus, quum meliorem antea editionem nemo vulgarit. Genium enim Poëtæ examusſim expreſſit interpres, cum vir eſſet, omnium teſtimonio, in Græcis verſatiſſimus. VOSSIVS in epiſtola quadam ad Jo. MEVRSIVM vocat eum *virum moribus ſimplicem, ſed trium linguarum & Philoſophiæ admodum gnarum* (y), & MORHOFIO *doctiſſimus ille Apollonii commentator* audit (z). Antonius THYSIVS orationem ei funebrem habuit, in qua virtutes ejus ſat deprædicat: laudat inter alia ipſius ingenium poëticum, ex quo, tanquam ex fœ-

ce Petro BAELIO in *Dictionaire Hiſt. & Critique*, Tomo II, pag. 1485, edit. 3.

(y) VOSSIVS Epiſt. 148, pag. 181, edit. Lond. 1693. BAYLE *loco citato.*

(z) MORHOF. in Polyhiſtor. Literar. Tom. I. Lib. II. Cap. x, §. 9. p. m. 445.

ex fœcunda arbore, Latini pariter Græcique fructus prodiere. Notum est Psalterium Davidis, quod in Latinos numeros felicisfime coëgit, Leidæ 1630 in 8 excusum. Atque cum adhuc in seminario Altorfiensi floreret, magnam contraxit amicitiam cum insignibus viris ac Poëtis, Scipione GENTILE, Michaele PICCARTO, Conrado RITTERSHVSIO & Daniele SCHWENTERO, *cum quibus Græcis Latinisque carminibus certabat, quorum non pauca in lucem venerunt* (a).

JOANNES RAVIUS.

BErolinum, celebrem Artis & Martis sedem, patriam veneratus est Joannes RAVIUS. Witebergæ studiis operam dedit, ubi summos in Philosophia honores obtinuit. Professor postea factus in Athenæis primum Gerensium, post Rostochiensium, tum Soraviensium, inde Dantiscanorum, & tandem Berolinensium, Philosophiam, Eloquentiam inprimis, cum laude docuit. Inter alia egregii ingenii excellentisque doctrinæ monumenta in publicum emisit Epigrammatum Latinorum centurias tres, quibus adjecit Epigrammata Græca, Witebergæ anno MDCXXXII in 8 formis exscripta.

JOANNES SAUBERTUS.

PAtriam nactus est Joannes SAUBERTUS inclytam eruditionis sedem, Altorphium, ubi

(a) THYSIUS in Oratione funebri. *vid.* BAYLE loco citato.

ubi in utero jam materno dicatus studio Theologico, d. 26 Febr. anno 1592. in hanc lucem prodiit. Primis literarum elementis imbutus, cum sumtus ad studia non suppeterent, ab agnatis, matre vidua consentiente, *Hagenbusæ* in molendinum trusus, artem molitoriam apprehensurus; ex eo tamen, tanquam ex pistrino liberatus, ad studia rediit, quæ *mira* felicitate prosecutus, in Academia patria Doctoratus philosophici & Lauri poëticæ honores an. 1611 accepit. Tubingæ postea, Giessæ & Jenæ partim didicit, partim docuit, & ultimo quidem loco Disputationem Græcam (in qua lingua maxime excellebat) de invocatione Sanctorum conscripsit, quam, respondente Joanne WASMVTHO, opponentibus etiam Græce colloquentibus, anno 1616 magno cum adplausu defendit. In patriam redux Ecclesiæ minister & Theologiæ Professor, ubi anno 1623 novam Academiam consecravit, tum Norimbergæ ad D. Mariæ, inde ad D. Laurentii, & tandem ad S. Sebaldi Antistes primarius factus est, quibus & aliis muneribus laudabiliter defunctus, die secundo Novembris, anno millesimo, sexcentesimo, quadragesimo sexto, ad cœlites abiit (*b*). Vitam ejus & scripta magna cura delineavit Celeberrimus D. ZELTNERVS, ubi inter alia quo-

que

(*b*) *vide* M. Io. Pauli GVMPRECHTI Schediasma de πολυτεκνία eruditorum, Lit. I. edit. Lipſ. 1717 in 4. *conf.* FREHERI Theatr. vir. clar. p. 518.

que de eximia ipſius in pangendis poëmatibus Græcis, qua adoleſcentulus jam pollebat, facultate hæc interſerit (e): *Quanta* SAUBERTI *in Græca literatura, & carmine hac quoque lingua pangendo, alacritas fuerit, hinc maxime apparet, quod, cum aliquando de Poëtis profanis e ſcholis Chriſtianorum non temere eliminandis, cum Illuſtri Ephoro Eccl. & Curat. Acad. D. Georgio* VOLCAMERO, *idem ſentiente, collocutus eſſet, domum ſtatim reverſus, ut pollicitus erat, paucis poſt diebus, elegantiſſimum carmen, Chriſti propitiatoris noſtri beneficia repetens, Græce, ad imitationem Homeri, ejusdemque Poëtæ verbis affabre contextis ſcriptum, una cum concinna verſione Latina, ligato itidem ſermone adornata, exhibuit, & mirifice benigniſſimum ſibi Mæcenatem conciliavit.* Extat quoque ejus: *Ὁμηροκεντρων gratulatorius, Muſas cum Apolline omnes loquentes introducens, in Magiſterii honorem Danielis Schwenteri, Profeſſoris Hebrææ Linguæ, conſcriptus*, Altorph. an. 1610 excuſus. In imitatione Homeri novum & ampliſſimum hoc opuſculo ſpecimen dediſſe Poëtam noſtrum, affirmat laudatus D. ZELTNERUS *in Supplementis*.

JO. CONR. DIETERICUS.

JOannes Conradus DIETERICUS, conſummatiſſimi illius Theologi Conradi DIETERICI,

(e) in *Vitis Theologorum Altorphinorum*, p. 168.

RICI, Vlmanarum Ecclefiarum Superintendentis, e fratre IOANNE, Doctore Theologo & Gieffenfium Superintendente, nepos, in Græcarum Mufarum folatium natus eft Butisbaci in Wetteravia, anno MDCXII. Studia, quorum curfum poft fcholas patrias Marpurgi cœpit, Argentorati continuavit & Jenæ confecit, peregrinando in Belgium, Daniam & Boruffiam corroboravit, Bibliothecas & præcipuos iftius ævi doctores, VOSSIVM, BARLÆVM, BOXHORNIVM, HEINSIVM, MEVRSIVM, LAVRENBERGIVM, DACHIVM & alios vifitans illisque familiariter utens. In patriam reduci anno MDCXXXIX Marpurgi, & MDCLIII Gieffæ Græcæ litteraturæ ac Hiftoriæ Profeffio oblata eft, quam fufcepit & usque ad annum emortualem MDCLXIX fumma cum laude adminiftravit (*d*). Merito a D. Georgio Henrico GOETZIO (*e*) *Vir eruditiffimus* deprædicatur, *& cui Græcia plurimum debeat in Haffia*, addo, in univerfa Germania. Quod teftantur eximia ejus fcripta, quorum catalogum FREHERVS & VVITTENIVS (*f*) exhibent.

(*d*) plura vide in FREHERI Theatro viror. claror. Part. IV, pag. 1554, feqq. & in VVITTENII Memoriis Philof. *Decad.* VIII, pag. 482 fq.

(*e*) in *Principe Græce docto*, pag. 58.

(*f*) *locis modo allegatis.* Proftat fcriptum aliquod eximium *de Reftauratione Græcarum literarum per Germaniam &c.* Gieffæ an. 1661 impreffum. Quod Vene-

hibent. Poësis Græca imprimis curæ cordique ipsi fuit, quam omni ratione promovere ac propagare studuit; quemadmodum etiam id operis in CRUSIO, NEANDRO & RHODOMANNO laudavit (g). Præ aliis Poëtis Hesiodum amavit, eumque continua lectione in succum quasi & sanguinem convertit: *Ethicam & Oeconomicam*, quam hic Vates in poëmatibus suis hinc inde tradit, in unum contraxit, atque cum docto suo commentario edidit. Ipse autem Poëta Græcus & felix Poëtarum Græcorum parens fuit. Ejus sub auspiciis Franciscus SONSTIUS, in Academia Giessensi tum Græcæ linguæ studiosus, orationem Græcam poëticam contexuit publiceque recitavit. Lexicon Græco-Poëticum, quod DIETERICUS edidit, utilitate sua neutiquam caret.

Venerandus Iac. Frid. REIMMANNUS in *der Einleitung zur Hist. Literar. derer Teutschen*, tom. III, p. 316. &, quem REIMMANNUS fefellit, celeberr. Gottlieb. STOLLIUS in *der Historie der Gelahrheit*, tom. I, *Cap.* II. §. XXXI, p. m. 93. tanquam scriptum aliquod Georg. Henr. GOEZII allegant: Non hic, sed DIETERICUS noster illius scripti auctor est. GOEZIUS tantum illud denuo edidit cum *Principe suo Græce docto*, Martisb. 1704 in 4. *Confer his supra sub Jo. Reuchlino*, pag. 11.

(g) in Programmate, Giessæ anno 1663 publicato, de *Propagatione Græcarum literarum & Poeseos per Germaniam, a Triumviris literariis, Martino* CRUSIO, *Micha-*

CHRISTOPHORUS KIRCHNERUS.

CHristophorus KIRCHNERUS Smalcaldiæ natus, in patria primum, deinde in Academia Witenbergensi literis humanioribus operam dedit. Philosophiæ quoque studuit, in qua summos honores ac privilegia Doctoralia adeptus est. Poësin Græcam, uti etiam Latinam, valde coluit, & in utraque versus scripsit, carissimus ea propter Friderico TAUBMANNO, Poëtarum istius ævi facile principi, fuit. Et quamvis postea Colmariæ in superiori Alsatia scholæ Rector erat: non tamen locorum distantia ipsis impedimento fuit, quominus amicorum animi conjuncti essent. Per Lucam WETZELIUM, Colmariensem, KIRCHNERUS TAUBMANNO, & hic per COLERUM illi salutem dixit. Ita enim TAUBMANNUS cantillat (*b*):

Quis tu, quis es KIRCHNERE? *Quin immo quis ipse sum,*
Quem tot viarum separatum differentiis,
Nec usitatum litteratis ante fabulis
Epistolarum, consalutas heic vicaria
Wetzelii provincia, Musis poëticis
Wetzelii carissimi. KIRCHNERE, *nonne sic*
Pulcer-

Michaele NEANDRO & *Laurentio* RHODOMANNO, *instituta.* Affixit illud D. GOETZIUS *Principi suo Græce docto* p. 70.

(*b*) *vide* TAUBMANNI Columbas Poëticas, pag. 160. & *Ejusdem* Melodæs. Lib. 1 Epigrammatum, pag. 365, edit. Lipf. 1615.

Pulcerrime redhostio; si te vicaria
Rursum Colori consaluto vocis arbitra?

Colmaria vocatus est KIRCHNERVS Basileam, ubi Gymnasii Conrector factus, munus suum fideliter gessit. Diem obiit supremum ibidem circa annum M DC XXXIIX. Post obitum demum ipsius prodiit librorum biga, utriusque poëseos cultoribus maxime proficua. Conscripsit nimirum *Prosodiam Latinam*, Smetianam, ad cujus modum instituta erat, longissime superantem: Præfationem ad eam scripsit die IV septembris, anno MDCXXXIII, impressa vero demum est anno 1643 in 4. Eodem quoque modo, uti Latinos, ita & Græcos Poëtas summo cum studio legit, atque quæ usui sibi videbantur, diligenter excerpsit. Enata exinde est ipsius *Prosodia Græca*, in qua syllabarum quantitatem apud Græcos & præceptis concisis, & auctoritate fusissima veterum scilicet plus minus sexcentorum viginti, ut & recentium aliquot Poëtarum, declaravit, addiditque elenchum auctorum, vocum & phrasium Latinarum locupletissimum. Opus sane, cujus generis in lingua Græca nunquam visum, quoque poëseos cultor vix carere potest. Mihi profecto in pangendis versibus Græcis magno semper fuit usui. Excusum vero est typis nitidissimis, sumptibus Jo. Jacobi Genathi, Basileæ, an. 1644 in 4.

ELIAS

ELIAS KOLBIUS.

Elias KOLBIUS Pastor fuit ad D. Petrum Juniorem Argentinæ. Natus est ibidem anno millesimo, sexcentesimo, decimo nono, Dominica Reminiscere, die vigesimo primo Februarii. Patrem habuit M. Eberhardum KOLBIUM, in summo Templo Pastorem, a quo in bonis literis & moribus instructus, anno 1619 fidei Præceptorum Gymnasii patrii commissus est, sub quorum manuductione ita profecit, ut intra sexennium cursum classicum absolverit. Ad lectiones publicas admissus elegantissima ingenii sui specimina edidit. Tres varii argumenti orationes conscripsit, atque publice recitavit sermone tam Latino quam Græco, tam soluto quam ligato. Disputavit Logice pro impetrandis in Philosophia honoribus, ac Theologice de Angelis sub præsidio celeb. DANNHAVERI. A puero adamavit Poësin, inque ea admodum felix fuit. Jam anno ætatis suæ decimo quarto, tertiæ Classis discipulus, scripsit in natalem Præceptoris sui, M. Pauli ONILII, carmen Græcum Heroico-Jambicum (*i*): Huic enim, quid-

(*i*) extat in ejus *Poematibus Græcis*, *pag.* 7. Fuit ille M. Paulus ONILIUS in Gymnasio Argent. Græcæ linguæ Præceptor, & in hac & in Poësi Græca longe versatissimus. Reliquit ex B. Io. Henr. BARTHII, S. T. D. & Prof. Præceptoris olim mei post cineres jam colendi, sorore prognatum nepotem, avitarum virtu-

quidquid in lingua & poëſi Græca valuerit, ſeſe debere fatetur in Epicedio, quod manibus Gnilianis ſtruxit, ubi inter alia canit (*k*):

- - mihi ſi quid ineſt Graji ſermonis, & oris
Auſonii, penito pectore ſi quid ineſt,
Me debere Tibi fateor, fidiſſime GNILI,
Hortator ſtudii, cauſaque ſaxque mei.
Tu mihi, cum teneras tibi deducendus in artes
Traditus, Aonidum captus amore, fui,
Monſtraſti primus bifidi juga frondea montis,
Concomitans fida, ceu Pater ipſe, manu (*l*).
Tu rude formaſti magna cura fideque
Artibus ingenium, PAVLE *beate, meum.*
Non hæc ora ſacro perfuſa liquore rigaſſet
Pegaſeæ fons, eſt qui mihi potus, aquæ,
Si mea non eſſent aliquot commiſſa per annos
Pectora præceptis erudienda tuis. &c.

Varia & maximam partem funebria carmina Græca in juventute ſua pepigit KOLBIVS, minime contemnenda, quæ conſpiciuntur in ipſius *Gra-*

virtutum ac ſtudiorum æmulum, in eodem munere Scholaſtico jam conſtitutum & Eccleſiaſtem, inque S. Theologia Profeſſorem deſignatum, M. Io. Andream GNILIVM, corculum meum.

(*k*) *vide* KOLBII Epigrammatum Latinorum faſciculum ſecundum, Eleg. LXI, p. 44.

(*l*) Sedulo legiſſe videtur KOLBIVS Petri LOTICHII Secundi *Opera Poetica*, ubi Lib. IV. Eleg. num. IV, p. m. 110, LOTICHIVS obitum Præceptoris ſui, Philippi MELANCHTHONIS, eodem inter alia modo deplorat:

Cum

Græcorum Poëmatum fasciculo, Argentorati a Joanne Philippo Mülbio, anno 1639 in 12 typis expresso, quo anno etiam quatuor ipsius fasciculi Epigrammatum Latinorum prodierunt, de quibus alia nobis dicendi occasio sese offeret. Obiit poëta noster Argentinæ, die tertio Julii, anno ejusdem seculi septuagesimo nono (*m*). Inter alios celeberrimus ille Theologus, Balthasar BEBELIVS, manibus Colbianis ita valedixit:

Colbius Antistes quondam, dum vixit in ade
Petrina, felix atque poëta, jacet.
Carmina, quæ toties defunctis manibus olim
Scripsit, nunc eadem mortuus ipse petit.
Nec nego; namque viri virtus mihi nota meretur
Laudari; terram comprecor ergo levem!

CONRADVS HORNEIVS.

MAgnus hic vir, Conradus HORNEIVS, vitam ingressus est Brunsvigæ, die vigesimo quinto Novembris, anno post sesquimillenarium nonagesimo. Linguas, Latinam & Græcam, cum lacte quasi materno imbibit,

Cum tibi præclaras puer erudiendus in artes
Traditus, Aonidum captus amore, fui.
Tu mihi monstrabas bifidi juga frondea montis,
Deducens fida, ceu pater ipse, manu.

(*m*) *vide* Programma funebre, & concionem in obitum M. Eliæ KOLBII a D. Sebast. SCHMIDIO habitam.

bit, ad quas natura potius, quam monitis impellebatur. Præceptorem nactus est Conradum REDEKENIVM, virum Græce & Latine insigniter doctum, cui propemodum soli, quicquid in schola Cathariniana Brunsvicensi literarum hausit, se debere professus est. Hausit autem hujus ductu exactam utriusque Grammaticæ cognitionem, & ex optimis scriptoribus interpretatis emendate tam versu quam prosa, Græce pariter & Latine quicquid vellet, scribendi facultatem, ceu Christophorus SCHRADERVS, in Vniversitate Julia quondam Professor, commemorat (*n*). His dotibus instructus, anno ætatis decimo octavo Musas Helmstadienses salutavit, commendatus inprimis Joanni CASELIO, viro maximis encomiis longe majori, qui viso quodam Epigrammate Græco, quod HORNEIVS composuerat, juvenem statim adamare cœpit, eumque in domum suam & doctrinam recipere cogitavit. Omnes enim norunt, quam delectatus sit poësi Græca ejusque cultoribus. Majores inde in hoc studiorum genere progressus fecit HORNEIVS, fideli & magis quam paterna CASELII manuductione adjutus. Aditus ad eum, adque scriptores Græcos, quorum CASELIVS inte-

(*n*) in Oratione, quam SCHRADERVS in obitum HORNEI habuit, inserta Henning. VVITTNII *Memor. Theol.* Decadi. VI, pag. 731. *conf.* Pauli FREHERI Theatrum virorum eruditione clarorum, pag. 548, edit. Noribergæ, an. 1688 in fol.

integrum exercitum conduxerat, quavis ipsi hora patebat. Itaque vix in Philosophia, cui præter Theologiam se maxime dedit, Doctor renuuciatus, docere litteras & Philosophiam in Academia actutum cœpit, orsus ab interpretatione aliquot librorum Iliados Homeri, hortatu magni CASELII, in cujus ædibus degere perseverabat, quamvis ad communem mensam cibum caperet (o). Aliquot annis post Philosophiæ, & tandem Theologiæ Professor electus est, quæ munera per triginta annos magna dexteritate, nominisque sui fama, gessit. Plurimos in utraque facultate scripsit edid itque libros, quorum catalogum WITTENIVS exhibet (p). Vitam cum morte, in Julia hac Vniversitate, commutavit die vicesimo sexto mensis Septembris, anno superioris seculi quadragesimo nono. Sed quædam adhuc iis, quæ de studio ipsius poëtico jamjam diximus, addenda sunt. Scilicet edidit vetusta illa Græca Scholia in librum nonum Iliados Homeri, quæ CASELIVS (uti supra sub *Caselio* jam commemoravimus) ex Italia attulit, eaque postmodum HORNEIO dono dedit, Helmstadii 1620 in 8 typis exscripta. Animi grati in evergetam suum ac præceptorem CASELIVM contestandi causa in funere ipsius epicedium cecinit carmine Græco, in quo vitam beate defuncti elegantissime depinxit. Comparet illud in *Poëmatibus Caselianis*, quæ Justus

(o) in Oratione citata, *ibid.* pag. 733.
(p) in Memor. Theol. *dicto loco*, pag. 744. seq.

Justus a DRANSFELD collegit, atque publicavit Göttingæ 1668 in 8. Plura alia exaravit carmina Græca, mellea & antiquitatem redolentia, quæ ipsius filius, Joannes HORNEIVS, in Academia Julia Græcæ linguæ Professor, asservavit, atque ut ea ederet, ab Hermanno CONRINGIO, æquissimo istiusmodi rerum arbitro, valde admonitus. En ipsa CONRINGII verba (q): *Poteris vero simul cum Patris memoriæ quam optime consulere, tum juventutem nostram erigere ad præstantes conatus, si, quod in aliis jam non sine laude præstitisti, quamprimum Græca illius poëmata in unum collecta in lucem produxeris: quoniam illa utique possint cum ipsa antiquitate contendere, longo certe intervallo superent etiam ipsiusmet Leonis Allatii, quamvis Græci hominis & hac quoque parte gloriosi, carmina non alioquin asperanda.*

JOANNES LAVRENBERGIVS.

JOannes LAVRENBERGIVS, *Rostochiensis*, in patria primum, post in Lyceo Sorano Professor, Poëtis utique nostris annumerandus est. *Major enim*, inquit Danorum decus, Thomas BARTHOLINVS (r), *ejus in Parnasso authoritas fuit, quam credi possit. Satyris elegantissimis utraque lingua, latina & vernacula, se-*

R culi

(q) *vide* Epistolas Conringianas, Epist LIX ad fin. pag. 386, editas Helmstadii 1666 in 4.

(r) in Dissertatione *de Medicis Poetis*, pag. 147, Hafniæ anno 1669 in 8 excusa.

culi nostri mores perstrinxit, quæ ex officina Sorana prodierunt. Tantumque in Græca literatura excelluit, ut non raro carmina ex calamo ejus profluxerint, quæ Heroicis Homeri temporibus digna judicavit magnus in hoc genere censor Daniel HEINSIVS. Diem supremum explevit anno ætatis sexagesimo octavo; æræ communis vero, millesimo, sexcentesimo, quinquagesimo nono, relictis egregii ingenii monumentis.

HENRICVS SCHMIDIVS.

NVrtingæ, antiquo Ducatus Wirtembergici oppido, Henricus SCHMIDIVS ortus est anno post mille sexcentos undecimo. Literis initiatus in schola patria, Blabeurensi ac Bebenhusana, Tubingam venit, ubi inter alumnos Stipendii Theologici enutritus ad felicem studia sua finem perduxit. Siquidem primo inter quadraginta Philosophiæ Candidatos loco obtento, alumnorum Repetens, mox ad D. Georgii Diaconus, tum Græcæ linguæ Professor & Seminarii Theologici Magister Domus, tandemque in Theologia Doctor factus est. Vitam mature posuit anno Christi supra mille sexcentos quinquagesimo tertio, ætatis suæ secundo & quadragesimo. Vir erat, Balthasaris RAITHII testimonio (*s*), ingenii rerum omnium capa-

(*s*) *vide* Iubil. Academ. Tubing. II. pag. 103. *conferantur* Ludov. Melch. FISCHLINI Memoriæ Theol. VVirtemb. Part. II, pag. 254.

capacis & avidi instar torrentis, qui exundando omnia secum rapit. Quod præter alia probatum maxime dedit SCHMIDIVS ingeniosis suis ac devotis poëmatibus, quæ inscripta sunt: *Bucolica sacra, sive hymni natalitii heroico carmine vestiti*, Tubingæ anno 1642 in 4 excusi: nec non metro illo Græco, quo *Christus patiens* ab eo adumbratus est.

GEORGIVS LEVSCHNERVS.

LVcem vidit Georgius LEVSCHNERVS, parente fortean Georgio LEVSCHNERO, Electoris Saxonici Medico (*t*), anno a partu virginco supra sesquimillesimum octuagesimo nono, Colditii, quod oppidum est circum Lipsiaci in Misnia, ubi non modo prima literarum elementa addidicit, verum in studiis etiam, quæ ab humanitate nomen habent, & Philosophia sese exercuit, ut faciliori deinceps via studia Academica aggredi potuerit. Quod factum est Lipsiæ & Witenbergæ, tam felici successu, ut supremus ei in Philosophia honor fuerit delatus. Hinc anno 1618 scholæ patriæ Colditiensi præficiebatur, & quum benigna natura firmam ipsi corporis affectionem concederet, per integros quinquaginta & quinque annos, sine ulla vicaria opera, hoc munere functus est. Anno 1643 cum Sueci Colditiensium ædes spoliabant,

R 2 LEVSCH-

(*t*) cujus Frider. TAVBMANNVS meminit in *Schediasm. poeticis*, lib. II. Epigr. pag. 666.

LEVSCHNERVS cum opibus ſuis vitam fermo perdidiſſet, ni ſclopetum, cujus ipſe meta erat, globo parietem attigiſſet. Placide tandem obiit admodum ſenex, die vigeſimo nono Decembris, anno milleſimo, ſexcenteſimo, ſeptuageſimo tertio, ætatis octuageſimo quarto (*u*). Reliquit poëmata Hebraica, Græca, Latina & Germanica, typis impreſſa, de quibus *partim* alibi jam dixi (*vv*), partim adhuc dicendum eſt, maxime quæ hujus fori ſunt. Quemadmodum Poëta noſter artificioſa carmina, inter quæ & genus palindromon eſt, antrorſum retrorſumque currens, in deliciis habuit, fabricavit, & integrum iſtiusmodi diſtichorum retrogradorum faſciculum Latine Lipſ. 1649 in 8 edidit; ita etiam hoc modo quandoque Græce luſit. Exemplo nobis eſſe poteſt ſequens diſtichon cancrinum, diphthongis non diſſolutis:

Νοῦς ἡ ἰᾶται. πάνυ δ' ἡδὺν, ἀπαῖτα, Ἰησοῦν
Λινείοις. ἔτλη οὖν ἄμμ' Ἰμμανουὴλ τὸ σοὶ εἶναι.

Plerumque vero hoc carminum genus laborioſum magis eſt, quam ingenioſum, priſcis tamen etiam uſitatum. Sed majorem ipſi laudem tribuo, quod non omne ſuum tempus in ſolis hiſce quisquiliis triverit. Ludere ac ineptire prudentibus quandoque licet. Melioris tamen notæ eſt ipſius *Anacreon Chriſtianus* *rhyth-*

(*u*) VVITTEN. in Diar. Biograph. Tom. II, p. 104.

(*vv*) in Præfatione ad *Studioſum modulantem*, Argent. 1717 in 12 editum.

rhythmicus, ſive *Canticum Canticorum*, quod Græco anacreontico carmine ac rhythmo traduxit (*x*). Optimæ vero, *Hellenodia Lutherana, qua cantiones B. Lutheri & aliorum orthodoxæ pietatis virorum ex lingua Germanica in Græcam metrice & rhythmice ita translatæ exhibentur, ut & melodiarum conſuetarum ratio fuerit habita, Lipſiæ 1648, in 12.* Pietati hæ cantiones paucis quidem inferviunt, cum pauci hodie Græce legant atque intelligant; pium tamen Poëtæ deſiderium flocci pendendum non eſt ob tot ignorantiæ fratres. Illi, qui Græce norunt, magni ſemper æſtimabunt LEVSCHNERVM ejusque Muſas, atque cum M. Chriſtiano WILLIO, Eccleſiæ Colditienſis Paſtore ac Superintendente, concinent:

Singulus autor habet laudem: LEVSCHNERVS *at iſtam*
Laudem præ reliquis omnibus unus habet.
Cantica LVTHERI *quod ſcit Germana locare*
In rhythmos Græcos ſuaviſonante metro.

Martinus GEIERVS, incomparabilis ille Theologus, vocat eum *Poëtam pientiſſimum*, & Joannes Benedictus CARPZOVIVS, maximus itidem Theologus Lipſienſis, LEVSCHNERVM affatur (*y*): R 3 *Scho-*

(*x*) VVITTEN. loco memorato. Ex LEVSCHNERI *Hellenodia Lutherana*, ſpecimina legere poteris in Hieronymi FREYERI *faſciculo Poematum Græcorum*, pag. 93 & 97.

(*y*) in *faſcic. Cantionum Lutheranar.* a LEVSCHNERO Ebraice redditarum, Lipſ. 1666 in 8.

Scholarum:
Lux ingens, parili qui pietate micas,
Vidimus afflatu lingua te psallere Graja
Et Latia: Ebraea nunc quoque voce canis, &c.

DANIEL RAVCHIVS.

NAtus est Daniel RAVCHIVS Argentorati, parente Ministro Academico, die sexto Martii, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo. Studiis diligenter incubuit in schola patria, & quoniam ex pecuniæ inopia nullam in Cathedra disputationem defendere poterat, conscripsit orationem Græco metro *de Passione Jesu Christi*, quam etiam die vicesimo secundo Martii, anno ejusdem seculi quadragesimo octavo publice habuit. Postea anno seculi dicti quinquagesimo quarto Pastor in pago Illwickersheim, anno septuagesimo primo Diaconus ad D. Petrum Juniorem Argentorati, ibidemque anno septuagesimo quinto Pastor Wilhelmitanus & ad D. Stephanum Canonicus factus est, in qua functione diem obiit supremum die sexto Januarii, anno millesimo, sexcentesimo, octuagesimo tertio (z). Pia etiam scripsit poëmata Latina, typis excusa, quæ alia occasione recenseho.

JOANNES GEBHARDVS.

DVo nobis Joannes GEBHARDI, qui uno eodemque tempore vixerunt, hoc loco recen-

(z) vid. Programma in obitum RAVCHII.

censendi veniunt. *Vnus* est Habelschwerda-Silesius, Gymnasii Elisabethani apud Vratislavienses Conrector, vir Græco & Latine doctus, qui Senftlebii opuscula quædam, quale est de alea, item, notas in parabolas Alani Insulensis edidit (*a*). Celebratur quoque ab industrio Jo. Sigismundo IOHNIO (*b*) Poëta Græcus doctissimus. Oda Pindarica illius Græca, quam laudatus IOHNIVS vidit, elegantissimamque vocat, in honorem TSCHERNINGII facta, præfixa est *Poëmatibus Tscherningianis*. Ejusmodi quoque Odam in obitum Joannis SAVBERTI, Pastoris ad D. Sebaldum Norimbergæ, anno 1646 defuncti, contexuit, Epitaphiumque Nicolao HENELIO, anno 1652 Vratislaviæ demortuo, breve quidem, sed satis ingeniosum, ad nomen ejus alludens, posuit. Quod tale est (*c*):

Νικόλεως τίς ἔην Ηνήλιος εἰδέναι ἢν λῇς
Ἴσθε, καλὸς πάτρῃ ἥλιος ἦε νοῒ.
Quæris, quis fuerit nobis Henelius, hospes?
Mente sua patrio sol erat ille solo.

Alter Joannes GEBHARDVS Campidonensis est, Philosophiæ Magister & Theologus, cujus carmen Grajum Dissertationi alicui Theologicæ, sub præsidio SCHMIDII affixum vidi.

(*a*) KOENIGIVS in Bibliotheca vet. & nova, pag. 336.

(*b*) in Parnasso Silesiaco, Cent. I. pag. 78.

(*c*) IOHNIVS loco modo allegato, pag. 79.

JOANNES BRENNECCIVS.

JOannes BRENNECCIVS, Græcarum literarum in Vniverſitate Helmſtadienſi quondam Profeſſor, Conrado HORNEIO, Doctori ac Profeſſori Theologo, ibidem anno MDCXLIX, VI Kal. Octobr. pie defuncto, proximis a funere diebus carmine Græco parentavit (*d*).

JO. ERICVS OSTERMANNVS.

EXimium jam produco Græcum, inſignemque vatem, Joannem Ericum OSTERMANNVM. Editus eſt in lucem Sorbigæ, in tractu Martisburgico, die viceſimo ſexto menſis Junii, anno poſt mille ſexcentos undecimo, parente Luca OSTERMANNO, Electorali iſtius loci Quæſtore, ob Religionem orthodoxam quondam exule. Adhibitis ibidem ſelectioribus magiſtris, primis linguarum Latinæ, Græcæque & Ebrææ fundamentis fideliter imbutus eſt. Agebat ſub illud forte tempus anno MDCXXI Orientalium magna nominis fama peritiſſimus TROSTIVS Cothenis, Novi Fœderis Syro excudendi charactere occupatus curis, cujus conſiliis methodoque docendi uſus, patris providentia & liberalitate filius, brevi adeo profecit, ut ætatem ingenio ſupergrederetur. Annorum enim quindecim vix adoleſcens ſolertia ſuapte ſubiit laborem, non abſimilem AVIANI ſtudio, in Poëſeos Hebrææ gratiam ſuſcepto.

(*d*) VVITTEN. *Memor. Theol.* Dec. VI, pag. 743.

pto. Ex Græcis Oratoribus Demosthenem, Isocratemque, ex Poëtis illis gravioribus Hesiodum & Theocritum versarat sedulus, adjunctis etiam recentioribus quibusdam, POSSELIO nimirum atque RHODOMANNO. Witebergam accessit anno MDCXXVII, ubi studio linguarum, Latinæ, Græcæ, Hebraicæ, Syriacæ, Chaldaicæ & Arabicæ, itemque Philosophiæ se maxime dedit, ut tribus annis post viginti quatuor inter Competitores, loco altero, Philosophiæ liberaliumque artium Magister a summo BVCHNERO creatus fuerit. Exacto inde proximo triennio, cum per collegia privata publicasque dissertationes eruditionis suæ copiam satis omnibus probasset, inter Adscriptos Philosophiæ locum meruit (e). Interim anno MDCXXXVII moritur Erasmus SCHMIDIVS, linguæ Græcæ & Matheseos Professor Publicus, cui qui succederet in alterutra Professione, OSTERMANNO visus nemo fuit dignior (f). Augustus BVCHNERVS inter alia ad Fridericum a METSCH, Erasmo SCHMIDIO adhuc vivente, scribit (g): *De Rectore Misnensis ludi constituendo ex stipendiariis quidem,*

(e) ita habet Programma in funere OSTERMANNI, a Christiano TRENSCHIO, tum temporis Acad. VViteb. Rectore, propositum. Extat quoque illud in VVITTENII *Memor. Philos.* Dec. IX, pag. 523, seqq.

(f) *ibidem* pag. 526.

(g) vid. BVCHNERI Epistolarum Pars I, Epist. CLXX, pag. 281 & 282, edit. 1707 in 8.

dem, quos vocant, Electoralibus, præter unum OSTERMANNVM *nemo est, cui hæ partes rectius committi possent. Nam quum ad istam provinciam cumprimis opus sit, non modo bene literato ac docto viro, sed & prudenti ac gravi, qui post discipulos Præceptores ipsos quoque gubernare dextre atque suopte exemplo invitare ad officium posset: equidem hæc omnia in nostro ita insunt, ut vix in alio æque esse queant. Sed metuo valde, ne brevi is in Academiam nostram vocandus sit. Sumus enim in universum quidem homines obnoxii semper morti, sed senes ab ea nunquam longe abesse possunt. Cæterum literaturam Græcam, qui post* SCHMIDIVM *nostrum, si quid ei humanitus accidat, quem DEVS servet, cum laude ac dignitate profiteri præter* OSTERMANNVM *possit, ego quidem audacter dicam, video neminem. Ita relinquendus potius, quam mittendus in scholam est, ut inde paulo post in Academiam remittatur.* Mortuo itaque SCHMIDIO in muneribus successit OSTERMANNVS, Græcasque literas per XXXI annos fideliter, ac magna nominis fama, publice professus est. In qua functione diem obiit supremum die decimo Augusti, anno millesimo, sexcentesimo, sexagesimo octavo. Celeberrimus ille Conr. Samuel SCHVRTZFLEISCHIVS, *in* OSTERMANNO, inquit, *Græca majestas summa scribendi ornamenta & lumina habuit* (*h*). Varia scripsit

(*h*) SCHVRTZFLEISCHII Diss. Acad. p. 447.

scripsit poëmata Græca, variisque temporibus sparsim edidit. Optandum esset, ut aliquis, quemadmodum de clar. M. CNAVTHIO spem nobis fecit Adolphus CLARMVNDVS (*i*) colligeret illa, conjunctimque ederet, cum Poëta hic insignis, OSTERMANNVS, multum temporis ac diligentiæ insumserit, ut ea concinne graviterque effingeret atque componeret. Modo laudatus SCHVRTZFLEISCHIVS (*k*) non dubitat, quin totas quatuor hebdomades impenderit in carmen Græcum, præcipue illud Pindaricum, quod FRISII honori dicatum est.

ANTONIVS ÆMILIVS.

NAtus est Antonius ÆMILIVS Aquisgrani, die vigesimo Decembris, anno post sesquimillenarium octuagesimo nono. Ad literas incubuit in patria sub Joanne KVHNIO, Dordraci sub Adriano MARCELLO & Gerardo Joanne VOSSIO, Lugduni Batavorum sub Dominico BAVDIO, viris clarissimis. Quatuor etiam annis itinera sua absolvit, postquam multas hinc inde Academias invisit, inque iis viros eruditione conspicuos amicos sibi conciliavit. Inter præcipuos veneratus est Adamum Theodorum SIBERVM, Professorem Witenbergensem, Philologum, Oratorem ac Poëtam.

(*i*) in Viris Clariss. Virorum, Part. IV, pag 192, in vita Balthas. STOLBERGII, OSTERMANNI in Græca Professione successoris.

(*k*) in *Epistolis Arcanis*, epist. XVI, pag. 28.

tam, adſpirantem ad priſcorum certe puritatem, cui demortuo Panegyricum ſcripſit ÆMILIUS, antea MELES dictus. Quod officia ejus publica concernit, primum VOSSIO in Rectoratu ſucceſſit Dordraci, triennio vel quadriennio poſt eandem functionem Ultrajecti, & tandem ibidem Profeſſionem Hiſtoriarum obtinuit. Profeſſionem Græcæ linguæ, quam *ipſi* Academia Leidenſis offerebat, recuſavit (*l*). Fatis conceſſit Ultrajecti, die decimo Februarii, anno milleſimo, ſexcenteſimo, quinquageſimo quinto (*m*), aut demum ſexageſimo, die decimo Novembris (*n*). Fuit Græce & Latine doctiſſimus (*o*), Græca & Latina pepigit carmina, quæ Ultraj. 1651 in 12 edidit cum Orationibus ſuis, quibus integras periodos & lacinias ex Erycio PUTEANO exſcriptas, teſte MORHOFIO (*p*), inſeruit.

ANDREAS UNGLENCKIUS.

DIem natalem Optimi Salvatoris pie celebrare, juſtum eſt & a Chriſtianis quoquo tempore ſanctiſſime habitum. Poëtæ, qui non minimam Chriſtianorum partem efficiunt, pridem

(*l*) BAYLE Dictionaire Hiſt. & Crit. Tom. I. ſub *Ant. Æmilius.*

(*m*) juxta WITTENIUM in Diar. Biograph. Tom. II. pag. 73.

(*n*) juxta Petrum BAELIUM *dicto loco.*

(*o*) KOENIG. in Biblioth. pag. 12. & Bayle l. c.

(*p*) in Polyhiſt. Literar. Tom. I. Lib. VI, Cap. III, §. 4, p. m. 977.

dem a religione officii sui declinare religioni sibi duxerunt. Vates enim sunt & devotissimi rerum divinarum præcones atque ministri. Quem diem alii alio, illum Andreas VNGLENCKIVS, Norimbergensis, Græco ore decantavit. Prostat ejus in Natalem ac nativitatem Christi carmen Græcum, anno MDCLIII publicatum. Magni se æstimare VNGLENCKIVM, Polyhistor excellentissimus, Christianus DAVMIVS, profitetur, aitque (q): *Græce excellenter est doctus Andreas Vnglenckius, quem Sextus Par. Noricum Demosthenem haud injuria vocavit.* Verbi divini Minister fuit Norimbergæ, obiitque anno millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo.

GOTHOFREDVS VOIGTIVS.

Natus est Gothofredus VOIGTIVS Delitschii, anno post mille sexcentos quadragesimo quarto. Witebergæ studiis vacavit, patrono, præceptore & hospite usus post fata quoque celeberrimo Joanne DEVTSCHMANNO. Circa annum MDCLXV doctoralem in Philosophia gradum obtinuit. Inde Gymnasii Gustroviensis Rector factus, in Poësi Græca, alia studiorum genera non excipio, juventutem erudivit optimo cum successu. Quod ex illis Epithalamiis Græcis colligo, quæ duo ipsius disci-

(q) in Epistolis ad HEKELIVM, *epistol.* LXXI, pag. 116. confer sis *ibid.* epist. X, pag. 15.

discipulorum, Christophorus BONIFACIUS & A. C. DINCKLERUS, favente genio struxerunt, cum virginem LIDUMILAM, filiam Danielis IANI, Ecclesiarum Gustroviensium & Rostochiensium Superintendentis, anno MDCLXVIII uxorem duceret. Vocatus inde Hamburgum, scholam Johanneam, quæ ibi est, fideliter gubernavit, usque ad finem vitæ, qui nimis mature venit anno ejusdem seculi octuagesimo secundo, ætatis trigesimo octavo. Reliquit carmina Græca, quorum duo in scriniis meis asservo, stilo Homerico feliciter exarata. Prius *strena* est, quam laudato D. DEUTSCHMANNO sub ipsis anni MDCLXIV auspiciis offerebat, Witebergæ typis Joh. Borckardi in 4. excusum. Posterius *pias lacrumas* continet, quibus ANNAM, Jeremiæ DEUTSCHMANNI, Dicasterii, quod Juterbogæ est, Adsessoris conjugem, atque memorati Jo. DEUTSCHMANNI matrem demortuam, prosecutus est, Witebergæ a Joh. Haken eodem anno eademque forma impressum. Alia forte poëmata vulgavit, mihi non visa.

DAVID GRAFUNDERUS.

David GRAFUNDERUS, Philosophiæ Magister, lucem aspexit Falcoburgi in Marchia. Absolutis studiis academicis, variis defunctus est muneribus. Primum erat scholæ Cüstrinensis Rector, deinde Pastor Salgasti in Lusatia, tum Superintendens Luctronensis, demum

mum Paſtor Eccleſiæ ad S. Maximi & Senior Martisburgenſis. Mortuus eſt die vigeſimo quarto Decembris, anno milleſimo, ſexcenteſimo, octuageſimo (*). Vir erat Latine, Græce, Hebraice, Chaldaice, Syriace & Arabice admodum peritus, quod libri ejus, quos edidit, ſatis teſtantur. Scripſit Poëmata Græca, collegitque *Ærarium Poëticum Græcum*, cujus ope Poëſeos ſtudioſos formare cogitavit. Sed nondum id publicatum eſſe arbitror.

GEORG. WILHELM. A WERTHERN.

Ex antiqua & illuſtri gente oriundus eſt Georgius Wilhelmus a WERTHERN, parente Joanne Henrico, lineæ Wiehenſis conditore, & matre Sabina de WVRM. Rariſſimo inter nobiles exemplo Græcam linguam valde adamavit, eique tantam dedit operam, ut non modo veteres auctores intelligeret, verum etiam ipſe verſus Græcos pangeret. De aliis ejus ſcientiis, quibus ſe æque ac poëſi a plerisque Generis ſui paribus diſtinxit, jam nil dicam. Jenæ cum ſtudiorum cauſa verſaretur, carmina edidit ſub titulo: *Juvenilia*, Jenæ 1664 in 8, in quorum ſectione priore Latina & Græca, in poſteriore Germanica comparent. De nobili hoc Poëta NEVMEISTERVS ait (r): *Nobilis hic vena ſalit, in qua, ſi quid forte*

(*) WITTEN. *Diar. Biogr.* Tom. II, pag. 113.
(r) in Diſſert. *de Poetis German.* pag. 111.

forte vitii haret, sanguini tam generoso id merito condonatur. Loquitur autem de Germanicis poëmatibus. Ipse quidem Auctor, *habebis posthac viliora, habebis meliora, tuisque auribus digna habebis,* in præfatione monet ac promittit; sed promissis stare non potuit, morte præmatura ex hoc mundo ereptus. In itinere enim mortuus est adolescens, Romæ, anno millesimo, sexcentesimo, sexagesimo septimo.

JO. GEORG. KETTEMBEILIUS.

HErlitzhusæ in Thuringia natus est noster KETTEMBEILIUS. In studia humanitatis atque Theologica incubuit Jenæ & Helmstadii; Græca vero præ reliquis in deliciis habuit. Contraxit ea propter in Academia Julia cum magnæ famæ Professoribus Græcis, Joanne BRENNECCIO & Joanne HORNEIO, amicitiam. Scholæ Senatoriæ Lunæburgensis ad D. Johannis quum Rector esset, frequens cum his & aliis doctis Viris commercium literarium instituit, scripsitque ille anno 1654 inter alia ad eum: *Ut Græca literaturæ genus egregie excoluisti, ita non cessabis illud ad posteros propagare:* Hic autem anno 1668 ipsi literas dedit, in quibus, *Ego*, inquit, *sicut antehac Tui amantissimus cupidissimusque semper fui, ita etiam nunc idem sum adversus te, eroque in posterum. Meretur id singularis humanitas atque eximium in Latinis Græcisque literis propagandis studium tuum, quod quo rarius hac tem-*

tempestate, eo majoris faciendum esse existimo. Numero quadraginta duos, genio faventissimo, composuit hymnos Græcos, eosque maximam partem ad D. Leonhardi HUTTERI Compendium Theologicum, Latino quoque & Germanico metro satis elegante, ad unum vero omnes, Græcos, Latinos & Germanicos, ad consuetam Ecclesiæ melodiam, *Nun last uns GOTT dem HErren, danckſagen &c.* formavit, hac inscriptione: *Hymnodia sacra Græco-Latino-Germanica, ad B. Hutteri Compendium Locorum Theologicorum maximam partem accommodata, &c. Excudebat Ratzeburgi Nicol. Nissen, anno Christi* CIↃ IↃC LXVIII *in 12.* Dedicavit illam Senatui Reipubl. Lunæburgensis, præmisitque ad pium Lectorem de hymnis Gentilium & Christianorum prolixum & doctum alloquium. Joachimus HILDEBRANDUS D. & Professor Theologus Helmstadiensis, ad eum scripsit: *Hymni, quibus B. Hutteri compendium adornas, utiliter a studiosa juventute legi & addisci possunt:* & Joannes AUSPURGIUS, Superintendens, antehac per XL fere annos scholæ Wolpherbytanæ Rector, ita: *Si, quod sentio, libere scribam, accurato studio & laudata industria hos Hymnos sacros ita concinnasti, ut dignissimos putem, qui prodeant in publicum lumen (s).*

THEODORUS CRUSIUS.

THeodorus CRUSIUS, Mitweida-Misnicus,

S pri-

(s) præfixa hæc sunt ipsi *Hymnodiæ* libello.

primum Bornæ Cantor, dein ibidem Diaconus atque Senior, obiit anno millesimo, sexcentesimo, octuagesimo quinto, mense Septembri, ætatis quinquagesimo quinto. Vulgavit Carmina Græco-Latina in Evangelia Dominicalia, referente Henningo WITTENIO (t).

BALTHASAR STOLBERGIVS.

EAndem cum Theodoro CRVSIO patriam agnovit Mitweidam Balthasar STOLBERGIVS, anno post mille sexcentos quadragesimo in lucem editus. Dresdæ & Grimmæ humaniorum studiis, præcipue Pelasgorum literis imbutus, anno MDCLVIII Vitembergam venit, statimque in virtutis ac gloriæ campum descendit, & in certaminibus pulchre stetit, tempusque ulterius in humanioribus literis & Philosophiæ studiis consumsit. Cujus operæ specimen ab eo datum est, cum *Idyllium* Græco sermone scriptum recitaret publice, & suavitate numerorum Dorici moris gravitatem imitatus, facta Saxonici Achillis Divi IOANNIS GEORGII I. summa religione animi celebraret. Factum hoc est anno MDCLIX. Lauream Philosophicam anno sequente adeptus est. Non fefellit opinionem STOLBERGIVS, & aliquanto post, facto virium periculo, in arena Græce disputantium sub signis summi viri Jo. Erici OSTERMANNI victor constitit, ac deinde in

(t) in Diar. Biograph. tom. 2. pag. 135.

in hoc pugnæ genere nemine inferior fuit. Quam ob rem anno MDCLXIV locum industria sua dignum in ordine sapientum assecutus, ad Græcas literas maxime se convertit, & crebra artis suæ exercitatione omnium voluntatem sibi conciliavit. Quod ubi potentissimo Principi Electorali significatum est, dato commendationi loco, eum muneri Professoris Græcæ linguæ, extra ordinem gerendo imposuit, usque dum OSTERMANNO defuncto surrogaretur: quod anno MDCLXVIII evenit, & aditu ad publicam gloriam facto, rempublicam multis atque eximii ingenii monimentis decoravit, multa etiam imperfecta reliquit, consiliis morte interceptis (*u*). Laudatur imprimis ejus tractatus de lingua Hellenistica Novi Testamenti, quem manu auctoris scriptum Theodorus DASSOVIVS, L. L. Orientalium in Academia Witenbergensi quondam Professor, & Stolbergiani tori successor, asservavit, edendique operis plus semel ad amicos spem fecit, testante MORHOFIO (*x*): idem postea MSCtum in peculium Jo. Michaelis LANGII descendit, ceu ipse indicat (*y*), nondum vero, quantum scio, ty-

 pis

(*u*) depromta hæc sunt ex Programmate funebri, quod Conr. Samuel SCHVRTZFLEISCHIVS scripsit. Insertum quoque illud est SCHVRTZFLEISCHII *Differt. Acad.* pag, 445, seq. atque Frid. Casp. HAGEN. *Memor. Philos.* pag. 297, seq.

(*x*) in *Polyhistoris Litterarii* Tomo 1, Lib. IV, Cap. VI, num. 19, p. m. 790.

(*y*) in *Philologia Barbaro-Græca* Parte I, Cap. I, §. VI;

pis exſcriptum. Obiit autem, anno ſuperioris ſeculi octuageſimo quarto, STOLBERGIVS, *Græcæ delicium elegantiæ*, uti magno SCHVRTZFLEISCHIO audit (z), *atque Græcorum diſſertiſſimo par, in quo omnes ſapientiæ liberalisque doctrinæ opes recondebantur. Sive enim exponeret ſcriptores, ſive emendaret codices, certe ad priſcorum acceſſit gloriam, & Græcæ dictionis genus, formamque diſſimilis ſtyli & rationes differentiasque omnes, ornamenta denique omnia tam apte commonſtravit, ut ad ſolidam ejus laudem noſtro teſtimonio nihil adjici poſſe videatur* (*). Cum anno 1682 Jo. Frid. HEKELIVS teſtimonium aliquod Græcum, Zachariæ GERGANO, *Ithacenſi*, in patria ſua olim datum, idque omnibus doctis ac curioſis viris ob inſignem ac nobilem raritatem probe ſe commendans, Chriſtiano DAVMIO interpretandum mitteret, legere illud DAVMIVS, Philologus alias & Polyhiſtor ſummus, haud potuit, multo minus interpretari. Remiſit ergo illud, atque ut vel KOENIGIO, vel RECHENBERGIO, vel HERRICHIO, vel STOLBERGIO, vel aliis Græcæ literaturæ principibus, mitteretur, ſuaſit, inter alia ſcribens (a): *Legere illud teſtimonium & explicare cum ſubſcriptione magnis literis*

(z) in *Epiſtolis Arcanis*, epiſt. CXCIV ad Ottonem MENCKENIVM pag. 320.

(*) SCHVRTZFLEISCHII Diſſ. Acad. p. 446, & HAGEN. l. c. pag. 298.

(a) in Epiſtolis ad HEKELIVM, epiſt. 71, p. 116.

literis ac miris characteribus exarata non potui, ob varias nempe ductus, variasque abbreviaturas, quibus omnes Grammaticæ Græcæ, & omnia Græca Lexica, quotquot ego possideo ac diligens evolvi, destituuntur. Et vix ullus erit inter sexcentos (Græce quoque) eruditos viros in Germania, qui tale oraculum plane & ex voto explicare atque interpretari poterit. Tuum erit, vel nobilissimo KOENIGIO *nostro Altdorfium, vel* RECHENBERGIO *atque* HERRICHIO *Lipsiam, vel* STOLBERGIO *Wittebergam -- per fideles homines, si commodum Tibi, mittere illud, & ut lubentes explicent, peramanter petere. Hi enim inter Litteraturæ Græcanicæ Primipilos hoc tempestate præstantissimi sunt Antesignani ac Duces.* Excellentissimus sane Poëta Græcus fuit, scitissimusque Poëtarum interpres. Celebrant eruditi observationes ejus ac notas in *Ajacem Sophoclis*, quæ cum versione Joannis LONICERI & textu Græco, Witembergæ anno 1668 (*b*), aut 1678 in 8 (*c*) excudebantur. Magni quoque faciunt ipsius Poëmata Græca, quæ hinc illinc dispersa, atque inventu rara sunt. Ea propter coëgisse tamen CNAUTHIUM dispersorum dimidiam centuriæ partem, eumque illa cum SCHMIDII & OSTER-

S 3 MAN-

(*b*) secundum FABRICII Biblioth. Græc. Lib. II, Cap. XVII, §. II, p. 593.

(*c*) juxta REINHARDUM in Theatro Prudentiæ Eleg. pag. 164, & CLARMUNDUM in Vitis, tom. IV, pag. 191.

MANNI carminibus aliquando editurum esse, dudum, sed frustraneam forte spem fecit Adolphus CLARMUNDUS (*d*). Quod si in vivis adhuc est CNAUTHIUS, &, ut sæpius optavi, tantorum ingeniorum fœtus ab interitu servaverit, cumque erudito orbe communicaverit, ingentem profecto apud posteros gratiam meriturus esset.

FRANCISCUS SOHSTIUS.

IN hanc lucem prodiit Franciscus SOHSTIUS Hervordiæ in Westphalia. Jactis in schola patria studiorum fundamentis, in Giessensem Hassorum Academiam abiit, ubi a Professore Græco Joanne Conrado DIETERICO, qui munus suum haud somniculose gessit, ad linguam & poësin Græcam excitatus, duas orationes Græcas sub ejus ductu conscripsit, atque in auditorio Philosophorum publice recitavit. Priorem quidem prosaice *de nativitate Domini nostri Jesu Christi*, die 24. Dec. 1661; posteriorem vero poëtice *in commendationem linguæ Græcæ*, die 27 Octob. anno 1663. Ad illam auditores convocavit DIETERICUS emisso programmate de *Restauratione Græcarum literarum per Germaniam, auspiciis Joannis* REUCHLINI; ad hanc vero de *Propagatione Græcarum literarum & Poëseos per Germaniam, a M.* CRUSIO, M. NEANDRO & L. RHODOMANNO insti-

(*d*) *ibidem* pag. 192.

instituta: laudat quoque in hoc SOHSTII, qui Poëta Laureatus creabatur, eruditionem & operam, quam in Græca lingua & poëfi folidiorem locaverat. Claudit denique.

Vos, o Cecropiæ Musæ Ausoniæque SOOHSTI
Tempora Pieria cingite fronde MEI!

MATTH. MAIERVS.

DE hoc MAIERO Georgius Matthias KOENIGIVS talia refert (*e*): *Matth.* MAIER, *Constantiensis, Poëseos Professor, historias Sanctorum Græcis & Latinis versibus, ut audio, describere laborat. In Græcis versibus Nonnum imitari dicitur.*

ARNOLDVS ENGELIVS SEV ANGELVS.

QVemadmodum Pontificii Germani in eo valde laudandi funt, quod Poëfin Latinam in fcholis fuis doceant, & eximia plerumque carmina edant; ita digniffimam in vituperationem veniunt, quod Poëfin Germanicam negligant, imo plane corrumpant evertantque. Nulla enim in omni Germania apud Pontificios fchola eft, in qua juventus in hac arte erudiatur, nec ullus qui curet, ut, fi quid fcribit, recte fcribat. Paucos quidem inter eos invenies poëtaftros, at nullos poëtas. Carmina enim, quæ quandoque fabricant, nulla funt, rifu aut

(*e*) in Bibliotheca vet. & nova, p. 495.

potius lacrymis digna. In evulgandis istorum speciminibus occupatus sum, ut, quid ab ipsis peccatum hactenus sit, amice admoneantur, & ad linguam nostram, ad exemplum inprimis Gallorum, poetando excolendam, utilitatis publicæ causa incitentur. Rarissime etiam poëmata Græca effingunt, uti tristis experientia testatur. De Jacobo GRETSERO supra, deque Matth. MAIERO modo diximus, cujus tamen poëmata, an typis excusa sint, nescio. Vnicum adhuc ex illorum choro novi, qui lingua Græca cecinit, Arnoldum ENGELIVM sive ANGELVM, Jesuitam Pragensem, qui *Virtutis & honoris ædes carmine Latino & Græco*, Pragæ, anno 1666 in 4 exstruxit. De eo Augustus PFEIFFERVS, celeberrimus ille quondam Theologus Lipsiensis, talia refert (*f*): *P. Arnoldus Engel ein Jesuit, hat, nachdem diese Schrifft* (sc. das Lutherthum vor Luthern) *zum erstenmal ausgefertigt und ihm zu handen kommen war, sich bey mir angemeldet, mir auch seine Griechische und Lateinische Poëmata unter dem Titul:* Virtutis & honoris ædes, *zugeschickt, ad complananda amicitiæ adyta, wie er schreibt, vertrauliche Freundschafft zu suchen. -- Dieser Pater, wie aus dem übersandten Scripto zu sehen, hat sich mehr auf die Poëmata als Polemica gelegt.* In Theatro ejus, Pragæ anno 1664 edito,

(*f*) in Præfat. ad *Lutherthum vor Luthern*, p. 57, edit. 1683 in 12.

edito, conspiciuntur carmina Græca, quæ simul Romano ornatu poëtico vestivit, sequentia: Duellum inter XXII Belgas totidemque Gallos anno 1600 habitum, pag. 59: Flandrolycomachia, pag. 163: Androcli & Leonis historia: Nicodemi Valerii pugna cum urso, pag. 335: Theodori, martyris sub Imperatore Licinio, draconomachia, pag. 465, &c. (g)

ADAM. LAURENT. NICOLAI.

IN hanc lucem susceptus est Adamus Laurentius NICOLAI Lubecæ, anno millesimo, sexcentesimo, quadragesimo quinto. Literis initiatus in florentissimo Gymnasio patrio, accessit in Academias Witenbergensem, Giessensem & Kiloniensem; in quibus per aliquot annos substitit, atque summo studio summaque cura didicit, quæ a doctoribus tradebantur; vel quæ ipse sibi ulterius in poësi Pelasga, ad quam natura ferebatur, proposuit. Per Belgium post in Galliam excurrit, ac inde in Angliam sese trajecit. Ad postremum in patriam redux, prævia vocatione viam hominibus per Christum ad cælum perveniendi commonstravit. Ipse vero præivit matureque iter absolvit, anno millesimo, sexcentesimo, septuagesimo octavo, ætatis suæ trigesimo tertio. D. Georg. Henr. GOETZIUS *in Elogiis Theologorum* ampliter ejus vir-

S 5 tutem

(g) allegat eadem KOENIGIUS in Elencho materiarum poëticarum MSCto *passim*.

tutem ac eruditionem laudat, & Poëma illud Græcum, quo *passionem, mortem & sepulturam Christi* vivis quasi coloribus depinxit NICOLAI, facit nos unum atque idem cum GOETZIO sentire.

GEORG. MATTH. KOENIGIUS.

Hic ille est KOENIGIUS, cujus *Bibliothecam Veterem & novam*, Altdorffii anno 1678 in fol. impressam, sæpius jam in consilium vocavimus, magni a Petro BÆLIO æstimatus, dignusque ipsi visus, qui in *Dictionario Historico & Critico* locum habeat (*b*). At hæc non est causa, ob quam illum Poëtis nostris adjungamus. Natum eum esse accipimus Altdorffii, die decimo quinto Februarii, anno post mille sexcentos

(*b*) BAYLE in suo *Dictionaire Historique & Critique*, Tome II, p. m. 1619. scribit: *George Matthias Konig merite d' un façon particuliere d' avoir ici une place; car je serois un ungrat, si je ne reconnoissois que le Livre (intitulé Bibl. vet. & nova. je le cite souvent, & je le critique quelque fois) qu' il publia l' an 1678. me rend des services considerables. Je ne doute point, qu' il ne soit utile à un tres grand nombre de gens de Lettres, non obstant la censure qui lui est tombée sur le dos.* v. g. Io. MOLLER. in Præfat. Isagog. ad Hist. Chersonesi Cimbricæ: MORHOF. Polyh. Tom. I. Lib. I. Cap. XVIII, n. 15. pag. 200. TENTZEL. in Colloq. Menstr. mens. Martio, 1689. p. 316, sq. *Remarquez, qu' il n' ôte point au Sieur Konig l' eloge d' un vieux Professeur, qui a rendu de bons services à la Republique des Lettres.* MOLLERUS l. c. inquit: *Senis de re literaria bene meriti elogium* KOENIGIO *ob alios ejus Philologici argumenti libellos non invideo.*

centos decimo sexto. Facile judicatu est, optimum Parentem, D. Georgium KOENIGIUM, ibidem Professorem Theologum, optimam filii curam habuisse, ut in diligentia & eruditione parem sibi formaret. Nec opera, nec spes, frustranea fuit. Laudabiliter enim in schola patria & Argentorati in studiis versatus, iisque feliciter absolutis, Professionibus primum Historiarum, postmodum linguæ Græcæ & Poëseos admotus est, quas etiam summa cura & laude per unum & quinquaginta annos administravit, usque dum valde senex in Academiam cœlestem vocatus, duobus ante diebus, quam hoc, in quo vivimus, seculum incepimus. Græcam linguam & poësin intelligebat, non ut vulgus assolet. *Pauci*, ait clarissimus APINUS (i), *inter eruditos haberi volunt, qui non Græcarum litterarum peritiam aliquam sibi tribuant: atqui cujusvis ætatis ac generis scriptores & recte intelligat, & ultra verborum vocumque structuras, ex antiquitate intima, intimoque auctorum sensu ac indole, interpretari commode & perspicue valeat, quotuscunque in nostra Germania reperiendus est, qui hanc sibi laudem præ aliis vindicare ausit? Quam adeo propriam sibi fecit noster, ut ea de re viri doctissimi apud exteros quoque, præ quibus Athenæ*

(i) vid. Vitas Professorum Philosophiæ Altorphinorum a Cl. Sigismundo Iacobo APINO, Professore tum Norimbergense, descriptas, pag. 191. ubi vitam & catalogum Scriptor. Kœnigianorum invenies, p. 188. seq.

na ipsæ vix Græcæ magis videantur, illum singulariter amaverint, coluerint, admirati sint. Christianus DAUMIUS, rei literariæ dictator perillustris, inter literaturæ Græcanicæ primipilorum antesignanos ac duces præstantissimos eum retulit, atque ut literæ illæ Græco-barbaræ, de quibus supra diximus, lectu & explicatu difficillimæ, ipsius interpretationi relinquerentur HEKELIO consilium dedit (*). Martinum CRUSIUM laus manebit sempiterna, quod omnium Germanorum primus linguam Græcobarbaram illustravit atque publice docuit; in viscera tamen ejus non ut KOENIGIUS inquisivit, penetravitque. Hic enim frequenti exercitatione edoctus, regulas Grammaticales conscripsit, quibus, opera haud difficili, auditoribus suis genium linguæ planum fecit. Primus ergo in Germania fuit noster, qui istius linguæ Grammaticam struxit, in MSCto quidem adhuc jacentem, ad cujus tamen modum ipsius discipulus, celeberrimus D. Jo. Mich. LANGIUS, suam deinceps formavit, quemadmodum quoque Glossarium typis excusum ad modum Lexici Kœnigiani MSCti, ceu infra sub ejus nomine indicabimus. Sed longe plura & majora adhuc sunt, quæ noster elaboravit scripta. Ἀνέκδοτα, ut plurimum Græcam literaturam spectantia, numero sexaginta quatuor recensentur, quorum poëtica hæc sunt: *Observationes poëticæ*

(*) in Epistolis ad HEKELIUM, *epist.* 71, p. 116. Conf. omnino supra sub Balth. STOLBERGIO p. 176.

poeticæ Græcæ: De poëtis Græcis & Latinis, antiquis & recentioribus, cum eorum scriptis, syngramma (*k*), cujus supra in Prolegomenis mentionem feci: *Notæ in Solonis & Pythagoræ carmina: in Phocylidem, Theognidem, Apollinarium: in nonnulla Theocriti: in Homeri libros* I V *Iliados: in ejusdem hymnum* I. *Mercurium, Venerem & reliquos hymnos: Index in Batrachomyomachiam: Lycophronis Cassandram: Index Philologicus in Argonautica Orphei, cum indice omnium vocabulorum & phrasium, &c.* In juventute sua Poëseos Græcæ studiosissimus, plura composuit carmina hinc inde obvia, struxitque *Tyrocinium Poëticum Græcum, h. e. libellum, in quo epitheta, nomina, verba & adverbia Græca secundum mensuram & ordinem alphabeticum collecta sunt ad usum tyronum, quo facilius Poësin Græcam & acquirere & exercere possint*, Norimbergæ an. 1637 in 8, pl. 18. Elaboravit auctor hoc tyrocinium, cum esset Philosophiæ & Theologiæ Studiosus, & magnam sibi hoc labore peperit famam, teste Jacobo BRUNONE in præfatione addita (*l*).

JOAN-

(*k*) ita legitur in Catalogo scriptorum Kœnigianorum a Cl. APINO edito, *loc. cit.* Sed juxta *αὐτόγραφον* KOENIGII ita legatur: *Elenchus materiarum variarum, quæ a Poetis Vet. & recentioribus, tam Græcis quam Latinis, pertractata sunt.* Aliquoties hoc MSCtum allegavi.

(*l*) indice laudato APINO, *loc. cit.* p. 194. Mentionem

JOANNES WVLFERVS.

MErito adjungimus KOENIGIO illum, cui filiam suam matrimonio junxit. Tam felici licuit esse Joanni WVLFERO, Norimbergensi, viro post fata, etiam in liberis, clarissimo. Cum Altdorfii literis vacaret, Græciam lamentantem anno MDCLXIX. carmine Græco repræsentavit, teste ipsius socero, sæpius laudato KOENIGIO in Elencho materiarum poëticarum MSCto. Norimbergæ variis ac splendidis in Ecclesia & Schola muneribus functus est. Ad extremum vitæ erat ad D. Sebaldi Antistes, Historiarum Ecclesiasticæ & Politicæ Professor Publicus, itemque Bibliothecarius. Magni eum æstimavit Christianus DAVMIVS, vir ille summus (*ll*), ceu in epistola quadam ad Jo. Frideric. HEKELIVM profitetur, atque in alia ad eundem scribit: *Græce excellenter sunt docti Andreas* VNGLENKIVS *atque Joannes* WVLFERVS, *quos Sextus Par. Noricos Demosthenes haud injuria vocavit.* Obiit die tertio Nonarum Septembris, anno millesimo, septingentesimo, vigesimo quarto (*m*).

JOAN-

tionem quoque hujus *Tyrocinii poetici* facit Celeb. D. FABRICIVS in *Bibl. Græc.* Lib. v. Cap. 40, pag. 99, ubi vero, ex errore forte typographico, hic libellus Noribergæ *anno* 1673 excusus dicitur.

(*ll*) vide sis DAVMII Epistolas ad HEKELIVM, *epist.* x *pag.* 15. atque *epist.* LXXI, *pag.* 116.

(*m*) Clarissimus M. Jo. Anton. STRVBBERGIVS in *In-*

JOANNES HVNOLDVS.

IN scriniis meis asservo carmen aliquod Græcum, Berolini typis Rungianis in 4, fine die ac consule, impressum, quo Joannes HVNOLDVS, Tangræmundensis Palæo-Marchicus, diem nomini Johannis ZECHII, Ophthalmici & medicæ facultatis Practici, sacrum celebravit. Luculenter sane, nec inelegantet illud scriptum est stilo Homerico.

RVDOLPHVS BVRENNEVS.

EAdem ætate vixit Rudolphus BVRENNEVS, Civitatis Kiloniensis Consul primarius & causarum patronus felicissimus, qui scribendis Epigrammatibus Græcis industriam suam locavit, teste D. Georgio Henrico GOETZIO, Superintendente Lubecensi quondam meritissimo (*n*). Hæc vero Epigrammata me vidisse, non recordor.

GEORGIVS FRANCVS DE FRANCKENAV.

EXimius hic vir ex antiqua & nobili stirpe, quam Imperator LEOPOLDVS in eo renovavit, prodiit Naumburgi anno millesimo, sexcentesimo, quadragesimo tertio. Studiis incubuit in patria, Martisburgi, Jenæ & Argentorati,

in *Indice Theologorum Evangelico-Lutheranorum Chronologico*, Lemgoviæ anno 1717 in 8 edito, pag. 171 & 221, VVVLFERVM nostrum minus recte *Danielem VVulferum* vocat.

(*n*) in Principe Græce docto, pag. 53. edit. 1704. 4.

torati, ubi Medicinæ Doctor, & mox Heidelbergæ Professor factus est. Hac autem Vniversitate ab ignifera Gallorum tyrannide dissipata, eandem Professionem Witenbergæ obtinuit. Quam clarus in curandis morbis fuerit, testes sunt duo Reges, octoque Electores, quibus a consiliis fuit: quamque sciens, *Societates* indicant *Leopoldina*, *Italica* & *Anglicana*, quarum membrum erat. Et nescio, an in arte medica, an in Theologia major fuerit. Inter summos certe Theologos locum ei tribuit PIPPINGIVS, atque pietatem ejus ac scientiam his verbis deprædicat (o): *Præcipue pium erga Numen Divinum animum produnt Commentariorum exegeticorum in S. Scripturam volumina bene multa e 3000 fere probatissimis auctoribus consarcinata; clarius idem elucet ex sedula S. Codicis evolutione, quem ab inito matrimonio septuagies quinquies magno studio perlegit.* Ipsius nomen Christiano DAVMIO vere amabile fuit, uti in quadam ad HEKELIVM epistola profitetur, in qua ante his verbis usus est (p): *Inprimis ambio nobilissimi Dn. D. Georgii* FRANCI *amicitiam, cujus solidam ac nitidam eruditionem, pergratam morum atque virtutum suavitatem ac prorsus singula-*

(o) PIPPING. Memor. Theol. p. 112. *conf.* Georg. Conr. PREGIZERI Præfat. ad suam *fortgesetzte Poesie* ad an. 1724, Tubing. in 8.

(p) vide Epistolas Christiani DAVMII ad Io. Frid. HEKELIVM, *epist.* LXV, pag. 107.

gulare velificandi studium ZEISII *nostri incredibiliter mihi commendarunt. An hic literatus vir a persona quoque tibi notus sit, quæso me fac certiorem.* Felix Poëta fuit in pangendis non tantum Germanicis & Latinis, verum quoque in Græcis & Hebraicis carminibus. Hinc cum vix octodecim ætatis annos explevisset, Laurea poëtica donatus est a Comite Palatino, Christophoro Philippo RICHTERO, Professore Jenensi. Obiit Hafniæ anno hujus seculi tertio. Godofredus THOMASIVS, Medicus Norimbergensis, sub *Vindiciani* nomine, vitam ejus descripsit; nec non Daniel Fridericus POENMANNVS, ex quo plura haurire poteris (*).

JO. GOTHOFREDVS HERRICHEN.

QVemadmodum multi arbitrantur, materiam ex Religione Christiana desumtam non bene succedere in poëmate aliquo heroico (*q*); sic etiam plerique credunt, Poësin sacram non posse tam elegantem, tamque commodam esse, quam Poësin profanam. Anglus vero, auctor *Mentoris moderni*, id negat atque pernegat: *Religio*, inquit, *suppeditat nobis ideas multo nobiliores, vivaciores, majores, & consequenter ad Poësin multo aptiores, quam ulla alia mate-*

T

(*) in vitis clariss. viror. num. XVII, pag. 161 seq.

(*q*) vide *La vie de Monsieur Boileau Despreaux* par Mr. Des MAIZEAVX, pag. 164, edit. Amstelod. 1712 in 8.

materia: sentiret etiam Poëta, quousque perversum intellectum ducere posset, si modo de tali argumento, uti de sexcentis aliis, rite ratiocinari vellet (*r*). Et sane res ita comparata est. Quod multis, tam nostratium quam exterorum, exemplis comprobare possem, si instituti nostri ratio id efflagitaret. Vnicus noster HERRICHEN ejusque poësis Græca in præsentiarum loco omnium esse potest, uti mox videbimus, quamprimum de ejus nativitate, studiis ac vita, ex *Actis Eruditorum Lipsiensibus*, pauca præmiserimus. Commemorant enim ea, HERRICHIVM die XII. Aprilis, anno MDCXXIX natum esse *Carsdorffii*, qui pagus est in agro Thuringiæ Friburgensi ad fluvium Vnstrutam situs. Patrem habuit M. Petrum HERRICHIVM, Conrectorem primum Portensem, Pastorem deinde Carsdorffensem, initio mensis Februarii anno 1657 defunctum. Elegans aliquod epigramma Græcum evolvere poteris in M. Christophori DAVDERSTADII *Evangeliorum dispositionibus, Lipsiæ anno 1631 in 8 excusis*, quo auctorem hujus libri commendavit HERRICHIVS pater, pastor tum in Carsdorff. Mirum inde non est, ad Pelasgorum poësin filium excitatum fuisse, præsertim cum sciamus, parentem in eo instruendo omnem curam adhibuisse, addito etiam præceptore Joanne

(*r*) *Le Mentor Moderne, ou discours sur les mœurs du siécle, traduit de l' Anglois.* disc. 43. à la Haye 1723 in 12. conf. *Journal des Scavans*, Août, 1724, p. 197.

anne SAVERO. Scholæ deinde Portenſi traditus eſt, exactoque in ea biennio, Halam venit, & poſt anno 1651 Lipſiam. Poſt biennium domum avocatus eſt, partim quod, unde viveret, pater amplius ſuppeditare non poterat, partim ut vices ejus interdum in ſuggeſtu ſubiret. Ex patria autem reverſus primum Noribergam petebat, annoque 1654 Argentoratum adiit: Quam ibi ex informandis aliis collegit, ſtipe vixit, donec ſummæ celebritatis Theologus DANHAVERVS innoteſcentem ſibi ſcriptis, quæ edebat, deſcribendis, locisque, quæ in iis allegabat, ex aliis, inprimisque Græca lingua in Latinam vertendis adhibebat. Audiens vero anno 1656 imbecillitate valetudinis affligi parentem, Argentina relicta in patriam rediit, eumque jam mortuum offendit. Vt haberet igitur, unde ſuſtentaretur, quos humanioribus literis imbueret, quærebat, conſcriptaque adeo a ſe & in ſcholis inferioribus & in Academia carmina primum M. PREITNIZIO, qui tunc Ser. Adminiſtratoris Magdeburgici ſobolis maſculini ſexus illuſtris ſtudiis literariis præfectus erat, eo fine obtulit. A quo OLEARIO commendatus D. Jo Ben. CARPZOVII liberis tribus natu minoribus Lipſiæ præficiebatur. Anno 1661 Magiſterii Philoſophici inſignia adeptus eſt; & poſtquam per ſeptem annos commiſſos CARPZOVIOS imbuendo idoneos ſtudiis Academicis fecit, a Senatu Lipſienſi ſcholæ Nicolaitanæ primum Con-Rector principio ſtatim an. 1664,

& poſt elapſos duodecim annos Rector factus eſt; in qua adminiſtratione usque ad annum 1693 ſubſtitit, quo tempore ob ingraveſcentem ætatem a Senatu dimiſſus & rude donatus, alimentisque neceſſariis usque ad vitæ finem ſuſtentatus eſt. Obiit anno 1705, die 28 Januarii. Inprimis apparet hujus Viri in tractandis Græcis literis intelligentia ex explicatione marmoris cujusdam antiqui, quod Roma Lipſiam transmiſſum erat ad explorandam ſententiam eorum, qui *Acta Eruditorum* colligunt (*s*). In quo intelligendo cum Lectorum oculis per ruditatem & oſcitantiam ſculptoris temporisque injuriam nebulæ offuſæ eſſent, ita ut ne Itali quidem ſatis caperent, HERRICHIVS, dum vel transpoſita in ſuum locum repoſuit, vel voces probe ſeparavit, vel paucas etiam literas, quæ perperam inciſæ aut mutilatæ erant, emendavit, & lectionem inſcriptionis genuinam reſtituit, & ſenſum ejus ſatis planum ac perſpicuum reddidit. Ipſa inſcriptio exhibetur in Actis Lipſ. an. 1696, menſ. Octob. p. 481, easque emendationes probatas fuiſſe Italis, ſpeciatim doctiſſimo Joanni PASTRITIO, qui a BELLORIO celeberrimo rogatus novam ſaltem verſionem Latino-metricam dedit, obſervatum eſt ibidem ad an. 1698, menſ. Maji, pag.

203

(*s*) Tale quid etiam accidit cum ſcriptura aliqua Græca, lectu & explicatu difficili, quam Chriſtianus DAVMIVS HERRICHII examini ſubjiciendam eſſe cenſuit. Vide omnino ſupra ſub *Balthaſ. Stolbergio* p. 276.

203 (*t*). Quantus HERRICHIVS Græcus fuerit, ex satis cum ipso Lipsiæ anno 1687 colloquiis, expertus est Jacobus TOLLIVS, Vir eruditissimus, ea propter ad GERARDVM de VRIES scribens (*u*): *Frid. Benedictus* CARPZOVIVS, *Polyhistor & Reip. Lipsiensis Senator, cum fervidiore penitius me noscendi cupidine, nescio quo meo merito, teneretur, per felicissimum priscæ Poëseos Græcæ Cultorem* HERRICHIVM, *Scholæ Publicæ Rectorem, una cum Cl.* FELLERO, *& Domino* WOLFIO, *Dano, ad cœnam me vocavit, & lautissime simul atque benignissime accepit. Multi ibi docti sermones habiti, multaque omnium fuit hilaritas: verum ego & tum & postridie, cum ab eodem* CARPZOVIO *ad prandium vocatus essem, de fortuna plurimum conquestus sum, quæ* HERRICHIVM *tam diu in latebris detinuisset, neque Virum tantæ in Græca lingua peritiæ, quantam in nullo hactenus offendi, in lucem literariam protraxisset: amiceque & blande interminatus sum, nisi dehinc a Republ. Lipsiensi tantum ingenium lautius habeatur, operam me daturum, ut Batavi illum Nostri ad se evocent.*

 Ad-

(*t*) hæc ex *Actis Erudit. Lips.* Tom. IV Supplem. pag. 90 seqq. deprompta sunt.

(*u*) Epistola hæc Viennæ in Austria, anno 1687, mense Martio scripta, numero tertia est, pag. 65, in TOLLII *Epistolis Itinerariis*, quas ex auctoris schedis posthumis recensuit, supplevit, digessit atque annotationibus & observationibus suis auxit Henr. Christianus HENNINIVS, Amstelod. 1700 in 4.

Admiratus quoque eum eſt Jo. Georg. GRÆVIVS, Polyhiſtor ac Vir in Græca literatura clariſſimus. Hic, cum aliquando Lipſiæ apud D. Adamum RECHENBERGIVM, conviva HERRICHIO, cœnaſſet, pari ratione cum TOLLIO de ipſius fortuna conqueſtus eſt. Suadere ei voluit, ut, ipſo itineris ſocio impenſasque ferente, in Belgium excurreret, ubi Codices Græcos corrigere, variantes lectiones notare, cæteroquin in lauta & bene aucta parte eſſe poſſet. Gratias agens HERRICHIVS, ſe Lipſiæ bene vivere ajebat, nec opus ſibi eſſe tanta ad exteros excurſione ad iſtiusmodi labores quærendos, cum domi in Græcis diſcipulorum ſuorum exercitiis variantes lectiones & nævos corrigendos nimiopere inveniat. Idem GRÆVIVS poſt ſuum in Bataviam reditum, cum aliquis Germanus, Græcæ linguæ ſtudioſus, domum ejus inviſeret, affirmaretque, viſum ſe doctiſſimum inter Europæos Græcum, GRÆVIVM puta, Vltrajectum veniſſe, huic reſpondit: *Si animus tibi eſt Græcum aliquem videre, Lipſiam proficiſcere, & ibi videbis* HERRICHIVM: *hic enim Græcus eſt, & in hac lingua me ſexcenties doctior.* Sed deſcendamus in ipſam HERRICHII poëſin Græcam. In hac, ceu ex ipſius veſtigiis cognoſcemus, tam felix fuit, tamque excellens, ut ſui parem vix invenias. *Nec ipſa vetus Græcia*, ait FABRICIVS, ſcientiſſimus ille litteraturæ Græcæ indagator(vv), *cum*

(vv) in Biblioth. Græc. Lib. v, Cap. 27, pag. 556.

eum fastidiisset eruditis suis civibus ac Poëtis, si prisca illa ætate vixisset. Varii argumenti carminibus, varioque tempore venam suam probavit, eamque maximam partem ad limpidissimos Sac. Scripturæ fontes accommodavit. Elegantissimam ejus *Metaphrasin Poëticam Græcam Orationis Manassea* laudatus D. FABRICIVS edidit cum veteri dictæ Orationis Latina versione, cumque Ecclesiastico, Sapientia, Judithæ ac Tobiæ libris, Lipsiæ, 1691 in 8 (*x*). Legitur quoque hæc Elegia Orationis Manassea paraphrastica cum aliis quibusdam poëmatibus Herrichianis in Cl. FREYERI *fasciculo Poëmatum Græcorum*, pag. 82 seq: Nec non pag. 269 in Βιβλοις Αποκρυφοις *sive libris incertæ originis & auctoritatis, Canonicis V. T. scriptis communiter junctis, quos M. Christian.* REINNECCIVS *hoc anno 1730 Lipsiæ ex officina Breitkopfiana edidit in 8.* In singula Evangelia festivalia & dominicalia sex scripsit versus elegiacos, vulgavitque sub titulo: *Græca Hexasticha anniversaria*, Lips. 1668 in 8. Eundem laborem repetiit mutando sex in quatuor, unde natus est *Archilochus sacer*, sive *Græca tetrasticha anniversaria* (*y*), ibid. 1690 in 8. Ex dedi-

(*x*) ibid. Lib. III, Cap. 29, §. 4, pag. 740. conf. Biblioth. Carpzov. Part. 2. pag. 343, num. 29.

(*y*) Cum circa initium mensis Maji, anno noviter elapso 1729. Francofurti ad Mœnum versarer, atque aliquoties Venerandum D. Io. Georg. PRITIVM, Mini-

dedicatione hujus libelli ad Ahasverum FRITSCHIUM, JCtum & Comitem Palatinum Cæsareum, patescit, HERRICHIUM fuisse Poëtam Laureatum, dum ad hunc celeberrimum Virum inter alia scribit: *non potui non exosculari Lauream, qua ultro, cum ad Te Adonidem meum* (Latino carmini involutum Lipsiæ anno 1685 in 8 impressum, cui carmen aliquod adonicum Græcum auctor præfixit) *ablegassem, ornare me voluisti.* Eandem materiam ad disticha reduxit, quibus Epidorpismata, quorum unumquodque tribus distichis constat, & singulare argumentum continet, addidit, librumque inscripsit: *Græca Disticha anniversaria & epidorpismata*, Lipsiæ, 1691 in 8. Denuo Evangelia Sapphico carmine Græco vertit; an vero illa eo tempore, quo Poëta noster adhuc in vivis erat, edita sint, non comperio; edita tamen jam sunt cum aliis ipsius poëmatibus a Celeberrimo FABRICIO, hac epigrapha: *Sappho Christiana*, Hamburgi 1717 in 8. Hæcce, de quibus diximus, hexasticha, tetrasticha & disticha adjecit Joannis POSSELII *Syntaxi* *Græ-*

Ministerii Ecclesiastici ibidem Seniorem, inviserem, se hunc *Archilochum sacrum* Latinis versibus reddidisse, quum adhuc discipulus HERRICHII esset, mihi dixit: plurima etiam, hoc moderatore, se carmina Græca scripsisse, affirmavit: venerari se cineres B. Præceptoris sui, viri sine pari, Græcaque ipsius poëmata, ob facilitatem præsertim, optimis RHODOMANNI, DOLSCII & aliorum poematibus longe se præferre, adjecit.

Græcæ, ediditque cum luculenta præfatione magnus ille vir Conr. Samuel SCHVRTZFLEISCHIVS, Lipsiæ & Francofurti, anno 1692 in 8. & ibid. anno 1704 eadem forma recusa. Inseruit quoque ex illis quædam in suum *Poëmatum Græcorum fasciculum*, quem FABRICIVS optimo jure insignem vocat, clarissimus Pædagogii Regii Halensis Inspector Hieronymus FREYERVS, Halæ in Orphanotroph. an. 1715 in 8. & hæc omnia eum in finem, ut scholarum magistri, si recte & studiis discentium opportune facere volunt, habeant, quæ adolescentibus quot hebdomadis carmina hæc sacra singulis Dominicarum Evangelicis lectionibus respondentia proponant ediscenda, pronunciante sæpius nominato Doctore FABRICIO (z). Materiam vero sacram, de qua supra mentionem fecimus, eodem eleganti modo, quo profanam in poësi succedere, imo si excellens Poëta manum admoverit, longe adhuc superare, HERRICHIVS noster in Idylliis quoque suis Græcis maxime comprobatum dedit. In illis enim nihil desideres, quod absolutissimam poëmatis elegantiam constituat. Hinc appellat eum eruditissimus TOLLIVS felicissimum priscæ poëseos Græcæ cultorem; quanquam hoc elogium longe esse infra illius merita & eruditionem fateatur (a):

(z) in Præfatione ad HERRICHII Poëmata.

(a) in *Epist. Itin.* pag. 79. *conf.* Acta Eruditor. Lipf. l. c. pag. 93.

& FABRICIUS (*b*), *Omnes certo scio*, ait, *quotquot harum literarum gustu aliquo ducuntur, & de scriptis hujuscemodi possunt judicium ferre, mecum confessuros, quod in Græci carminis elegantia paucissimi sint reperti recenti ætate, quorum vena fuerit tam felix ac fœcunda ad decantandum sive sacrum sive aliud argumentum, vel qui tam terso & rotundo noverit Grajorum loqui ore, carminaque tam scita, culta elaborataque ad veterum exemplum nobis reliquerit.* Atqui Idyllia Græca sequentia habe: *Idyllion, quo de Angelis Pastores duo cum Nympha pastoritia sermones cædunt*, sub solenni Angelorum festo, anno 1646, Jo. Balthasar Beer, Joannes Gebler, & Gothofredus Fischer memoriter recitabant, Lipsiæ 1646 in 8: *Idyllion, quo Pana duo Pastores Achander mortuum, Christocles redivivum decantant*, die ante Paschatos Sabbati, anno 1661, Mauritius Schacher & Jo. Goth. Burs in Phrontisterio Nicolaitano memoriter recitabant; postea imprimebatur istud *ibid.* anno 1666 in 8: *Idyllion, quo Androthei natales Orontas, Sosthenes & Mariallis sermone amœbæo celebrant*, sub vigilias anni 1668 Samuel Meyer, Goth. Hollwitz, Paul. Henr. Rappolt, in Asceterio Nicolaitano habitu & actione decenti recitabant, *ibid.* eod. anno in 8 excusum. Et hoc Idyllion ingeniosissimus hujus ævi Poëta, D. Daniel Guilhelmus

(*b*) in memorata Præfatione.

mus TRILLERVS, rhythmis Germanicis, eodem ſplendore, quo Græce legitur, reddidit(*c*). Non poſſum non illa verba, quæ inſignis hic vates labori ſuo præmiſit, heic adponere (*d*): *Der berühmte Leipziger Theocritus, Herr* HERRICHEN, *hat vormahls das Dramatiſche Hirtengeſprache von der Gebuhrt des Heylandes mit ſonderbahrer Schœnheit und Geſchicklichkeit in Griechiſcher Sprach verfertiget, an welchem ich mich in meiner Kindheit ſehr beluſtiget hatte. Ich faſſte* (ante aliquot tempus) *den entſchluſ, daſſelbe, ohnerachtet es theils lang, theils ſchwer war, ins Deutſche zu überſetzen, und meinem eigenen gedichte von gleichem Inhalt anzuhangen. Solches habe ich nun auch bewerckſtelliget: wie glücklich, wirſt du am beſten urtheilen kønnen, wenn du ſo viel fertigkeit in der Griechiſchen Sprache beſitzeſt, die Deutſche überſetzung gegen das Griechiſche Original zu halten, welche*

(c) in ſuis *Poetiſchen Betrachtungen uber verſchiedene aus der Natur-und Sittenlehr hergenommenen materien,* p. 575 --- 592: edit. Hamburg. 1725 in 8: ubi TRILLERVS in Præfat. pag. 520, Lectorem alloquitur: *wo du, mein Leſer, die verlangte Fertigkeit in der Griechiſchen Sprache beſitzeſt, ſo wirſt du vielleicht nicht ohne einiges vergnugen ſofort wahr nehmen, daſs ich allenthalben den Griechiſchen Text genau ausgedruckt, und ſo ganmeiſt Zeile auf Zeile uberſetzet habe, welches wie ſchwer es an und vor ſich ſelbſt iſt: ſo ſeltſam pflege es auch ohne mercklichen Nachtheil der reinlichkeit der Deutſchen Sprache, insgemein bewerckſtelliget zu werden: welches ich gleichwohl allhier nicht verhoffen will,*

(*d*) *ibidem* pag. 518 & 519.

welche gewis mehr als mittelmæssig seyn mus, sintemahl der obgedachte HERRICHEN *oder* CYRILLUS *in diesen und andern Griechischen Gedichten, dermassen wol ausgesuchte, reine und alte Worte und Redens-Arten braucht, dass ich Zweiffele, ob Theocritus, Moschus und Bion, oder Pindarus und Anacreon, allezeit die Reinlichkeit und Hoheit der Griechischen Sprache, in ihren Gedichten und Liedern, mit so grosser Sorgfalt, als dieser* HERRICHEN *gethan, in acht genommen. Gleichwie es denn auch unstreitig, dass er nicht allein allen diesen Poëten vollkommen gleich zu schætzen; sondern auch die Christlichen Griechischen Dichter, sie haben nun gleich beym Anfang des annoch blühenden Christenthums, oder zu unsern neuern Zeiten geschrieben, bey weiten übertroffen. Doch ich habe hier weder den Raum, noch den Nachdruck, diesen in der Griechischen Sprache und Poësie unvergleichlichen Mann nach vvürden zu loben; finde es auch nicht vor allzu nothvvendig, theils vveil er sich durch seine herrlichen Schrifften selber verevviget; theils, vveil ihn sein ehemahliger und nunmehr ihn vveit übertreffender Lehrling, der vveltberühmte Hamburgische* FABRICIUS, *in der Vorrede für dessen zusammen gesammleten Griechischen und Lateinischen Gedichten, noch mehr verevviget hat.* Adsunt porro HERRICHII *Sophronusæ*, sive *virgines quinque prudentes*, itemque *Oda de herba Thee*, de qua Acta Eruditorum Lipsiensia hoc judicium

ferunt

ferunt (*e*): *possent quidem ad commendandam* HERRICHII *claritatem edecumatissima scripta allegari, queis nihil Musis acceptius, nihilque magis vel eruditione, vel elegantia cum Gratiis Phœboque ipso contendere de victoria possit. Ex multis enim quid Oda Græca ejus de herba Thee tersius & nitidius? quam dignam utique censuit Cl. Henr. Chr.* HENNINIVS, *quam observationibus suis ad Jac.* TOLLII *Epistolas Itin. p. 80, seq. totam insereret.* Non possum non, quin ipsa HENNINII verba proferam, quæ verbis TOLLII, HERRICHIVM *felicissimum priscæ Poëseos Græcæ cultorem* vocantis addidit (*f*): *Quæ* TOLLIVS *in Viri hujus optimi laudem ait, ea longe sunt infra illius merita & eruditionem. Vt occurramus nasutis, superciliosis & δοκησισόφοις quibusdam Germanici nominis tam in Gallia quam in Belgio obtrectatoribus, qui sibi judicii elegantiam & acrimoniam, Germanis ad summum industriæ aliquam laudem, vitio creati Censores, vindicant; lubet adscribere Joannis Gothofredi* HERRICHII *de Thea herba, Doricum Melydrion: nam adhuc tantum in Sibyllinis foliis circumvolitat, & quamvis sit forte prolixius, tamen ele-*

(*e*) *loco citato* in Supplem. IV, pag. 92.

(*f*) Henr. Christian. HENNINIVS in Annotat. & Observat. ad Iacobi TOLLII Epistol. Itin. III, pag. 79. seq. edit. Amstelod. *confer* ea, quæ supra ex TOLLII Epistola, ad GERARDVM de VRIES scripta, produximus pag. 293.

elegantia fastidium periti Lectoris facile tollet. Debeo illud humanitati Frid. Bened. Carpzovii, Viri laudandi, in quantum humanitatis cum eruditione elegans mistura laudari potest, qui literario commercio illud mecum communicavit. Puta mi Lector, Te lectione fessum, Thea aliquot sorbillare & libare pocula. Itaque audi Musas vere Graecas: Πρὸς τὸν *&c.* Prolata hac Oda, HENNINIUS pergit (*g*): *Idem Vir doctissimus in honorem* COSMI III. *Magni Hetruriae Ducis, & Jac.* TOLLII, *Bibliothecam Mediceam lustrantis, Illius indulgentiam singularem, Hujus solertem industriam, carmine Graeco elegantissimo celebravit, quod alia occasione ab oblivione vindicabimus.* Claudunt denique in memorandis iis, quae mihi innotuerunt, carminibus agmen ea, quae vates noster in Magisteriis, Doctoratibus, nuptiis, funeribus, aliisque occasionibus, mox laeta mox tristi voce cecinit, quae omnia, cum recensitis, in mox allegando volumine continentur. Ex quibus tamen singulis HERRICHIUM, tanquam ex pedibus Herculem, dignosces. *Quam fecundum*, ut hunc articulum verbis Ven. D. FABRICII claudam, *fuerit ejus & quam elegans ingenium, quanta Graecae & Latinae linguae peritia, & in utraque, sed Graeca praesertim, poëticae venae facultas ac felicitas, magis perspicuum faciam, quando Carminum ejus volumen in lucem*

(*g*) ibidem pag. 84.

cem proxime proferre dabitur (*b*). Dedit etiam illud Magnus hic Vir in lucem, hac fronte: *Jo. Gothofr. Cyrilli sive Herrichen Poëmata Græca & Latina, in quibus Sacra disticha, Sappho, tetrasticha, hexasticha, Idyllia, Adonis, aliaque varii argumenti, Patronis, fautoribus & amicis ex officio scripta, & a B. Auctoris Patrueli August. Herrichen, Franco, collecta. Præfationem præmisit Jo. Albertus Fabricius, D. & P. P. in Gymnas. Hamburgensi. Hamburgi, sumtu Christiani Liebezeit, 1717 in 8.*

MARTINUS WOLFARTUS.

Vitam ingressus est Martinus WOLFARTUS Ulmæ, Suevorum metropoli, die vigesimo primo Februarii, anno post mille sexcentos quadragesimo quarto. Absoluto in Gymnasio patrio studiorum cursu, Argentinam profectus est anno 1666, ubi in literis adeo profecit, ut quatuor annis post in patriam rediens, ibique duos adhuc annos morans, dignus fuerit visus, qui clinico Matthiæ MILLERO, Gymnasii Præceptori adjungeretur. Quo officio tam præclare functus est, ut, hoc demortuo, ordinarius in quinta Classe Præceptor an. 1674 fuerit constitutus. Mox autem anno sequente Professor Poëseos, & anno 1694 Professor linguæ Græcæ salutatus est. E vita abiit ipso suo natali die, an. nonagesimo nono supra millesimum

(*b*) FABRIC. Biblioth. Græc. Lib. V, Cap. 27, pag. 556, seqq.

simum sexcentesimum, ætatis quinquagesimo quinto. Vir erat Latine & Græce valde doctus, inque antiquis Poëtis, Homero præsertim, maxime versatus. Felicem quoque in utraque poësi venam expertus est. Inter Latina ejus carmina eminent, quibus Comitis Rudigeri a STAHRENBERG, & Principis LVDOVICI Badensis, heroicas virtutes anno 1693 decantavit. Quod vero Græca spectat, præter illud satis comtum, quod M. Michaelis Beckii, in Gymnasio Vlmensi Hebrææ linguæ olim Professoris celeberrimi, *Suscitabulo*, *Horologio Schickbardiano accommodato*, Vlmæ 1696 in 8 excuso, præfixum est, nulla vidi. Quin tamen plura struxerit, haud dubito.

JO. MICHAEL LANGIVS.

JO. Michael LANGIVS, Ezelwangæ, in Comitatu Solisbacensi, die IX Martii, anno MDCLXIV natus, Philosophiæ Magister, & Poëta Laureatus Cæsareus, postea Theologiæ Doctor ac Professor Publicus Ordinarius in Academia Altorfina, magnam operam impendit in addiscenda a Præceptore suo Georgio Matthia KOENIGIO, de quo antea mentionem fecimus, lingua Barbaro-seu Neo-Græca (*i*). Hinc edidit

(*i*) ut ipse LANGIVS memorat in *Philologia Barbaro-Græca* Parte II, Cap. I, Introductionem ad hujus linguæ poesin sistente, §. XX, pag. 25, & Celeb. D. ZELTNERVS in ejus Vita, pag. 470, talia refert: *Kœnigio*

dit *Philologiæ Barbaro-Græcæ* partem priorem, continentem I. *Meletema de origine, progressu & variis fatis linguæ Græcæ, tam veteris, quam hodiernæ sive vulgaris* ῥωμαϊκῆς: II. *Grammaticæ Barbaro-Græcæ synopsin*: & tandem III. *Glossarii Barbaro-Græci compendium*, Altdorfi, 1708 in 4. Pars altera vero jam antea lucem aspexit ibid. 1707 eadem forma, exhibens I. *Introductionem ad Poësin Barbaro-Græcam*, (*cui accedit* II. *Batrachomyomachia Homeri, a Demetrio Zeno, Zacynthio, in versus Barbaro-Græcos conversa, cum interpretatione Latina & annotationibus Martini Crusii.*) III. *Dissertationem de versione Novi Testamenti Barbaro-Græca.* IV. *Exercitationem de differentia linguæ Græcorum veteris & novæ sive Barbaro-Græcæ*, quam anno 1688 *Josias Heissius, Memmingensis*, sub ejus præsidio defendit. Ejusmodi speciminibus adhuc Latina Ecclesia fere caruit. Quanquam enim, *inquit Celeb.* ZELTNERUS, Novi Testamenti Græco-barbaro idiomate jam tunc edita fuerint exemplaria, Grammaticæ tamen regulæ & Poëseos institutiones, ad hanc linguam addiscendam facientes, vel deerant hactenus idoneæ, vel, si quid lucem antea vidisset, tamen in his terris vix conspici, multoque minus ad

V legi-

Kœnigio tanta constantia & industria adhæsit Langius, *ut sæpe solus ex ore optimi Senis penderet, eaque occasione unus etiam ex ejus discipulis propemodum superfit, qui, eo manum ducente, Græcam linguam, uti nunc quidem vulgo in Hellade usitata est, calleat.*

legitimum usum adhiberi poterat (*k*). His vero, ut per regulas tantum hanc linguam & poësin doceat, non contentus fuit LANGIVS, sed exemplo etiam praeivit suo, ut eo facilius imitatores acquireret. Occasione enim triumphorum insignium, quos eo tempore Imperator LEOPOLDVS toties a Turcis reportaverat, *rhythmos neo-Graecos* fecit, ceu ipse indicat, eosque in dicta *Introductione* sua *ad Poësin Barbaro-Graecam* §. xx. exhibet. Sunt autem illi (si cum ALLATIO loqui amas) Jambi, aut verius, Rhythmi duodecim syllabarum.

CONRAD. SAMVEL SCHVRTZ-FLEISCHIVS.

Sicuti SCHVRTZFLEISCHIVS in omni eruditionis genere magnus fuit; ita in lingua & poësi Graeca haud minor exstitit. Nativitate sua, quae anno millesimo, sexcentesimo, quadragesimo primo contigit, illustravit Corbachium Waldeccorum, ceu olim Hesiodus Cumam, Æoliarum urbium unam. Relicta patria schola Giessam Hassorum, & postea Witebergam Saxonum adiit, ubi non solum didicit, sed etiam privatim Graeca docuit. Gymnasium Corbachianum, cui antea ipsius parens M. *Joannes Schurtzfleischius* praefuit, quodque filius postea aliquandiu direxit, relicturus pariet

(*k*) vid. loc. cit. in *Vitis Theologorum Altorphinorum*, ubi pag. 468. sq. prolixam vitae & scriptorum Langianorum descriptionem legere poteris.

rieti inſcripſit: *Hæc ſchola me non capit.* Hinc Witenbergam rediit, & Lipſiæ ſtudia ſua abſolvit. Inde vocatus Witenbergam, Profeſſor diverſo tempore Hiſtoriarum, Poëſeos, Græcæ linguæ, & Eloquentiæ ſalutatus eſt. Interea & itinera ſuſcepit per Belgium, Angliam, Italiam, eumque reducem Imperator LEOPOLDUS clementer audivit. Multo ære, cujus magnam partem Illuſtr. Comes a WALDEK largitus eſt, ſibi Bibliothecam, codicibus MSCtis & rariſſimis voluminibus impreſſis inſtructiſſimam, copiaque ceterorum librorum abundantem, comparavit, cameram item antiquis nummis bene diſpoſitam. Variam ejus ſcientiam, & merita in litteras recenſere, inſtituti noſtri non eſt. Fecit jam id prolixiſſime gratus ejus diſcipulus Adolphus CLARMUNDUS, ſive, qui ſub hoc nomine latet, M. RUDIGERUS (*l*). Brevibus ſaltem ea, quæ linguam & poëſin Græcam tangunt, tradam. Illam enim eruditæ maxime neceſſariam duxit, & cumprimis ei, qui exactam Hiſtoriæ & Latinæ linguæ operam navare cupit, ex quotidiano uſu expertus eſt. Imminentem, aut potius præſentem, in ſcholis barbariem, ob linguæ Græcæ neglectum, valde deploravit. Auro digniora & omni veritate majora ſunt verba, quæ eapropter ad

(*l*) edidit *Lebens-Beſchreibung des weltberühmten Polyhiſtoris, Herrn Conrad Samuel Schurtzfleiſchens, Eloquentiæ Prof. Publ. Ord. &c.* Dresden und Leipzig, 1710 in 8.

Adamum Christophorum IACOBI, Saxonis Electoris Consiliarium, fecit (*m*): „Præter „religionem obsequii, quod semper tibi con„stare debet, etiam hoc significari, par est, „quod profitear meum studium ad ornandas „Grajorum litteras, præsertim hoc temporum „statu, quo omnes, quos sciam, Candidati Græ„cæ litteraturæ peritiam præ se ferunt. Sub„sidia librorum, & adjumenta doctrinæ, & „præsidia artis mihi constituta sunt, habentque „eæ litteræ maximam cum historia cognatio„nem, & Lipsiæ, Giessæ, atque apud exteros, „sæpissime sunt conjunctæ. Multum certe in„terest inter Græcam Grammaticam, & Græ„cas litteras, quarum prior exiguis finibus con„tinetur, si Criticam demas, altera autem per „omne doctrinæ veteris genus patet, spatium„que sibi amplissimum in historicis Græcis de„signat. Ipsa Latina lingua sibi constare non „potest, nisi opes copiasque a Græcia petat. „His fontibus Cicero rigavit hortulos suos, & „honorem Græcis habuit, ut Græcos per omnia „imitaretur. Usu meo hoc didici, & a sum„mis eruditissimisque viris alias audivi, non sci„re Latine, qui Græce non sciat. Hoc vul„gus ludimagistrorum ignorat, & eam ob cau„sam passim litteræ hanc calamitatem ceperunt, „ut inter tot Græcos, Græce doctum quæra„mus. Ne unum quidem novi, qui interpre„tes

(*m*) vide ejus Epistolas Arcanas, *epist.* CCVII, dat. Vitemb. Id. Nov. anno 1684, pag. 344, seq.

„tes Græcos, & ſcholiaſtas Thucydidis, De„moſthenis, Euripidis, Sophoclis, & ante „omnes Homeri, legere & interpretari poſſit. „Nullus vero eorum Latine expoſitus in lucem „exivit, quorum ope tamen maxime nitendum „eſt, quum origines & propriæ tralatæque vo„cabulorum ſignificationes perquiruntur. Lexi„ca non ſufficiunt, falluntque ſæpe ſuos au„ctores, nec præbent omnia, quæ promit„tunt &c.„ Atque CAROLVM liberum Baronem a FRISEN, in Senatu Saxoniæ Electoralis ſanctiori ætate & meritis principem, in epiſtola quadam ſic alloquitur (n): *Dabis petitioni meæ, ut nomen meum inter candidatos appareat, quod in his literis maximam ætatis meæ partem conſumſi, a quibus omnis doctrina liberalis proficiſcitur, & a quibus hiſtoria & antiquitatis initia ſunt petenda. Nemo Latine ſcit, qui Græce neſcit: Tullius omnino ſua ab his fontibus duxit, Græcos oratores, philoſophos aſſidue legit, cum iis in Græcia & Italia verſatus eſt. Ego, qui ex inſtituto litteris humanioribus me tradidi, & ſubſidiis Græcis abundo, eadem opera de antiquitate & Græcis litteris mereri me poſſe confido. Græcorum doctrina copioſa, & litteræ per varias dialectos fuſæ, inter verbera & plagas Orbilionum diſcuntur, & uſu atque exercitatione, & ampliſſimis codicum librorumque adjumentis perficiuntur.* Ipſe perſpica-

(n) *ibid.* epiſt. CCXII, dat. Vitemb. Calend. Ian. an. 1685, pag. 357.

ſpicaciſſimus SCHVRTZFLEISCHIVS naturam rationemque linguæ Græcæ & dialectorum omnium diligentiſſime perſcrutatus eſt, atque exempla ex auctoribus, quotquot occurrerunt, præſtantiſſimis petiit. Atticam demonſtravit in Ariſtophane, Doricam in Pindaro, Jonicam in Homero, Æolicam in Alcæo & plerisque aliis monumentis. Cui inſtituto, per ſe difficili & moleſto, lucem attulerunt Grammatici atque interpretes veteres, Euſtathius, Tzetzes, Didymus, Gaza, Chalcondyles, Moſchopulus (o). Ad Poëſin quod attinet, non omne quidem in ea trivit tempus, attamen amavit eam, & ad animi quandoque recreationem carmina meditatus eſt, prout ipſe fatetur (p): *Studium artis poeticæ non ſperno quidem, ſed aliis excolendum relinquo, his maxime, quibus otium eſt & ingenium numeris aptum, quod mihi tribuere haud auſus ſum, præſertim, cum rationes mei inſtituti longe aliud ferant. Hiſtoria & Poëſis res disjunctæ, altera mihi campum induſtriæ aperit, altera animi cauſa interdum me invitat, ac ſeriis fatigatum allicit, quaſique permulcet.* Et occaſione alia (q): *Res Titii verſibus perſecutus ſum, ut intelligant homines, me ab eo ſtudio non eſſe alienum, ad quod ingrediendum*

(o) loc. cit. Epiſt. II dat. Vitemb. 1679. pag. 3 & 4. ad Io. Anton. Schurtzfleiſchium, artis ſalutaris Candidatum.

(p) Epiſt. DLXXXVII, pag. 962. ſeq.

(q) in Epiſtolis Arcanis, epiſt. II, pag. 3.

endum & perficiendum multi & doctrina, & ingenio præstantes viri me semel iterumque cohortantur. Nunc ea quoque me oblectant, quæ evagantur liberius, minorique cura metiendi pedes numerosque constant. Hæc tamen & alia ex modesta SCHVRTZFLEISCHII penna fluebant de se ipso facta testimonia; ast alii, quibus Vir summus ejusque poëmata intimius innotescebant, longe aliter judicarunt. Poëta enim fuit in quolibet carminis genere extemporaneus, & ita quidem, ut cum quolibet Poëta vetere de lauro certare potuisset. *Sive socco incederet vates, seu cothurno: porroque sive heroicum placeret carmen, sive elegum, sive ad lyram comparatum, eadem ubique laus, eadem gratia, venustas, nitor,* ait Clarissimus LVDOVICVS in Oratione manibus Schurtzfleischianis Vitembergæ anno 1709 habita. In Epicedio eruditissimo LAMMIO, Scholæ Vinariensis Conrectori, audit

Histor, cui dulce Poëma Thalia,
Eloquiumque potens Suada benigna dedit.

Clarissimoque HOFMANNO, Rectori Scholæ in Salinis Francorum (*r*):

Magnus Schurtzfleischius ille
Doctorum princeps, Musarum maximus Atlas,
Palladium nostrum, miraclum totius orbis,
Bibliotheca fuit vivens. - - -
Noverat exacte redivivus & alter HOMERVS,

(*r*) vide CLARMVNDVM in *Vita Schurtzfleischii*, pag. 165 & 166.

VIRGILIVSQVE *suis, nec non Orator in orbe*
Maximus: &c.

Scripsit autem Poëmata Latina & Græca, quæ doctissimus M. Samuel KNAVTHIVS [Auctor enim ipse illorum copiam facere noluit (*s*),] magna industria collegit, & in ordinem redegit, typis excusa sunt Witebergæ apud Godofridum Zimmermannum, anno 1702 in 8. *Græca* carmina in hoc libro incipiunt pag. 246, quorum agmen ducit Oratio Panegyrica in memoriam Principis Electoris Saxonis, IOANNIS GEORGII III. a SCHVRTZFLEISCHIO genere heroico structa, & a M. Martino SEVERINO recitata: Latina versio e regione conspicitur. Sequuntur Epigrammata & alia poëmata varii generis variique argumenti, omnia tamen & singula præstantissima. Obiit tandem magnus hic vir Witenbergæ in cœlibatu, anno præsentis Seculi octavo, ætatis sexagesimo septimo.

CHRISTOPHORVS SONTAGIVS.

NOstro quidem tempore rariora sunt reddita, incertum qua de caussa, expeditorum in Græca literatura hominum exempla; non tamen prorsus nulla reperiuntur; quibus & Germania nostra superbire possit, eorum præsertim, qui Græce etiam diserte sermocinari cum aliis queant; qua facultate (purioris scilicet, non Græco-barbari idiomatis) ne ipsi quidem *Græ-* ci in-

(*s*) uti Præfatio ad hæc Poëmata habet.

ci indigenæ, & ad nos advenæ, facile pollere ſolent. Inter hos præter ceteros connumerandus erat, dum viveret, B. SONTAGIVS noſter, Vir, ſi quis alius, in Græca lingua exercitatiſſimus, & ad colloquendum hoc ſermone, cum quovis homine, in Græcia licet nato, ex tempore paratiſſimus. Verba non ſunt mea, ſed ex ore Celeb. D. ZELTNERI (*t*) profluentia, qui ſufficientem vitæ & Scriptorum Sontagianorum hiſtoriam nobis communicat. Natus eſt SONTAGIVS Weidæ Variſcorum, die vigeſimo octavo Januarii, anno poſt mille ſexcentos quinquageſimo quarto. Studiis incubuit in Schola primum patria, deinde Portenſi, tandem in Academia Jenenſi, ubi gradum Magiſterialem, tanquam ſtudiorum præmium, obtinnit. Paſtorali poſtea munere per decennium in Eccleſia Oppurgenſi, & Decarchatu Ephoriæ Neoſtadienſis ad Orlam ultra quadriennium laudabiliter adminiſtrato, Paſtor atque Superintendens Schleuſingæ, ſimulque Ephorus Gymnaſii Saxo-Hennebergici factus, & quinque annis poſt, ſcilicet anno 1690, in Academia Altor-
V 5 phina

(*t*) in Vitis Theologorum Altorphinorum, pag. 448 ſq. ubi Vir Celeberrimus in ſubjecta nota addit: *Sontagium & Helladius noſter, Lariſſæus, aliique Græci, qui antehac ad illum inviſerant, ea propter magni faciebant; quanquam prior ille in pronunciatione literarum quarundam a Græcis eum differre, & non niſi ab eruditis atque pronunciationis ſcholaſticæ, inter nos vulgo receptæ, gnaris percipi poſſe, mihi ſemel iterumque affirmavit.*

phina Professionem Theologicam, insimulque, anno 1699 KOENIGIO defuncto, Graecam accepit. Qua fidelitate spartam suam ornaverit, testantur ipsius Collegae, discipuli & scripta. Multoties idiomate Graeco in cathedra disputavit, cujus rei testes sunt duodecim Graecae Dissertationes typis impressae; & longe plures manu scriptae. *Graeco sermone, quod ab initio dictum est, adeo expedite inter disserendum utebatur, ut multi vix vernacula sua sic utantur,* iterum ait Celeb. D. ZELTNERUS, testis auritus; qui talia etiam de potentia ejus poëtica prodit: *Tam eximia vi polluit ingenii, ut more Sedulii Paullique mira celeritate Graeca Latinaque lingua funderet versus* (u). Quot quaeso Altdorfii sub aliorum praesidio habitae sunt Disputationes, quibus in gratiam Respondentium carmina encomiastica Graeca adjecit? varii argumenti & alia struxit, quae ipsius filius, M. Christianus SONNTAGIUS, Pastor Kornburgensis dignissimus, MSCta adhuc asservat, uti suavissimus olim in Academia Lipsiensi commensalis meus, Jac. Maximil. SONNTAGIUS, avitarum virtutum nepos aemulus, fidem mihi fecit, quem ea propter denuo imploro, ut egregia haec B. Avi monumenta ab interitu vindicet, perque typos evulget. Mortuus est noster, cujus memoria immortalis est, die sexto Julii, anno hujus seculi decimo septimo, in dignita-

(u) *ibidem*, pag. 454.

gnitate tunc Rectorali constitutus, cujus funus Cel. Christ. Gotlib. SCHWARZIUS Programmate indixit.

CHRISTIANUS GOTLIBIUS SCHWARZIUS.

SCHURTZFLEISCHIO adjungimus discipulum, Christianum Gotlibium SCHWARZIUM, in Academia Altdorphina Professorem Moralium, Oratoriæ & Poëtices æque celeberrimum, virum, cujus merita elogia nostra longe transcendunt. Natus is est Leisnicii in Misnia, anno millesimo, sexcentesimo, septuagesimo septimo. Eruditus ab optimo parente *Paulo Matthia Schwarzio*, Scholæ patriæ ultra quinquaginta annos Rectore meritissimo, studia Lipsiæ continuavit, absolvitque Witembergæ, ubi eorum præmium, Doctoratus philosophici gradum, anno 1701 omnibus applaudentibus, reportavit. Lipsiam reversus, in numerum Magistrorum, quos *Legentes* vocant, receptus, in Schola ad D. Nicolai munus Collegæ III. in se suscepit, quo etiam summa fidelitate defunctus est. Fama itaque de ejus eruditione & singularibus animi dotibus Norimbergam delata, inclytus Senatus memoratam ei in Academia, quæ Altdorphii est, spartam obtulit, quam anno 1709 occupatam hucusque magna nominis gloria exornavit (*x*). Ad Poësin vero ejus Græ-

(*x*) plura de hoc vide in *Vitis Professorum Philosophiæ*

Græcam quod attinet, ſatis eſt dixiſſe, fuiſſe eum diſcipulum Jo. Gothofr. HERRICHII. Plura ſub hujus manuductione, juvenis adhuc, ſtruxit carmina, antiquitatem redolentia: Bone Deus! qua ſuavitate ac decore illa florent, quæ vir, tanquam maturioris ingenii fructum, edidit. Specimina ſi quædam deſideras, lege iſtud *programma de laudibus Græcæ linguæ verſibus Græcis anacreonticis* anno 1713 vulgatum, quo ad Orationem Græcam Zachariæ Schubarti, de Jurisprudentiæ & Græcæ linguæ ſtudio conjungendo, cives Academicos invitavit: typis excuſum eſt hoc programma Græco-metricum Altorph. 1713 in 4. nec non illud ibid. 1725 in fol. impreſſum programma, quod *Hymnum Græcum in Chriſtum* continet, ad orationem Valentini Rœsleri, de morte Chriſti, teſtimoniis ſcriptorum profanorum commemorata.

HIERONYMVS FREYERVS.

MEritiſſimus jam, dum hæc ſcribo, per quatuor & viginti annos Pædagogii Regii, quod Glauchæ prope Halam eſt, Inſpector Hieronymus FREYERVS meretur omnino, ut honorificam de eo mentionem injiciamus. Natus eſt Gantkoviæ, Marchiæ Prignicienſis prope Kyrizium pago, ubi ipſius parens Verbi divini Miniſter erat, anno poſt mille ſexcentos ſeptua-

ſophia Altdorphinorum, a Cl. APINO deſcriptis, pag. 300 ſq. ubi quoque pag. 306 ſq. Catalogus Scriptorum ipſius traditur.

ptuagesimo quinto. Prima studiorum fundamenta jecit in schola Kyriziensi & Perlebergensi, postea in Gymnasio Berolinensi, cujus tum Prorector erat M. Joachimus Ernestus Bergerus. Heic inprimis ad literas Græcas incubuit, ac in omni poësi, Germanica, Latina & Græca sese exercuit. Ineunte anno 1697 Academiam Halensem adiit, atque sedulam Philosophiæ & Theologiæ operam navavit; exeunte vero anno 1698 in Pædagogium Regium receptus, juventutem per septennium tam fideliter docuit, ut dignus fuerit visus, cui Inspectionis munus traderetur, quod ipsa Summi Numinis gratia adjutante in hunc usque diem gessit. Durante vero hoc tempore juventutem in addiscenda lingua & poësi Græca juvare haud frustra nisus est vir clarissimus. Celebris est & in plurimas Scholas ac Gymnasia recepta *Grammatica illa Græca*, quæ vulgo *Halensis* dicitur, Germanice conscripta, quam ad illam ἀκρίβειαν, uti nunc est, FREYERUS noster perduxit. Haud inutile forsan erit, auctores hujus operis recensere. Primus est D. Joannes IUNCKERUS, Medicinæ nunc Professor, qui primas quasi lineas duxit, atque *Grammaticam Græcam* in tirunculorum gratiam edidit, Halæ 1705 in 8. Secundus est ille tum temporis scholæ Latinæ in Orphanotropheo Informator WESSELMANNUS, qui illam valde auxit, præsertim quoad regulas syntacticas: & hæc editio secunda *ibidem* prodiit anno 1711. Tertius est Joannes Henricus

ricus SCHULZIUS, Informator tum in Pædagogio, qui, cum Grammatica hæc in Pædagogium recipiebatur, juſſu Inſpectoris FREYERI latitantes hinc inde defectus additionibus ſuis ac correctionibus ſupplevit, ut tertia inde editio enata ſit, *ibid.* anno 1716. excuſa. Quartus eſt noſter FREYERUS, cui illas emendationes & additamenta, quæ in ſequentibus editionibus de annis 1720, 1724 & 1727 copioſe occurrunt, debemus, quamvis prima vice Schulzii nomen haud removerit. Idem clariſſimus FREYERUS poëmata Græca, eaque optima collegit ex Poëtis cum antiqui tum propinquioris ævi, quæ deguſtanda tironibus exhibere, & quorum vel auctoritate vel exemplo excitare in iis aliquod Græcarum literarum ſtudium laudabiliter voluit (y). Edidit namque cum interpretatione Latina *Faſciculum Poëmatum Græcorum ex antiquis ac recentioribus Poëtis collectum & ad innoxium ſcholaſticæ juventutis uſum accommodatum, Halæ Magdeburgicæ 1715 in 8.* Qui liber celeberrimo Jo. Alb. FABRICIO (z) haud immerito placet, & juventuti ſummopere commendandus eſt. Inſeruit ei clariſſimus auctor ſua etiam Græca poëmata, ea quoque, quæ interdum inter urgentes typographei operas compoſuit (a), eximia ſane & antiquitatem redo-

(y) vide Præfationem ad hunc *Faſciculum.*

(z) in præfatione ad HERRICHII *Poemata Græca* Hamburgi anno 1717 edita. *Conf.* ſupra p. 297.

(a) prout ipſe in *Faſciculo* p. 236, fatetur.

redolentia. Bone Deus! quam jucunda illa erunt, quæ animo libero & absque necessitate urgente pepigit. Expecto illa cum nova editione, quam cum doctis suis annotationibus ad modum *fasciculi sui poëmatum Latinorum*, ceu mihi in epistola promisit, imprimi curabit.

SAMVEL CNAVTHIVS.

SÆpius jam mentionem feci M. Samuelis CNAVTHII, atque monui, varia eum variorum e nostratibus Poëtarum collegisse poëmata Græca, eaque, indice CLARMVNDO (*b*) conjunctim editurum esse (*c*); quemadmodum Conradi Samuelis SCHVRTZFLEISCHII *Poëmata Latina & Græca* Witembergæ anno 1702 in 8 edidit. Comperire hactenus non potui, quis ille sit, & an adhuc inter mortales versetur: hoc saltem scio, collecta eum hæc poëmata nondum publici juris fecisse. Vocat eum ante laudatus FREYERVS (*d*) *virum Græcæ literaturæ deditissimum*: & eidem anno 1715 memoratum fasciculum excudendum paranti, CNAVTHIVS, qui tum Witenbergæ docebat, & Bibliothecæ publicæ curam gerebat, Halam misit sua carmina Græca, favente admodum genio structa, quæ dicto fasciculo inserta sunt. Dum hæc plagula sub prelo est, & hodie adhuc exprimetur, comperio, CNAVTHIVM singularia plane fata habuisse. *GEORG.*

(*b*) in *Vitis clariss. Viror.* Part. IV. p. 192.
(*c*) vide supra pag. 240, 267, 277.
(*d*) in Fascic. Poëm. Græc. *loco citato.*

GEORG. FRID. THRILLITSCHIVS.

CLarissimus FREYERVS scribit (e): CNAVTHIVS *præter alia humanitatis officia, quibus conatus hos meos adjuvare studuit, quoque nonnullas amici Misenensis atque in re poëtica haud mediocriter versati meditationes sub literis initialibus G. F. Th. benevole mecum communicavit.* Est is, qui sub his literis latet, Georgius Fridericus THRILLITSCHIVS, barbatus tum in Academia Witenbergensi in castris Musarum miles, atque in Pelasgorum lingua & poësi valde exercitatus, cujus specimina in FREYERI *fasciculo poëmatum Græcorum* invenies. Mortem vero illum cum vita commutasse, ferunt.

JO. HENR. SCHVLZIVS.

CElebris hodie in Altdorfina Vniversitate Medicinæ Professor Joannes Henricus SCHVLZIVS parente Ludimoderatore in quodam Ducatus Magdeburgici pago natus, atque in Orphanotropheo Halensi educatus est ad illa usque tempora, quibus ad studia academica aptus videbatur. Theologiæ hinc operam dedit Halæ, seque in Græcis & Orientalibus literis, Arabicis præsertim, valde exercuit, simulque studio Botanices incubuit, ac prima Medicinæ fundamenta solerter posuit. Hæc dum fiebant, in seminarium selectorum præceptorum

(e) *ibidem* §. XXXVI, pag. 236.

rum Pædagogio Regio præparandorum, & transacto in eo fixi biennii spatio in Pædagogium ipsum tanquam Præceptor ordinarius recipiebatur. Erat tum *Grammatica Græca Halensis* recudenda, quam clarissimus Pædagogii Inspector FREYERVS, quia neminem aptiorem credebat, SCHVLZII curæ & reformationi submisit. Castigavit illam noster atque a mendis liberavit, auctamque doctis suis ac necessariis observationibus edidit Halæ 1716 in 8 (*f*). Eadem tempestate vicibus aliquando Opponentis in Disputatione quadam Inaugurali medica, sub præsidio D. HOFFMANNI habita, functus est, & tanta quidem eruditione ac Præsidis lætitia, ut ipse eum ad studium medicum prosequendum instigaret, ac instigatum in domum suam reciperet. Sub hujus itaque auspiciis in arte medica adeo profecit, ut medicinæ Doctor creatus, & post ad Professionem Anatomices Altorfium invitatus fuerit. Ad poëfin ejus Græcam quod spectat, ita sentio: Vena ejus libere fluit, amœna est ac dulcis, & omnem laudem superat. Vis, quæ dico, experiri? evolve Hieronymi FREYERI *fasciculum poëmatum Græcorum*, Halæ 1715 in 8 editum, & sat experieris. Huic enim *fasciculo* poëmata Schulziana inserta sunt. Aut si tibi copia est illorum epigrammatum Græcorum, quæ Altorfii emisit, & Disputationibus plerumque amicorum affixit,

(*f*) plura de hac Grammatica legere poteris supra sub *Hieronymo Freyero*, pag. 317.

affixit, degusta illa, & verum me dixisse fateberis. In Novellis eruditis Lipsiensibus, quas hodie accepi, hæc verba lego (g): *Herr D.* SCHVLZ *ist nicht allein ein hochberühmter Medicus, sondern auch ein grosser Philologus. Sonderlich hat er, was die Arabische und Griechische Literatur anbelangt, in Deutschland und vielleicht in Europa, wenig seines gleichen.*

GEORGIVS JACOBVS KEHR.

VIr πολυγλώττατος Georgius Jac. KEHR, Orientalium linguarum in Academia Lipsiensi Lector Publicus, atque Interpres Senatorius, bono omine, ipso *Cyriaci* die, qui est octavus mensis Augusti, anno millesimo, sexcentesimo, nonagesimo secundo, Schleusingæ in Franconia, in hanc lucem editus est. Natura rapiebatur ad poësin & linguas Orientales. In Gymnasio patrio cum adhuc literas colebat, epithalamium multiforme, Germanicum, Latinum, Græcum, Hebraicum, Chaldaicum & Syriacum, in nuptiis Joan. Ernesti GVBIZII, cecinit, Schleusingæ, anno 1711 in fol. 2 *pl.* excusum. Ad finem anni sequentis Orationem poëticam quindecim linguarum, inter quas & Græca iterum & Græco-barbara fuerat, contexuit, publiceque recitavit. Anno 1713 Academiam Halensem adiit, ubi, præter utrumque MICHAELEM, Ordinarios Professores & in Orien-

(g) vide *Gelehrte Zeitungen* ad annum 1730, diem 20 Februarii, num. XV, pag. 132.

Orientalibus sermonibus versatissimos, Praeceptores habuit duos celeberrimos Arabes, Salomonem NEGRI, *Damascenum*, olim Romæ in Collegio Sapientiæ linguarum Syriacæ & Arabicæ Professorem, atque Carolum Rali DADICHI, *Aleppo-Antiochenum*, virum eruditissimum, in Aula nunc Anglicana Interpretem. Ab illo intra unius anni spatium calligraphiam non modo Arabicam & Turcicam, sed Arabice quoque loqui addidicit, singulis diebus quatuor horas ejus institutioni se committens. Testis sum auritus, quod KEHRIUS noster in præteritis nundinis Lipsiæ cum Arabibus Arabice locutus fuerit, quemadmodum ad eum, si qui ex Arabia Lipsiam veniunt, in nundinis præsertim, convolitant. Malabarice didicit a duobus ad fidem Christianam conversis Malabaris, Timotheo KUTHIAN & Petro MALEIAPPEN, quos Missionarii Danici ex India Orientali Halam secum duxerunt. Confectis per Hassiam, Palatinatum & Alsatiam itineribus, anno 1722 Lipsiam venit, ubi summos in Philosophia honores adeptus, de præstantia Oratorum & Poëtarum Arabicorum & Persicorum præ Oratoribus & Poëtis Græcis & Latinis, Græce peroravit. Anno 1725 in Poloniam profectus, sequente Lipsiam rediit, ibique anno 1727 Lector Orientalium linguarum, annoque 1729 Interpres Senatorius salutatus est. Vitam elegit cælibem, ut eo ardentius & sine impedimento ad literas incumbere posset. Erudi-

tos ingenii fœtus, quos viri docti admirantur & laudant (*h*), per typos edidit, *de Saracenis, Hagarenis & Mauris dissertationem:* porro *Saracenico-Asiaticæ Monarchiæ statum:* ut etiam *Numisma Indo-Mogolicum.* In THIELII, Rectoris hodie Luccensis in Lusatia, & ZEHNERI, Diaconi hoc tempore Ecclesiæ Suhlensis, honores, quos Lipsiæ in Philosophia obtinuerunt, carmen pepigit Arabicum & Syriacum, *ibid.* anno 1715 excusum. Sic quoque M. Joannem Georgium NEVHOFERVM, anno 1717, *Arabico*, & nuperrime M. Dav. Frid. TREVBERVM atque M. Jo. Guil. SCHMEISSERVM *Hebraico* carmine condecoravit; versibus autem Græcis M. Jo. Henr. a SEELEN, Lipsiæ typis exscriptis. Præter hæc autem multa poëmata gratulatoria, Græca & polyglotta struxit, quæ adhuc in MSCtis latent, junctim aliquando cum editis edenda. Obitum lectissimæ Virginis a SEELEN, anno ætatis decimo septimo nuper demortuæ, in decem & septem linguarum epicediis acerrime deploravit Poëta noster, quæ curiositatis ergo olim communicabimus.

JO. PETRVS REVSCHIVS.

JOannes Petrus REVSCHIVS in Vniversitate Jenensi hoc tempore Ordinis Philosophici Adjun-

(*h*) *evolve* Acta Erudit. Lipf. ad annum 1715. HASAEI Bibliothecam Bremensem. *Pavillon der Musen* Part. III & V. *Unschuldige Nachrichten* ad annum 1716. *Bibliotheque Germanique*, an. 1719 &c.

Adjunctus, atque Scholæ Senatoriæ, quæ ibi quoque floret, Rector meritissimus, ex scriptis philosophicis, quæ edidit, sat clarus est. Almersbaci in Comitatu Saynensi natus anno post mille sexcentos nonagesimo tertio, Græca didicit & privatorum præceptorum & publicorum ductu in Gymnasio Idstenienſi atque Academia Gieſſenſi, illic quidem has literas docentibus Rectoribus GÆRTNERO & CRAMERO, hic Joanne Henrico MAIO, *filio*, sub quo præcipue felices in lingua & poësi Græca progressus fecit. Marpurgensem postea & Halensem Academiam adiit, atque hic Salomonem NEGRI, *Damascenum*, antiquæ Pelasgorum linguæ valde peritum, uti in Arabica ita quoque in Græca literatura, adjutorem habuit. Multum denique utilitatis ipsi attulit familiaritas, quam cum Damiano Sinopeo PARASCEVA in Academia Salana contraxit, utpote qui probe in his literis erat versatus. Obitum deploravit Michaelis Friderici ZVLICHII, atque ipsius parentem D. Michaelem ZVLICHIVM, Sacrorum Jenensium supremum tum Antistitem, solatus est *poëmate Græco*, Jenæ 1720. in fol. excuso. Hoc autem poëmate prolixo satis ac docto, affectuumque rite exprimente, commonstravit clarissimus REVSCHIVS, quam valens sit in lingua & poësi Græca. Plura adhuc egregia istiusmodi ingenii ac doctrinæ monumenta ab eo exspectamus.

ANONYMVS.

VIRGILIVM Poëtarum Latinorum principem sciunt omnes ac venerantur. Plerique inter Europæos populi in vernacula sua canentem illum fecerunt. Nec defuerunt inter hos, qui hæc vel illa ipsius carmina Græce verterunt. Sic Eclogam quartam, cui nomen *Pollio*, Græcis versibus Dorice expressit Daniel HALSWORTVS, Anglus (*i*). Eclogam decimam, *Gallum*, in numeros Græcos coëgit Josephus SCALIGER, Gallus (*k*), nec non Daniel HEINSIVS, Belga (*l*). Johannes ARGOLVS, Italus, Polyphemum, quatenus ipsius imago a Virgilio repræsentatur, carmine Græco depinxit. Priscis jam temporibus, sub Imperatore TIBERIO, vixit ARIANVS, qui, *teste Suida*, Georgica Virgilii eodem carminis genere Græce transtulit. Novi hominem, ANONYMVM, qui Homeri in Æneide sua imitatori Virgilio Homericum habitum induit. Meris propemodum vocabulis loquendique formulis ex Homero selectis, mentem Virgilianam apprime exprimentibus, opus absolvit anno superiore M DCC XXIX, mense Mar-

(*i*) POSSEVINVS de Sacr. Poëſ. pag. 68 seq. KOENIGIVS in Elencho materiarum poëticarum MSCto.

(*k*) inserta est hæc Ecloga Græca Danielis HEINSII *Carminib.* pag. 359 seq.

(*l*) *ibidem*, pag. 363 seq.

ſe Martio. Enata inde ſunt, numero huic ſi novem tantummodo verſus demas, *verſuum Græcorum decem millia*, eodem metro omnes duodecim Æneidos libros complectentium, verſu plerumque verſui reſpondente. Nomen Poëta reticet ſuum, modeſtus eſt, nec auræ popularis captator. Dixiſſe ſufficiat, eum ex Imperiali quadam oriundum eſſe, anno milleſimo, ſexcenteſimo, nonageſimo quarto, menſe Novembri. Alia quoque, præter Æneida, ſcripſit poëmata Græca, licet vir quidam venerabilis, Athenæi patrii viſitator, cum in examine quodam ſemeſtri noſtratis tum adoleſcentuli carmen aliquod Grajum vidiſſet, & tres quatuorve levidenſes errores nimium culpaſſet, nauſeam ferme ipſi in poſterum Græce poëtandi excitaverit. Dixi antea, Jo. ARGOLVM Græcam dediſſe Polyphemi deſcriptionem, quam quidem non vidi; En vero lineolas aliquot, quibus ANONYMVS noſter eundem depingit. Præmittamus e Libr. III Æneid. *v.* 655 Virgilii verba, & ex noſtratis MSCto ſubjungamus verſionem Græcam:

Vix ea fatus erat ſummo cum monte videmus
Ipſum inter pecudes vaſta ſe mole moventem
Paſtorem Polyphemum, & litora nota petentem:
Monſtrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum:
Trunca manum pinus regit, & veſtigia firmat: &c.

Ταῦτα μόγις προσέειφ' ὅταν εἴδομεν ἐκ ῥίυ ἄκρυ
Ἐιν οἴεσσιν ἔησι μέγαν μεγαλωςὶ βιβάντα
Ποιμένα τὸν Πολύφημον ἐφ' ὕδωρ γνωςὸν ἰόντα·
Σμερδαλέον τέρας, ἀλλόκοτον, μεγ' ἀφώπιςόν τι·
Χεῖρα πίτυς κολόβη ςέλλει, ἴχνη τι βεβαιοῖ· &c.

DAV. FRID. MEGERLINVS.

DAvid Fridericus MEGERLINVS, Commerellianus Würtembergicus, ſtudiis, præcipue Philologicis, incubuit in illius Ducatus Monaſteriis Blabyrenſi, Mulifontano & Tubingenſi; in illis quidem per quinque ferme, in hoc autem per tredecim annorum ſpatium. Magiſter Philoſophiæ interea Tubingæ creatus anno hujus ſeculi decimo octavo, ac ſeptem annis poſt Illuſtris Seminarii Theologici, quod ibi eſt, *Repetens* factus eſt. Studioſam juventutem in linguis orientalibus, poëſique Hebraica & Græca, fideliter magnoque cum adplauſu erudivit, vsque dum anno præterito a Sereniſſimo Principe EBERHARDO LVDOVICO Montisbeligardum ad gubernationem Gymnaſii miſſus eſt. Edidit *Catalogum reatem edendorum XX. Scriptorum OO. Philologicorum* (m), in quo etiam de edendis ſuis poëma-

(m) inſertus ille eſt ipſius *Prodromo ſpeciminum Philologico-Critico-Theologicorum*, *Tubing.* 1729 *in* 4 *edito.*

poëmatibus, Hebraicis pariter & Græcis, ſpem nobis fecit. Sic in *Inquiſitione Critica in Poëſin Hebraicam*, pluribus præmiſſis, conſiderabit (*n*) Rhythmicam hodiernam quoad ſuam originem, diviſionem, culturam & exempla tam Judæorum quam Chriſtianorum, & ſex propria adjiciet experimenta metrica, Myſterium SS. Trinitatis, Providentiam Dei, & Angelorum cuſtodiam prædicantia, & tres orationes continentia, pro Remiſſione peccatorum, Precationem matutinam, & veſpertinam. Sic *Paraſcha Gen. XI, 1 - 9. Polyglottos Critica* inter alia continebit (*o*) Rhythmicum Ebræum canticum ex Jeſ. 13 & Apoc. 14 & 18 Eccleſiæ jubilum, quod Deus Babyloni myſticæ ex parte ruinam fatalem attulerit, Chriſtoque regnum paraverit univerſale, cujus cives eum colant una lingua, mente ac fide. Item *in eodem ſcripto* Carmine Græco exponet (*p*) verſionis Græcæ V. T. beneficium, qua Deus Gentibus, mox etiam plene vocandis, in manus ſuum tradiderit verbum, ſpemque promiſſi & a Judæis ubique aliis propoſiti Meſſiæ, omnibus familiarem fecerit. Hæc & plurima felicis ingenii & ſingularis induſtriæ monumenta cum erudito orbe communicabit doctiſſimus amiciſſimusque MEGERLINVS. Faxit modo DEVS, ut ſalvus & ſoſpes ille maneat,

X 5 neque

(*n*) indice hoc Catalogo, pag. 16.
(*o*) ibidem pag. 19.
(*p*) ibid. pag. 18.

neque eum, quam prævideo, typographorum σκληροκαρδια impediat!

JO. THEOPH. WALZIUS.

AGmen Poëtarum nostrorum, quod Jo. REUCHLINUS ex Suevia oriundus ducit, iterum Suevus claudit, egregius scilicet & optimæ spei Vir juvenis Jo. Theophilus WALZIUS, in Illustri Stipendio Theologico, quod Tubingæ est, alumnus, Philosophiæ & Philologiæ Studiosus solertissimus. Parentem agnoscit Georgium WALZIUM, Ecclesiæ Hohenstauffensis in agro Würtembergico Pastorem fidelissimum, inque linguis orientalibus valde eruditum: quippe, ut scientiæ suæ specimen ederet, anno superioris seculi nonagesimo tertio Hebraice in Cathedra Tubingensium peroravit de lapsu Adami. Cujus ad exemplum excitatus filius, duce Præceptore imprimis suo, de quo antea diximus, Præclarissimo M. Dav. Fridor. MEGERLINO, sermonem πολυγλωττον, partim solutum partim ligatum, conscripsit atque publice habuit in Auditorio Academico, die XXIII Decemb. A. M DCC XXVIII. Scilicet præmisso Carminis Latini, Adventum Christi in carnem celebrantis, proœmio, in prosa Hebraice desiderium gentium ex Hag. II. exposuit, & non Judæis tantum, sed & Gentibus promissum illud esse, demonstravit. Atque hoc ipsum desiderium adimpletum jam esse, illico Historia nati Salvatoris, Græco eoque soluto

luto sermone exposita, concise docuit. Chaldaice vero Regnum Messiæ æternum ejusque adventum a Gabriele prædictum ex Danielis VII & IX stitit. Samaritana deinceps lingua JESVM nostrum verum שילה & salutem omnium populorum esse, ostendit. Arabice, quod solus noster JESVS sit verus Dei Legatus, adversus LXI Suram Corani Muhammedici demonstravit. Ore Rabbinico-Talmudico IESVLO nostro convenire attributa Messiæ ex Sanhedrin commonstravit. Æthiopice impleta esse divini Psaltis de Messia nostro vaticinia ex Psalterio Æthiopum probavit. Syriace venerationem Immanueli nostro juxta Epist. ad Hebr. Cap. I. Angelis omnibus superiori debitam commendavit. Postea, Carmine Ebræo ex Jes. IX. nati nobis pueri divina enucleavit nomina, & officium ejus Regium celebravit. Deinceps *Græcis versibus* oracula imitatus Sibyllina, &, quæ de Servatore Christo perhibent, ex purioribus Scripturæ fontibus confirmavit. Denique vernaculo Carmine Actui colophonem imposuit, inque gratiarum actione desiit. Equidem alia quoque, nominatim Germanica in prosa, Græco-barbara, Gallicaque interspersarat, si tempus permisisset, recitanda (*q*). Diu, quod fateor, hæsitavi, num Juvenis

(*q*) vide eruditum illud *Programma*, quo Io. Christian. KLEMMIVS, S. Theol. & Linguæ Gr. itemque Orientalium Prof. celeberrimus, ad sermonem hunc singu-

venis hic WALZIUS Orationis hujus multiformis, præcipue quod carmina Græca atque Hebraica spectat, verus ac unicus auctor sit? Literas ea propter ad MEGERLINUM, amicum æstumatissimum, Walzianorum tum studiorum moderatorem, dedi, atque ab eo petii, ut me hæsitantem redderet certiorem. Promtissime respondit Vir Clarissimus, his inter plurima verbis (r): *Quod vero caput causæ spectat, multiformes nimirum WALZII Orationes, & poëticas maxime, Græcas & Hebraicas: quæris ex me, Æstumatissime LIZELI, utrum Juvenis iste carminum illorum verus atque unicus sit auctor? In promtu est, quod respondeam veritati consentanee. Jam per anni spatium in quatuor Collegiis me audivit excitatus iste Vir Juvenis, ingenioque a Deo & natura donatus est longe felicissimo; ut ei quoque, cum antea nondum Promotioni fuerit adscriptus, mox sextum locum in Collegii nostri locatione assignaremus. Jam cum apud me & analyticum, & criticum, & cursoria duo, & polyglottum quoque Collegium (quorum istud criticum adhuc continuo) frequentaverit, ubi in duobus etiam ad synthesin vel compositionem hebraicam fuit addu-*

singularem exaudiendum Cives Academicos invitavit convocavitque, *Tubingæ* Feria Thomæ Apostoli, anno memorato, perscriptum.

(r) Has ad me, iter tum in Saxoniam parantem, literas *Argentoratum* misit MEGERLINUS, *Tubingæ* die XXIII Martii, anno MDCCXXIX exaratas.

adductus facile in honorem ejus queo profiteri, illum me orationes disponente, & quibusdam prælucente, librosque necessarios commodante, carmen istud Græcum atque Hebraicum composuisse, me supremam tamen limam tandem superaddente. Quodsi febri correptus non abesset, ista acciperes descripta ejus manu: sed jam ante aliquot hebdomadas domum petiit eum Parens ejus venerandus, Pastor Hohenstauffensis. Sed hæc sufficiant.

FINIS.

Δόξα Θεῷ Μόνῳ.

INDEX

INDEX
RERUM ET NOMINUM.

Numerus Romanus indicat paragraphos Prolegomenorum; Communis vero Libri paginas.

A.

Bachman-

B.

C.

Comœ-

E.

F.

G.

Gebhar-

H.

Hude-

extero-

Pytha-

Tyrtæi

ΤΕΛΟΣ.

COMMERCIVM LITTERARIVM CLARORVM VIRORVM.

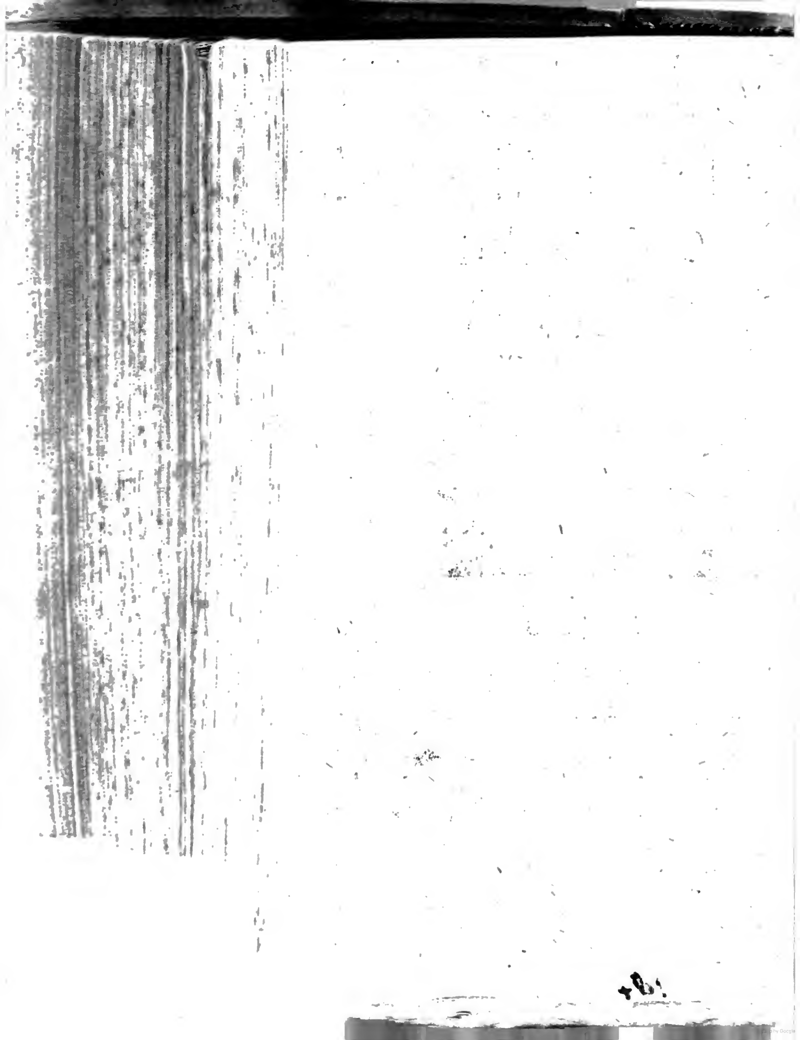
E MVSEO

AVG. NOLTENII.

VIGÆ, MDCCXXXVII.

NA LIBRARIA RENGERIANA.

18+

SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO
DOMINO
LVDOVICO
ERNESTO,
DVCI BRVNSVICENSIVM AC
LVNEBVRGENSIVM.

DOMINO MEO
GRATIOSISSIMO.

SERENISSIME PRINCEPS,

DOMINE GRATIOSISSIME,

Ad rempublicam plurima, inquit Cicero, veniunt commoda,

SERENISSIME PRINCEPS,

DOMINE GRATIOSISSIME,

Ad rempublicam plurima, inquit Cicero, veniunt commoda,

Pytha-

Ritters-

Solonis

Tyrtæi

ΤΕΛΟΣ.

ΤΕΛΟΣ.

ΤΕΛΟΣ.

ΤΕΛΟΣ.

ΤΕΛΟΣ.